John Galsworthy

Floarea întunecată

roman

Editura Eminescu

JOHN GALSWORTHY

Floarea întunecată

70

Traducere de Aristiţa Avramescu

EDITURA EMINESCU
1973

Cuprins

PARTEA ÎNTÂI PRIMĂVARA 5
I 6
II 8
III 11
IV 16
V 21
VI 25
VII 31
VIII 37
IX 44
X 48
XI 52
XII 58
XIII 66
XIV 72
XV 79
XVI 86
XVII 91
PARTEA A DOUA VARA 97
I 98
II 102
III 104
IV 110
V 114
VI 120
VII 125
VIII 130
IX 136
X 139
XI 144
XII 150

XIII 154
XIV 158
XV 163
XVI 167
XVII 171
XVIII 176
XIX 181
XX 186
XXI 188
PARTEA A TREIA TOAMNA 191
I 192
II 196
III 203
IV 207
V 212
VI 216
VII 220
VIII 225
IX 231
X 238
XI 243
XII 250
XIII 260
XIV 268
XV 273

PARTEA ÎNTÂI
PRIMĂVARA

I

ÎN DUPĂ AMIAZA ACEEA DE ÎNCEPUT de iunie mergea de-a lungul Holywell-ului, cu haina aruncată pe braţ şi cu capul gol. Era un tânăr de statură potrivită, cu părul negru şi des. Părea plămădit din două rase opuse: una viguroasă, cealaltă fină şi gingaşă. Chipul lui era de asemenea un amestec ciudat: avea trăsături ferme, dar în acelaşi timp o expresie mai degrabă blândă şi tristă. Ochii săi, de un cenuşiu întunecat, cu gene foarte negre, plini de lumină păreau că privesc dincolo de ceea ce vedeau – dându-i un aer absent. Dar când zâmbea, dezgolindu-şi dinţii albi ca ai unui negru, faţa lui căpăta o stranie însufleţire.

Oamenii se uitau lung la el când îl vedeau, căci în 1880, umblând cu capul descoperit, o luase înaintea vremii sale. Îndeosebi femeile îl cercetau cu interes, deşi observau că nu le bagă în seamă, cu privirea lui pierdută în depărtări şi cu sufletul frământat de fel de fel de gânduri. Ştia oare la ce se gândea, ştia vreodată, la vârsta asta, când lucrurile, mai ales cele de dincolo de orizontul imediat, erau atât de ciudate şi de captivante? Lucrurile pe care le va vedea şi le va înfăptui după ce va absolvi Oxfordul, unde fiecare, desigur, era „extrem de cumsecade” cu el şi „de treabă”, dar nu prea interesant.

Se ducea la profesorul lui să-i citească un eseu despre Oliver Cromwell şi, mergând pe sub zidurile vechi ce odinioară înconjuraseră oraşul, scoase din buzunar o vietate, o mică broască ţestoasă. Se uita extrem de concentrat cum îşi rotea căpşorul curios, cercetând-o neîncetat cu degetele lui scurte şi boante parcă ar fi vrut

să descopere cu exactitate cum fusese făurită. Ce tare-i era carapacea! Nu-i de mirare că bietul Eschyl s-a simţit cu adevărat bolnav când s-a trezit cu una căzându-i în cap. Anticii considerau că sprijinea lumea – o lume parcă în formă de pagodă, cu oameni, animale şi copaci asemănători acelora pe care-i vedea încrustaţi pe dulăpiorul chinezesc al tutorelui său. Chinezii plăsmuiau animalele şi copacii, frumoşi, de parcă ar fi crezut că fiecare are suflet şi că nu sunt meniţi să fie doar animale de tracţiune, hrană pentru oameni sau materiale de construcţie. O, dacă i s-ar îngădui, la Şcoala de arte frumoase, să modeleze „de capul lui” în loc să tot copieze, ca şi când ar fi primejdios să fii lăsat să gândeşti singur, să ai personalitate!

Aşează broasca pe vestă şi o lăsă să se urce până observă că-i ronţăie un colţ al manuscrisului şi atunci o puse din nou în buzunar.

Ce-ar fi zis profesorul lui daca ar fi ştiut că are o broască în buzunar?! Şi-ar fi plecat capul puţin într-o parte şi ar fi spus:

— Ah! Sunt lucruri, Lennan, nici măcar visate de filosofia mea!

Da, erau o mulţime de lucruri pe care nu le visa bătrânul Stormer, îngrozitor de speriat de tot ceea ce nu era obişnuit şi părând totdeauna gata să-şi bată joc de tine de teamă să nu râzi tu de el. Existau o mulţime de oameni de felul ăsta la Oxford. Era stupid. Nu poţi înfăptui nimic bun dacă ţi-e teamă că te faci de râs. Doamna Stormer nu era aşa, ea făcea ce-i plăcea, ce-i trecea prin cap. E drept însă că nu era englezoaică, ci austriacă şi, pe deasupra, mult mai tânără ca bătrânul Stormer.

Ajungând în faţa uşii profesorului său apăsă pe sonerie...

II

CÂND ANNA STORMER ÎNTRĂ ÎN BIROU îşi găsi soţul lângă fereastră, cu capul aplecat într-o parte; un bărbat înalt, cu picioare lungi, într-un reuşit costum din *tweed,* cu o cămaşă cu guler răsfrânt (destul de rar întâlnit pe atunci) şi o cravată croşetată de ea dintr-o mătase albastră, trecută printr-un inel. Bătea uşor în geam cu unghiile sale bine îngrijite. Deşi apreciat pentru munca lui, Anna nu-l văzuse niciodată făcând ceva în casa lor, aleasă aici fiindcă se afla doar la vreo jumătate de kilometru de Colegiu unde învăţau „iubiţii clovni tineri", cum le spunea el studenţilor lui.

Stormer nu se întoarse, nu era în firea lui să observe ceea ce nu era absolut necesar, dar Anna îşi dădu seama că îi sesizase prezenţa. Se apropie de scaunul de lângă fereastră şi se aşeză. Stormer îşi întoarse privirea şi exclamă:

— Ah!

A fost aproape o şoaptă de admiraţie, neobişnuită la el, pentru că, în afară de anumite pasaje din clasici, era foarte greu ca admiraţia să-i fie stârnită de ceva. Anna ştia însă că arăta splendid aşa cum stătea, cu silueta, cu ţinuta perfectă, cu soarele strălucind în păru-i castaniu şi sclipind în ochii ei adânci, verzi, ca de gheaţă, adumbriţi de gene negre. Uneori era foarte reconfortant că rămăsese atât de frumoasă. Ar fi fost o neplăcere în plus, într-adevăr, să simtă că nu satisface gustul dificil al soţului ei; chiar şi aşa pometii obrajilor îi erau prea proeminenţi pentru exigenţele lui, simbol al unor trăsături din firea ei care nu se potriveau cu ale lui: impetuozitatea

deznădăjduită, vioiciunea şi lipsa unui caracter echilibrat asemănător celui tipic britanic, ceea ce îl deranjase întotdeauna.

— Harold! Ea nu pronunţa niciodată cum trebuie pe *r.* Aş vrea să merg la munte anul acesta.

Munţii! Nu-i mai văzuse de doisprezece ani, de când petrecuse vacanţa la San Martino di Gastrozza, vacanţă încheiată prin căsătoria lor.

— Nostalgie!

— Nu ştiu ce înseamnă asta. Mi-e dor de casă. Putem merge?

— Dacă-ţi face plăcere, de ce nu? Dar nici gând să mai urc pe Cimone della Pala!

Anna bănuia ce voia el să spună! Fără romantism. Ce splendid se purtase în ziua aceea! Cât de oarbă fusese! Ce mistificare!

Era oare într-adevăr acelaşi bărbat care stătea astăzi în faţa ei, cu ochi sticloşi şi suspicioşi, cu fire albe în păr?! Da, se isprăvise cu romantismul!

Rămase tăcută, privind în stradă – în strada aceea îngustă şi veche, la care se uita zi şi noapte. O umbră trecu pe acolo, ajunse la uşă şi sună. Ea şopti:

— A venit Mark Lennan!

Simţi privirea soţului oprindu-se o clipă asupra ei, ştiu că se întoarse şi îl auzi murmurând:

— Ah! „Clovnul îngeresc”!

Anna, liniştită, aşteptă să se deschidă uşa.

Tânărul, cu bogatul lui păr negru, timid şi grav, intră cu eseul în mână.

— Ei bine, Lennan, cum e bătrânul Noll? Ipocrit de geniu, ei? Hai să vedem!

Anna, din scaunul ei de lângă fereastră, nemişcată, se uita la cele două siluete de la masă – băiatul citind cu vocea lui stranie, catifelată, de bas, iar soţul ei lăsat pe spate, cu vârful degetelor împreunate, cu capul puţin într-o parte şi cu acel zâmbet ironic care n-ajungea până la ochi. Da, moţăia, aproape gata să adoarmă şi tânărul,

fără să bage de seamă, citea înainte. Când sfârşi, îşi ridică privirea.

Ce ochi avea! Alţi băieţi ar fi râs, dar el părea mâhnit. Îl auzi murmurând:

— Îmi pare teribil de rău, domnule.

— Ah! Lennan, m-ai prins! Adevărul e că semestrul ăsta m-a extenuat. Vom merge la munte. Ai fost vreodată la munte? Cum? Niciodată? Ar trebui să vii cu noi. Ce zici, Anna? Nu crezi că acest tânăr domn ar trebui să ne însoţească?

Ea se ridică şi rămase în picioare, privindu-i fix. Auzise bine? Apoi răspunse foarte gravă:

— Da, cred că ar trebui.

— Bine. Îl vom avea pe el ca să ne întovărăşească pe Cimone della Pala!

III

DUPĂ CE BĂIATUL ÎŞI LUĂ RĂMAS bun şi ajunse afară, în stradă, Anna rămase pentru o clipă în fâşia de soare ce pătrundea prin uşa deschisă, apăsându-şi cu mâinile obrajii îmbujoraţi. Apoi închise uşa şi-şi sprijini fruntea de geam, fără să vadă nimic. Recapitula într-una scena care tocmai se petrecuse, în timp ce inima-i bătea foarte repede. Întâmplarea avea o însemnătate mult mai mare decât s-ar fi părut. Deşi totdeauna se simţea cuprinsă de nostalgie, mai cu seamă la sfârşitul trimestrului de vară, în acest an un sentiment cu totul diferit o îndemnase să-i spună soţului ei: „Vreau să merg la munte!”

De doisprezece ani, în fiecare vară, o cuprindea dorul de munte, dar nu ceruse să meargă acolo, anul acesta însă, deşi pledase în favoarea muntelui, nu tânjea după el. Şi asta fiindcă-şi dădu brusc seama de faptul curios că nu voia să părăsească Anglia, fiind conştientă însă şi de motivul pentru care se rugase totuşi să plece. Atunci, de ce spusese: „Da, cred că ar trebui să vină!” când tocmai voia să fugă de gândurile legate de acest băiat de care dorise să se îndepărteze?

Viaţa e o stranie luptă între scrupulozitate şi actele nechibzuite; o afacere ciudată, vie, dureroasă! Cât timp trecuse din ziua aceea în care Lennan venise la masă pentru prima oară, sfios şi tăcut, şi zâmbind, luminându-se tot; cât timp trecuse din ziua când ea îi spusese soţului ei: „Ah, e un înger!”?

De fapt nu se împlinise nici măcar un an, totul se petrecuse la început de trimestru, în octombrie trecut.

Era altfel decât ceilalţi băieţi, nu numai pentru că era un copil-minune, cu părul răvăşit, cu hainele atârnând pe el, cu conversaţia inteligentă, dar mai ales pentru că... Ei, bine! Era deosebit, pentru că el era el, pentru că ea nu voia altceva decât să-i cuprindă capul între mâini şi să-l sărute. Revedea atât de clar ziua când dorise fierbinte pentru întâia oară aceasta. Era chiar la începutul trimestrului de Paşti. Îi turna ceaiul. Mark mângâia pisica, prietenoasă ca întotdeauna cu el. Îi spunea Annei că dorea să fie sculptor, dar că tutorele lui se împotrivea, astfel că nu va putea, desigur, să se apuce de lucru decât atunci când va fi major. Lampa de pe masă avea un abajur roz. De obicei era cam palid, atunci era însă aprins la faţă; făcuse canotaj, deşi fusese o zi foarte friguroasă. Zâmbi brusc şi o întrebă:

— Nu-i aşa că-i groaznic să aştepţi mereu ceva?

Abia se reţinuse să nu întindă mâinile ca să-i cuprindă capul între ele şi să-şi lipească buzele de fruntea lui. Mai târziu, se gândise că voise să-l sărute doar pentru că i-ar fi plăcut să-i fie mamă – ar fi putut foarte bine să fie mama lui daca s-ar fi măritat la şaisprezece ani. Ştia însă foarte bine că de fapt nu voise să-l sărute pe frunte, ci pe gură. În viaţa ei el era ca un foc într-o casă rece şi ferecată; îi era chiar greu să înţeleagă cum de putuse să trăiască toţi aceşti ani fără el. În cele şase săptămâni ale vacanţei de Paşti îi simţise lipsa şi o bucuraseră cele trei scrisori primite de la el, pe jumătate timide, pe jumătate confidenţiale; le sărutase şi le purtase în sân. Îi răspunsese lung, foarte corect în engleza ei cam stângace. Niciodată nu l-ar fi lăsat să bănuiască ceva; ideea că ar putea să ghicească o umplea de groază. La începutul trimestrului de vară i se părea ca viaţa e făcută numai din gânduri referitoare la el. Dacă acum zece ani copilul ar fi fost salvat, dacă moartea lui crudă – după agonia ei – nu i-ar fi ucis pentru totdeauna dorinţa de a mai avea vreun copil; dacă de ani de zile n-ar fi trăit cu sentimentul ca n-are rost să se aştepte la căldură şi că

dragostea se sfârşise pentru ea; dacă viaţa în cel mai frumos dintre oraşele vechi ar fi reuşit s-o atragă – poate că ar fi putut să-şi stăpânească sentimentele. Dar pentru nimic în lume nu se putea împotrivi curentului. Şi era atât de dornică de viaţă, atât de conştientă de vitalitatea ei care se irosea! Uneori o înspăimântau tumultul frământărilor sufleteşti, dorinţa intensă de a-şi trăi viaţa şi încerca să-şi cheltuiască într-un fel energia. De aceea, de-a lungul acestor ani făcuse sute şi sute de plimbări singuratice, încercând să se piardă în mijlocul naturii, grăbindu-se, alergând singură prin păduri, peste câmpuri pustii, străduindu-se să se elibereze de ideea că se iroseşte şi să-şi reamintească de simţămintele ei de fată, când întreaga lume i se deschidea înainte. Nu degeaba avea un corp superb, un păr castaniu, strălucitor şi ochi plini de lumină. Încercase fel de fel de lucruri, făcuse acte de caritate în cartierele sărace, se ocupase de muzică, jucase în piese de teatru, luase parte la vânători, renunţând şi apoi revenind la ele, rând pe rând, cu pasiune. Atunci, într-o măsură, îi fuseseră de folos, dar anul acesta n-o mai ajutau.

Într-o duminică, întorcându-se de la spovedanie fără a se fi spovedit, avusese curajul să se privească în faţă. Ajunsese, într-adevăr, prea departe! Trebuia să alunge acest sentiment, să fugă de băiatul care o tulbura atâta!

Dacă nu lua imediat măsuri, era pierdută! Apoi îi veni alt gând. Şi de ce nu? Viaţa e făcută să fie trăită, nu să hibernezi în acest mediu ciudat şi prea intelectual unde bătrâneţea e atotstăpânitoare. Viaţa ţi-e dată ca să iubeşti, să te bucuri de ea. Şi când te gândeşti că va împlini luna viitoare treizeci şi şase de ani! I se părea o vârstă matusalemică! Treizeci şi şase! În curând va fi o femeie bătrână, într-adevăr bătrână şi fără să fi cunoscut vreodată pasiunea adevărată. Admiraţia care-l schimbase în erou pe englezul bine şi distins, cu doisprezece ani mai în vârstă decât ca, capabil să urce pe Cimone della Pala nu fusese totuşi o pasiune; dar dacă el ar fi vrut, ar fi

putut să devină. El nu era însă decât aparenţă, cărţi – un om de gheaţă. Avea oare o inimă, avea sânge în vine!

Să fi fost oare o fericire să trăieşti în acest oraş frumos şi printre aceşti oameni, în acest loc unde chiar şi entuziasmul părea formal şi lipsit de aripi, unde totul era imobil şi sofisticat ca într-o capelă sau mânăstire? Şi să mai nutreşti şi asemenea sentimente pentru un băiat, pentru un om atât de tânăr încât ar fi putut să-i fie mamă! Câtă neruşinare! Acest gând o obseda, o făcea să roşească noaptea, în beznă, cuprinsă de insomnie. Şi, disperată, se ruga, fiindcă era evlavioasă, se ruga să rămână pură, să dea dovadă numai de sentimente sfinte, de mamă, să fie gata să facă orice, să sufere orice pentru el, pentru binele lui. După aceste rugăciuni fără sfârşit se simţea liniştită, adormea, ca şi cum ar fi luat un somnifer. Stătea aşa poate câteva ore. Apoi totul reîncepea. Nu se gândea niciodată că el ar fi putut s-o iubească, i se părea nefiresc. De ce-ar iubi-o? În privinţa asta era foarte modestă, încă din duminica aceea când nu se spovedise încercase să se gândească cum ar putea face ca totul să se termine, ca să se elibereze de un sentiment copleşitor pentru ea. Şi-şi făuri un plan: să plece la munte, să se întoarcă pe meleagurile unde îl cunoscuse pe soţul ei ca să-şi dea seama dacă noile sentimente n-ar putea fi înăbuşite. Şi dacă nu s-ar fi putut, l-ar fi rugat pe Stormer s-o lase acolo, cu ai ei, în ţara ei. Iar acum, nebunul, nebunul orb, nebunul încrezut, cu zâmbetul lui ironic, cu veşnica lui superioritate a determinat-o să-şi schimbe planul. Ei, bine, să suporte consecinţele, ea făcuse tot ce se putea face! Va avea acea clipă de fericire, chiar dacă asta ar fi însemnat să nu se mai întoarcă cu soţul ei şi să nu-l mai vadă niciodată pe băiat.

Rămase, tremurând de o bucurie tainică, în holul întunecos, unde, de îndată ce se închideau uşile şi ferestrele, plutea un miros de lemn mucegăit. Să fie cu *el* în munţii ei, să-i arate toate acele minunate colţuri de stânci, pline de lumini şi umbre, să urce împreună spre

vârfuri şi să vadă împărăţia lumii desfăşurându-se la picioarele lor; să hoinărească împreună prin pădurile de pin, prin pădurile şi poienile pline cu flori alpine, unde soarele e atât de dogoritor. Întâi iulie – şi acum era abia în 10 iunie! Va trăi oare până atunci? De astă dată nu se vor stabili la San Martino, ci la Cortina – un loc nou, fără amintiri.

Se îndepărtă de fereastră şi-şi făcu de lucru cu un vas de flori. Auzise melodia fredonată de soţul ei, care îşi anunţa astfel apropierea, ca şi cum ar fi prevenit lumea să-şi reia ţinuta cuvenită înainte ca el să sosească. Plină de fericire, se simţi blândă şi prietenoasă chiar şi faţă de el. Îi făcuse o bucurie – fără să vrea. Cobora scara câte două trepte deodată cu aerul acela pe care i-l ştia atât de bine. Luându-şi pălăria din cuier se întoarse spre ea:

— Drăguţ băiat, tânărul Lennan. Sper că n-o să ne plictisească!

În glasul lui se strecurase parcă o notă de remuşcare, ca şi cum i-ar fi cerut iertare că făcuse această invitaţie pripită. O năpădi dintr-o dată o dorinţă copleşitoare de a râde şi, ca să se ascundă şi să găsească o scuză, alergă spre el şi-l trase de reverul hainei mai aproape de ea, sărutându-l pe vârful nasului. Apoi râse. Stormer o privi lung, cu capul lăsat într-o parte şi cu sprâncenele puţin ridicate.

IV

TÂNĂRUL MARK AUZI O BĂTAIE uşoară în uşă. Deşi se dăduse jos din pat şi se îmbrăcase, parcă mai visa încă – era atât de plăcut să priveşti munţii zăcând în lumina zorilor ca nişte animale fantastice. Acolo vor urca ei, pe vârful acela atât de îndepărtat, care semăna cu un animal culcat cu capul pe labe. Crăpând uşa, şopti:

— E târziu?

— E cinci. Nu eşti gata?

Era teribil de nepoliticos să se lase aşteptat. Coborî deci repede în sufrageria goală, unde o servitoare somnoroasă tocmai le aducea cafeaua. Anna era singură. Purta o bluză din olandă bleu, deschisă la gât, o fustă verde, scurtă, şi o pălăriuţă de catifea gri-vert cu o pană neagră. De ce oare oamenii nu pot să îmbrace totdeauna lucruri aşa de drăguţe şi să arate atât de bine?

— Doamnă Stormer, arătaţi minunat! spuse el.

Ea tăcu mult timp şi Mark se întrebă dacă nu fusese cumva nepoliticos. Dar părea atât de stăpână pe sine, atât de drăguţă şi de fericită! Coborâră dealul spre râu, printr-o pădure de molift, trecură podul şi începură dintr-o dată să urce pe o cărare printre fâneţe. Oare cum putea bătrânul Stormer să stea în pat într-o asemenea dimineaţă?

Tinerele ţărănci, cu fuste albastre, începuseră să strângă în căpiţe fânul cosit de bărbaţi. Una, adunând fânul la marginea poienii, se opri şi-i salută cu timiditate. Avea o faţă de Madonă, liniştită, gravă şi gingaşă, cu sprâncenele arcuite fin, o faţă la care era o adevărată

plăcere să te uiţi.

Băiatul privi înapoi către ea. Lui – care niciodată până acum nu ieşise din Anglia – i se părea totul ciudat şi fermecător. Casele de munte, cu balcoane lungi, largi, din lemn ars şi streşinile joase, mult ieşite în afară; costumele minunate ale ţărăncilor; vacile micuţe şi prietenoase, cu botul turtit, cenuşiu. Simţea ceva nou chiar şi în aer: o căldură proaspătă plutind calmă, sprijinindu-se parcă pe o linişte îngheţată precum şi mireasma obişnuită tuturor ţinuturilor de la poalele muntelui: miros de răşină, de lemn ars de pin şi de toate ierburile şi florile poienilor. Dar lucrul cel mai nou pe care-l simţea era un soi de mândrie, de importanţă, o bucurie ciudată de a se afla singur cu Anna, tovarăş preferat de o femeie atât de frumoasă. O luară înaintea tuturor excursioniştilor care aveau acelaşi drum: nemţi graşi, nebărbieriţi, cu hainele strânse în curele, şi atârnându-le pe umăr, târând după ei alpenstock-uri grele, ducând rucsacuri verzui şi urcând cu un pas egal, mormăind când Anna şi băiatul treceau pe lângă ei:

— Aber eilen ist nichts![1]

Dar cei doi oricât de repede ar fi mers, nu puteau să ţină pasul cu propriile lor suflete.

Nu făceau o ascensiune adevărată – ci numai un fel de antrenament până în vârful Nuvolau unde ajunseră înainte de prânz, coborând repede, foarte înfometaţi. Când intrară în mica sală de mese de la refugiul Cinque Torre o găsiră ocupată de un grup de englezi mâncând omletă; aceştia se uitară la Anna, părând că o recunosc, dar fără să se întrerupă din discuţia purtată cu voci tărăgănate, absorbind uşor şi ritmat sunetele ca să nu aibă un accent pedant, pe care totuşi nu-l puteau evita. Cei mai mulţi purtau binocluri atârnate de umăr, aparatele de fotografiat fiind împrăştiate peste tot. Nu semănau între ei, dar toţi aveau un zâmbet anume şi un fel deosebit de a ridica sprâncenele, părând a fi

[1] Dar a te grăbi nu e totul! (germ.)

reproducerea aceluiaşi chip. La cei mai mulţi dintre ei dinţii li se iveau de sub buze ca şi cum ar fi fost împinşi înainte. Mâncau ca nişte oameni ce păreau a dispreţui orice plăcere „vulgară”, fără să simtă gustul sau mirosul bucatelor.

— Sunt de la hotelul nostru, şopti Anna şi ceru vin roşu şi şniţel.

Se aşezară. Doamna ce părea conducătoarea grupului se interesă ce s-a întâmplat cu domnul Stormer: „Sper că nu e bolnav? Nu?! Numai leneş?! Oare? E un mare alpinist”, îşi exprimă ea părerea. Băiatului i se păru că doamna nu-i prea agrea.

Conversaţia se purta între ea, un bărbat cu gulerul mototolit şi un domn îndesat, cu barbă colilie, îmbrăcat într-o jachetă neagră de lână.

Dacă un membru mai tânăr al grupului vorbea, cuvintele lui erau primite cu sprâncenele ridicate şi pleoapele plecate ca şi când cei mai în vârstă ar fi spus: „Ah! Da! Foarte promiţător”.

— Nimic nu mi se pare mai dureros în viaţă decât să constat cum natura umană capătă trăsături imuabile.

Vorbise doamna ce părea conducătoarea grupului şi toţi tinerii clătinară din cap în semn de aprobare.

„Cât de mult seamănă cu nişte bibilici, cu capetele lor mici, cu umerii lor lăsaţi şi cu hainele lor pepit!” se gândi Lennan.

— Ah! Scumpa mea doamnă! spuse domnul cu gulerul mototolit. Dumneavoastră, romancierii, totdeauna vă învăluiţi într-un nepreţuit aer de conformism. Tristeţea vremurilor noastre sălăşluieşte în aceste spirite iscoditoare. Nicicând n-a fost mai multă revoltă, mai cu seamă printre tineri. Să găseşti indivizi care ştiu numai să critice este un simptom grav de degenerare naţională. Dar ăsta nu-i un subiect...

— Subiectul este, desigur, de cel mai mare interes pentru toţi tinerii.

Din nou aceştia ridicară capetele şi le clătinară uşor

dintr-o parte în alta.

— Scumpa mea doamnă, prea suntem înclinaţi să lăsăm interesul trezit de aceste lucruri să ne întunece judecata privind faptul dacă e sau nu cuminte să le discutăm. Lăsăm speculaţiile astea să se furişeze şi să se tot furişeze până când se încolăcesc în jurul încrederii noastre şi o paralizează.

Deodată unul dintre tineri exclamă:

— *Madre!* şi tăcu.

— Sper să nu fiu acuzată de uşurinţă, vorbi doamna, dacă voi afirma că aceste speculaţii sunt periculoase numai atunci când sunt lăsate pe seama unei inteligenţe necoapte. Dacă într-adevăr cultura nu ne dă nimic, atunci să renunţăm la cultură; dar dacă cultura este, aşa cum cred eu, indispensabilă, atunci trebuie să-i acceptăm primejdiile.

Din nou tinerii clătinau capetele şi din nou cel mai tânăr dintre ei exclamă:

— *Madre!*

— Primejdii? Oamenii culţi sunt pândiţi de primejdii?

Cine rostise vorbele acestea? Toate sprâncenele se ridicară, buzele se lăsară în jos şi se aşternu tăcerea. Lennan se uită fix la Anna. Cu ce voce ciudată pronunţase cuvintele! Părea că o scânteie joacă în ochii ei!

După o vreme răspunse micuţul domn cu barbă căruntă şi glasul lui stins era aspru şi înţepat:

— Scumpa mea doamnă, toţi suntem oameni.

Băiatul simţi cât de tare îi bate inima, auzind râsul Annei. Ca şi cum i-ar fi spus: „Ah! Dar nu e vorba de tine. Nici gând.”

Se ridică urmând-o spre ieşire. Englezii începuseră să discute iar, de data asta însă despre vreme.

Merseră câtva timp în tăcere, apoi Anna întrebă:

— Nu ţi-a plăcut când am râs?

— Cred că s-au simţit jigniţi.

— Asta am şi vrut – englezi făţarnici... Ah! Nu te supăra pe mine! Fiecare dintre ei e un englez „înfumurat”, nu-i

aşa?

Îl privea în faţă cu atâta stăruinţă încât simţi cum i se urcă sângele în obraji şi îl apucă ameţeala.

— Oamenii ăştia nu au sânge în vine! Glasurile, ochii lor bănuitori care te măsoară din cap până-n picioare! Îi cunosc atât de bine! Şi femeia aceea cu tot liberalismul ei este la fel de rea ca oricare dintre ei. Îi urăsc pe toţi!

Ar fi vrut să-i urască la fel ca ea, dar pe el îl amuzau numai.

— Nu sunt oameni! N-au sentimente! Într-o zi ai să-i cunoşti! Atunci n-au să te mai amuze!

Continuă cu o voce liniştită, aproape visătoare:

— De ce oare vin aici? Aici unde totu-i cald, proaspăt, plăcut! De ce nu rămân, împreună cu cultura lor, acolo unde nimeni nu ştie ce este durerea şi foamea, unde inima e împietrită! Pune mâna! Simţi?

Tânărul, peste măsură de tulburat, n-ar fi putut spune dacă în inima ei sau în mâna lui pulsa sângele atât de intens. Se bucură sau se întristă când îi lăsă mâna?

— Ah! Ei bine, n-au să ne poată strica ziua! Hai să ne odihnim!

La marginea pădurii de molift unde se aşezară creşteau o puzderie de garofiţe roşii de munte cu petalele crestate şi cu un miros dulce, îmbătător. Anna se ridică şi începu să le culeagă. Mark rămase jos, năpădit de senzaţii ciudate! Albastrul cerului, acele verzi ale pinilor, munţii nu mai însemnau pentru el ceea ce însemnaseră în zorii zilei.

Anna se întoarse cu mâinile pline de micuţele garofiţe, desfăcu degetele şi le lăsă să cadă peste el. I se risipiră pe cap şi pe gât şi Lennan avu senzaţia că niciodată nu simţise o mireasmă atât de minunată, că nicicând nu încercase acea stranie emoţie. Florile i se prinseseră în păr, îi căzuseră pe frunte, în sprâncene, una îi stărui chiar pe buze şi el privi în sus, către Anna, printre petalele crestate. Probabil că în ochi i se citea ceva sălbatic, ceva care exprima zbuciumul lui, fiindcă zâmbetul Annei se

stinse şi ea se îndepărtă, întorcându-şi faţa în altă parte. Stânjenit şi nefericit adună florile risipite şi nu se ridică până nu le culese pe toate, apoi, sfios, le duse ei acolo unde rămăsese, cu ochii pierduţi în adâncul pădurii de molift.

V

CE ŞTIA EL DESPRE FEMEI CA SĂ LE poată înţelege? În timpul liceului nu cunoscuse niciuna cu care să discute, iar la Oxford numai pe Anna. Acasă, în vacanţe, nu o vedea decât pe sora lui, Cicely. Tutorelui său nu-i plăcea societatea din pricina celor două pasiuni ale sale: pescuitul şi antichităţile din ţinutul natal, astfel încât micul lui conac din Devonshire, cu lambriuri negre de stejar şi un parc sălbatic împrejmuit cu zid de piatră, situat de-a lungul unui râu, fusese ferit de prezenţa femeilor, bineînţeles în afară de Cicely şi de bătrâna domnişoară Tring, guvernanta ei. În plus tânărul mai era şi timid. Nu avusese nicio experienţă asemănătoare în trecutul lui, în cei aproape nouăsprezece ani, care să-l ajute acum. Nu făcea parte dintre tinerii ce se gândeau tot timpul cum să cucerească o femeie. Chiar ideea în sine i se părea vulgară, dezgustătoare, oribilă. Trebuiau într-adevăr să i se aducă multe dovezi ca să creadă că o femeie îl iubea, mai ales una pe care o socotea mai presus de el şi o găsea atât de frumoasă. Şi asta fiindcă în faţa frumuseţii se simţea umilit şi înclinat să se creadă necioplit. Era un aspect al vieţii pe care-l socotise întotdeauna sacru, trebuind să te apropii de el cu sfiiciune. Cu cât admira mai mult o femeie, cu atât era mai emoţionat, devenind şi mai timid. După acea clipă de nebunie, când Anna culesese garofiţele gingaşe şi parfumate şi le lăsase să cadă peste el, Lennan se simţi ruşinat şi, îndreptându-se împreună cu ea spre casă, era mai tăcut decât oricând şi tulburat până în adâncul

sufletului.

Şi dacă inima lui – până atunci ferită de astfel de emoţii – era atât de frământată, cum trebuie să se fi simţit ea, care sperase în taină, de atâta vreme, să-l vadă zbuciumându-se din pricina acestei nelinişti?

Anna mergea şi ea foarte tăcută. La marginea satului, trecând pe lângă o biserică cu uşile deschise, spuse:

— Nu mă aştepta, vreau să intru puţin...

În biserica goală, slab luminată, se afla doar o femeie, o ţărancă înfăşurată într-un şal negru, stând în genunchi, neclintită ca o stană. I-ar fi plăcut şi lui să rămână.

Silueta aceea îngenuncheată şi o rază zglobie de soare străbătând semiîntunericul! Zăbovi atât cât s-o vadă şi pe Anna îngenunchind în biserica liniştită. Se ruga? Din nou fu cuprins de tulburarea pe care o simţise când o privise culegând flori.

Era atât de frumoasă stând în genunchi, acolo! I se păru nedelicat să aibă acum asemenea sentimente, aşa că se întoarse repede în stradă. Nu-l părăsea însă tulburarea dulce, subtilă, incisivă.

Închise ochii ca să se elibereze de imaginea Annei, dar deodată aceasta deveni de zece ori mai clară, iar sentimentele lui şi mai intense. Urcă spre hotel unde, pe terasă, se afla profesorul lui. Şi ciudat, văzându-l acolo, prezenţa lui nu-l stingheri mai mult decât l-ar fi stingherit prezenţa portarului de la hotel. Într-un fel, Stormer nu părea să conteze, s-ar fi zis că nu voia să se ţină seama de dânsul. În afară de asta era atât de bătrân – avea aproape cincizeci de ani!

Bărbatul „atât de bătrân” stătea într-o poziţie caracteristică: ţinea capul plecat puţin într-o parte, un umăr uşor ridicat şi mâinile înfundate în buzunarele hainei sale de Norfolk, ca şi cum era gata să facă o poznă.

Când Lennan se apropie îl întrebă cu un început de zâmbet:

— Ei bine, tinere, ce-ai făcut cu soţia mea?

— Am lăsat-o într-o biserică, domnule.

— Ah! Aşa face totdeauna! Te-a silit să alergi până nu te-au mai ţinut picioarele? Nu? Atunci să ne plimbam puţin şi să stăm de vorbă.

I se părea firesc să se afle acolo, cu soţul ei, discutând şi plimbându-se în sus şi-n jos; lucrul acesta nu avea nicio legătură cu noile sale sentimente pe care nici măcar nu se simţea ruşinat că le are. Se mira doar – deşi nu prea mult – cum de putuse Anna să se mărite cu Stormer! Mirarea lui era foarte academică, detaşată, ca în copilărie când se întreba cum de-i plăcea surorii sale să se joace cu păpuşile.

De fapt acum unica lui dorinţă era să plece, să meargă din nou în vale, la biserică. Se simţea singur şi neliniştit după toată ziua aceea petrecută cu Anna, ca şi cum ar fi rămas acolo sus, mergând ore în şir sau stând întins la soare lângă ea. Despre ce vorbea bătrânul Stormer? Despre concepţiile diferite privind onoarea la greci şi la romani! Totdeauna cufundat în trecut, s-ar fi zis că meditează la prezentul despre care credea că e rău alcătuit.

Şi Lennan spuse:

— Am întâlnit pe munte câţiva englezi înfumuraţi, domnule.

— Oh, da? Unii mai de soi?

— Câţiva da, alţii nu; dar toţi erau cam la fel, cred eu.

— Înţeleg. Cred că ai spus „înfumuraţi”, nu?

— Da, domnule, de aici din hotel. Doamna Stormer i-a etichetat. Erau atât de încrezuţi...

— Cred.

În tonul cu care fusese pronunţat acest scurt cuvânt, Lennan desluşi ceva neobişnuit, care-l intrigă; i se păru, pentru prima oară, că se afla acolo un bărbat adevărat. Apoi faţa i se îmbujoră fiindcă o văzuse pe Anna! Va urca oare la ei? Cât de minunat arăta, bronzată de soare şi păşind uşor, sprinten. Dar intră în hotel fără să întoarcă măcar capul. O jignise cu ceva, o supărase? Găsi repede o scuză şi se retrase în camera lui.

Se aşează din nou la fereastra de unde în dimineaţa aceea contemplase munţii tolăniţi ca nişte lei în lumina difuză şi privi apusul soarelui. Ce se întâmplase cu el? Se simţea altul, cu totul altul. Trăia într-o altă lume. Îl cuprinse o senzaţie stranie ca şi cum i-ar fi căzut din nou florile pe faţă, pe gât şi pe mâini, atingându-l cu petalele lor catifelate şi învăluindu-l cu dulceaţa miresmei lor aţâţătoare. I se părea că aude vocea ei spunând: „Pune mâna! Simţi?” şi că într-adevăr îi simţea inima bătând sub apăsarea mâinii lui.

VI

ÎN BISERICA TĂCUTĂ, SINGURĂ CU femeia aceea cu broboadă neagră, Anna nu se ruga. Stând în genunchi încerca doar o dureroasă stare de revoltă. De ce semănase soarta în inima ei acest sentiment, luminându-i brusc viaţa, dacă Dumnezeu refuza s-o lase să se bucure de el? Îi rămăseseră atârnate de cordon câteva garofiţe de munte şi parfumul lor o învăluia luptând cu mirosul slab de vechi şi de tămâie. Nu se va putea ruga câtă vreme fermecătoarele garofiţe se aflau acolo, trezindu-i amintiri. Dar oare voia să se roage? Râvnea starea de spirit a acelei sărmane femei în negru, care, de când se uita la ea, nu se mişcase din loc, părând că-şi odihneşte profund sufletul smerit, cu trupul parcă părăsit de viaţă, în aşteptarea apropierii eliberatoare a neantului? Ah, da! Ce-ar fi să duci zi de zi şi ceas de ceas o viaţă atât de epuizantă, atât de monotonă încât cea mai mare plăcere pe care să ţi-o poţi oferi să fie aceea de a îngenunchea, plină de extaz, într-o biserică? Era frumos, dar în acelaşi timp întristător s-o vezi stând aşa. Şi deodată Anna simţi dorinţa să se ridice şi să se ducă să-i vorbească: „Spune-mi necazurile dumitale, doar amândouă suntem femei”.

Pierduse poate un fiu, o dragoste sau poate nu o dragoste aievea, ci numai o nălucă a ei.

Ah! dragostea! De ce orice suflet trebuie să tânjească după ea, de ce o fiinţă plină de viaţă şi de bucurie se ofileşte lent fără iubire?

Nu se afla destulă dragoste în lumea aceasta mare,

pentru ca şi ea, Anna, să aibă parte de o fărâmă?

Nu i-ar pricinui niciun rău băiatului pentru că ar simţi când s-a săturat de ea şi ar avea mândria şi tăria să se rupă de el, căci, neîndoielnic, Lennan se va plictisi de ea. La vârstă pe care o avea nu mai putea spera să atragă un tânăr mai mult de câţiva ani sau chiar de câteva luni. Dar oare ar putea să fie o vreme numai al ei? Tinereţea era atât de crudă, atât de lipsită de inimă!

Şi apoi revăzu ochii lui – când aruncase cu flori peste el – privind-o tulburaţi, cu ceva aproape sălbatic în ei.

Amintirea o umplu de frenezie. Doar o privire, o atingere şi ar fi cuprins-o în braţe. Era sigură că aşa s-ar fi întâmplat, dar nu îndrăznea să se gândească cât de mult ar fi însemnat asta pentru ea.

Şi deodată, suferinţa de care – orice s-ar fi întâmplat – trebuia să aibă parte i se păru atât de dură şi de nemeritată! Se ridică.

O singură rază de soare mai pătrundea prin uşa deschisă şi peste puţin avea să ajungă până la femeia îngenuncheată. Anna privea. Se va furişa oare raza până la ea şi o va atinge sau soarele va coborî în spatele munţilor apunând? Fără să aibă habar de toate astea femeia cu şal negru stătea în genunchi, neclintită. Iar raza îşi urma drumul.

„Dacă o ajunge, atunci Mark mă va iubi, fie şi numai pentru o oră, iar dacă dispare prea repede...” Şi raza se furişa tot mai departe. Acea firavă cărare de lumină, în care dansau firele de praf, era însăşi Soarta, prevestind poate Dragostea sau întunericul! Urnindu-se încet, raza urca pe măsură ce soarele cobora. Ajunse deasupra capului plecat zăbovind o clipă într-un fel de nor auriu, apoi alunecând mai departe se făcu, fără veste, nevăzută.

Păşind nesigură, în timp ce vedea totul ca prin ceaţă, Anna ieşi din biserică. N-ar fi putut spune de ce trecuse pe lângă cei doi bărbaţi aflaţi pe terasă, fără să le arunce vreo privire – poate pentru că niciodată cel torturat nu-l salută pe călăul său. Când ajunse în camera ei căzu

frântă de oboseală şi, întinzându-se pe pat, adormi îndată.

Se trezi din pricina unor zgomote şi recunoscu delicatul „cioc-cioc” în uşă al soţului ei, dar nu răspunse, fiindu-i indiferent dacă va intra sau nu. Stormer se strecură înăuntru fără zgomot. Dacă va vedea că nu e trează, n-o va deştepta. Rămase deci nemişcată, urmărindu-l cum se aşeza călare pe un scaun, cu braţele încrucişate pe spătarul lui şi cu bărbia sprijinită pe ele, privind-o stăruitor. Printre gene reuşea, fără să-şi dea seama cum, să-i vadă clar numai faţa, percepută şi mai intens în aceste condiţii. Nu se jena deloc de acest examen reciproc, în care ea era cea mai avantajată.

El nu-i mărturisise niciodată ce gândea, nu-i dezvăluise ce se ascundea în dosul ochilor săi ironici şi strălucitori. Poate se va lămuri acum! Rămase deci culcată, privindu-l cu o aţâţare concentrată, asemănătoare aceleia cu care cineva ar cerceta printr-o lupă o floricică de câmp, urmărind cum îşi măreşte volumul până ajunge ca o impunătoare floare de seră. În mintea ei îşi făcea următoarea socoteală: „Acum mă priveşte cu adevăratul lui *eu,* renunţând la carapacea cu care se acoperă în prezenţa mea”.

La început ochii i se părură ascunşi în obişnuita lor strălucire, chipul păstrându-şi aceeaşi expresie formală; apoi, treptat, se schimbă într-atât încât cu greu l-ai fi putut recunoaşte. Aparenţele, strălucirea, topiră ceea ce se afla în dosul lor, la fel cum se evaporează roua îngheţată de pe iarbă.

Sufletul i se strânse ca şi cum s-ar fi identificat cu ceea ce vedea el: ceva fără importanţă, ceva neglijabil. Da, chipul lui era acela al unui om privind ceva de neînţeles şi, mai ales, neînsemnat, ceva lipsit de suflet, o fiinţă dintr-o specie inferioară, diferită de a lui şi care nu putea să prezinte un interes real pentru un bărbat. Faţa lui mărturisea tacit această convingere, atât de temeinică şi de intimă, încât izbucnise, desigur, din străfundurile fiinţei

lui, instinctivă şi de neschimbat. Deci acesta era el cel adevărat! Un bărbat care dispreţuia femeile!

Primul gând fusese: „Şi e însurat! Ce fatalitate!” iar al doilea: „Dacă el crede asta, s-ar putea ca mii de bărbaţi să simtă la fel. Oare sunt eu, şi toate femeile, chiar aşa cum ne cred ei?”

Convingerea nezdruncinată mărturisită de privirea lui o făcu şi pe ea, un moment, să creadă acelaşi lucru şi se simţi nenorocită. Apoi spiritul ei se revoltă cu atâta violenţă şi sângele îi zvâcni atât de puternic încât abia putu să rămână liniştită. Cum de îndrăznea să o socotească o cantitate neglijabilă, o masă de carne lipsită de suflet, plină de toane ciudate şi de senzualitate? Nu, de o mie de ori, nu!

El era cel fără suflet, o fiinţă stearpă, care, cu o superioritate bolnăvicioasă, voia s-o renege şi o dată cu ea pe toate femeile! Privirea aceea fixă mărturisea că o considera o păpuşă pe care erau lipite etichetele: suflet, spirit, drepturi, responsabilităţi, demnitate, libertate – toate numai vorbe. Era josnic şi dezgustător s-o socotească astfel!

În ea se dădea o adevărată luptă între dorinţa de a se ridica şi a-i striga aceste cuvinte şi conştiinţa că ar fi stupid, nedemn, şi chiar nebunesc să-i arate că a priceput ceea ce el nu va admite niciodată sau chiar nu va înţelege că i s-a revelat ei. Şi atunci fu năpădită de un fel de cinism – şi asta o salvă. Ce treabă hazlie mai era şi căsătoria: să trăieşti cu un om atâţia ani şi să nu afli niciodată ce gândeşte cu adevărat. Acum era sigură că dacă s-ar duce şi i-ar spune; „Sunt îndrăgostită de tânărul ăsta!” n-ar face decât să-şi lase colţul gurii în jos şi să-i răspundă cu intonaţia lui cea mai ironică: „Într-adevăr? Foarte interesant!” fără să-şi schimbe cu o iotă părerile despre ea, ci căpătând încă o dată confirmarea convingerilor sale că nu era decât o cantitate neglijabilă, o stranie specie de animal inferior, care nu-l interesa prea mult. Când tocmai simţea că nu se mai poate stăpâni, el

se ridică, se îndreptă în vârful picioarelor spre uşă, o deschise fără zgomot şi ieşi.

Îndată ce Stormer închise uşa, Anna sări din pat. Aşadar era legată de un om pentru care ea şi femeile în general nici nu existau.

I se părea că făcuse o descoperire esenţială, că aflase cheia tuturor lucrurilor care o uimiseră şi o mâhniseră în căsnicia lor. Dacă într-adevăr, în sinea lui o dispreţuia din toată inima, nu putea şi ea decât să-l dispreţuiască, la rândul ei, pentru uscăciunea, mărginirea şi prostia lui. Dar ştia foarte bine că acest dispreţ n-o să-i zdruncine convingerile citite pe faţa lui; era apărat ca de un zid de credinţa în deşteptăciunea lui şi de convingerea superiorităţii sale. El se afla pentru totdeauna în cetate, pe când ea va trebui să fie mereu doar asediatoare. Acum însă ce importanţă mai avea?

În seara aceea stărui mult timp asupra toaletei, deşi de obicei se grăbea şi nu era prea atentă cu ţinuta ei. Avea gâtul ars de soare şi şovăia dacă să-şi ascundă bronzul sub pudră ori să-şi lase neatinsă culoarea ei de ţigancă. Rămase aşa fiindcă bronzul îi scotea în evidenţă ochii, asemănători unui gheţar, genele negre şi părul cu reflexe nebănuite.

Când sună clopotul pentru masă trecu pe lângă uşa soţului ei fără să bată ca de obicei şi coborî singură.

În hol zări câţiva dintre englezii din grupul întâlnit la refugiul de pe munte. N-o salutară, arătându-se brusc interesaţi de barometru, dar simţi cum ochii lor o fixau stăruitor.

Se aşeză ca să aştepte şi deodată băgă de seamă că din cealaltă parte a sălii venea tânărul, călcând ca şi cum ar fi umblat prin somn. Nu scotea niciun cuvânt, dar cum arăta! Inima începu să-i bată. Sosise oare clipa pe care o aşteptase atât? Dacă într-adevăr venise, va avea oare curajul să se folosească de ea? Apoi îl văzu pe bărbatul ei cum coboară scările, salutând grupul de englezi şi auzi vocile lor tărăgănate, îşi ridică privirea spre băiat şi-l

întrebă repede:

— A fost o zi fericită?

Era încântată că pe faţa lui se menţinea – datorită ei – acea expresie ca şi cum ar fi uitat totul şi n-ar fi văzut-o decât pe ea. În clipa aceea ochii lui aveau ceva aproape sfânt, exprimau o dorinţă arzătoare şi în acelaşi timp o candoare extraordinară.

Era groaznic să ştii că peste o clipă expresia aceea care îi era atât de dragă se va şterge de pe chipul lui şi poate nu va mai reveni niciodată.

Soţul ei se apropiase. Să priceapă, dacă asta voia. Să vadă că putea să fie adorată de cineva, că nu toţi o priveau ca pe un fel de fiinţă inferioară. Da, sigur că văzuse chipul tânărului şi totuşi expresia lui nu se schimbase! Nu observase nimic? Sau era ceva ce refuza, cu dispreţ, să bage de seamă?

VII

PENTRU TÂNĂRUL LENNAN URMĂ apoi o perioadă stranie, în care nu-şi dădea seama de la un minut la altul dacă era sau nu fericit, căutând să fie mereu cu Anna, agitându-se dacă nu reuşea, necăjindu-se dacă ea vorbea sau zâmbea altuia; când se afla însă alături de ea tot neliniştit şi nemulţumit era, suferind din pricina timidităţii sale.

Într-o dimineaţă răcoroasă Anna cânta la pianul hotelului şi el o asculta, crezând că, atunci, ea îi aparţine numai lui, când apăru un tânăr violonist german, palid, cu părul destul de lung şi cu favoriţi, cu o haină cafenie strâmtă, strânsă pe talie – o brută. Bineînţeles, peste puţin timp, acest animal tânăr o rugă să-l acompanieze ca şi când cineva ar fi dorit să-l asculte cântând la vioara lui nesuferită!

Fiecare cuvânt sau zâmbet pe care Anna i-l adresa străinului îl răneau profund, crezând că acesta o interesa mult mai mult decât el.

Simţea că i se pune o piatră pe inimă şi se gândea: „Dacă ea îl place n-ar trebui să-mi pese, dar nu pot! Cum aş putea să nu mă sinchisesc?” Era groaznic s-o vezi zâmbind, iar pe tânărul animal aplecându-se spre ea. Vorbeau nemţeşte, aşa că nu putea înţelege ce discutau şi asta era şi mai dureros. Nu-şi închipuise că se află pe lume asemenea chinuri.

Apoi se gândi cum s-o facă şi el să sufere. Lucrul acesta era însă teribil – şi mai ales cum putea el să-i producă o suferinţă? Ei puţin îi păsa de el! El nu conta, pentru ea rămânea doar un tânăr oarecare. Şi ceea ce i s-ar fi părut

şi mai îngrozitor – era să-l considere doar un băiat, pe el, care se credea atât de bătrân! O clipă îi trecu prin minte că se amuza cu acel violonist numai ca să-l necăjească! Nu, n-ar fi fost capabilă de aşa ceva niciodată! Dar bestia aceea arăta întocmai ca unul care s-ar fi bucurat să poată profita de zâmbetul ei. Ce grozav ar fi fost dacă – după ce violonistul i-ar fi spus Annei ceva necuviincios – el l-ar fi invitat la o plimbare prin pădure, unde, explicându-i mai întâi despre ce e vorba, i-ar fi tras o bătaie bună. Şi după asta ar fi tăcut mâlc, n-ar fi încercat să se fălească în faţa ei. Ar fi stat deoparte până l-ar fi chemat ea! Dar gândul că Anna îl prefera pe acel tânăr în locul lui deveni atât de real, de zguduitor şi de cumplit de dureros încât îl determină să se ridice brusc şi să se îndrepte spre uşă. Oare îi va adresa vreun cuvânt înainte de a ieşi din cameră, sau nici măcar nu va încerca să-l oprească? Dacă n-o va face, atunci era sigur că totul s-a sfârşit; însemna că oricine preţuia în ochii ei mai mult decât el. Cei câţiva paşi până la uşă i se părură ca un drum spre eşafod. Oare îl va chema? Privi înapoi. Ea zâmbea. Dar el era incapabil să zâmbească, îl rănise prea adânc. Ieşi şi se repezi în ploaie cu capul gol. Când picăturile îi căzură pe obraji simţi un fel de mulţumire. În curând va fi ud până la piele. Poate se va îmbolnăvi. Aici, departe de ai lui, ea va trebui să-l îngrijească şi poate bolnav fiind o să i se pară din nou mai plăcut decât acel animal tânăr şi atunci... Ah! dacă ar putea să se îmbolnăvească! Păşind printre frunzele ude se îndreptă spre piciorul muntelui care se ridica în spatele hotelului. O potecă ducea până în vârf şi o luă pe ea, călcând cu paşi mari.

Supărarea începu să-i treacă, nu mai voia să se îmbolnăvească. Ploaia conteni, se ivi soarele şi el urca mereu, din ce în ce mai sus. Va ajunge până în vârf mai repede decât oricine. Asta putea s-o facă mai bine decât tânărul animal. Molifţii pitici luară locul pinilor, apoi dispărură şi ei, făcând loc jnepilor şi în cele din urmă muntelui pleşuv pe care el se căţăra, agăţându-se de

tufişuri, cu răsuflarea tăiată, cu inima bătându-i puternic şi cu transpiraţia curgându-i în ochi. Acum nu mai simţea nimic, se întreba doar daca o să poată ajunge până în vârf înainte de a se prăbuşi epuizat. Îi bătea inima atât de tare, încât i se părea ca va muri, dar era mai bine să moară decât să se oprească şi să renunţe la numai câţiva metri înainte de ţintă. În cele din urmă ajunse împleticindu-se pe micul platou din vârf. Zăcu mai mult de zece minute cu faţa în jos fără să se mişte, apoi se întoarse pe spate. Inima nu-i mai ticăia atât de nebuneşte, respira cu lăcomie, întinzându-şi braţele pe iarba aburindă. Se simţea fericit. Era minunat aici, sus, cu soarele strălucind fierbinte pe un cer senin, albastru. Ce mici păreau toate acolo, jos: hotelul, satul, casele, copacii – nişte jucărioare! Până atunci nu simţise niciodată adevărata bucurie de a te afla la mari înălţimi. Norii de ploaie, ca nişte umbre albe, uriaşe, sfâşiaţi şi alungaţi spre sud, de-a lungul munţilor, păreau o armată de giganţi cu care şi cai albi ce se îndepărtau în goană. Brusc se gândi: „Dacă aş fi murit când îmi bătea inima atât de tare, ar fi avut oare vreo importanţă? Totul ar fi fost ca şi mai înainte: soarele ar fi strălucit pe cerul la fel de albastru, iar jucăriile din vale ar fi rămas neschimbate.”

Gelozia lui de acum un ceas era un fleac, el însuşi nu valora nimic. Ce importanţă mai avea faptul că ea fusese atât de drăguţă cu băiatul acela în haină cafenie? Ce însemnătate mai putea să aibă când totul în jur era atât de grandios, iar el doar un crâmpei, ceva atât de infim?

Pe marginea platoului, pentru a însemna cel mai înalt punct, cineva ridicase o cruce rudimentară, ce se profila pe cerul albastru. Strâmbă şi înclinată, părea nelalocul ei acolo sus: un lucru de prost gust, ca şi cum oamenii mânaţi doar de o idee fixă o aduseseră acolo fără să ţină seama dacă se potrivea sau nu cu ceea ce se afla în jurul ei. La fel de nepotrivită ca şi crucea putea să pară şi o piatră din aceste stânci aşezată în biserica plăcută şi întunecoasă unde o lăsase deunăzi pe Anna. Fu trezit de

freamătul unei învălmăşeli, de fornăituri şi de sunete de tălăngi. O capră mare, cenuşie, se căţărase până acolo şi îi adulmeca părul; era cea dintâi dintr-o turmă de capre care se îngrămădiră curând în jurul lui, cu bărbiţele şi cozile lor mici şi caraghioase, privindu-l curioase, cu ochii lor galbeni cercetători, cu pupila prelungă. Foarte blânde animale şi prietenoase! Ce modele drăguţe pentru un sculptor! Rămase neclintit (învăţase de la tutorele lui, pescar, că trebuie să te comporţi totdeauna astfel în prezenţa animalelor) în timp ce ţapul, care conducea turma, îl lingea pe gât. Limba lui lungă şi aspră atingându-i pielea îi dădea o senzaţie plăcută, deşteptându-i un sentiment profund şi ciudat de solidaritate.

Îşi stăpâni cu greu impulsul de a mângâia animalul pe bot. Se părea acum că toate caprele ar fi vrut să simtă gustul pielii de pe gâtul lui, dar unele erau sfioase şi abia-l atingeau, astfel că el se gâdilă, nemaiputându-şi stăpâni râsul; la sunetul acesta ciudat caprele se retraseră şi-l priviră. Nu păreau să fie păzite de cineva dar mai apoi îl zări la câţiva paşi, în umbra unei stânci, pe cioban – un băiat de vârstă lui – stând nemişcat. Ce singur trebuie să se simtă toată ziua în vârful munţilor! Poate că vorbea cu caprele lui. Arăta ca şi cum ar fi putut într-adevăr s-o facă. Aici, sus, îţi veneau idei ciudate: să afli tot ce se putea şti despre stânci, şi nori, şi animale. Ciobanul fluieră într-un fel anume şi în turma de capre se petrecu ceva – Lennan n-ar fi putut spune exact ce – dar aducea a un fel de răspuns, de consimţire. Apoi ciobanul ieşi din umbră şi se îndreptă către marginea platoului unde două capre care păşteau acolo îşi vârâră botul în mâinile lui şi i se frecară de picioare. Grupul celor trei arăta splendid, profilat pe cer, pe muchia muntelui...

În seara aceea, după cină, sufrageria fu pregătită pentru dans, astfel ca oaspeţii să se poată bucura de libertatea şi veselia care pluteau în aer. Şi într-adevăr nu

peste mult timp o pereche începu să alunece în sus şi-n jos pe parchetul lustruit, dansând în felul caracteristic al celor care frecventau des hotelurile. Apoi trei perechi de italieni se avântară în mijlocul sufrageriei, rotindu-se neîntrerupt şi privindu-se fix; câţiva americani incitaţi de exemplul lor începură să se mişte înainte şi înapoi. Doi dintre englezii „înfumuraţi" porniră şi ei, amuzaţi. Lui Lennan i se păru că toţi dansau foarte bine, mai bine decât ar fi făcut-o el. Să îndrăznească oare s-o invite la dans? Dar îl zări pe tânărul violonist îndreptându-se spre ea, o văzu ridicându-se şi luându-l de braţ şi apoi pierzându-se amândoi în sala de dans. Îşi sprijini fruntea de geam, cu o senzaţie de sfârşeală, de înfrângere şi rămase uitându-se afară, la lumina lunii, fără să vadă nimic. Auzi cum i se rosteşte numele – profesorul se afla lângă el.

— Dumneata şi cu mine trebuie să ne consolăm unul pe altul. Dansul e pentru cei tineri, nu?

Din fericire băiatul ştia instinctiv, dar şi ca urmare a educaţiei primite, să nu-şi dezvăluie starea sufletească şi să fie agreabil chiar şi atunci când suferea.

— Da, domnule. Afară e o splendidă noapte cu lună, nu-i aşa?

— Ah, da, splendidă! Când eram de vârstă dumitale socoteam că această lumină fantastică e cel mai frumos lucru din lume, dar cu timpul, Lennan, ajungi să-ţi dai seama că nu poţi s-o admiri de unul singur şi asta-i treaba cea mai grea. Spune-mi, crezi că femeile sunt nişte fiinţe responsabile? Mi-ar plăcea să cunosc părerea dumitale.

Era ironic, bineînţeles totuşi în dosul acestor cuvinte se ascundea ceva!

— Cred că dumneavoastră ar trebui să vă spuneţi părerea mai întâi.

— Dragul meu Lennan, experienţa mea e egală cu zero!

Vorbind astfel, profesorul se dovedea foarte puţin amabil faţă de Anna. Nu-i va răspunde. Numai de-ar pleca

odată! Muzica încetă. Se vede că cei doi stăteau de vorbă undeva, afară! Făcu o sforţare şi zise:

— În dimineaţa asta m-am urcat pe munte până la cruce. Erau acolo nişte capre foarte drăguţe.

Şi deodată o văzu apropiindu-se. Era singură, aprinsă la faţă şi zâmbea; îl frapă faptul că rochia ei părea de aceeaşi culoare ca şi lumina lunii.

— Harold, vrei să dansezi?

El ar fi putut să răspundă „da” şi atunci ea ar fi plecat din nou de lângă el! Dar profesorul se înclină uşor şi spuse cu zâmbetul lui obişnuit:

— Lennan şi cu mine am căzut de acord că dansul e pentru cei tineri.

— Câteodată cei bătrâni trebuie să se sacrifice. Mark, dansezi?

În spatele lui îl auzi pe profesor murmurând:

— Ah, Lennan! M-ai trădat!

Cei câţiva paşi străbătuţi în tăcere împreună până în sala de dans au constituit poate cea mai fericită clipă trăită cândva de el. Nici n-ar fi fost cazul să fie îngrijorat de felul cum dansa! Era adevărat că nu dansa perfect, dar se străduia să facă faţă dansului ei, atât de uşor, de ferm, de suplu! Era minunat să dansezi cu ea. Numai când muzica încetă şi se aşezară, îşi dădu seama cât de tare i se învârtea capul. Avea o senzaţie stranie, într-adevăr foarte stranie! O auzi întrebându-l:

— Ce s-a întâmplat, băiete dragă? Eşti alb ca varul...

Fără să-şi dea seama ce face îşi plecă fruntea spre mâna ei rezemata pe braţul lui şi pe urmă nu mai ştiu ce se întâmplă fiindcă leşină.

VIII

BĂIATUL ERA ÎNCĂ ÎN EPOCA DE creştere – şi se obosise peste măsură dimineaţa! Asta explica totul! Îşi venise în fire foarte repede şi se dusese să se culce fără să fie ajutat. Dar ce scenă penibilă pentru el! Nu s-a ruşinat nimeni vreodată mai mult decât el de acea slăbiciune neînsemnată. Acum când într-adevăr se simţea rău, nu putea suporta gândul să fie îngrijit de cineva. Plecase aproape fără să-şi ia rămas bun. Abia în pat îşi reaminti expresia feţei ei când ieşise: palidă şi nefericită părea că-l roagă s-o ierte, ca şi când ar fi fost ceva de iertat! Ca şi când nu l-ar fi făcut pe deplin fericit atunci când dansase cu el. Ardea de dorinţa de a-i spune: „Dacă în fiecare zi aş putea să stau măcar un minut atât de aproape de dumneata, atunci toate celelalte n-ar mai conta!” Poate că mâine dimineaţă îşi va lua inima în dinţi şi-i va repeta fraza aceasta. Cum stătea culcat, mai simţea încă o senzaţie ciudată. Uitase să apropie obloanele de la fereastră şi razele lunii pătrundeau înăuntru; dar era prea leneş, prea somnoros ca să se scoale să le închidă. Îi dăduseră cam mult coniac şi se vede că de aceea era atât de moleşit. Nu era bolnav, ci doar ameţit, ca şi cum ar fi visat, ca şi cum n-ar mai fi avut nicio dorinţă de a se mişca. Numai să stea întins acolo şi să privească lumina difuză a lunii, să asculte muzica răsunând undeva, jos, departe şi să simtă încă apropierea ei ca atunci când dansase legănându-se, iar în tot acest timp să fie învăluit de mireasma florilor! Gândurile lui se topeau în visuri, visurile în gânduri –

toate de nepreţuit şi fantastice. I se păru că razele lunii se adunaseră într-o singură fâşie. Se auzi o bătaie în uşă, o alunecare şi o siluetă se desprinse din mănunchiul de raze îndreptându-se spre el. Veni atât de aproape încât îi simţi căldura pe frunte, o auzi cum suspină, şovăie, apoi se retrage fără zgomot şi dispare. Chiar atunci se vede că se prăbuşise într-un somn fără vise...

Ce oră să fi fost când îl trezise acel delicat ciocănit şi-l văzuse pe profesor stând în pragul uşii, cu o ceaşcă de ceai în mâna?

Se simţea bine tânărul Lennan? Da, se simţea foarte bine. – va coborî îndată. Era extrem de amabil domnul Stormer că venise să-l vadă. E adevărat, n-avea nevoie de nimic. Da, da; dar persoanele „schiloade” şi „şchioape” au nevoie de îngrijire!

În clipa aceea chipul lui i se păru băiatului foarte blând – profesorul râdea de el, dar nu prea mult. Şi fusese foarte gentil că venise şi stătuse acolo cât îşi băuse el ceaiul.

Se simţea într-adevăr bine, îl durea doar puţin capul. În timp ce se îmbrăca se opri de câteva ori încercând să-şi amintească. Fâşia aceea argintie fusese numai lumina lunii? Fusese o frântură dintr-un vis sau fusese, ceea ce era foarte posibil, Anna, cu rochia ei de culoarea luminii de lună? De ce nu rămăsese treaz? Nu va îndrăzni s-o întrebe şi nu va şti niciodată dacă amintirea vagă a arsurii de pe fruntea lui fusese sau nu un sărut.

Îşi luă micul dejun singur, în sufrageria unde dansaseră. Îl aşteptau două scrisori. Una de la tutorele lui care se plângea că nu prinde păstrăvi şi-i trimitea bani; cealaltă de la sora lui. Logodnicul ei, un diplomat foarte tânăr, ataşat pe lângă ambasada din Roma, se temea că va fi rechemat din concediu. Trebuiau deci să se căsătorească imediat. Nu era exclus să aibă nevoie chiar de o dispensă specială. Era un noroc că Mark se întorcea atât de repede. Aveau neapărată nevoie de el să le fie cavaler de onoare. Singura domnişoară de onoare va fi Sylvia...

Sylvia Doone? Dar nu era decât un copil! Şi-şi aminti de o fetiţă într-o rochie foarte scurtă, de olandă, cu păr bălai, cu ochi frumoşi albaştri şi o faţă atât de albă că părea aproape transparentă.

Dar asta se întâmplase cu şase ani în urmă; Sylvia s-ar putea să nu mai umble acum cu rochie scurtă, deasupra genunchilor, nici să poarte mărgele, nici să se teamă de tauri imaginari. Era ridicol să fii cavaler de onoare – puteau să găsească unul adevărat!

Uită însă repede de toate – pentru că afară, pe terasă, o văzu pe *ea.* Grăbindu-se să ajungă la Anna trecu pe lângă câţiva englezi „înfumuraţi" care-l priviră chiorâş.

S-ar fi putut ca întâmplarea de aseară să-i fi surprins neplăcut. Un student de la Oxford să leşine într-un hotel! Nu era deloc frumos!...

Când ajunse lângă ea îşi recăpăta curajul.

— A fost oare numai lumina lunii?

— Numai lumina lunii.

— Dar era fierbinte!

Cum ea tăcea fu năpădit de aceeaşi bucurie covârşitoare ca pe vremea când – elev fiind – ieşea primul într-un concurs.

Urmă însă o lovitură îngrozitoare. Ghidul obişnuit al profesorului apăru pe neaşteptate, după ce condusese o grupă de nemţi într-o ascensiune. În Stormer se treziră vechile pasiuni. Voia să pornească în după-amiaza aceea spre o cabană şi în zorii zilei următoare să escaladeze un pisc. Dar Lennan n-avea voie să meargă. De ce? Din pricina leşinului din seara trecută şi fiindcă el nu era ceea ce ei numeau în mod stupid un „alpinist încercat".

Ei, aş! Acolo unde ea putea – el *trebuia* să meargă. Îl considerau deci un copil? Mai mult ca sigur că ar fi putut să urce afurisitul acela de munte. Şi asta numai pentru că ea nu insistase să-l ia! Nu-l socotea destul de bărbat! Îşi închipuia că nu era în stare să urce acolo unde putea urca soţul ei? Şi dacă era primejdios, cu atât mai mult nu trebuia să plece fără el – lucrul acesta era pur şi simplu

crud! Dar Anna se mulţumi doar să zâmbească şi el fugi de lângă ea fără să-şi dea seama că supărarea lui o făcuse fericită.

În după-amiaza aceea plecară fără el. Ce gânduri negre, profunde îl cuprinseră! Cu câtă pasiune îşi ura tinereţea! Câte planuri ţesea: ea să se întoarcă şi să afle că el a plecat undeva, pe munte; pe un drum mult mai periculos şi mai obositor!

Dacă oamenii nu voiau să-l ia în ascensiuni, va pleca singur. Toţi erau de acord că ascensiunile solitare erau primejdioase! Şi vina va fi numai a ei. O să aibă remuşcări. Se va scula şi va porni înainte de ivirea zorilor, îşi va pregăti din vreme lucrurile şi-şi va umple bidonul. În seara aceea lumina lunii era mai tulburătoare ca oricând, munţii păreau fantomele imense ale propriilor lor siluete. Şi ea se afla acolo, în cabană, fără el! Se scurse mult timp până aţipi, cugetând la necazurile sale, propunându-şi să nu doarmă deloc, ca la ora trei să fie gata de plecare. Se trezi însă la nouă. Furia i se spulberase, se simţea numai neliniştit şi ruşinat. Decât să fi fugit atunci, ar fi putut mai curând să-i însoţească până la refugiu şi să rămână peste noapte acolo. Acum îi păru rău că fusese atât de nebun şi de nesocotit. Trebuia să încerce să-şi îndrepte măcar în parte greşeala. Dacă pornea neîntârziat spre cabană i-ar fi întâlnit la coborâre şi i-ar fi putut întovărăşi până acasă.

Sorbi în grabă cafeaua şi plecă. La început merse pe cărarea cea bună, apoi, în pădure, se rătăci, dar în cele din urmă regăsi poteca, ajungând la refugiu abia pe la ora două!

Da! Grupul începuse ascensiunea în zori – fuseseră văzuţi, fuseseră auzite „chiuiturile” lor pe vârf.

Gewiss[2]*! Gewiss!* Nu se vor întoarce însă pe acelaşi drum. O, nu! Vor merge spre casă coborând spre vest, prin cealaltă trecătoare. Vor ajunge la hotel înaintea tânărului *Herr!*

Ciudat, dar Mark află toate acestea aproape cu uşurare.

[2] Desigur. (germ.)

Să fi fost de vină drumul lung pe care-l făcuse singur ori altitudinea? Sau poate pur şi simplu foamea ce-l cuprinsese? Sau oamenii aceştia simpatici şi prietenoşi din refugiu şi fata patronilor, cu chipul ei proaspăt, cu o nostimă beretă neagră, marinărească, cu panglici lungi, cu o vestă de catifea şi cu o purtare atât de firească; sau vederea văcuţelor albe argintii frecându-şi botul lat şi negru de mâna ei? Oare ce-l eliberase din starea de agitaţie în care se afla, făcându-l fericit şi mulţumit? Mark nu ştia că întotdeauna lucrurile cele mai noi îi umplu de uimire pe „puii de animal” care se zbenguie.

Zăbovi mult după-masă, încercând să deseneze vacile pitice, urmărind razele de soare pe obrajii acelei fete drăguţe şi încercând să vorbească cu ea nemţeşte.

Iar când în cele din urmă spuse: *„Adieu”* şi ea murmură: *„Küss die Hand.*[3] *Adieu”* avu o strângere de inimă... Minunată şi stranie este inima unui bărbat!... Cu toate acestea când se apropie de casă, începu să se grăbească şi până la urmă chiar să alerge. De ce zăbovise acolo atât de mult? Poate că Anna revenise şi-l aştepta, poate că animalul acela tânăr, violonistul era cu ea! Sosi la hotel tocmai la timp ca să se îmbrace şi să coboare în goană la cină.

Ah! Ei erau, desigur, obosiţi şi se odihneau în camerele lor. Stătu la masă cât putu mai liniştit, dar se ridică înainte de desert şi zbură pe scări. O clipă ezită, la care uşă să bată? Apoi bătu sfios la uşa ei. Niciun răspuns! Ciocăni mai tare în uşa profesorului. La fel! Însemna că nu se întorseseră! Nu se întorseseră? Ce-ar putea să însemne asta? Sau poate că amândoi dormeau. Mai bătu încă o dată în uşa ei, apoi, deznădăjduit, apăsă pe clanţă şi aruncă înăuntru o privire fugară. Camera era goală, neatinsă, cu toate lucrurile la locul lor! Nu reveniseră! Se întoarse şi alergă iar jos, pe scări. Toţi se ridicaseră de la masă şi el nimeri într-un grup de englezi „înfumuraţi” care discutau despre un accident alpin petrecut în Elveţia.

[3] Sărut mâna. (germ.)

Ascultă, simţindu-se deodată foarte rău. Unul dintre ei, „înfumuratul” cel scund, cu barba căruntă, îl întrebă aproape în şoaptă:

— Astă-seară iar eşti singur? Stormerii nu s-au întors?

Lennan se strădui să-i răspundă, dar i se puse un nod în gât şi nu putu decât să clatine din cap afirmativ.

— Cred că aveau un ghid cu ei, continuă englezul „înfumurat”.

De data aceasta Lennan reuşi să îngaime:

— Da, domnule.

— Mi se pare că Stormer e un alpinist încercat şi, întorcându-se spre doamna căreia tinerii „înfumuraţi” îi spuneau *„madre”* adaugă:

— Pentru mine farmecul nemărginit al ascensiunilor montane constă în faptul că te afli mereu departe de mulţime, liber...

Mama tinerilor „înfumuraţi”, uitându-se la Lennan, cu ochii pe jumătate închişi, răspunse:

— Pentru mine aceasta ar constitui un dezavantaj; îmi place întotdeauna să fiu alături de semenii mei.

„Înfumuratul” cu barba căruntă murmură cu voce stinsă:

— E primejdios să afirmi aşa ceva într-un hotel!

Continuară să discute, dar Lennan nu-i mai urmărea, cufundându-se deodată într-o spaimă bolnăvicioasă.

Faţă de aceşti englezi „înfumuraţi”, care se credeau mai presus de toate simţămintele obişnuite nu putea să-şi manifeste îngrijorarea. De altfel îl şi priveau pieziş, din seara când leşinase.

Apoi pricepu că în juru-i se făceau fel de fel de presupuneri în legătură cu ceea ce li s-ar fi putut întâmpla Stormerilor. Coborâşul era anevoios, trecea printr-o porţiune dificilă. „Înfumuratul” al cărui guler acum nu mai arăta mototolit spuse că lui nu-i plac femeile care fac ascensiuni. Era unul din semnele „acestor vremuri” pe care îl deplângea profund. Mama tinerilor „înfumuraţi” îl puse la punct imediat. Era de acord că, în practică,

ascensiunile nu erau prea nimerite pentru o femeie, dar teoretic nu înţelegea de ce ele nu s-ar fi încumetat să le facă. Un american din apropiere îi puse pe toţi în încurcătură afirmând că s-ar putea să-şi schimbe în curând opiniile. Lennan se îndreptă spre uşa de la intrare. Luna tocmai se ridicase dinspre miazăzi. Şi în dreptul ei se zărea muntele unde se făcuse ascensiunea. Dar ce vedenii avu atunci! O zări pe Anna zăcând moartă; apoi se văzu pe sine coborând în lumina lunii şi scoţând-o dintr-o prăpastie primejdioasă, încă în viaţă, dar pe jumătate îngheţată. I se părea că şi o asemenea situaţie era de preferat ignoranţei în care se zbătea. Oamenii ieşiră afară scăldaţi de lumina lunii şi i cercetară curioşi faţa neclintită, ochii cu o privire atât de fixă. Unul sau doi îl întrebară dacă era îngrijorat şi el le răspunse: O, nu, mulţumesc!

Se va alcătui în curând o echipă de salvare. Oare cât de repede? Trebuia, neapărat, să facă parte din ea! Nu-l va putea opri nimeni de data asta! Şi, brusc, se gândi: „Ah, toate astea se întâmpla din pricină că azi după-masă am stat de vorba, acolo sus, cu fata aceea, uitând-o pe Anna!”

Tocmai în clipa aceea auzi larmă în spatele lui. Era grupul lor coborând pe cărare spre o uşă laterala – iar ea se afla în frunte – cu rucsacul şi alpenstock-ul şi zâmbea. Instinctiv se ascunse în dosul unor plante. Trecură. Faţa ei bronzată, cu umerii obrajilor proeminenţi şi cu ochii adânciţi în orbite, părea inundată de fericire; Anna zâmbea istovită, dar triumfătoare. Nu putu să suporte scena aceasta şi, după ce grupul trecu, se furişă în pădure şi se aruncă la pământ, în beznă, cu faţa în jos, încercând să-şi înăbuşe plânsul care-i clocotea în gât.

IX

A DOUA ZI SE SIMŢI FOARTE FERICIT, toată după-amiaza stătuse întins la picioarele ei la marginea unei păduri, privind cerul printre ramurile de molift. Era atât de minunat să te afli în mijlocul naturii nemuritoare, atât de prolifică şi de grandioasă!

Ieri, coborând de la refugiu văzuse probabil cea mai mare statuie din lume – o stâncă semănând cu o femeie îmbrobodită. De aici, de jos, părea mai degrabă figura unui bărbat bărbos cu mâna pusă streaşină la ochi. Oare Anna o văzuse? Oare băgase de seamă cum munţii, în lumina lunii sau în zorii zilei căpătau forme de animale? Lucrul ce-l dorea cel mai mult în viaţă era să poată făuri imagini felurite de oameni, de animale, de fiinţe de tot felul, care să semene, să posede şi să dezvăluie spiritul naturii în aşa fel încât uitându-te la ele să fii stăpânit de aceeaşi bucurie pe care o simţi când priveşti copacii, animalele, stâncile şi chiar pe unii oameni, dar nu pe englezii „înfumuraţi”.

„Era deci foarte hotărât să studieze artele?”

„Da, desigur!”

„Aşadar voia să părăsească Oxfordul?”

„Nu, oh, nu! Dar într-o zi va fi nevoit s-o facă.”

Ea observă:

— Unii nu pleacă niciodată!

Şi el răspunse imediat:

— Sigur că nu voi dori niciodată să părăsesc Oxfordul câtă vreme sunteţi şi dumneavoastră acolo.

O auzi respirând adânc.

— Ba da! Vei voi! Acum ajută-mă să mă ridic!

Şi porniră înapoi către hotel.

Anna intră, iar el rămase afară pe terasă, neliniştit şi nefericit pentru că ea nu mai era acolo. Cineva îi vorbi din apropiere:

— Ei bine, amice Lennan, reflectezi sau eşti cuprins de melancolie?

Cufundat într-unul din acele scaune înalte de paie, ce te izolau de restul lumii, îl văzu pe profesor, rezemat de spetează, cu capul lăsat într-o parte şi cu vârful degetelor împreunate. Stând acolo nemişcat arăta ca un idol – şi totuşi ieri se căţărase pe munţi!

— Înveseleşte-te! Necazurile vor veni mai târziu! Când eram de vârsta ta îmi amintesc ce jignit m-am simţit că nu mi se îngăduia să risc viaţa celorlalţi.

Lennan bâlbâi:

— Nu la asta mă gândeam, dar credeam că acolo unde doamna Stormer e în stare să meargă, pot merge şi eu.

— Ah! Cu toată admiraţia ce i-o nutrim nu prea putem să recunoaştem că e aşa când e vorba să fim sinceri.

Băiatul avu o izbucnire înflăcărată de lealitate:

— Nu-i adevărat. O socotesc pe doamna Stormer tot atât de bună ca orice bărbat, numai, numai că...

— Nu la fel de bună ca dumneata?

— De o sută de ori mai bună, domnule!

Stormer zâmbi. Monstru ironic!

— Lennan, fereşte-te de hiperbole.

— Ştiu că nu mă pricep la ascensiuni, izbucni din nou băiatul, dar cred că acolo unde ea îşi risca viaţa trebuia să mă aflu şi eu!

— Bun. Asta-mi place!

Rosti cuvintele fără niciun pic de ironie încât băiatul se simţi tulburat.

— Eşti tânăr, frate Lennan, continuă profesorul. La ce vârstă crezi că încep bărbaţii să fie discreţi? Fiindcă ăsta-i un lucru pe care trebuie să ţi-l aminteşti mereu. Femeile n-au în niciun caz vreuna din aceste calităţi.

— Cred că femeile sunt tot ceea ce e mai preţios pe

lume, replică tânărul.

— Dac-ai putea să-ţi păstrezi această părere cât mai mult timp!

Profesorul se sculase şi-şi cerceta ironic genunchii.

— Puţin cam ţepeni! Să-mi aduci la cunoştinţă când o să-ţi schimbi părerea.

— N-o să mi-o schimb niciodată, domnule.

— Ah! Ah! Niciodată e un cuvânt mare, Lennan. Mă duc să beau un ceai – şi se îndepărtă zâmbind, bătându-şi parcă joc de propria lui înţepeneală.

Lennan rămase pe loc, cu obrajii în flăcări. Din nou cuvintele profesorului păreau îndreptate împotriva ei. Cum de putea un bărbat să facă asemenea afirmaţii despre femei? Dacă erau adevărate, el nu voia să le ştie, iar dacă nu, era nepotrivit să le spui. E îngrozitor să fii lipsit de sentimente generoase, să fii veşnic ironic. E cumplit să fii aidoma englezilor „înfumuraţi”, cu singura deosebire că bătrânul Stormer era mult mai interesant şi mai inteligent decât ei – infinit mai mult, dar tot atât de „superior”. „Unii nu pleacă niciodată!” Oare Anna voise să înţeleagă prin asta că nu sunt capabili să se rupă de superioritatea lor?

Chiar jos, în vale, o ţărancă cosea şi aduna iarba. Ţi-o putea-i închipui pe Anna făcând acelaşi lucru şi arătând splendid cu o batistă colorată pe cap; ţi-o puteai închipui făcând orice lucru simplu, dar nu ţi-l puteai închipui pe bătrânul Stormer ocupându-se de altceva decât de ceea ce se ocupa. Şi dintr-o dată tânărul se simţi nefericit, copleşit de imaginea acestor vieţi nepotrivite şi hotărî în sinea lui că nu va ajunge ca bătrânul Stormer atunci când va îmbătrâni!

Nu, ar prefera mai curând să devină un adevărat monstru decât să fie aşa!

Când urcă în camera lui să se schimbe pentru cină, văzu într-un pahar cu apă o garoafă mare, crestată. Cine o pusese acolo? Cine altcineva putea s-o pună acolo decât ea? Mirosea la fel ca garofiţele de munte pe care le

presărase peste el, dar mai profund, mai puternic – un parfum întunecat şi dulce ce te învăluia.

Înainte de a şi-o prinde la haină îşi lipi buzele de floare.

În seara aceea se organiza din nou dans – erau acum mai multe perechi şi, în afară de pian, se auzeau sunetele unei viori. Anna purta o rochie neagră. N-o văzuse niciodată în negru. Îşi pudrase faţa şi gâtul arse de soare. Fu surprins când o văzu pentru prima oară pudrată. Nu se gândise că doamnele se fardează. Dar dacă ea o făcea, atunci fără îndoială că aşa se cuvenea. Privirea lui nu o mai părăsea deloc. Îl zări pe tânărul violonist neamţ învârtindu-se în preajma ei şi chiar dansând de două ori cu ea; o urmărise cum dansa cu alţii, dar fără urmă de gelozie, calm, de parcă totul s-ar fi petrecut într-un vis. Ce însemna asta? Fusese fermecat de ajunsese în starea asta ciudată, fermecat de floarea de la butonieră pe care i-o dăruise Anna? De ce oare când dansa cu ea se simţea fericit chiar şi atunci când tăceau? Nu-l interesa dacă ea tăcea sau spunea ceva, nu aştepta nimic, nu dorea nimic. Chiar atunci când ieşiră împreună pe terasă, chiar când coborâră şi se aşezară pe o bancă de unde se vedeau în vale poienile cosite de ţărani, el nu simţea nimic altceva decât o adoraţie visătoare, senină. Luna aflându-se încă dincolo de munţi, noaptea era întunecoasă şi îndemna la reverie. Mica orchestră cânta iarăşi un vals, dar el stătea neclintit, golit de gânduri, ca şi cum ar fi fost lipsit de orice posibilitate de a judeca şi acţiona. Nu se simţea nicio adiere şi din floarea de la haină se înălţa un parfum tulburător. Deodată inima-i încetă să mai bată. Anna se rezemase de el, şi simţi cum umărul ei îi apăsa braţul, iar părul îi mângâia obrajii. Închise ochii şi-şi întoarse faţa către ea. Buzele ei îi pecetluiră gura cu un sărut uşor, fierbinte. Suspină şi voi s-o cuprindă în braţe. Nu întâlni decât aerul. Tot ce mai auzi fu foşnetul rochiei măturând iarba! Floarea dispăruse şi ea!

X

ANNA NU DORMI O CLIPĂ TOATĂ noaptea. N-o lăsau să aţipească remuşcările sau amintirile ameţitoare? Simţea că sărutul ei fusese o crimă îndreptată nu împotriva soţului său sau a ei însăşi, ci împotriva băiatului, căruia îi nimicise ceea ce avea mai sacru: iluziile. Dar nu se putea stăpâni să simtă o plăcere copleşitoare şi nici nu încerca să uite ceea ce făptuise.

Aşadar, el era gata să-i ofere puţină dragoste! Atât de puţină în comparaţie cu a ei, dar totuşi dragoste! Altceva nici nu mărturiseau faţa lui cu ochii închişi, şi gestul lui prin care parcă ar fi vrut să i se cuibărească la piept.

Se ruşina cumva de micile ei viclenii din ultimele zile, de zâmbetul oferit tânărului violonist, de întoarcerea atât de târzie din excursie, de floarea pe care i-o dăruise, sau de felul cum îl provocase, începând din seara când soţul ei o privise intens fără să ştie că ea îl observa? Nu, nu se simţea deloc ruşinată. Ceea ce regreta era numai sărutul. O durea să se gândească la asta, fiindcă în clipa aceea îşi dăduse seama că ucisese cu desăvârşire sentimentul de dragoste maternă pe care i-l purtase, deşteptându-i şi lui un alt simţământ! Căci dacă ea constituia un mister pentru el, câte nu reprezenta Mark pentru ea, cu înflăcărarea, reveriile, patima lui tinerească şi inocenţa lui!

Ce-o să se facă dacă a nimicit în el încrederea, dacă i-a răpit candoarea, dacă a contribuit la prăbuşirea unei stele? Ar putea să şi-o ierte vreodată? Putea să îndure gândul că din vina ei el va ajunge la fel ca toţi ceilalţi tineri, la fel ca violonistul, un bărbat cinic, socotind

femeile – cum credeau ei – o „plăcere uşoară”? Era într-adevăr posibil să se schimbe într-atât încât să devină un tânăr cinic? Fără îndoială că nu, fiindcă altfel n-ar fi putut să-l iubească din prima clipă când l-a cunoscut, afirmând că este un „înger”.

După sărutul – crima aceea, dacă era într-adevăr una – pe care i-l dăruise în întuneric – nu mai ştiu ce se întâmplase cu el, unde se dusese – poate că se plimbase o vreme sau poate că urcase de-a dreptul în camera lui. De ce-şi stăvilise pasiunea, lăsându-l acolo şi fugind din braţele lui? Lucrul acesta chiar ea însăşi îl înţelegea anevoie. N-o oprise ruşinea, şi nici teama, poate respectul – dar respectul pentru ce? Pentru iubire, pentru o himeră, pentru taina dragostei, pentru tot ceea ce făcea ca aceasta să fie frumoasă, pentru tinereţea şi poezia ei; o făcuse poate doar de dragul nopţii tihnite şi pline de întuneric şi al miresmei acelei flori – floarea întunecată a pasiunii – datorită căreia îl cucerise, floarea pe care i-o luase înapoi şi o ţinuse toată noaptea la căpătâiul ei, şi pe care dimineaţa o pusese ofilită în sân! Aşteptase şi jinduise atât amar de vreme această clipă, încât nu era de mirare dacă nu-şi putea explica lămurit de ce făcuse aşa şi nu într-altfel!

Cum va mai putea acum să-l întâlnească şi să i se uite în ochi? Oare aceştia se vor fi schimbat? Vor fi lipsiţi de acea privire sinceră pe care o îndrăgea atâta? Aşadar ea va trebui să fie aceea care să cugete la viitorul lor. Îşi repeta mereu: „N-o să-mi fie frică. Faptele s-au consumat. Am să iau ceea ce-mi oferă viaţa.” La soţul ei nu se gândea deloc.

Când îl văzu însă din nou pe tânăr pricepu că, după prima lor sărutare, se întâmplase ceva inevitabil, ceva în afara lor. Mark se apropie de ea şi, fără să scoată o vorbă, tremurând din tot trupul îi întinse o telegramă cu următorul cuprins: „*Vino urgent. Căsătoria are loc imediat. Te aşteptăm poimâine, Cicely.”*

Pe măsură ce citea, cuvintele se estompau, iar faţa

băiatului o zărea ca prin ceaţă. Apoi, cu un efort, rosti liniştită:

— Sigur că trebuie să te duci. Nu poţi să lipseşti de la căsătoria singurei dumitale surori:

O privea fără s-o contrazică, iar ei îi fu greu să suporte acea privire care părea că ştie atât de puţin.

— Nu-i nimic, doar câteva zile. Te vei întoarce sau vom veni chiar noi la dumneata, spuse ea.

Într-o clipă faţa lui se lumină.

— Veţi veni într-adevăr cât se poate de repede, îndată ce... dacă vă vor invita? Atunci nu-i nimic, eu, eu... apoi se opri gâtuit de emoţie.

Ea vorbi din nou:

— Invită-ne! Vom veni.

O apucă de mână strângându-i-o tare într-a lui, apoi o mângâie, zicând:

— Oh! Ţi-am strivit mâna!

Anna râse luptându-se să nu izbucnească în plâns.

Trebuia să se pregătească de plecare în câteva minute ca să prindă singurul tren care-l putea duce la timp acasă. Anna urcă în camera lui şi-i ajută la împachetat. Inima îi era grea ca plumbul, dar neputând să îndure tristeţea de pe chipul lui vorbi veselă despre întoarcerea lor, îl întrebă despre casa lui, se informă cum se ajunge acolo, vorbi despre Oxford şi semestrul următor. Când lucrurile băiatului fură strânse, îi înlănţui gâtul cu braţele, îl strânse o clipă la piept, apoi ieşi.

Privind înapoi, din pragul uşii îl văzu pe Mark stând la fel ca atunci când i se smulsese din braţe. Obrajii îi erau umezi şi în timp ce cobora scările îşi şterse lacrimile. Când se simţi stăpână pe ea ieşi pe terasă. Soţul ei era acolo; îl întrebă:

— Vii cu mine în oraş? Vreau să cumpăr ceva.

El ridică din sprâncene, zâmbi vag şi o urmă. Coborâră încet dealul mergând pe lunga stradă a orăşelului. Flecări tot timpul fără să ştie despre ce, gândindu-se mereu: „Acum va trece pe lângă noi în trăsură. Acum va trece!”

Huruind, îi ajunseră din urmă mai multe trăsuri. În sfârşit apăru şi cea în care se afla el. Privind neclintit înainte, Mark nu-i zări. Îl auzi pe soţul ei spunând:

— Hei?! Unde o fi pornit-o oare tânărul nostru prieten Lennan cu bagajele şi cu o mutră de pui de leu la ananghie?

Răspunse cu o voce ce încerca să fie sigură şi clară:

— Trebuie să se fi întâmplat ceva neplăcut sau poate se duce la nunta surorii lui.

Simţi că soţul ei o privea insistent şi se întrebă cum o fi arătând la faţă; dar chiar în clipa aceea răsună foarte aproape de urechea ei cuvântul „*Madre”* şi fură înconjuraţi de o mică ceată de „englezi înfumuraţi”.

XI

CEI PESTE TREIZECI DE KILOMETRI de drum fură pentru Mark poate partea cea mai neplăcută a călătoriei. E greu să suferi şi în acelaşi timp să stai liniştit.

Noaptea trecută, după ce Anna plecase, rătăcise fără ţintă prin beznă. Răsări apoi luna şi băgă de seamă că se află sub streaşina unui şopron în apropierea unei căsuţe în care totul era învăluit în întuneric şi în tihnă: la picioarele lui se întindea, scăldat în argintul lunii, satul din vale, se distingeau acoperişurile caselor şi turnurile, iar luminiţele ferestrelor sclipeau ca într-o feerie.

În haine de seară, cu părul negru răvăşit, ar fi constituit un spectacol straniu pentru stăpânii căsuţei dacă din întâmplare l-ar fi văzut stând rezemat de şopronul lor, în apropierea fânului proaspăt cosit, privind ţintă drept înainte, într-o stare de extaz meditativ. Dar aceştia erau oameni care ştiau să preţuiască somnul.

Simţea acum că fusese deposedat de tot, că totul fusese mistuit de un viitor nedefinit. Oare va putea să-l determine pe tutorele lui să-i invite la Hayle? Iar ei vor veni într-adevăr? Mai mult ca sigur că profesorul nu va voi să viziteze nişte meleaguri dintr-un fund de ţară – departe de bibliotecă şi de toate celelalte! Se încruntă, gândindu-se la profesor, dar niciun alt sentiment – în afară de nedumerire – nu-l stăpânea în aceste clipe. Dacă nu va putea să fie cu ei acolo, cum va reuşi să aştepte încă două luni până la începerea semestrului următor? Astfel i se perindau, fără încetare gândurile în timp ce caii mergeau la trap, ducându-l mereu mai departe de ea. În

tren se simţi mai bine; îl amuză mulţimea ciudată de străini, îl interesară chipurile noi şi locurile necunoscute, apoi îl prinse somnul – şi picoti noaptea întreagă, în colţul lui, răzbit de oboseală.

În ziua următoare văzu alte ţinuturi necunoscute, alte chipuri noi şi încet-încet starea lui sufletească trecu de la durere şi uimire la sentimentul unui lucru făgăduit, aşteptat cu încântare. Şi, în sfârşit, Calaisul şi o noapte petrecută pe mare într-un vaporaş umed – briza împrăştiindu-i stropi de apă în obraz, valurile tivite cu spumă albă ce se ridicau dintr-un hău negru, şuieratul sălbatic al vântului. Din nou la Londra, traversând în zori oraşul încă adormit în ceaţa de august – iar dimineaţa, un mic dejun englezesc – *porridge,* costiţă, marmeladă. Şi apoi trenul spre casă. Acum putea să-i scrie, aşa că, rupând o filă din caietul lui de schiţe, începu:

„Sunt în tren, vă rog deci să-mi iertaţi scrisul neglijent...”

Nu mai ştiu însă cum să continue pentru că tot ceea ce ar fi dorit să-i spună era ceva ce nici nu-şi închipuia că-i poate scrie – amănunte privind simţămintele lui şi care transpuse în vorbe ar fi sunat îngrozitor. În afară de asta trebuia să evite tot ceea ce n-ar fi putut fi citit de oricine, astfel încât îi rămâneau puţine lucruri de spus.

„Plecând din Tirol (nu îndrăznise să scrie plecând de lângă dumneavoastră) *am făcut o călătorie atât de lungă încât am crezut că nu se va termina niciodată. Totuşi s-a sfârşit sau e aproape pe sfârşite. M-am gândit mult la Tirol. A fost foarte frumos – cea mai frumoasă perioadă din viaţa mea. Şi acum, când s-a terminat, încerc să mă consolez gândindu-mă la viitor, dar nu la viitorul apropiat – acesta nu-mi va aduce prea multe bucurii. Mă întreb cum or fi arătând astăzi munţii?*

Vă rog să le transmiteţi dragostea mea, mai ales celor semănând cu leii tolăniţi în lumina lunii – nu-i veţi recunoaşte din schiţa aceasta! (urma un desen). *Asta-i biserica în care am intrat şi am găsit acolo o femeie*

îngenuncheată. Aceştia vor să fie „englezii înfumuraţi” privind pe cineva cu un alpenstock care se întoarce foarte târziu de pe munte – numai că-i pot desena mai bine pe „englezii înfumuraţi” decât pe acea persoană cu alpenstockul. Acum aş prefera să fiu până şi un „englez înfumurat” numai să mă aflu în Tirol. Sper să primesc în curând o scrisoare de la dumneavoastră în care să-mi spuneţi, că sunteţi gata să vă întoarceţi în ţară. Tutorele meu va fi încântat să veniţi şi să staţi cu noi. Nu-i chiar atât de rău după ce-l cunoşti – şi va mai fi acolo şi sora lui, doamna Doone, cu fiica ei, care vor rămâne şi după nuntă. Mi-ar părea foarte rău dacă dumneavoastră şi domnul Stormer nu veţi veni. Aş dori să pot descrie tot ceea ce simt în legătură cu frumosul timp petrecut în Tirol, dar cred că vă închipuiţi aceasta. Vă rog...”

Şi după cum nu se pricepuse cum să înceapă scrisoarea tot aşa nu ştiu nici cum s-o încheie; se iscăli numai: *„Mark Lennan”.*

Trimise plicul din staţia Exeter, unde avea de aşteptat câtăva vreme – în timp ce gândurile-i alergau dinspre trecut spre viitor. Acum, că se apropia de casă, îşi aminti de sora lui. Peste două zile va pleca în Italia, aşadar n-o s-o mai vadă mult timp; o puzderie de amintiri îl năpădiră. Cum se plimbau ei doi prin grădina împrejmuită ori pe terenul de crichet, cum ea îi spunea poveşti, cu braţul petrecut în jurul gâtului lui, fiindcă era cu doi ani mai mare decât el şi în acelaşi timp şi mai înaltă. Îşi aduse aminte de vacanţele trecute, când el se întorcea acasă, de primele lor discuţii, de cel dintâi ceai – cu marmeladă la discreţie – luat în vechea sală de clasă cu ferestre mari şi cu mobilele îmbrăcate în creton înflorat, la care participau numai el, sora lui şi bătrână Tingle (domnişoara Tring, bătrâna lor guvernantă, a cărei misiune va lua acum sfârşit) şi câteodată şi Sylvia, dacă întâmplător se afla acolo cu mama ei. Cicely îl înţelegea totdeauna când îi explica ce rău se simţea la şcoală, fiindcă pe nimeni nu interesa animalele şi păsările decât

ca să le ucidă, nimeni nu era preocupat de desen, de modelaj sau de ceva mai de bun simţ. Hoinăreau împreună pe malul râului sau prin parc unde totul era atât de frumos şi de sălbatic – stejari, tufişuri, pietre uriaşe despre care bătrânul Godden, vizitiul, spunea: „Cred că numai potopul să le fi adus pe aici, conaşule Mark!”. Prin minte i se perindau mii de amintiri asemănătoare. Şi în trenul ce se apropia de orăşelul lor, se pregăti să sară în grabă şi să o salute pe Cicely. De-a lungul liniei şi deasupra peronului şi sălii de aşteptare caprifoiul – care crescuse minunat anul acesta – era în plină floare, iar acolo se afla ea, aşteptându-l singură pe peron. Dar nu, nu era Cicely! Coborî cu o senzaţie de gol ca şi când amintirile îi jucaseră un renghi. Pe peron se afla într-adevăr o fată, dar de vreo şaisprezece ani, purtând o pălărie de soare ce-i ascundea pe jumătate faţa şi părul. Era îmbrăcată într-o rochie bleu şi-şi prinsese câteva flori de caprifoi la cordon. Părea că surâde aşteptând ca şi Mark să-i răspundă aşa că-i zâmbi şi el. Fata se apropie şi-i spuse:

— Sunt Sylvia.

— Oh! Mulţumesc mult, e foarte drăguţ din partea ta că ai venit să mă întâmpini.

— Cicely e foarte ocupată. Sunt numai cu docarul. Ai mult bagaj?

Sylvia ridică geamantanul lui, dar Mark i-l luă din mână; fata apucă sacul de voiaj, dar n-o lăsă să i-l ducă nici pe acesta – şi, în sfârşit, porniră spre docar. Un băieţel, stând lângă docar, ţinea de frâu un căluţ argintiu cu coama neagră cu o coadă lungă, tot neagră.

— Te supără dacă mân eu? îl întrebă ea.

— Oh, nu! Deloc! răspunse el.

Sylvia urcă şi el băgă de seamă că ochii ei sclipeau. Mark puse geamantanul în spate împreună cu celelalte lucruri şi se urcă lângă ca.

— Hai, Billy!

Calul trecu în goană pe lângă băieţelul ale cărui ghete

părură că scânteiază când sări îndărăt. Cotiră în viteză după colţul gării şi, văzând că Sylvia rămăsese cu gura întredeschisă ca şi când s-ar fi speriat, Mark zise:

— Trage cam tare.

— Da – dar nu e drăguţ?

— E bunişor.

Ah! Când va veni *ea*, o să mâne el, vor merge singuri în docar şi el îi va arăta împrejurimile. Fu trezit din gândurile lui de cuvintele Sylviei:

— Oh! Ştiu că o să se sperie...

Şi, dintr-o dată, căluţul zvâcni într-o parte. Mergea în trap mărunt. Trecuseră pe lângă un porc.

— Nu-i drăguţ? Crezi că trebuia să-l biciuesc când s-a speriat?

— Nu.

— De ce?

— Caii fiind cai, iar porcii, porci, e foarte natural ca porcii să-i sperie.

— Oh!

Ridică ochii, privind-o dintr-o parte. Linia obrazului şi cea a bărbiei erau foarte delicate şi fata părea într-adevăr drăguţă.

— Ştii că nu te-am recunoscut? Ai crescut atât de mult...

— Eu te-am recunoscut imediat. Vocea ţi-a rămas tot groasă. Urmă iar o tăcere după care ea zise:

— Trage mai tare, într-adevăr. Nu?!

— Să mân eu?

— Da, te rog.

Se ridică şi luă hăţurile, iar ea se strecură pe sub ele prin faţa lui. În clipa când îl atinse uşor simţi mirosul de fân al părului ei.

Acum, scăpând de grija mânatului se uita mereu la el cu ochii ei foarte albaştri.

— Cicely se temea că nu vei veni, spuse ea deodată. Ce fel de oameni sunt bătrânii aceia, Stormer-ii?

Simţi cum se înroşeşte, înghiţi în sec şi răspunse:

— Doar el e bătrân. Ea n-are mai mult de treizeci şi cinci de ani.

— Dar e bătrână...

Îşi stăpâni cuvintele: „Sigur că e bătrână pentru un copil ca tine!” Şi o privi. Era într-adevăr un copil? Părea foarte înaltă (pentru o fată), nu prea slabă şi avea o expresie deschisă şi blândă, ca şi când te-ar fi invitat să fii drăguţ cu ea.

— E frumoasă?

De data asta nu se mai înroşi, atât de mult îl tulbură întrebarea. Dacă răspundea: „Da”, ar fi fost ca şi cum ar fi dezvăluit lumii subiectul adoraţiei sale, iar daca spunea mai puţin decât atât ar fi fost îngrozitor, necinstit. Astfel că răspunse: „Da”, ascultându-şi atent vocea.

— Mi-am închipuit că e aşa. Îţi place foarte mult?

Din nou înghiţi în sec şi răspunse:

— Da.

Ar fi vrut s-o urască pe fata asta, dar nu putea, fiindcă totul în ea exprima ceva nespus de blând şi de loial. Acum privea drept înainte, cu buzele încă întredeschise şi era clar că nu stătea astfel din pricină că Bolero mergea prea iute; buzele ei erau drăguţe ca şi nasul cârn şi puţin obraznic, ca şi bărbia, ca şi ea toată, o fată foarte bălaie. Gândurile lui zburară îndărăt către celălalt chip, atât de fermecător, atât de plin de viaţă. Deodată îşi dădu seama că nu şi-o putea reaminti – pentru prima oară de când plecase în călătorie nu era în stare să-şi reamintească figura ei.

— Oh! priveşte!

Fata îl trăgea de braţ. Dincolo de gard, pe câmpie, un şoim negru se prăbuşea ca o piatră.

— O! Mark! Oh! L-a prins!

Îşi îngropa faţa în mâini şi şoimul se înălţă iar cu un iepuraş în gheare. Tabloul era atât de frumos încât aproape că nu-i păru rău de iepuraş, dar voia s-o mângâie, s-o consoleze, aşa că spuse:

— Sylvia, nu-i nimic. Zău, nu-i nimic. Să ştii că iepuraşul

a şi murit. Şi ăsta-i un lucru foarte firesc.

Sylvia, gata să izbucnească în plâns, îşi luă mâinile de pe faţă.

— Sărmanul iepuraş! Era atât de micuţ!

XII

A DOUA ZI DUPĂ-AMIAZĂ STĂTEA ÎNcruntat, în camera de fumat, cu o carte de rugăciuni în mână, citind slujba căsătoriei. Cartea avea un format potrivit pentru a fi purtată în buzunar, fără să-l deformeze.

Dar formatul cărţii n-avea nicio importanţă, căci, chiar dacă literele ar fi fost mai mari, tot n-ar fi priceput nimic el fiind de fapt preocupat de gândul cam în ce fel să ceară o favoare unei anumite persoane aşezate la un birou mare, cu tăblie rulantă şi care examina nişte muşte artificiale.

În cele din urmă se hotărî la formula următoare:

— Gordy! (De ce Gordy nu se ştia precis, poate fiindcă numele lui era George sau pentru că era o prescurtare de la *Guardian*[4]*).*

Când Cis va pleca are să ne fie foarte urât, nu?

— Deloc.

Domnul Heartherly era un bărbat cam de şaizeci şi patru de ani – dacă într-adevăr tutorii aveau vârstă – şi semăna mai mult cu un doctor decât cu un moşier, cu faţa lui pătrată şi întotdeauna buhăită, cu ochii pe jumătate închişi, cu gura pungă şi cu o voce răstită în care se desluşea asprimea rafinată a oamenilor din vechile familii.

— Dar ne va fi, ştii prea bine!

— Bine, să zicem că o să ne fie urât, şi ce-i cu asta?

— Aş fi vrut să ştiu numai dacă n-ai nimic împotrivă să-i

[4] Tutore. (engl.)

invităm la noi pe domnul şi pe doamna Stormer. Au fost cât se poate de amabili cu mine în timpul vacanţei.

— Ciudaţi oameni amândoi, dragul meu prieten!

— Domnului Stormer îi place pescuitul.

— Da? Şi ei ce-i place?

Foarte mulţumit că era întors cu spatele, spuse:

— Nu ştiu, orice... e foarte drăguţă.

— Ah! E frumoasă?

Răspunse din vârful buzelor:

— Gordy, nu ştiu ce înţelegi dumneata prin femeie frumoasă.

Nu-l văzu, dar îl simţi pe tutorele lui cercetându-l pe sub pleoapele umflate, cu ochii pe jumătate închişi.

— Bine. Fă cum îţi place. Invită-i şi te priveşte cum te descurci!

Îi sărise inima din loc? Nu tocmai, dar o simţea fierbinte şi fericită aşa că zise:

— Mulţumesc mult, Gordy. Eşti cât se poate de drăguţ.

Reveni iarăşi la slujba căsătoriei. Acum începu să priceapă câte ceva. În unele locuri i se păru frumoasă, în altele ciudată. De pildă supunerea. Dacă iubeşti pe cineva, e nedrept să ceri din partea lui supunere. Dacă iubeşti şi eşti iubit nu poate fi vorba de supunere, fiindcă lucrurile se fac de comun acord, prin bună înţelegere. Dacă nu eşti iubit sau tu nu iubeşti, atunci – da! atunci e într-adevăr cumplit pentru oricine să trăiască mereu alături de o fiinţă care nu-l iubeşte, sau pe care n-o iubeşte. Era neîndoielnic: ea nu-l iubea pe profesor, îl iubise vreodată? Îşi aminti perfect ochii lui strălucitori şi neîncrezători, gura lui voit ironică. Şi deşi era un om cumsecade, nu se putea să-ţi placă. Îl cuprinse un sentiment aproape de milă, de afecţiune pentru profesorul lui. Era cu atât mai straniu cu cât nu simţise nimic din toate astea în timpul ultimelor lor discuţii de pe terasă. Îl trezi zgomotul tăbliei biroului ce fusese trântită; domnul Heartherley închidea la loc ceea ce mai rămăsese din momeală. Asta însemna că va pleca la pescuit. În

clipa în care auzi uşa închizându-se, Mark sări în picioare, trase tăblia şi începu să scrie scrisoarea. Era o treabă dificilă.

„Stimată doamnă Stormer,

Tutorele meu m-a autorizat să vă rog pe dumneavoastră şi pe domnul Stormer să ne faceţi o vizită îndată ce vă întoarceţi din Tirol. Vă rog să-i spuneţi domnului Stormer că numai cei mai buni pescari – cum este domnia-sa – pot prinde aici păstrăvi; ceilalţi prind doar crengile copacilor. Acesta-s eu pescuind crengi (urma un desen). *Sora mea se măritã mâine şi are să ne fie foarte urât după ce va pleca, dacă nu veniţi. Aşa că vă rog să veniţi. Cu cele mai bune urări, sunt al dumneavoastră preasupus,*

M. Lennan”

După ce-şi timbră „opera” şi o aruncă într-o cutie de scrisori, avu o senzaţie curioasă ca şi când, fiind la şcoală, abia ar fi ieşit în recreaţie: o dorinţă nebună de a alerga, de a se zbengui. Ce-ar fi putut face? Cis, desigur, era ocupată – ca toţi ceilalţi – cu nunta. Să se ducă şi să pună şaua pe Bolero şi să călărească prin parc, sau să meargă jos la râu şi să privească gaiţele? Amândouă păreau ocupaţii solitare. Aşa că rămase mâhnit la fereastră.

La vârstă de cinci ani, plimbându-se cu guvernanta s-a trezit spunând fără voia lui: „Vreau să mănânc un biscuit. Tot drumul, vreau să mănânc un biscuit!” şi se pare că aceeaşi dorinţă o simţea şi acum: tot timpul tânjea după ceva.

Apoi îşi aminti de sculpturile lui şi se duse în sera cea mică şi goală, unde-şi ţinea „capodoperele”. I se părură oribile şi hotărî să distrugă două dintre ele – oaia şi curcanul. Se gândi că ar putea să modeleze şoimul zburând cu iepuraşul în ghiare, dar când începu lucrul nu simţi nicio plăcere şi, aruncând totul, ieşi. O porni în fugă pe cărarea curăţată de buruieni până la terenul de tenis –

tenisul de câmp începuse să fie la modă. Iarba era neîngrijită. De altfel totul în jurul conacului arăta părăginit şi lăsat la voia întâmplării; nimeni nu ştia prea bine de ce şi nici nu părea să intereseze pe cineva. Rămase acolo cercetând starea terenului. Îi ajunse la urechi un cântec. Se căţără pe zid.

Sylvia culegea pe câmp flori de caprifoi din care făcea o coroniţă. Stătu liniştit şi ascultă. Părea foarte drăguţă, preocupată cum era de cântecul ei. Apoi îşi dădu drumul, jos de pe zid, şi-i spuse încetişor:

— Salut!

Sylvia se întoarse şi-l privi cu ochii mari deschişi.

— Sylvia, ai o voce plăcută!

— O, nu!

— Ba da. Hai să ne căţărăm într-un copac.

— Unde?

— În parc.

Le trebui câtva timp până să aleagă copacul, unii fiind prea uşor de abordat pentru el, alţii prea dificili pentru ea; dar până la urmă îl găsiră pe cel potrivit, un stejar foarte bătrân şi foind de stăncuţe. Susţinând că trebuie s-o lege cu o frânghie de el se duse în casă ca să aducă una. Ascensiunea începu la ora patru şi fu numită de el „ascensiunea de pe Cimone della Pala”. Mark conducea importanta expediţie, trecând frânghia şi înnodând-o în jurul unei crăci înainte de a-i îngădui Sylviei să facă vreo mişcare. De două sau trei ori fu nevoit să fixeze frânghia repede şi să se întoarcă s-o ajute pe fată pentru că era lipsită de „experienţă”, n-avea putere în mâini şi în loc să se sprijine pe un singur picior, avea tendinţa să le folosească pe amândouă. Dar, în sfârşit, se opriră cu două, trei crengi mai jos de vârf, pe o ramură îmbrăcată în muşchi. Se odihniră tăcuţi, ascultând stăncuţele care-şi exprimau nemulţumirea că fuseseră tulburate. În afară de larma lor ce începea să se stingă era o linişte dumnezeiască şi, retraşi acolo, păreau că se află la jumătatea drumului spre cerul albastru, ascuns de

frunzele crestate, verzi-castanii. Mirosul obişnuit al muşchiului de stejar se răspândea în aer de câte ori mâinile sau picioarele lor atingeau uşor scoarţa copacului. Pământul şi toate celelalte din jur abia se distingeau pentru că alţi copaci noduroşi le împiedicau vederea.

— Dacă stăm aici până se întunecă s-ar putea să zărim bufniţele, spuse el.

— Oh, nu! Bufniţele sunt îngrozitoare!

— Nu, sunt simpatice, mai ales cele albe.

— Nu pot să sufăr ochii lor şi ţipătul pe care-l scot când se reped după pradă.

— Oh, dar e atât de plăcut să le vezi, iar ochii lor sunt atât de frumoşi!

— Nu ştiu altceva decât să prindă şoareci şi pui şi tot felul de fiinţe mici.

— Dar n-o fac din răutate, au nevoie de ele pentru hrană. Nu crezi că noaptea lucrurile par mai frumoase?

Îşi strecură braţul sub al lui.

— Nu; nu-mi place întunericul.

— De ce? E minunat când totul în jur devine mai misterios. Prelungi cu drag acest cuvânt.

— Nu-mi plac lucrurile misterioase. Mă îngrozesc.

— O, Sylvia!

— Nu, mie îmi plac zorii zilei, mai ales primăvara, când crapă mugurii.

— Ei da, bineînţeles.

Se rezemă uşor de el ca să se simtă în siguranţă. Mark întinse braţul, şi, apucând o creangă, îi făcu un fel de spătar.

Se aşternu tăcerea. Apoi o întrebă:

— Dacă n-ai putea să-ţi păstrezi decât un singur fel de copac, pe care l-ai prefera?

— În orice caz, nu stejarii! Teii, ba nu – mestecenii. Tu ce-ai alege?

El se gândi mai mult. Erau atâţia copaci frumoşi! Mestecenii şi teii, desigur, dar şi fagii, şi chiparoşii, şi copacii de tisă, şi cedrii, şi sălciile şi, fără îndoială, brazii

pururi verzi. Zise deodată:

— Pinii; cei mari, cu trunchiul roşcat şi ramurile îndreptate în sus.

— De ce?

Se gândi iarăşi intens. Era foarte important să explice exact de ce; în felul acesta îşi desluşea şi sentimentele lui. Şi în timp ce el medita, ea îl cerceta uimită că se poate gândi atât de mult. În sfârşit, Mark vorbi:

— Pentru că sunt liberi, şi falnici, şi plini de viaţă, iar crengile lor parcă stau pe gânduri, dar în primul rând fiindcă nu-i găseşti oriunde, abia afli doar câte unul sau doi, puternici şi întunecaţi, profilându-se pe cer.

— Sunt prea întunecaţi.

Îşi dădu deodată seama că uitase de molifţi. Ei puteau, desigur, să fie sublimi când stăteai întins sub ei şi priveai cerul, aşa cum făcuse el într-o după-amiază, acolo... Apoi o auzi pe Sylvia spunând:

— Dacă n-aş putea să am decât o floare, aş alege mărgăritarele acelea mici care cresc sălbatice şi miros atât de frumos.

Băiatului îi trecu o clipă prin minte o altă floare, întunecată – cu totul diferită şi tăcu.

— Mark, ce-ai alege? După voce părea cam supărată: Te gândeşti şi tu la o floare, nu-i aşa?

— Da, răspunse el sincer.

— La care?

— E tot întunecată, nu ţi-ar place deloc.

— De unde ştii?

— O garoafă roşie, bătută.

— Dar îmi place – numai că nu prea mult.

El dădu din cap:

— Am ştiut că n-o să-ţi placă.

Din nou se lăsă liniştea. Sylvia nu se mai sprijinea de el şi nu mai manifesta aceeaşi plăcută atitudine prietenoasă şi lui îi părea rău. Acum, când glasurile lor şi larma stăncuţelor se stinseseră, nu se desluşea decât foşnetul uscat al frunzelor şi ţipătul jalnic al unui şoim vânându-şi

prada în micul crâng de dincolo de râu. Aproape întotdeauna se aflau doi şoimi acolo, disputându-şi văzduhul. Pentru băiat, tăcerea aceasta era plăcută; ca şi cum Natura ţi-ar fi vorbit. Natura e totdeauna mai grăitoare când e linişte. Animalele, păsările, insectele ţi se arată în adevărata lor lumină numai când stai liniştit; tot în tihnă poţi să-ţi dai seama de sincera bucurie a vieţii trăite de plante, de flori. Chiar şi bolovanii de jos, pe care bătrânul Godden credea că i-a adus potopul, nu-ţi îngăduiau să-ţi dai seama ce forme ciudate aveau şi să-i simţi aproape decât dacă te gândeai numai şi numai la ei. Sylvia, în aceste momente, se comporta mai bine decât se aşteptase. Putea să stea neclintită (Mark credea că fetele sunt tare neastâmpărate); era blândă şi-ţi făcea într-adevăr plăcere s-o priveşti.

Printre frunze răzbi sunetul îndepărtat şi slab al clopoţelului care-i chema la ceai.

— Trebuie să coborâm, zise ea.

Era mult mai plăcut aici, decât să intri în casă. Dar ea dorea să-şi bea ceaiul, căci fetele întotdeauna voiau ceai! Şi, răsucind cu grijă frânghia în jurul unei crengi, începu să supravegheze coborârea ei. Când fu gata s-o urmeze, o auzi ţipând:

— Ah, Mark! Am rămas agăţată! Am rămas agăţată! Nu pot să ajung până la creangă cu piciorul! Mă clatin!

O văzu balansându-se, cu mâinile încleştate pe frânghie.

— Dă-ţi drumul! Sari pe creanga de dedesubt – frânghia te va ţine până te prinzi de trunchi.

Vocea ei se auzi tânguitoare:

— Nu pot, nu pot deloc. Am să alunec!

Legă frânghia şi-şi dădu repede drumul până la craca de sub ea, apoi, sprijinindu-se de trunchi, o apucă de mijloc şi de genunchi; dar frânghia întinsă o ţinea suspendată şi ea nu avea unde să pună piciorul. El nu putea s-o ţină pe Sylvia şi în acelaşi timp să desfacă şi frânghia înfăşurată în jurul mijlocului fetei. Nu era în stare

s-o susţină cu o mână pe ea, iar cu cealaltă să scoată briceagul şi să taie frânghia. O clipă se gândi că ar fi mai bine să se caţere iar şi să mai lărgească frânghia, dar îşi dădu seama, privindu-i faţa, că începuse să-i fie frică, ba chiar simţi cum tremura din tot corpul.

— Dacă te trag, poţi să te ţii? o întrebă el.

Şi fără să aştepte vreun răspuns, o trase. Fata se apucase zdravăn de frânghie.

— Ţine-te numai o clipă!

Nu răspunse, dar o văzu cum se face palidă. Scoase briceagul şi tăie frânghia. O secundă rămase atârnată apoi se prăbuşi în braţele lui; Mark o trase lângă el, lipind-o de copac. Simţindu-se în siguranţă, fata îşi ascunse faţa pe umărul băiatului. Începu să-i vorbească în şoaptă şi s-o mângâie uşor, cu sentimentul că era de datoria lui s-o dezmierde, s-o ocrotească. Ştia că plânge, dar ea îşi stăpânea suspinele, iar el, foarte grijuliu, se străduia să nu arate că băgase de seamă, ca Sylvia să nu se ruşineze. Se întrebă dacă n-ar fi trebuit s-o sărute. Până la urmă o sărută uşor în creştet. Ea ridică imediat capul şi-i spuse că fusese o proastă. Atunci o sărută din nou, pe o sprânceană.

După asta, Sylvia păru că se simte mai bune şi că se linişteşte şi coborâră, cu mare atenţie, pe pământ, unde umbrele începuseră să se lungească dincolo de ferigi, iar razele soarelui să cadă pieziş în ochi.

XIII

ÎN NOAPTEA DE DUPĂ NUNTĂ MARK stătea la fereastra dormitorului său din pod, cu un perete înclinat şi cu un vag miros de şoareci. Se simţea obosit şi agitat, iar mintea lui era plină de imagini. Fusese prima nuntă la care luase parte şi îl urmărea încă amintirea siluetei fragile a surorii lui în rochie albă şi faţa ei cu ochi strălucitori. Plecase, nu mai era a lui! Ce cumplit răsunase marşul nupţial la orga aceea veche şi hârâită! Şi predica! Nu era prea plăcut să auzi astfel de lucruri când şi aşa îţi venea să plângi. Chiar şi Gordy părea cam amărât când o dusese la altar. Putea încă să-şi amintească perfect grupul din faţa altarului, ca şi cum n-ar fi fost şi el acolo: Cis în alb, Sylvia în rochie vaporoasă, gri, silueta înaltă a cumnatului său, impasibil; Gordy arătând straniu în haina lui neagră, foarte palid la faţă şi cu ochii pe jumătate închişi. Partea proastă era că ar fi trebuit să simţi importanţa momentului şi când colo te gândeai la inel, la mănuşi şi dacă ultimul nasture de la vesta ta albă era descheiat aşa cum se cuvenea. După cât se părea, fetele le puteau face pe amândouă odată, căci tot timpul Cis s-ar fi zis că vedea ceva minunat, iar Sylvia părea foarte pioasă. Chiar şi el sesiză perfect glasul preotului şi aerul de profesionalitate cu care făcea totul, ca şi cum ar fi dictat o reţetă indicând cum trebuie aplicată!

Şi totuşi, într-un fel, era într-adevăr frumos! Toate chipurile erau întoarse într-o parte, iar tăcerea solemnă fusese tulburată doar de bietul bătrân Godden care-şi ştergea nasul într-o enormă batistă roşie. Şi întunericul catifelat de sus, din boltă, şi din stranele de jos şi soarele

scânteind în ferestrele dinspre miazăzi. Şi parcă totuşi ar fi fost mai potrivit ca ei să se prindă de mâini şi să mărturisească în faţa lui Dumnezeu simţămintele lor. Aşa i-ar fi plăcut să-i fie nunta, în mijlocul naturii, într-o noapte înstelată ca asta, când toate în jur par minunate. Fără îndoială că Dumnezeu nu era nici pe jumătate atât de mic cum se părea că şi-l închipuie oamenii: un om superior, ceva mai mare decât ei înşişi! Chiar şi cele mai fermecătoare şi frumoase, precum şi cele mai groaznice lucruri pe care ţi le-ai putea imagina sau făptui se puteau să fie un fleac pentru o divinitate care oficia într-un templu ca noaptea aceasta. Dar nu te poţi însura cum vrei şi cu siguranţă că nici unei fete nu i-ar place să se mărite fără inele, flori, rochii şi slujbe care făceau totul intim şi plăcut. Doar lui Cis s-ar fi putut să-i placă, numai că n-o făcuse de teamă să nu jignească sentimentele celorlalţi; Sylvia însă s-ar fi temut să prefere o astfel de nuntă. E adevărat că era şi foarte tânără! Firul gândurilor lui se rupse şi ele se împrăştiară ca nişte mărgele deşirate.

Aplecându-se în afară şi sprijinindu-şi bărbia în mâini, trase în piept aerul nopţii. Simţi o mireasmă: flori de caprifoi sau de crini? Stelele se iviseră şi în întuneric zburau mai multe bufniţe, vreo patru. Cum ar arăta noaptea lipsită de stele şi de bufniţe? Dar nu-ţi poţi imagina niciodată lucrurile dacă de n-ar exista aşa cum sunt şi acolo unde sunt. Nu poţi şti ce te aşteaptă, dar atunci când ţi se întâmplă ceva ţi se pare că n-a fost decât ceea ce trebuia să fie. Asta era ciudat – poţi să plănuieşti ce vrei, dar în momentul când ai realizat lucrul respectiv, atunci ştii sigur că trebuia numaidecât să-l faci aşa şi nu altfel...

De unde venea lumina aceea de jos, din stânga? În orice caz nu din odaia bătrânei Tingle – ci din cămăruţa de musafiri a Sylviei. Atunci şi ea trebuie să fi fost trează! Se aplecă tare în afară şi strigă încetişor cu glasul care i se păruse ei gros:

— Sylvia!

Lumina pâlpâi şi Sylvia se ivi cu părul desfăcut şi cu faţa întoarsă spre el. O vedea numai pe jumătate, iar cealaltă jumătate şi-o închipuia misterioasă şi estompată. Murmură:

— Nu-i frumos?

Auzi un murmur asemănător:

— Foarte!

— Nu ţi-e somn?

— Nu, dar ţie?

— Deloc. Auzi bufniţele?

— Le aud.

— Ce mireasmă plăcută!

— Minunată. Poţi să mă vezi?

— Nu prea mult. Tu poţi?

— Nu-ţi zăresc nasul. Să aduc lumânarea?

— Nu. Ar strica totul. Pe ce stai?

— Pe pervazul ferestrei.

— Nu ţi-ai sucit gâtul?

— Nu-u, numai puţin.

— Ţi e foame?

— Da.

— Aşteaptă jumătate de secundă. Îţi trimit puţină ciocolată în prosopul meu mare de baie. Are să ajungă jos la tine. Tu întinde mâna...

Ea scoase afară un braţ alb, străveziu.

— Prinde-l! Nu ţi-e frig?

— Nu.

— E prea frumos ca să dormi, nu-i aşa?

— Mark!

— Da.

— Care e steaua ta? A mea este cea albă de deasupra ultimei crengi a platanului cel mare.

— A mea e cea roşie care străluceşte deasupra pavilionului de vară. Sylvia!

— Da.

— Prinde!

— Ah! N-am putut! Ce era?
— Nimic.
— Totuşi ce-a fost?
— Doar steaua mea. Ţi s-a prins în păr.
— Oh!
— Ascultă!

Urmă o tăcere până se auzi din nou şoapta ei îngrijorată:

— Ce-i?

Şi răspunsul lui zbură spre ea:

— Ascunde-te!

Se mişcase ceva, se deschisese vreo fereastră? Cercetă prudent faţada casei întunecate. Nu se zărea nicio lumină nicăieri şi nicio pată albă nu se mişca sub fereastra ei. Totul era cufundat în întuneric, în vag, doar în aer plutea mireasma dulce a ceva plăcut. Apoi îşi dădu seama ce era. Peretele de sub fereastra lor era îmbrăcat în flori de iasomie – aşadar erau stele nu numai pe cer. Se putea ca într-adevăr cerul să fie doar o câmpie cu flori albe pe care se plimba Domnul şi culegea stele...

În dimineaţa următoare, când coborî la micul dejun găsi o scrisoare pe farfuria lui. Nu putea s-o deschidă avându-le, într-o parte pe Sylvia, iar în cealaltă pe bătrână Tingle. Pe urmă fu cuprins de un fel de furie şi o desfăcu. N-ar fi trebuit să-i fie teamă. Era astfel scrisă încât oricine putea s-o citească; istorisea o ascensiune, pomenea de vreme rea, anunţând că *ei* se întorceau acasă. Se simţea oare uşurat, tulburat, bucuros de revenirea lor sau numai stingherit şi ruşinat? Ea nu primise încă cea de a doua scrisoare a lui. Mark simţea cum bătrână Tingle îl cerceta cu ochii ei ciudaţi, curioşi, clipind mereu, iar Sylvia îl privea fix, cu sinceritate. Şi băgând de seamă că începuse să se îmbujoreze, îşi zise în sinea lui: „Nu vreau!” şi nu se mai îmbujoră. Peste trei zile vor fi la Oxford. Vor porni neîntârziat încoace? Bătrână Tingle vorbea. Auzi răspunsul Sylviei: „Nu, nu-mi plac pometii prea proeminenţi. Dau o expresie de severitate!” Cu siguranţă

că ai Sylviei nu erau aşa, obrajii ei aveau un contur blând.

— Mark, ţi-e îţi plac?

Răspunse încet:

— La unii oameni.

— Oamenii cu asemenea pometi au o voinţa puternică, nu?

Oare Anna avea o voinţă puternică? Îşi dădu seama că n-o cunoştea deloc.

După ce se sfârşi micul dejun se duse la vechea seră cuprins de un sentiment bizar, de nemulţumire. Era un monstru, nu se gândise la ea nici pe jumătate cât s-ar fi cuvenit! Scoase scrisoarea şi ochii i se umplură de lacrimi. De ce nu era în stare de simţăminte mai profunde? Ce se întâmpla cu el? De ce era o brută, de ce nu se gândea la ea zi şi noapte? Cu scrisoarea în mână, deznădăjduit, stătu multă vreme în sera mică şi mohorâtă, printre animalele lui sculptate.

Se furişă afară şi coborî neobservat spre râu. Susurul apei era odihnitor şi tot atât de odihnitor era să stai pe o piatră, în tihnă şi să aştepţi ca în jurul tău viaţa să-şi urmeze cursul. Te pierdeai şi te regăseai astfel în copaci, în stânci, în apă, în păsări şi în cer. Nu te mai simţeai chiar o brută. Gordy nu va pricepe niciodată de ce pe el nu-l interesa pescuitul – o fiinţă încercând s-o înhaţe pe cealaltă – în loc să contempli şi să cauţi să pătrunzi natura lucrurilor.

Nu te puteai sătura niciodată să priveşti apa, iarba sau ferigile, întotdeauna găseai la ele ceva ciudat şi nou. Dar la fel se întâmpla şi cu tine însuţi dacă stăteai liniştit şi încercai să înţelegi ce se petrece în mintea ta.

Începu o ploaie măruntă, care picura încet pe frunze, dar el mai resimţea încă plăcerea copilărească de a fi udat aşa că rămase neclintit pe piatră. Unii oameni zăresc zâne în păduri şi în ape sau pretind că le-au zărit, dar povestea nu i se părea prea amuzantă. Interesant într-adevăr era să-ţi dai seama că fiecare lucru e altfel alcătuit decât celelalte şi să încerci să înţelegi de ce e

aşa; abia după ce observai toate acestea, puteai să te apuci să desenezi sau să sculptezi ca lumea.

Era captivant să-ţi vezi creaţiile cu formele lor caracteristice ivindu-se din mâinile tale, fără ca tu să înţelegi cum. Dar în vacanţa asta nu era în stare de nimic – nu putea nici să deseneze, nici să sculpteze!

O gaiţă se oprise la vreo câţiva metri de el şi rămăsese acolo, curăţindu-şi penele! Dintre toate fiinţele, păsările erau cele mai fascinante! O privi multă vreme şi, când zbură, o urmă sărind zidul cel înalt dinspre parc. Auzi răsunând în depărtare gongul pentru masă, dar nu se întoarse. Atâta timp cât stătea în ploaia domoală împreună cu copacii, cu păsările şi cu celelalte fiinţe se simţea eliberat de sentimentul de nefericire pe care-l simţise azi-dimineaţă. Reveni abia pe la şapte, ud până la piele şi mort de foame.

Cât ţinu cina observă că Sylvia îl tot cerceta ca şi cum ar fi vrut să-l întrebe ceva. Era foarte atrăgătoare în rochia albă, deschisă la gât, cu părul ei de culoarea razelor de lună; dori ca Sylvia să înţeleagă că nu din pricina ei stătuse singur afară toată ziua. După cină, când se pregăteau să joace cărţi, Mark murmură:

— Ai dormit astă-noapte?

Ea clatină ferm din cap.

Acum ploua într-adevăr de-a binelea şi se auzea apa susurând şi scurgându-se în întuneric. Şopti:

— Se vor îneca oare stelele noastre în seara asta?

— Crezi într-adevăr că avem stele?

— S-ar putea. A mea e la adăpost, fără doar şi poate... Sylvia, părul tău e atât de frumos!

Ea îl privi mirată, cu drăgălăşenie.

XIV

SCRISOAREA LUI MARK N-O MAI prinse pe Anna în Tirol.

Îi fu expediată la Oxford. Voia tocmai să iasă când o primi; o strânse în mâini cu un fel de euforie amestecată cu un fior aproape bolnăvicios pe care-l simte orice îndrăgostit sau îndrăgostită când atinge o scrisoare primită de la iubita sau iubitul său. Nu voise s-o deschidă în stradă. Şi o purtă aşa tot drumul, până la parcul unui colegiu, unde se aşeză sub un cedru ca s-o citească.

Aceasta scrisorică atât de scurtă, copilărească şi rece o făcu să se simtă aproape în al nouălea cer. Îl va revedea în curând şi nu va mai aştepta săptămâni întregi chinuită de teama că o s-o uite! Soţul ei îi spusese, la micul dejun, că Oxfordul lipsit de simpaticii „clovni tineri” era, desigur, încântător, dar Oxfordul „plin de turişti şi de alte persoane străine” în mod hotărât, nu. Unde oare să plece? Slavă Domnului, putea deci să-i arate scrisoarea. Simţi totuşi o strângere de inimă pentru că în ea nu se afla niciun cuvânt care s-o determine s-o ţină ascunsă. Era însă fericită şi aşa. Niciodată parcul ei favorit, de la colegiu, nu i se păruse atât de frumos, cu toţi copacii şi toate florile bine îngrijite şi lipsit de cea mai slabă adiere de vânt; niciodată nu i se păruseră păsărelele atât de prietenoase şi de blânde. Soarele strălucea domol şi până şi norii erau veseli. Rămase multă vreme meditând, apoi se întoarse, pentru că uitase tot ce avusese de gând să facă atunci când plecase de-acasă. Scoase scrisoarea din sân unde ar fi ars-o ca jarul şi o înmână la prânz soţului ei; privindu-l în faţă cu hotărâre şi curaj, îi spuse

indiferentă:

— Providenţa, vezi tu, răspunde întrebării tale.

El o citi, ridică sprâncenele, zâmbi şi, fără să se uite la ea, murmură:

— Vrei să continui acest episod romantic?

Voia să spună ceva cu asta sau era modul lui obişnuit de a vorbi?

— Bineînţeles că aş vrea să merg oriunde, numai să nu rămân aici.

— Poate că ţi-ar face plăcere să te duci singură?

Spuse aceasta ştiind bine că ca nu putea să zică: Da.

Anna răspunse simplu:

— Nu.

— Atunci plecăm amândoi luni. Eu voi prinde păstrăvii tânărului, tu vei prinde... hm!... el va prinde... Ce spune că prinde... crengi? Bine! Deci am hotărât!

Şi trei zile mai târziu, fără să mai schimbe niciun cuvânt în legătură cu subiectul acesta, porniră la drum.

Îi era recunoscătoare? Nu. Se temea de el? Nu. Îl dispreţuia? Nu tocmai. Dar se temea îngrozitor de ea însăşi. Cum va putea să se stăpânească, cum va ascunde acelor oameni ca îl iubeşte pe băiatul lor?

O înspăimânta mai ales starea ei sufletească. Dar cum îi dorea lui Mark tot ceea ce era mai bun în viaţă, va avea neîndoielnic tăria să nu facă nimic din ceea ce i-ar putea dăuna. Totuşi, se temea...

Mark se afla în gară, ca să-i primească, în costum de călărie, cu o nostimă jachetă de Norfolk pe care ea n-o recunoscu, deşi credea că-i ştie pe dinafară toate hainele. Şi în timp ce trenul îşi încetinea mersul Anna fu copleşită de amintirea ultimei clipe petrecute alături de el, sus, în camera lui, printre bagajele pe care îl ajutase să le strângă. Îi era atât de greu că întâlnirea trebuia să fie ceremonioasă, că trebuia să aştepte, cine ştie cât, o clipă în care să se afle singură cu el. Şi Mark era atât de politicos, atât de atent, ca o gazdă într-adevăr manierată. Spera că nu era obosită; spera că domnul Stormer şi-a

adus undiţa, deşi ei aveau o mulţime pe care i le vor putea împrumuta; spera că vremea va fi frumoasă; spera că nu-i va obosi drumul de vreo patru, cinci kilometri – după care se ocupă el însuşi de bagajele lor. Şi toate acestea când ea ar fi vrut să-l cuprindă în braţe, să-i dea părul de pe frunte la o parte şi să-l privească!

Mark nu merse cu ei, se gândise că ar fi prea înghesuiţi în trăsură, dar îi urmă călare pe un „armăsar”, cum îi zicea soţul ei calului cu coada neagră, ţinându-se foarte aproape de trăsură, prin praf, ca să le arate priveliştile.

Acest ţinut, atât de bogat şi totuşi cam sălbatic, cu căsuţe izolate, cu conacul vechi, întunecos şi confortabil, putea să pară foarte nou pentru cineva obişnuit cu Oxfordul şi cu Londra şi în general cu puţine alte locuri din Anglia. Totul era încântător. Chiar şi tutorele lui Mark i se păru Annei încântător; căci Gordy, totuşi, când n-avea încotro şi întâlnea o femeie necunoscută ştia să fie agreabil. Doamna Doone, sora lui, părea şi ea odihnitoare cu drăgălăşenia-i cam veştejită.

Când Anna rămase singură în camera ei, în care ajunsese pe o scăriţă nebănuită, începu să privească patul sculptat, cu patru stâlpi şi cu baldachin, fereastra largă cu zăbrele şi cu perdele de creton, precum şi florile dintr-o vază albastră. Da, totul era încântător. Şi totuşi! Ce era?! Ce-i lipsea? Ah! era nebună că-şi făcea sânge rău! El avusese grijă ca ei să se simtă bine, fără să-şi trădeze sentimentele! Ce ochi avusese *acolo,* în ultimele zile! Iar acum!

Se gândi multă vreme ce rochie să-şi pună. Ea, care se bronzase atât de repede, aproape că-şi pierduse culoarea în săptămâna cât călătorise şi apoi stătuse la Oxford. Astăzi era palidă şi ochii păreau obosiţi. Nu va lăsa de o parte nimic din ceea ce o putea ajuta. Luna trecută împlinise treizeci şi şase de ani, iar el va avea mâine nouăsprezece! Se hotărî pentru negru. Ştia că în negru gâtul ei părea mai alb, iar culoarea ochilor şi a părului şi mai neobişnuită. Îşi trase mănuşi albe, nu se împodobi cu

nicio bijuterie, nu-şi prinse nici măcar un trandafir la piept. Cum soţul ei nu venise la ea în odaie urcă în mica lui cameră de oaspeţi. Îl găsi lângă cămin, gata îmbrăcat, zâmbind vag. La ce se gândea oare, stând acolo şi surâzând? În vine îi mai curgea sânge sau nu?

Îşi plecă uşor capul şi zise:

— Aşa da! Neprihănită ca noaptea! Negrul ţi se potriveşte. Vom găsi oare drumul prin aceste săli neospitaliere?

Coborâră.

Ceilalţi erau acolo şi aşteptau. Ca să fie un număr pereche de musafiri fusese invitat şi un moşier din vecinătate, un magistrat, domnul Trusham. Când se anunţă cina, intrară în sufrageria de stejar negru, cu multe lumânări, cu o masă rotundă şi impozantele portrete ale strămoşilor, Anna fu aşezată între moşier şi Gordy. În faţa ei se afla Mark, între o doamnă bătrână, cam ciudată şi o fată care nu-i fusese prezentată, îmbrăcată în alb, cu părul foarte blond şi pielea foarte albă, cu ochi azurii şi buzele uşor întredeschise; desigur fiica insipidei doamne Doone. O fată ca un fluture argintiu, ca o floare de nu-mă-uita! Annei îi venea greu să-şi desprindă ochii de pe chipul fetei, dar nu din pricină că ar fi admirat-o! Da, era drăguţă, dar firavă, cu bărbia molatică, cu buzele acelea întredeschise, cu privirea visătoare, ca şi cum vioiciunea ochilor ei adânci şi albaştri ar fi copleşit-o. Dar era tânără, atât de tânără! Iată de ce-i era cu neputinţă să-şi ia ochii de la ea! „Sylvia Doone?” Da! Fireşte. Un nume gingaş, un nume drăguţ şi foarte potrivit cu ea! Îşi întorcea privirea de câte ori putea de la *squire* Trusham şi de la Gordy (pe care îi impresionase, desigur) şi se uita la fata asta care stătea lângă Mark, iar când cei doi tineri discutau şi-şi zâmbeau simţea cum i se strânge dureros inima. Din pricina ei „lumina” aceea să fi dispărut din ochii lui? Ah! era nebună! Cum va fi viaţa ei dacă fiecare fată sau femeie pe care le va cunoaşte băiatul îi vor provoca astfel de sentimente? Încercă să-şi

întărească voinţa împotriva spaimelor. Era şi ea destul de strălucitoare şi băgă de seamă că nici fata aceea atât de cumplit de tânără nu se putea reţine să n-o cerceteze cu atenţie, cu lăcomie, oarecum descumpănită. Dar Mark? Încet, sigur, ca un magnet, Anna simţea cum îl atrage pe băiat, observă cum el căuta prilejul să se uite la ea. O dată îl surprinse privind-o în faţă. Ce ochi neliniştiţi! Nu mai avea acelaşi chip de odinioară, plin de adoraţie şi, totuşi, îşi dădea seama, după faţa lui, că dacă voia, mai putea să-l facă s-o dorească, să-i trezească gelozia, să-l înflăcăreze cu sărutările ei.

Cina se sfârşi. Sosi în sfârşit clipa când ea şi fata trebuiau să se întâlnească, sub privirea doamnei Doone, şi sub ochii aceia pătrunzători şi iscoditori ai bătrânei şi ciudatei guvernante. Va fi un moment dificil. Clipa sosi, grea şi parcă interminabilă, deoarece Gordy mai zăbovea la un pahar de vin. Dar Anna nu-şi pierduse timpul în societatea aleasă a Oxfordului – reuşi să fie fermecătoare, captivantă, şi să pună fel de fel de întrebări cu accentul ei uşor străin. Domnişoara Doone, care deveni în curând Sylvia, se oferi să-i arate toate comorile şi obiectele antice mai de preţ. Era oare prea întuneric ca să iasă afară şi să privească bătrână casă, noaptea? Oh, nu, deloc. Galoşii erau în hol. Ieşiră. Sylvia o călăuzea, vorbindu-i – Anna n-ar fi putut spune despre ce anume vorbea, atât era de cufundată în gânduri, socotind cum să rămână, fie chiar şi o clipă, singură cu Mark.

Casa aceasta veche nu avea nimic deosebit, dar fusese casa lui sau poate va fi odată a lui. Şi noaptea, casele par ciudat de vii, cu ferestrele lor ca nişte ochi.

— Aceasta e camera mea, unde e iasomia, zise fata. De aici o puteţi vedea. A lui Mark este deasupra. Priviţi acolo, sub streaşină, mai în stânga. Într-o noapte... şi se opri.

— Da, într-o noapte?.

— Oh! N-am... Ascultaţi! E o bufniţă. Mă îngrozesc bufniţele. Lui Mark însă îi plac. Mie mai puţin.

Tot timpul vorbea numai despre Mark!

— Vedeţi, are pasiunea animalelor şi păsărilor, le modelează. Vreţi să vă arăt atelierul lui? E o veche seră. Pe aici vă puteţi uita înăuntru.

Anna zări prin geam, în întuneric, lucrările ciudate ale băiatului aruncate pe duşumea, un grup grotesc de mici, monştri. Murmură:

— Da, le văd, dar n-am să mă uit cu adevărat la ele până nu mi le va arăta el însuşi.

— Oh! o va face cu siguranţă. Îl interesează mai mult decât orice pe lume.

Cu toată hotărârea ei de a fi prudentă, Anna nu se putu abţine să nu întrebe:

— Cum, mai mult chiar decât dumneata?

Fata îi aruncă o privire visătoare, înainte de a răspunde.

— Oh! Eu nu însemn mare lucru pentru el.

Anna râse şi o luă de braţ. Ce fin şi tânăr era acest braţ! Îi trecu ca un cuţit prin inimă, din pricina geloziei, dar – pe jumătate – şi a remuşcării.

— Ştii că eşti foarte dulce?

Fata nu zise nimic.

— Eşti verişoara lui?

— Nu, Gordy este unchiul lui Mark prin căsătorie. Mama mea este sora lui Gordy, aşa că eu nu-i sunt nimic. Nimic!

— Înţeleg, ceea ce voi englezii numiţi o „legătura de rudenie”.

Tăcură, părând că scrutează noaptea, apoi Sylvia zise:

— Voiam foarte mult să vă văd. Nu sunteţi aşa cum mi-am închipuit eu.

— Oh! Şi cum îţi închipuiai că sunt?

— Credeam că aveţi ochi negri şi un păr de un roşu-veneţian şi că nu sunteţi atât de înaltă. Desigur, n-am niciun pic de imaginaţie.

Când fata spusese asta se aflau iar în uşă şi lumina din hol cădea pe ea. Silueta ei în alb se contura clar. Tânără, cât de tânără arăta! Şi tot ce spunea era atât de tineresc!

Anna şopti:

— Şi dumneata eşti mult mai mult decât mi-am închipuit.

Tocmai atunci domnii ieşeau din sufragerie. Soţul ei, cu o expresie satisfăcută care arăta că fusese ascultat cu atenţie, moşierul Trusham râzând ca un om lipsit de umor; Gordy, puţin posac şi parcă sufocându-se, şi Mark palid, gânditor, ca şi cum ar fi fost departe de cei din jur.

Şovăi când o văzu, părând pierdut, apoi se duse şi se aşeză lângă bătrâna guvernantă. Făcuse asta pentru că nu îndrăznea să se apropie de ea, sau numai fiindcă o văzuse pe bătrâna doamnă stând singură?

Şi seara, atât de deosebită de cum îşi închipuise că va fi, luă sfârşit. Moşierul Trusham plecă în docarul lui înalt tras de grozava iapă despre care îi vorbise tot timpul la masă. Annei i se dădu un sfeşnic şi ea spuse noapte bună tuturor, în afară de Mark. Ce va face când îi va ţine mâna într-a ei? Va fi singură cu el în această strângere de mână, de a cărei intensitate nimeni nu va putea să-şi dea seama. Nu ştia însă dacă să-i strângă mâna cu pasiune sau s-o lase să cadă impasibilă dacă să şi-l revendice sau să mai aştepte. Dar nu se putu împiedica să nu-i strângă mâna cu înfrigurare. Observă iar pe chipul lui privirea aceea tulbure şi inima îi zvâcni. Îi lăsă mâna şi, pentru că nu voia să-l vadă cum îi va spune noapte bună Sylviei, se întoarse şi urcă în camera ei.

Se aruncă îmbrăcată, aşa cum era, pe pat şi rămase acolo cu batista la gură, rozându-i marginea.

XV

ZIUA CELEI DE-A NOUĂSPREZECEA aniversări a lui Mark se ivi, cenuşie, dar, lepădându-şi încet vălul în iarbă, străluci apoi limpede şi scânteietoare. El se sculă devreme.

De la fereastră nu putea să distingă nimic în parc în afară de umbrele blânde, albastre-cenuşii ale stejarilor, ca nişte baloane suspendate unul peste altul printre pietroaiele cu vârfu-i rotunjite.

Întotdeauna dorinţa puternică de a sculpta îl cuprindea sau în zorii zilei sau după ce se lăsa întunericul când, din lipsă de lumină, acest lucru nu mai era cu putinţă. Ar fi vrut tare mult să sculpteze în dimineaţa asta, dar îl deprima faptul că nu ştia cum să înceapă. Desenele, sculpturile lui erau toate atât de proaste, atât de stângace... Să împlinească odată douăzeci şi unu de ani şi, având banii lui, să se poată apuca de ce-i place. N-ar mai rămâne în Anglia. S-ar duce la Atena sau la Roma, sau chiar la Paris şi ar lucra până ce ar realiza ceva. În vacanţă, ar studia animalele şi păsările din ţările sălbatice unde acestea se află din belşug şi unde le poţi vedea chiar în bârlogul lor.

Era stupid să fii obligat să stai într-un oraş ca Oxfordul. Dar gândindu-se ce însemna Oxfordul pentru el, imaginaţia lui hoinară se tulbură, rămase încremenită în aer, apoi se prăbuşi înapoi pe pământ asemenea unei păsări hipnotizate de un şoim. Şi deodată dorinţa aceea de a face ceva îl părăsi. Ca şi cum gândul care i se trezise reprezenta personalitatea lui, care, apoi, îl părăsise. Coborî foarte liniştit. Poarta grădinii nu era încuiată, nici

măcar închisă – probabil că fusese uitată aşa peste noapte. Noaptea trecută! Nu-şi închipuise niciodată că la venirea Annei se va simţi atât de încurcat şi de tulburat, atras de ea, dar parcă şi împiedicat de ceva. Se simţi nerăbdător, supărat pe el însuşi şi chiar pe ea. De ce nu putea să fie pur şi simplu fericit, aşa cum era în dimineaţa asta? Îşi luă binoclul şi cercetă pajiştea ce ducea către râu. Da, ieşiseră câţiva iepuri. Plină de margarete albe şi cu roua ca o pânză de păianjen, toată pajiştea era smălţuită de flori albe, iar iepuraşii se încadrau de minune în acest tablou. Dorea nespus de mult să sculpteze un iepuraş şi o clipă se gândi să se ducă să-şi ia puşca, dar la ce-i folosea un iepure mort – şi în afară de asta păreau atât de fericiţi! Lăsă binoclul şi se îndreptă spre seră să ia un bloc de desen, cu gândul să deseneze, stând pe zid, un fel de *Visul unei nopţi de vară* cu flori şi iepuri.

Acolo, cineva aplecat, îi cerceta „creaţiile”. Cine avea neruşinarea asta? Sylvia, în capot. Se revoltă, încremenind de furie. Nu putea suporta pe nimeni în locul acela sacru! Era îngrozitor să-i vadă cineva lucrările, dar Sylvia se părea că le şi atinge! Împinse uşa cu violenţă şi strigă:

— Ce faci aici?

Fusese atât de agitat din pricina mâniei sale îndreptăţite încât nu băgă de seamă oftatul ei adânc şi felul cum se sprijinise de perete. Se strecură în fugă pe lângă el, fără să scoată o vorbă şi dispăru. Se apropie de „creaţiile” lui şi văzu că ea aşezase pe capul fiecăreia câte o crenguţă de iasomie. De ce? Era pur şi simplu o nerozie! La început nu văzuse nimic altceva decât că florile de pe capul animalelor lui erau ceva ridicol. Apoi încercarea aceasta disperată de a închipui ceva drăguţ, ceva care să-i facă plăcere îl emoţionă, pentru că acum îşi dădu seama că florile acestea constituiau un decor în cinstea zilei lui. O clipă mai târziu se simţi scârbit de el însuşi. Sărmana Sylvia! Ce drăguţă fusese! Culesese iasomie, aplecându-se peste fereastră şi riscând să cadă

de câte ori rupea câte-o crenguţă.

Se sculase cu noaptea în cap şi coborâse în capot numai ca să-i facă lui o mică bucurie.

Se purtase oribil! Acum, când era prea târziu, revedea foarte desluşit faţa ei surprinsă, albă ca varul, buzele tremurânde şi felul cum se lipise de perete. Ce drăguţă era în capot, cu părul despletit şi atât de speriată! Ar fi fost în stare acum să facă orice pentru ca ea să-l ierte că se purtase ca o bestie! Convingerea, mai veche, că trebuie s-o ocrotească – dăinuind fără îndoială din zilele când o apăra de taurii imaginari şi impresia că totdeauna era atât de dulce şi de binecrescută precum şi toate celelalte sentimente atinseră un punct culminant. Trebuia numaidecât să se împace cu ea! Se îndreptă în fugă spre casă şi se repezi în sus pe scări. Trase cu urechea la uşa ei, dar nu auzi nimic, bătu apoi uşor cu unghia şi lipindu-şi gura de gaura cheii şopti: Sylvia!

Repeta de mai multe ori, în şoaptă, numele ei. Încercă clanţa, cu intenţia de a întredeschide uşa, dar era încuiată. O dată i se păru că auzise un hohotit ca de plâns ceea ce îl făcu şi mai nefericit.

Până la urmă plecă; aşadar ea nu voia să iasă, nu voia să fie consolată. Ştia că merita acest lucru, dar îi venea foarte greu.

Profund abătut, urcă în camera lui, luă o coală de hârtie încercă să scrie:

„Scumpa mea Sylvia!

A fost foarte drăguţ din partea ta că ai aşezat stele de iasomie pe animalele mele. Un lucru mai plăcut nici nu puteai face. Sunt un monstru nesuferit; dacă aş fi ştiut ce făceai, aş fost încântat. Sunt vinovat, ştiu – dar te rog, iartă-mă – e ziua mea de naştere.

Al tău întristat,
Mark”

Coborî cu scrisoarea şi o băgă pe sub uşă, ciocănind

uşor ca ea să o poată observa şi se îndepărtă pe furiş. Asta îl mai linişti puţin, aşa că ieşi din nou.

Revenind în seră, se aşeză pe un scaun şi-şi contemplă, amărât, animalele încoronate: o cioară, o oaie, un curcan, doi porumbei, un poney şi alte câteva lucrări. Ea lipise crenguţele de iasomie pe creştetul animalelor cu puţin pământ ud şi fusese surprinsă de Mark tocmai când încerca să pună o ramură în ciocul unui porumbel din care mai atârna încă crenguţa plină de lut. O desprinse şi şi-o puse la butonieră.

Biata Sylvia! Prea le punea pe toate la inimă.

Toată ziua se va purta cât se poate de drăguţ cu ea; legănându-se pe scaun se uita fix la peretele de care se rezemase fata şi tot ceea ce îşi mai aducea aminte părea să fie conturul dulce al gâtului şi al bărbiei ei.

Era ciudat cum de nu-şi putea aminti decât aceste amănunte, mai ales felul cum i se zbătea gâtul, tremurând, atât de alb şi de delicat. Şi *el* o alungase astfel!

Până la masă i se păru o veşnicie.

Apropiindu-se ora micului dejun, începu să se plimbe prin hol, sperând că s-ar putea ca ea să coboare prima. În sfârşit auzi paşi şi aşteptă, ascunzându-se în spatele uşii de la sufrageria goală, de teamă ca nu cumva dacă l-ar vedea să se întoarcă înapoi. Repeta în gând ce va face: se va apleca şi-i va săruta mâna, spunându-i: „Dulcineea din Toboso e cea mai frumoasă femeie din lume şi eu cel mai nefericit cavaler de pe pământ”, din pasajul preferat al cărţii lui favorite: *Don Quichotte.* Atunci ea îl va ierta şi pe el inima va înceta să-l mai chinuie.

Sigur că Sylvia nu-l va mai face să se simtă atât de trist dacă îi va cunoaşte simţămintele. Era prea delicată şi bună, aşa că-l va ierta.

Vai! Dar nu Sylvia apăru cea dintâi, ci Anna, cu ochii ei verzi ca de gheaţă şi cu părul strălucitor, proaspătă după somn. Şi deodată îl cuprinse o antipatie ciudată din pricina înfăţişării ei puternice, vii – rămânând mut. Şi

această primă clipă de singurătate, pe care în închipuirea lui o petrecuse în braţele ei, se scurse fără să-şi fi dat măcar o sărutare. La scurt timp veniră, unul după altul, ceilalţi; pe Sylvia – află de la doamna Doone – o durea capul şi rămăsese în pat. Darul ei se afla pe bufet, o carte intitulată *Sartor Resartus*[5] cu dedicaţia: *„Lui Mark, de la Sylvia, 1 august 1880”,* alături de cecul lui Gordy, de acul de cravată cu perlă, de la doamna Doone, de volumul *Pietrele din Veneţia*[6] din partea bătrânei Tingle şi de un alt pacheţel, înfăşurat în hârtie fină – patru cravate croşetate din mătase de diverse nuanţe: verde, roşu şi albastru – un dar din partea cuiva care croşetase multe ceasuri dar care ei i se păruseră puţine la gândul că el va purta acele cravate. Era el recunoscător cum s-ar fi cuvenit, îşi dădea oare seama că în acele cravate mai fusese împletit şi altceva? În momentul acela nu.

Zilele de naştere sunt – ca şi sărbătorile Crăciunului – pline de decepţii. O veselie artificială, confecţionată din vreme, un revolver la tâmplă, cu îndemnul: „Dezlănţuie-te! Bucură-te!” Cum putea să se bucure când se gândea că Sylvia se afla în camera ei, suferind din pricina grosolăniilor lui? Amintirea gâtului ei tresărind când încercase să-şi stăvilească lacrimile îl urmări ca o nălucă albă pe tot drumul lung, până pe câmp, la picnicul pe iarbă şi apoi îndărăt, spre casă. Îl obseda până într-atât încât atunci când Anna îl atingea sau îl privea nu numai că n-avea niciun chef să-i răspundă, că nu-i făcea nicio plăcere gândul de a rămâne singur cu ea, ci era chiar îngrozit la ideea asta.

Când, în sfârşit, reveniră acasă şi ea şopti:

— Ce s-a întâmplat? Ce-am făcut?

El doar îngăimă:

— Nimic! Oh, nimic! Sunt un monstru!

---

[5] Roman al scriitorului şi istoricului englez *Thomas Carlyle* (1795-1881).

[6] Studiu istoric şi estetic al scriitorului englez *John Roskin* (1819-1900).

Auzind acest răspuns enigmatic îi cercetă cu atenţie faţa.

— Soţul meu e pricina?

Acum putea, în orice caz, să răspundă.

— Oh, nu!

— Atunci ce-i?! Spune-mi!

Stăteau pe verandă prefăcându-se că studiază o veche hartă, care atârna totdeauna acolo – împodobită cu desene reprezentând delfini şi mici corăbii cu pânze navigând spre porturi.

— Spune-mi, Mark, nu-mi place să sufăr!

Ce putea să-i spună când nici el însuşi nu ştia?! Bâlbâi ceva, încercând să vorbească, dar nu reuşi să scoată niciun cuvânt desluşit.

— E fata aceea?

Tresări, privi în altă parte şi răspunse:

— Fireşte că nu.

Anna intră în casă, supărată.

Mark rămase neclintit, uitându-se ţintă la hartă, cuprins de un îngrozitor sentiment de revoltă, de ruşine, de iritare, de milă, de nelinişte şi de teamă, de toate la un loc. Ce făcuse, ce spusese, ce se sfârşise? Îl chinuia acel sentiment oribil pricinuit de faptul că nu fusese prea amabil şi nici prea sincer, cu toate că ar fi putut să fie ceva mai amabil chiar dacă nu era atât de sincer! Dar toate se învălmăşeau îngrozitor.

Se simţea trist, nefericit, împietrit ca şi cum dintr-o dată ar fi pierdut iubirea tuturor. Apoi îşi dădu seama că în apropiere se afla profesorul său.

— Amice Lennan, priveşti profund trecutul de pe poziţiile prezentului mai puţin romantic? Simpatice lucruri hărţile astea vechi. Mai ales delfinii sunt nostimi.

În clipa aceea îi fu greu să-şi aducă aminte că nu se cuvenea să fie prost-crescut. De ce-şi bătea joc de el în felul ăsta? Reuşi totuşi să răspundă:

— Da, domnule, mi-ar face plăcere să am acum câţiva.

— Sunt atâtea „luni” de pe cer pe care le dorim,

Lennan, şi niciuna din ele nu vine rostogolindu-se spre noi...

Tonul îi era aproape serios şi supărarea băiatului se spulberă. Se simţea mâhnit fără să ştie de ce.

Îl auzi pe profesor spunând:

— Până una-alta, să mergem să ne schimbăm pentru cină.

Când coborî în salon o văzu pe Anna în rochia ei de culoarea argintului lunii stând pe canapea şi vorbind cu Sylvia.

Nu se apropie de ele fiind sigur că niciuna nu dorea să-l vadă. Necunoscând femeile nu izbutea să-şi explice cum de putea Anna să discute atât de vesel cu Sylvia când numai cu o jumătate de oră în urmă se întrebase dacă „fata aceea” îi e rivală?

Mark stătu la masă lângă Anna. Din nou îl surprinse faptul că ea putea să râdă cu atâta seninătate de poveştile lui Gordy. Atunci şoaptele din verandă n-au avut nicio semnificaţie? Nici Sylvia nu voia să se uite la el; îşi întorcea ochii ori de câte ori privea spre ea. Şi asta îl îndureră; în această seară totul părea să-i răscolească senzaţia de nedreptate; era ţinut la distanţă şi nu putea să-şi explice de ce. N-a vrut să rănească pe niciuna din ele! Atunci de ce-l torturau astfel amândouă? Şi deodată îl cuprinse un sentiment de apatie; n-au decât să se poarte cum le face plăcere!

Mai sunt şi alte lucruri pe lume în afară de dragoste! Dacă ele nu-l doresc, atunci nici el nu le doreşte! Şi, cuprins de indiferenţă, înlătură amărăciunea cu acea nepăsare proprie tinereţii.

Dar chiar şi zilele de naştere au un sfârşit. Iar proasta dispoziţie şi sentimentele ce păreau atât de îngrozitor de reale se topiră într-un somn ireal.

XVI

DACĂ PENTRU BĂIAT ZIUA LUI DE naştere constituise o uimitoare decepţie, pentru Anna nu fusese decât o nesfârşită tortură; ea nu găsi nicio alinare la gândul că, în viaţă, se mai află şi alte lucruri în afară de dragoste. Dar în dimineaţa următoare îşi recăpătă echilibrul, înţelese mai bine semnificaţia întâmplărilor neobişnuite din ajun şi speranţa îi renăscu. Era aproape cu neputinţă ca în două săptămâni să fi pierdut ceea ce fusese atât de sigură că a câştigat! Trebuia să fie mai decisă. Să-şi ia cu fermitate ceea ce îi aparţinea. După toţi aceşti ani goi nu-i era dat să aibă măcar un ceas al ei? Să stea liniştită şi să privească cu nepăsare cum ceasul de fericire îi era răpit de o fată plăpândă? De o mie de ori nu! Şi pândi momentul prielnic. Pe la amiază, îl văzu pe Mark ieşind cu undiţa şi îndreptându-se către râu. Trebuia să aştepte puţin deoarece Gordy şi administratorul lui se aflau jos, pe terenul de tenis. Când cei doi se îndepărtară, alergă spre poarta parcului.

O dată ce o trecu se simţi în siguranţă; ştia că soţul ei lucra în camera lui; fata nu se vedea; bătrână guvernantă era ocupată cu gospodăria; iar doamna Doone scria scrisori. Se simţea plină de curaj şi de nădejde. Acest parc sălbatic, întortocheat, bătrân, pe care ea nu-l văzuse încă, era frumos, cu copacii lui acoperiţi de muşchi, cu pietroaiele şi bălăriile înalte – un adevărat loc de întâlnire pentru fauni şi nimfe. Se strecură de-a lungul zidului spre râu, dar nu găsi nicio poartă şi-i fu teamă că greşise drumul. De partea cealaltă se auzea râul; căută un loc mai înalt de unde să poată vedea exact unde se află. Un

bătrân frasin o atrase. Căţărându-se până în locul de unde porneau ramurile privi dincolo de zid. La mai puţin de douăzeci de metri curgea un râu micuţ, cu apa limpede şi întunecată, străbătând un frunziş des. Pe malul lui se afla o piatră uriaşă pe care stătea în echilibru o altă piatră şi mai mare. Iar rezemat de piatră îl văzu pe băiat cu undiţa lângă el. Mai încolo, pe pământ, şedea fata, cu braţele pe genunchi şi cu bărbia în palme, privind în sus. Ce vii erau ochi lui, cât de deosebiţi de cei îngânduraţi de ieri.

— Vezi, asta-i tot. Sylvia, poţi să mă ierţi?

Şi Annei i se păru că aceste două feţe tinere se contopesc într-una singură – întruchipând imaginea tinereţii.

Dacă ar fi rămas toată viaţa acolo să privească n-ar fi putut să-şi întipărească mai bine în inimă o amintire care nu se putea şterge: un tablou al primăverii, a tot ceea ce pentru ea era pierdut pe vecie!

Se dădu jos din furca bătrânului frasin şi, ca o fiară rănită, alergă împiedicându-se printre pietre şi crengi. Fugi aşa poate vreo două sute de metri apoi îşi desfăcu larg braţele, se prăbuşi printre ferigi şi rămase acolo cu faţa la pământ. La început inima o durea atât de tare încât nu simţi decât o mare suferinţă fizică. De-ar fi putut să moară! Ştia însă că nu avea nimic, că i se tăiase doar respiraţia. Îşi reveni încet şi încercă să se liniştească lipindu-şi pieptul de pământ, în timp ce cu mâinile strângea tulpinile buruienilor. Ce durere năpraznică, ce vid imens! Tinereţea era atrasă de tinereţe!

Mark o părăsise şi rămăsese din nou singură! Nu plângea. La ce bun să plângă? Dar valuri – valuri de ruşine o cuprindeau: ruşine şi mânie. Doar atât preţuia ea! Acolo, între ferigile unde căzuse, simţea fierbinţeala soarelui; era slăbită şi bolnavă. Nu ştiuse până acum ce importanţă avea pentru ea această dragoste, câtă încredere în ea însăşi îi insuflase, cum o ajuta să se agaţe de propria ei tinereţe. Ce amărăciune! O fată bălaie,

firavă – *o tânără* – şi ea nu mai însemna nimic!

Dar oare era adevărat? Nu putea chiar şi acum să-l atragă cu patima despre care acest copil nu ştia nimic? Ah! Ba da, ba da!

Numai să guste o dată extazul pe care ea i-l putea oferi!

Şi la acest gând încetă să mai strângă în braţe buruienile şi rămase liniştită ca şi pietrele din jurul ei.

Nu putea? N-ar putea chiar acum? Şi ca şi cum ar fi căzut într-un fel de transă nu mai simţi nimic, cuprinsă doar de un fel de tremur.

De ce s-o cruţe pe fata aceea? De ce ezita? Nu fusese ea cea dintâi? Acolo, în străinătate, el fusese numai al ei. Mai avea încă putere să-l ademenească. În prima seară, la cină, îi atrăsese privirile aşa cum un magnet atrage oţelul, îndepărtându-l de fata aceea, de tinereţe. Putea să-l încătuşeze cu lanţuri pe care el n-ar simţi nevoia să le rupă. Să-l înlănţuie? Îngrozitor cuvânt! Să-l smulgă de lângă ceea ce el dorea atât şi ea nu putea să-i ofere – tinereţe, inocenţă, primăvară? Ar fi fost o infamie, o infamie!

Se ridică brusc dintre ferigi şi alergă de-a lungul coastei dealului fără să se uite unde calcă, împiedicându-se printre ierburile încâlcite şi bolovani până ce-şi pierdu iar suflul şi se prăbuşi pe o piatră. Aici copacii lipseau şi putea să vadă coroanele pinilor departe, în zare peste valea unde curgea râul.

Cerul era senin şi soarele strălucitor. Un şoim se rotea deasupra dealului, sus, aproape de cer! Era o ticăloşie! Nu putea să facă asta!

Nu putea să-l ameţească, să-l atragă cu ajutorul simţurilor, trezindu-i ceea ce era mai animalic în el, când ea voia ca viaţa să-i ofere cele mai plăcute lucruri, aşa cum numai o mamă i-ar fi dorit! Nu putea! Ar fi fost crud! În clipa aceea de intensă agonie spirituală, cei doi tineri de colo, de jos, stând în bătaia soarelui, lângă piatra cenuşie şi râul întunecat, păreau apăraţi de ea, vegheaţi.

Faţa albă ca o floare, a fetei, fremătând, ridicată spre băiat şi privirea înflăcărată a acestuia coborâtă către ea.

Curios cum inima ei putea să urască faţa ca o floare a fetei, şi, în acelaşi timp, să ardă de dorinţa de a stinge cu sărutări pasiunea din ochii băiatului.

Încet, încet furtuna din ea se domoli. Se ruga să nu mai simtă nimic. Era firesc ca ora ei să fi trecut! Era natural ca setea ei să rămână nestinsă şi pasiunea ei să nu înflorească niciodată; era natural ca tinereţea – prin legea dragostei – să fie atrasă de tinereţe, acest băiat atras de cei de o seamă cu el! Adierea vântului din vale îi răcori obrajii şi-i dădu o uşoară senzaţie de alinare. Nobleţea! Era doar un simplu cuvânt sau cei care renunţă la fericire se simt într-adevăr nobili?

Rătăci vreme îndelungată prin parc. Târziu, după-amiază, trecu din nou pe poarta prin care ieşise plină de iluzii. Nu întâlni pe nimeni până să ajungă în camera ei şi acolo, ca să n-o deranjeze nimeni, se culcă. Se temea să n-o părăsească senzaţia de oboseală copleşitoare. Nu mai voia să dea dovadă de niciun fel de tărie trupească sau sufletească până la plecare. Nu-i trebuiau nici mâncare, nici băutură, doar să doarmă, de va putea. Mâine, dacă aveau un tren de dimineaţă, ar fi putut să plece înainte de a vedea pe cineva. Soţul ei trebuia să aranjeze totul. Îi rămânea destul timp să hotărască ce avea de spus, să vadă cum ar fi putut să răspundă gândurilor lui. Dar ce importanţă mai avea? Singurul lucru care conta acum era să nu-l mai vadă pe Mark, pentru că n-ar mai putea să suporte repetarea acelor ore de chin. Sună şi o trimise pe servitoare la soţul ei cu un bilet. Şi, în timp ce aştepta ca acesta să vină, i se redeşteptă sentimentul de mândrie. Nu trebuia s-o vadă în starea asta, ar fi fost groaznic. Şi, coborând din pat, luă o batistă, o udă cu apă de colonie, apoi se legă cu ea la cap. El veni aproape imediat, intrând repede, fără zgomot şi se opri privind-o. Aştepta, fără s-o întrebe ce se întâmplase. Şi niciodată până acuma nu-şi dădu atât de bine seama cum el începea lucrurile de

acolo de unde ea le lăsa; le începea pe un plan de unde sentimentele şi instinctele erau izgonite ca şi cum ar fi fost o blasfemie.

Îşi adună tot curajul şi spuse:

— M-am plimbat prin parc şi se pare că soarele a fost prea puternic. Aş vrea să ne întoarcem acasă mâine, dacă n-ai nimic împotrivă. Nu pot să sufăr să fiu bolnavă într-o casă străină.

Băgă de seamă că pe faţa soţului ei înflori umbra unui zâmbet, apoi deveni grav.

— Ah! Da! Soarele! O insolaţie! Va ţine câteva zile. Crezi că vei fi în stare să călătoreşti?

Brusc avu convingerea că el ştia totul, dar – cunoscând faptul că a şti totul însemna a fi ridicol – avea tăria de a se convinge că nu ştia nimic. Era oare un gest frumos sau, dimpotrivă, îngrozitor?

Închise ochii şi spuse:

— Mă doare capul, dar voi fi în stare. Numai că nu vreau să se facă tărăboi. Putem lua un tren înainte ca ei să coboare?

Stormer răspunse:

— Da. Ar fi mai potrivit.

Nu se mai auzea nimic, dar fără îndoială că el se mai afla acolo. În această prezenţă tăcută şi imobilă stătea tot viitorul ei. Da, ăsta îi va fi viitorul: lipsit de sentimente şi fără viaţă. O cuprinse o dorinţă arzătoare de a-l privi. Deschise ochii. Se afla în acelaşi loc cu ochii aţintiţi asupra ei. Ţinea o mână, care se închidea şi deschidea nervos, în dreptul buzunarului – gest care nu corespundea cu poza lui obişnuită. Şi deodată fu năpădită de milă. Nu pentru viitorul ei, care aşa trebuia să fie, ci pentru el. Cât de îngrozitor e să nu poţi avea nicio emoţie, ce cumplit! Îi spuse cu blândeţe:

— Harold, îmi pare rău...

Ca şi cum ar fi auzit ceva cu totul neobişnuit şi uluitor, ochii lui se măriră într-un mod ciudat şi-şi strecură nervos mâna în buzunar, apoi se întoarse şi ieşi.

XVII

CÂND TÂNĂRUL MARK O GĂSI PE SYLvia la râu, în apropierea stâncii, nu fu prea uimit deoarece ştia că e acolo, căci o urmărise la plecare. Stătea ghemuită şi se uita gânditoare la apă, cu pălăria de soare aruncată pe spate şi cu părul acela în care fusese prinsă steaua lui, strălucind auriu, în soare. Se apropie încetişor, prin iarbă, şi când fu aproape hotărî că e mai bine să se oprească. Dacă o speria ar fi putut să fugă şi n-ar fi avut îndrăzneala s-o urmărească. Cât de liniştită era, cufundată în gânduri. Ar fi vrut să-i vadă faţa. Până la urmă vorbi cu blândeţe:

— Sylvia! Eşti supărată?

Văzând că nu se clinteşte se apropie de ea. Sigur că nu mai putea să fie supărată pe el!

— Îţi mulţumesc din suflet pentru cartea dăruită, e minunată!

Sylvia nu răspunse. Rezemându-şi undiţa de stâncă, Mark oftă. Tăcerea ei i se părea nedreaptă: ce aştepta de la el? Viaţa nu merită să fie trăită dacă nu ştii să te exteriorizezi.

— N-am vrut niciodată să te necăjesc. Nu-mi place să supăr pe nimeni. Animalele mele sunt atât de prost făcute încât nu pot suporta să le vadă cineva şi mai ales tu. Vreau să vezi numai lucruri plăcute, crede-mă! Deci, asta era totul. Sylvia, poţi să mă ierţi?

Un zgomot dincolo de zid, un foşnet, un fâşâit printre ferigi – căprioare, fără îndoială! Spuse din nou cu înflăcărare:

— Sylvia, ai putea să te porţi frumos cu mine, zău că ai

putea!

Întorcând capul, ea spuse foarte repede:

— Nu e numai asta. Mai e şi... altceva.

— Ce altceva?

— Nimic... numai... că. Eu nu contez acum...

Îngenunchie lângă ea. Ce voia să zică? Ştia însă foarte bine ce.

— Ba contezi! Foarte mult! Oh, nu fi nefericită! Nu pot îndura ca oamenii să fie nefericiţi. Sylvia, nu fi nefericită!

Şi începu s-o mângâie încetişor pe braţ. Totul era în el ciudat şi învălmăşit. Un lucru era neîndoielnic – nu trebuia să recunoască nimic. Ca şi când i-ar fi ghicit acest gând ochii ei albaştri părură deodată că-i străpung sufletul.

Apoi Sylvia smulse câteva fire de iarbă şi începu să le împletească.

— Numai ea contează.

Oh! N-avea de gând să spună: „Nu-i adevărat!” Ar fi fost nedelicat să afirme asta. Chiar dacă ea nu conta. Dar oare mai conta? Ar fi dezgustător şi meschin din partea lui. Şi avu aceeaşi privire care-l făcuse pe profesor să-l compare cu un pui de leu la ananghie.

Sylvia îi atinse braţul:

— Mark!

— Da!

— Nu...

El se ridică şi-şi luă undiţa. La ce bun? Nu putea să mai stea acolo deoarece nu era în stare, nu trebuia să vorbească.

— Pleci?

— Da.

— Eşti supărat? Te rog, nu fi supărat pe mine.

Simţi cum i se urcă un nod în gât, se aplecă spre mâna ei şi i-o sărută, apoi îşi trecu pe umăr undiţa şi se îndepărtă. Privind înapoi o văzu stând tot acolo, pierdută în umbra pietrei aceleia mari. Atunci i se păru o clipă că n-avea unde să se ducă. Nu-i rămâneau decât păsările, şi animalele, şi copacii cărora însă nu le pasă de

încurcăturile şi de necazurile tale. Se aruncă în iarba de pe malul apei. Putea să zărească păstrăvii micuţi rotindu-se mereu printre pietre; rândunelele se apropiau de el, zburând foarte jos; chiar şi un bărzăun veni să-i ţină de urât câteva clipe. Dar nu-l mai interesa nimic, era ca şi cum spiritul lui se afla în captivitate. Cât de plăcut ar fi fost să fii apa aceea care nu se oprea niciodată, curgând fără întrerupere sau vântul care atingea totul şi nu putea fi prins niciodată. Să nu poţi face ceva fără să răneşti pe cineva, lucrul acesta era cel mai înspăimântător. Ar fi vrut să fie ca o floare, care răsare şi-şi trăieşte viaţa numai pentru ea şi apoi piere. Dar orice ar fi făcut sau ar fi spus acum ar fi fost minciună sau poate şi mai rău, cruzime. Singurul lucru care-i mai rămânea era să se ţină departe de oameni. Şi totuşi cum putea să rămână departe de musafirii săi?

Se întoarse acasă la prânz, dar cei doi oaspeţi erau plecaţi şi nimeni nu părea să ştie încotro. Îngrijorat, nefericit şi intrigat, se învârti pe acolo toată după-amiaza.

Numai înainte de cină i se spuse că doamna Stormer nu se simţea bine şi că vor pleca a doua zi dimineaţa. Să plece numai după trei zile! Asta îl cufundă mai adânc în tulburarea lui stranie şi în amărăciunea lui. Nu mai era în stare să scoată niciun cuvânt.

Îşi dădea seama că atrage atenţia asupra lui, dar n-avea încotro. De câteva ori în timpul cinei observă privirea scrutătoare a lui Gordy fixată asupra sa pe sub pleoapele pe jumătate închise. Dar el, pur şi simplu, nu putea să vorbească. Tot ce-i trecea prin minte să spună i se părea fals. Ah! Ce seară tristă! Realiză imaginea unei inimi îndurerate, a unor lucruri irosite, a unei credinţe înşelate în timp ce-şi punea întrebarea obsedantă: „Cum ar fi trebuit să mă port?” Şi vedea tot timpul chipul nedumerit al Sylviei la care încerca să nu se uite.

Se furişă afară, lăsându-i pe Gordy şi pe profesor bând vin. Rătăci prin grădină multă vreme, ascultând trist bufniţele. Ar fi fost o fericire să se ducă sus, deşi fără doar

şi poate că n-ar fi putut să doarmă.

Dar dormi toată noaptea bântuit de numeroase vise: în cel din urmă se vedea culcat pe vârful unui munte în timp ce Anna îl privea în ochi, aplecându-şi faţa către el. Se trezi tocmai când buzele ei îl atingeau. Se afla încă sub vraja acestui vis tulburător când auzi zgomotul roţilor şi al copitelor cailor pe pietre şi sări din pat. Era trăsura care pornea din faţa uşii: Stormerii stăteau unul în faţa celuilalt, iar bătrânul Godden mâna caii, cu bagajele stivă lângă el. Să plece în felul acesta – fără să-şi ia măcar rămas bun! Se simţi o clipă la fel ca oamenii aceia care ucid fără voia lor pe cineva – cu desăvârşire ameţit şi copleşit de nenorocire. Se îmbrăcă în mare grabă. N-o s-o lase să plece aşa! Voia, trebuia s-o mai vadă o dată! Ce-i făcuse să plece astfel? Se năpusti în jos, pe scări. Holul – gol; ora – opt fără nouăsprezece minute. Trenul pleca la opt. Mai avea timp ca să pună şeaua pe Bolero? Alergă la grajd, dar calul era dus la potcovit. Va ajunge, trebuia să ajungă la timp. Îi va dovedi în orice caz că nu era un ticălos.

Merse până la cotul drumului, apoi începu să alerge cât îl ţineau puterile. După vreo câteva sute de metri începu să se simtă mai bine – mai puţin nefericit şi vinovat.

Era plăcut să simţi că ai de îndeplinit o treabă grea, o treabă anumită, ceva ce te obliga să te gândeşti cum să-ţi cruţi puterile, să alegi drumul cel mai potrivit, să te fereşti de soare, să-ţi stăpâneşti respiraţia la urcuş, să-ţi dai drumul la vale.

Era încă răcoare şi roua domolise praful. Pe drum nu se vedea nicio mişcare, aşa că nu era cine să privească după el când alerga. Nu se gândise ce va face dacă va ajunge la timp, cum va explica această cursă nebunească de trei kilometri. Trecu de o fermă care ştia că e la jumătatea drumului.

Îşi uitase ceasul. Nu-şi pusese decât pantalonii, cămaşa şi jacheta Norfolk; nici cravată, nici pălărie, nici măcar şosete în pantofii de tenis. Ardea ca focul, iar părul îi

flutura pe spate – o apariţie tânără, stranie, pentru oricine l-ar fi întâlnit. Era lipsit de orice altă dorinţă – nu voia decât să ajungă acolo. Venind de pe câmp o turmă de oi invadase poteca. Îşi făcu loc anevoie printre ele, pierzând câteva minute. Mai avea peste un kilometru şi era cu sufletul la gură; picioarele nu-l mai ţineau! La vale îl purtau singure, dar urmă o bucată de drum dreaptă, destul de lungă; auzi trenul şuierând încet de-a lungul văii. Atunci, uitând de oboseală porni mai departe cu forţe noi. Nu putea să intre în gară arătând ca o sperietoare de ciori, epuizat, şi să se apuce să facă o scenă. Trebuia să se stăpânească în cele din urmă şi să intre ca şi cum ar fi trecut pe acolo întâmplător. Dar simţea că în orice clipă putea să cadă în ţărână, rămânând acolo pentru totdeauna! În timp ce alerga făcu o încercare disperată să-şi şteargă faţa, să-şi scuture hainele. În sfârşit la vreo două sute de metri se vedea poarta. Trenul nu se mai auzea. Probabil că era în gară. Şi din străfundul plămânilor săi obosiţi ieşi un suspin. Când ajunse la poartă auzi fluieratul şefului gării. În loc să meargă la casa de bilete alergă de-a lungul gardului de lemn în care se deschidea o poartă ce ducea spre magazia de mărfuri şi năvălind prin ea, se sprijini de peretele acoperit de caprifoi. Locomotiva se afla chiar în faţa lui. Cu mâneca îşi şterse sudoarea de pe faţă. Totul era tulbure. Trebuia s-o vadă – doar de asta se străduise să ajungă la vreme. Îşi trecu mâna peste frunte şi prin păr şi se uită ameţit la trenul care începuse să se urnească din loc.

Anna era acolo, la o fereastră! Stătea şi privea afară! Nu cuteză să facă un pas înainte de teamă să nu cadă, dar întinse mâna.

Ea îl zări. Sigur că îl zări! Îi va face oare vreun semn? Niciunul? Şi deodată o văzu cum caută ceva, scoase un obiect din rochie şi-l aruncă la picioarele lui. Nu se aplecă să-l ia, voia să-i vadă faţa până se va şterge în depărtare. Arăta minunat – foarte mândră şi palidă. Anna îşi duse mâna la buze. Apoi totul deveni din nou tulbure şi când fu

iarăşi în stare să vadă, trenul dispăruse. Dar la picioarele lui se afla lucrul pe care i-l aruncase. Se aplecă şi-l ridică. Era floarea pe care Anna i-o dăruise în Tirol şi pe care apoi i-o luase de la butonieră; acum era uscată şi întunecată.

Strecurându-se afară, dincolo de magazie, porni spre câmp şi se trânti cu faţa la pământ, peste floarea veştejită, răspândind încă un uşor parfum...

Privirea scrutătoare a tutorelui său nu fusese lipsită de semnificaţie. Mark nu mai reveni la Oxford. Plecă la Roma, se stabili în casa surorii sale şi urmă o şcoală de sculptură. Fusese începutul unei epoci în care numai munca îl preocupa.

Îi scrise Annei de două ori, dar nu primi niciun răspuns. De la profesor – doar avea câteva rânduri:

„Dragul meu Lennan,

Deci aşa! Ne părăseşti în favoarea artei? Foarte bine – era luna dumitale de pe cer, cel puţin una dintre ele, dacă-mi aduc bine aminte. O lună nepreţuită, deşi cam demodată astăzi, căzută puţin în desuetudine, dar fără nicio îndoială, pentru dumneata, o zeiţă neprihănită a cărei hlamidă etc...

Vom păstra cele mai prietenoase amintiri despre dumneata, cu toate că ne-ai trădat.

Cândva profesorul şi încă prietenul dumitale,

Harold Stormer”

După vacanţa aceea se scurse multă, foarte multă vreme până o revăzu pe Sylvia.

PARTEA A DOUA
VARA

I

STRĂLUCIREA MIILOR DE LUMINI, freamătul şi larma mulţimii, râsete, paşi, şuierat şi huruit de trenuri ce treceau, luând jucătorii şi ducându-i înapoi la Nisa sau Menton; tânguirea arcuşurilor celor patru violonişti oacheşi ce cântau pe terasa cafenelei; iar deasupra tuturor şi de jur-împrejur, un cer întunecat, munţii înnegurаţi şi marea sumbră, ca o imensă floare neagră în inima căreia era prins un gândac din nestemate; acesta era Monte Carlo în noaptea aceea de mai a anului 1887.

Dar Mark Lennan, aşezat la una dintre măsuţele de marmură, era prea tulburat şi exaltat ca să bage de seamă strălucirea, frumuseţea şi hărmălaia. Stătea atât de liniştit, încât vecinii lui, cu aversiunea instinctivă ce o au oamenii pentru ceea ce nu corespunde cu dispoziţia lor, după ce-i aruncau o privire, îşi întorceau ochii ca de la un lucru ridicol, aproape şocant.

Mark era într-adevăr pierdut în amintirile clipelor trecute, fiindcă ceea ce trebuia să se întâmple după săptămâni de agitaţie, după o perioadă de stranie nelinişte se întâmplase în sfârşit.

Se strecurase fără să-şi dea seama în inima lui încă de când îi fusese prezentată, în urmă cu vreun an, la puţină vreme după ce se stabilise la Londra, după cei şase ani petrecuţi la Roma şi Paris. La început nu fusese decât o simplă prietenie – căuta să-i înţeleagă cu atâta drăgălăşenie munca; el îi purta o admiraţie plină de respect pentru că era atât de frumoasă, dar îi inspira şi milă, compasiune fiindcă avea o căsnicie neizbutită. Dacă

ar fi fost fericită, el ar fi ştiut să dispară din viaţa ei. Dar faptul că i se spusese încă înainte de a o cunoaşte că e nefericită îl făcea să aibă conştiinţa împăcată.

Şi până la urmă, într-o după-amiază, ea îi spusese:

— Ah! Dacă ai putea să vii şi dumneata!

Aceste cuvinte scăpate parcă fără voie îşi făcuseră drum şi pătrunseseră în sufletul lui, ca şi cum ar fi căpătat o viaţă proprie: ca o pasăre bizară care, plutind, venise să se cuibărească în grădina inimii lui cu cântecul ei proaspăt şi fâlfâitul aripilor, cu zboru-i neobişnuit şi chemarea ei arzătoare, din ce în ce mai desluşită.

Câteva zile mai târziu în salonul ei o singură vorbă şi o singură clipă au fost edificatoare: când Mark i-a confirmat că *va veni şi el,* atunci n-a spus nu, dar a observat că ea nu putuse să i se uite în ochi.

E cu adevărat straniu cum o afirmaţie făcută într-un moment anume, aparent lipsită de importanţă, avea să-i schimbe tot viitorul!

Plecase cu unchiul şi mătuşa ei sub a căror aripă protectoare puteai fi sigur că nu i se va întâmpla nimic neobişnuit. Şi apoi sosi următoarea epistolă:

„Hotel Coeur d'Or
Monte Carlo

Dragul meu Mark,

Am sosit. E atât de plăcut să stai la soare... Florile sunt minunate. Vizitele la Gorbio şi Roquebnme le amân până ce vei veni.

A dumitale prietenă.
Olivia Cramier"

Scrisoarea aceasta era singura amintire clară pe care o avea în legătură cu timpul scurs între plecarea ei şi a lui. O primise într-o după-amiază, pe când stătea pe zidul vechi al grădinii, sub soarele strălucitor de primăvară ce pătrundea printre merii în floare şi simţea că toate

lucrurile ce puteau fi dorite în lume i se ofereau, că n-avea decât să întindă mâna ca să le ia.

Apoi neliniştea, ceaţa în care pluteau toate întâmplările până la sfârşitul călătoriei când coborâse în Beaulieu cu inima bătându-i furios. Sigur, nu se aştepta să vină de la Monte Carlo să-l întâmpine!

Trecuse o săptămână de când se lupta să fie în permanenţă cu ea străduindu-se ca acest lucru să nu fie observat şi de ceilalţi. Fuseseră la două concerte, făcuseră două plimbări şi tot ceea ce-i spusese păruse nimic pe lângă ce voia să-i spună şi tot ceea ce spusese ea i se păruse doar umbra celor ce ar fi dorit să audă; o săptămână de frământări, zi şi noapte, până ce, cu câteva clipe în urmă, batista îi căzu din mână în praful drumului şi el o ridicase şi o dusese la buze. Nimic n-ar fi putut şterge privirea pe care i-o aruncase Olivia. Absolut nimic nu va mai putea s-o despartă de el. Ochii ei mărturiseau aceeaşi dulce, temătoare nelinişte pe care o simţea şi el. Nu scoase niciun cuvânt, dar îi văzu buzele întredeschise şi sânii ridicându-se şi coborându-se. Tăcu şi el. La ce puteau folosi cuvintele?

Regăsi cu degetele, în buzunarul hainei, ghemotocul de dantelă şi de batist fin, moale, însufleţit parcă şi îl luă pe furiş în mână. Toată fiinţa ei, cu parfumul ei, îi apărea în faţă când atingea această batistă brodată cu mici steluţe albe. O puse din nou, pe ascuns, în buzunar şi pentru prima dată se uita în jurul lui. Oamenii aceştia! Aparţineau unei lumi pe care el o părăsise de mult. Îl făceau să se simtă la fel ca în clipa când unchiul şi mătuşa ei îi spuseseră noapte bună, urmând-o în hotel. Oameni cumsecade şi Colonelul şi doamna Ercott! Întruchipau lumea în care fusese crescut, lumea aşa cum şi-o închipuiau englezii; o imagine simbolică a sănătăţii, a raţiunii şi a „drumului drept” căruia el se părea că-i întorsese spatele în momentul de faţă. Văzu profilul Colonelului, bronzat, cu mustaţă căruntă, necănită, şi auzi vocea lui ascuţită, „Noapte bună, tinere Lennan!” Îşi

aminti de zâmbetul soţiei acestuia, glasul acela plăcut, discret – ce ciudaţi şi îndepărtaţi îi deveniseră dintr-o dată! Şi ce bizari şi îndepărtaţi îi păreau toţi aceşti oameni de aici bând şi sporovăind. Sau poate că el era străin şi departe de ei?

Ridicându-se de la masă ieşi în piaţă, trecând pe lângă oacheşii violonişti.

II

SE ÎNAPOIE LA HOTELUL EI STRĂBĂtând străzi lăturalnice şi se opri lângă gardul grădinii – una din acele grădini de hotel făcute mai mult ca să poată figura în reclamă, cu doi-trei palmieri uscaţi, cu alei albe printre ei şi cu tufe de liliac şi mimoze.

Stând aşa, îl năpădi un simţământ ciudat – că mai fusese acolo înainte, că privise cercetător, printre flori, aleile albe şi ferestrele închise. În aer plutea un miros de lemn ars şi câteva plante uscate foşneau uşor în adierea vântului. De unde venea amintirea acestei nopţi, ce era cu această grădină? Simţea ceva dulce, întunecat, tăinuit a cărui prezenţă îi dădea o stare de extaz şi o sete ce nu putea fi potolită.

Şi îşi continuă drumul. Case după case! Până la urmă se crezu departe de ele, singur pe o şosea, dincolo de Monaco. Plimbându-se aşa, prin noapte, se gândi la lucruri la care – îşi închipuia el – nu se mai gândise nimeni vreodată. Faptul că ştia că ea îl iubea îl făcea să i se pară totul sacru şi plin de răspundere.

Orice s-ar întâmpla, el nu trebuia să-i provoace niciun rău. Femeile sunt nişte fiinţe atât de gingaşe...

Cu toate că petrecuse şase ani la Roma şi Paris, studiind arta, păstrase încă un respect profund pentru femei. Dacă şi-ar fi iubit bărbatul, n-ar fi avut vreun motiv să se teamă de el; iar faptul că o ştia legată de cineva împotriva voinţei ei i se păruse îngrozitor chiar înainte de a o fi iubit. Cum putea oare un soţ să ceară aceasta? Avea atât de puţină mândrie, atât de puţină milă? Un lucru de neiertat! Ce era de respectat într-o asemenea

căsnicie? Numai că el nu trebuia în niciun caz să-i facă ei vreun rău! Dar acum, când ochii ei spuseseră: „Te iubesc”, ce importanţă mai avea? Era de-a dreptul fantastic să ştie că e iubit, în această noapte călduroasă din sud, cu cerul înstelat şi plină de parfumul pomilor şi al florilor.

Se urcă pe o stâncă deasupra şoselei şi se întinse pe iarbă. Dacă ar fi fost şi ea lângă el! Mireasma pământului ce nu se răcise încă îl învălui şi, o clipă, i se păru că şi Olivia se afla acolo. Dacă ar fi putut-o păstra pentru totdeauna în acea îmbrăţişare care nu era îmbrăţişare – în acea încântare ireală, pe acest pat de ierburi sălbatice şi flori, unde niciun îndrăgostit nu călcase până atunci, unde nu pătrunsese nimeni în afară de gâze, de lumina soarelui şi a lunii cu umbrele lor şi de vântul care săruta pământul!

Apoi ea pieri, mâinile lui nu atinseră decât acele uscate ale pinilor şi florile sălbatice de cimbru învăluite de somn.

Stătea pe marginea stâncii mici, deasupra drumului, între munţii întunecaţi şi marea adâncă, sumbră. Era prea târziu ca să mai treacă cineva, şi el se afla tot atât de departe de ceea ce gândeau, spuneau şi făceau oamenii, cum era şi noaptea însăşi cu căldura şi cu murmurele ei. Îşi imagina faţa ei, reconstituind-o fără greş – ochii, căprui şi limpezi, depărtaţi, gura dulce, cu buzele strânse, părul negru, totul numai drăgălăşenie.

Apoi sări în drum şi începu să alerge. După ce fusese pătruns de această vrajă, nu putea să meargă liniştit pentru că nimeni pe lume nu simţise ceea ce simţise el – vraja dragostei.

III

ÎN RENUMITUL HOTEL *„LE COEUR d'Or",* renovat mai demult şi „rebotezat", doamna Ercott stătea în patul ei de alamă privind printre gratiile lui la Colonelul aflat în celălalt pat. Îşi ridicase capul de pe pernă şi asculta, concentrată, fiindcă i se păruse că auzise un ţânţar. Consoartă de treizeci de ani a unui bărbat care toată viaţa fusese obsedat de aceste mici bestii – nu le simpatiza nici ea. Era unicul caz în care imaginaţia îi era mai puternică decât raţiunea. Dar, de fapt, nici n-ar fi putut să fie un ţânţar pentru că prima grijă pe care-o avea Colonelul când sosea oriunde mai la sud de paralela 46 era să deschidă larg ferestrele şi în tot acest spaţiu să fixeze cu multe cuişoare o plasă împotriva ţânţarilor, în timp ce ea îl sprijinea ca să nu cadă. Faptul că ceilalţi oameni nu-şi protejau ferestrele nu-l tulbura pe Colonel deloc, fiind un englez veritabil căruia îi plăcea să gândească la fel ca toţi, dar să facă ceea ce-i trecea prin cap. Aşteptau apoi până venea seara şi aprindeau, în sfârşit, o mică lampă cu un miros ciudat şi la lumina ei stăteau în fotolii, în papuci, cu ochii pironiţi asupra bestiilor închipuite sau reale.

Pe urmă se auzea o lovitură, puţină agitaţie şi exclamaţii de bucurie sau dezamăgire: „Pe ăsta l-am lichidat!" sau: „Oh, John, l-am scăpat!" Colonelul, în pijama şi cu ochelarii pe care-i purta pe vârful nasului în momentele solemne, se învârtea încet în mijlocul camerei rotindu-şi ochii cu privirea aceea care sfida moartea, căpătată cu mult timp în urmă şi cerceta fiecare centimetru de perete şi tavan, până când spunea în

sfârşit: „Bine, Dolly, asta a fost tot!” La care ea răspundea: „Dragul meu, dă-mi o sărutare!” şi el o săruta, iar apoi se îndrepta spre patul lui.

Aşadar nici urmă de ţânţar, doar fantoma lui ce stăruia în mintea unei soţii devotate. Uitându-se pe furiş la Colonel, culcat pe spate, renunţă să-l mai întrebe: „John, eşti treaz?” Un şuierat izvora din nasul lui, care la început fusese drept, apoi, în timpul serviciului militar i se încovoiase uşor sub sprâncenele albe, zburlite, de parcă ar fi fost surprinse de zgomotul ce venea de jos.

Deşi nu oferea o privelişte prea plăcută, se gândi: „Ce bun pare!” şi de fapt aşa şi era. Faţa lui era aceea a unui om incapabil să facă rău, iar când dormea ai fi zis că e un copilaş nevinovat – avea acea simplă nevinovăţie a unuia care n-a umblat niciodată după aventuri intelectuale, ci totdeauna le-a căutat şi găsit numai pe cele trupeşti. Până la urmă îl întrebă totuşi:

— John! Dormi?

Colonelul, revenit deodată la viaţă, ca în timpul unui atac de pe vremuri, răspunse:

— Da.

— Sărmanul tânăr!

— Care?

— Mark Lennan. N-ai băgat de seamă?

— Ce?

— Dragul meu, s-a petrecut chiar sub nasul tău. Dar tu nu vezi niciodată nimic!

Colonelul întoarse încet capul. Soţia lui era o femeie cu imaginaţie! Totdeauna fusese aşa. I se părea vag că ar fi stăpânită de o undă de romantism. Dar cu blândeţea aproape profesională a unui om care cândva tăiase capete şi braţe, zise:

— Ce să văd?

— I-a ridicat batista.

— A cui?

— A Oliviei. A băgat-o în buzunar. L-am văzut perfect.

Urmă o tăcere, apoi glasul doamnei Ercott se auzi din

nou, impersonal şi venind parcă de departe:

— Ceea ce m-a uimit întotdeauna la tineri este faptul că ei cred că nu-i vede nimeni. Sărmanii!

Din nou se aşternu liniştea.

— John! Te gândeşti?! îl chestiona ea, deoarece Colonelul respira liniştit, fără să mai sforăie, semn incontestabil pentru soţia sa că nu doarme.

Într-adevăr, se gândea. Dolly era o femeie căreia îi plăcea să fantazeze, dar de data asta ceva îi spunea că s-ar putea să nu se înşele.

Doamna Ercott se ridică. Soţul ei părea mai bun ca oricând, dar o mică nedumerire îi încruntase sprâncenele şi i se întipărise în cutele frunţii.

— Olivia mi-e foarte dragă, remarcă el.

Doamna Ercott căzu din nou pe pat. Simţea în inimă o uşoară durere firească la o femeie de peste cincizeci de ani al cărei soţ avea o nepoată.

— Fără îndoială, murmură ea.

Un sentiment vag se înfiripă în adâncul inimii Colonelului – şi întinse mâna. În spaţiul dintre cele două paturi întâlni o altă mână pe care o strânse cu putere.

— Draga mea! şopti el şi apoi se aşternu liniştea.

Doamna Ercott medita şi ea. Gândurile îi erau tot atât de repezite ca şi vocea; se lăsă cuprinsă de acel soi de sentimente care însoţesc de obicei eforturile de a raţiona ale femeilor cu inima bună. Bietul băiat! Şi biata Olivia! Dar cine ar fi putut vreodată să compătimească o femeie atât de frumoasă? Şi, orice s-ar spune, Olivia avea şi un soţ chipeş, membru al Parlamentului, om de mare viitor şi în mod sigur îndrăgostit de ea. Mica lor casă din Londra, aproape de Westminster era o încântare şi nimic nu putea să fie mai plăcut decât vila lor de pe malul Tamisei.

Mai putea atunci Olivia să fie demnă de compătimire? Şi totuşi nu era fericită. N-avea niciun rost să susţii că era. E foarte uşor să crezi că asemenea lucruri depind numai de tine, dar dacă citeşti romane pricepi că nu-i aşa. Pentru că există pe lume şi nepotrivirea. Oh, da! Şi mai e

şi diferenţa de vârstă!

Olivia avea douăzeci şi şase de ani, iar Robert Cramier patruzeci şi doi. Şi acum acest tânăr, Mark Lennan, se îndrăgostise de ea. Dar dacă îl iubea şi ea? John ar observa atunci că tinereţea caută tinereţe. Pentru că bărbaţii, chiar cei mai buni, aşa cum era John, sunt ciudaţi! Ea nici în vis nu şi-ar închipui că ar putea să nutrească asemenea sentimente pentru nepoţii ei, aşa cum nutrea John pentru Olivia. Vocea Colonelului îi întrerupse cursul gândurilor:

— Drăguţ băiat, tânărul Lennan! Mare păcat! Poate că e mai bine să plecăm, dacă el este...

Ea răspunse imediat:

— Să presupunem că nu poate!

— Nu poate?

— N-ai auzit niciodată de „*la grande passion*”?

Colonelul se ridică într-un cot. Aceasta era încă o dovadă că Dolly, care în timpul ultimilor ani ai serviciului său în Madras şi Burmahul de sus, nu mai putuse suporta căldura şi revenise la Londra, îşi însuşise un chip ciudat de a privi lucrurile, ca şi când de n-ar fi fost nici atât de bune, dar nici atât de rele cum simţea el că sunt. Şi Colonelul repetă în felul lui aceste cuvinte franţuzeşti, adăugând:

— N-am spus şi eu asta? Cu cât tânărul va rămâne mai repede singur, cu atât va fi mai bine.

Dar doamna Ercott se ridică şi ea şi-i spuse:

— Fii uman!

Colonelul avu aceeaşi senzaţie pe care-o are cineva când constată deodată că nu poate digera mâncarea. Şi asta pentru că, deşi tânărul Lennan era în primejdie să intre într-o încurcătură dezonorabilă, ea îi recomanda lui să fie uman! Într-adevăr Dolly era... Fu şocat brusc de pata albă a bonetei ei de noapte. Doar n-o să-şi schimbe la vârsta ei felul de a fi!

— Mă gândesc la Olivia. Nu vreau să aibă asemenea complicaţii.

— Poate că Olivia va reuşi să se descurce singură. În ziua de azi nu face să te amesteci în chestiuni de dragoste.

— Dragoste! mormăi Colonelul. Ce?! Pfu!

Dacă însăşi soţia lui numea acest soi de lucruri „dragoste”, atunci de ce oare-i fusese credincios în toţi anii aceia, într-un climat torid? Un sentiment de revoltă se ridică din străfundurile lui împotriva acelei părţi din el însuşi care dădea cuvintelor o anumită semnificaţie concretă şi se comporta în conformitate cu ele. Şi această răzvrătire îi dădu o senzaţie ciudată, neplăcută. Dragoste! Nu era un cuvânt pe care-l putea-i rosti oricând! Dragostea ducea la căsătorie; iar sentimentul acesta nu putea duce la căsătorie decât trecând prin tribunal, deci ca urmare a unui divorţ. Şi deodată Colonelului i se păru că-l vede pe Lindsay, fratele său mort, tatăl Oliviei, stând lângă el în întuneric, cu faţa foarte clar conturată, cu trăsături frumoase, palid şi grav, cu un păr negru ce se presupunea că-l moştenise de la o străbună franţuzoaică care scăpase din masacrul din noaptea Sfântului Bartholomeu.

Chiar înainte de a deveni episcop, Lindsay fusese întotdeauna un om integru. Într-un fel putea să pară ciudat că Olivia era fiica lui! Nu pentru că ea n-ar fi iubit dreptatea! Nici vorbă! Dar Olivia era prea blajină, pe când Lindsay nu! Încercă să-şi închipuie ce-ar fi spus fratele său dacă l-ar fi văzut pe băiatul acela punând batista Oliviei în buzunar! Dar oare tânărul Lennan făcuse într-adevăr acest gest? Dolly avea atâta imaginaţie! Se vede că o luase din greşeală crezând că-i a lui, iar atunci când va voi să se folosească de ea, îşi va da seama că nu-i aparţine. Pentru că, deşi îmbinată cu o candoare aproape copilărească, domnul Ercott poseda o adevărată putere de a acţiona, un simţ exact al valorilor practice. O infimă dovadă concretă i se părea mult mai valoroasă decât o tonă de teorii! Dolly avea, evident, pasiunea teoriilor dar, slavă Domnului! nu le punea niciodată în practică.

El spuse blând:

— Draga mea! Se poate ca Lennan să fie un artist şi aşa mai departe, dar el este şi un gentleman! Îl cunosc pe bătrânul Heatherley, tutorele său. Şi, pe deasupra, eu i l-am prezentat Oliviei!

— Ce legătură are una cu alta? O iubeşte!

Colonelul rămase descumpănit, fiind unul dintre nenumăraţii oameni care judecă lucrurile superficial, fără să se gândească vreodată să le cerceteze cauzele şi originea.

Ca un băştinaş aflat pe o insulă înconjurată de o mare agitată, pe care o privise toată viaţa cu o veneraţie ce cuprindea şi un oarecare dispreţ, şi în apele căreia nu intrase niciodată, era zăpăcit de propunerea de a părăsi acest liman. Şi încă îndemnat de propria lui nevastă!

Sigur, doamna Ercott nu intenţionase să împingă lucrurile atât de departe, dar avea ceva în ea, ca de altfel toate femeile mai isteţe decât bărbaţii lor, ceva neliniştitor care o făcea întotdeauna – deşi nu voia – să întreacă măsura. Cuprinsă de o sinceră remuşcare îl auzi pe Colonel spunând:

— Trebuie să mă scol şi să beau puţină apă.

Într-o clipă ea coborî din pat.

— Nu însă înainte de a o fierbe.

Îl tulburase profund! Acum n-o să mai poată dormi – sângele-i urcă în cap atât de repede! Va sta treaz încercând să n-o deranjeze şi ea nu putea să accepte asta. Părea atât de egoist din partea ei! Ar fi trebuit să-şi dea seama că un asemenea subiect nu se discută în timpul nopţii.

Deodată îl văzu lângă ea, în picioare, ciudat de tras la faţă şi arătând foarte slab în cămaşa lui subţire de noapte.

— Îmi pare rău că mi-ai băgat asta în cap! Olivia mi-e dragă.

Doamna Ercott simţi iar o înţepătură de gelozie, care dispăru curând, făcând loc unui sentiment matern faţă de

soţul ei, sentiment destul de obişnuit la femeile fără copii.

Nu trebuia să mai fie tulburat! Şi nu va fi! Apoi spuse:

— Fierbe apă! Bea încetişor un pahar şi urcă-te în pat, că de nu vin şi-ţi pun termometrul!

Colonelul, ascultător, luă paharul şi, în timp ce-şi sorbea apa, ea îl mângâie pe cap.

IV

ÎN CAMERA DE SUB EI, OLIVIA, SUbiectul discuţiilor lor, stătea în pat, trează. Ştia că se trădase, arătându-i lui Mark Lennan ceea ce niciodată până atunci nu recunoscuse nici măcar în sinea ei. Privirea de îndrăgostită, pe care nu şi-o putuse reţine, fu urmată de senzaţia că-şi pierduse locul din lumea ei. Pentru ea, femeile se împărţeau în cele care făceau asemenea lucruri şi cele ce nu făceau, iar acum era speriată, nemaiştiind cu certitudine cărei categorii aparţine. Dar la ce folos să te mai gândeşti, să fii înspăimântată? Nu ajuta la nimic. Ieri nu ştia că se vor întâmpla toate astea, iar azi nu putea nici măcar să bănuiască ce i-ar putea aduce ziua de mâine! Pentru seara asta fusese de ajuns! Seara asta cu dragostea ei ameţitoare! E destul doar să simţi că iubeşti şi că eşti iubit!

Era o senzaţie nouă cu totul deosebită – ca lumina de întuneric – de micile flirturi de fată, precum şi de ceea ce-i oferise căsătoria. Şi toate astea pentru că nu fusese niciodată îndrăgostită, nici chiar de soţul ei. Abia acum îşi dăduse seama de asta. Soarele lumina o lume pe care o crezuse întunecată. Lucrurile astea nu puteau să ducă la nimic bun. Dar soarele strălucea şi la razele lui ea trebuia totuşi să se încălzească.

Şi, simplu, începu să alcătuiască planuri cu privire la ei doi. Le mai rămâneau şase zile. Încă nu fuseseră la Gorbio şi nici la Castellar şi nu făcuseră nici plimbările acelea pe care hotărâseră să le facă pentru frumuseţea lor. Oare mâine dimineaţă o să vină mai devreme? Ce ar

putea să facă împreună? Nimeni n-ar fi fost în stare să-şi închipuie ce însemnau aceste şase zile pentru ea, nici chiar el. Să fie lângă Mark, să-i vadă faţa, să-i audă glasul şi din când în când să-l atingă în treacăt! Era sigură că nu arăta nimic din ceea ce simţea. Şi apoi totul va trece! Cu toate că-l va revedea la Londra.

Stând întinsă în întuneric, se gândea la prima lor întâlnire, într-o dimineaţă de duminică, în Hyde Park. Colonelul, evlavios din fire, avea obiceiul să meargă la biserică întotdeauna, chiar de ar fi trebuit să străbată drumul pe jos de la apartamentul lui de lângă Knightsbridge până la Westminster, de unde o lua pe nepoata lui.

Îşi aminti cum, fiind împreună, se oprise deodată în faţa unui domn în vârstă, palid, umflat la faţă şi cu ochii pe jumătate închişi.

— Ah! Domnule Heatherley, aţi revenit din Devonshire? Ce face nepotul dumneavoastră, sculptorul?

Şi domnul cel bătrân – după cum i se păru ei – îl privi fix o clipă, printre pleoape, de sub borul unui joben gri, apoi răspunse:

— Colonelul Ercott, nu? Băiatul e aici. Mark!

Un tânăr de lângă ei îşi ridică pălăria. În primul moment îi atrăsese atenţia păru-i negru, nu prea lung, dar foarte des şi ochii lui adânci. Apoi îi văzu zâmbetul ce-i lumina faţa, fără a-i îndepărta o anume timiditate. Ea îl găsise drăguţ. Curând după aceea se dusese cu familia Ercott să vadă „operele” lui, pentru că, pe atunci, să cunoşti un sculptor sau să ai o zebră în parcul tău era socotit la fel de interesant. Colonelul fusese încântat şi uşurat văzând că mai toate „operele” nu erau decât animale şi păsări, lucruri foarte atrăgătoare pentru cineva care le cunoştea bine şi într-o vreme vânase chiar o sumedenie, descoperind însă mai târziu că vânătoarea nu-i făcea plăcere, fără însă s-o mărturisească vreodată.

După această primă vizită la atelierul lui, legăturile de prietenie se stabiliră repede, iar acum simţea o adevărată

uşurare că Mark Lennan se consacrase aproape în exclusivitate modelării animalelor şi păsărilor şi nu formelor omeneşti, considerate ca divine. Dacă n-ar fi făcut aşa, ea ar fi suferit; abia acum, când îl iubea îşi dete seama de asta. Sigur că ea putea să-i urmărească, cu simpatie, munca şi să-l ajute. Nu era nimic rău în asta.

În sfârşit, adormi şi visă că se afla singură într-o barcă, pe un râu, lângă mica ei vilă de la ţară. Plutea de-a lungul malurilor acoperite cu flori, înconjurată de ciripitul păsărilor. Nu putea să-şi mişte nici capul, nici picioarele, nici braţele, dar această impresie de slăbiciune nu fusese neplăcută până în clipa când îşi dădu seama că se simte atrasă către ceva ce nu era nici apă, nici pământ, nici lumină sau întuneric, ci numai o senzaţie nedesluşită. Şi atunci văzu cum o priveşte, printre crengile arbuştilor de pe mal, un cap mare de taur. Se mişca odată cu ea şi se afla când pe un mal, când pe celălalt, deşi tot timpul ea nu văzuse decât un singur cap. Încercă să ridice mâinile şi să-şi acopere ochii, dar nu fu în stare şi se trezi plângând în hohote. Se luminase.

Era aproape şase! Visul îi tăiase cheful de a mai dormi. Nu mai trebuia să se lasă furată de somn acum când – în puţinele zile care mai rămăseseră – fiecare clipă era preţioasă. Se sculă şi se uită afară. Dimineaţa era minunată: aerul călduţ, florile pline de rouă şi mai ales heliotropul ce se căţărase pe pereţi, până sub fereastră, răspândeau o mireasmă puternică. N-avea decât să deschidă obloanele şi să iasă la soare.

Se îmbrăcă, îşi luă umbrela de soare şi, închizând încetişor obloanele, se strecură afară. Ocoli grădina hotelului unde prezenţa ei matinală ar fi putut să-i trădeze starea de spirit şi ieşi în aleea ce ducea la Cazinou. Fără să-şi dea seama ce face, se îndreptă spre locul unde ascultase orchestra împreună cu el, în ajun, după-amiază. Fără pălărie, dar apărată de umbrela de soare, provoca admiraţia puţinilor trecători ce se îndreptau spre muncă în bluzele lor albastre şi această

admiraţie sinceră îi făcu plăcere. Pentru prima oară era conştientă de nurii ei, de prospeţimea obrazului, de părul şi de ochii aproape negri, de pielea ca fildeşul – o senzaţie ciudată şi foarte odihnitoare.

În grădina Cazinoului începu să meargă mai încet, umplându-şi pieptul de mireasma arborilor în timp ce se pleca şi privea aproape fiecare floare. Pe urmă se aşeză să se odihnească pe banca pe care stătuseră ieri ei doi. La câţiva paşi mai încolo se aflau scările ce duceau la gară, urcate cu speranţă, zi şi noapte, de atâţi oameni, care le coborau apoi plini de bucurie sau de tristeţe. Deasupra capului, doi pini, un arbust de piper şi un palmier îşi împleteau umbrele. Împletirea copacilor şi sufletelor era atât de ciudată în acest loc straniu! Închise umbrela şi-şi lăsă capul pe spate. Privirea ei sinceră şi prietenoasă trecu de la o creangă la alta. Subţiri sau groase păreau imateriale aşa cum se profilau pe cerul albastru încă neînvăluit în praf sau în arşiţă. Culese un pumn de boabe din arbustul de piper şi le zdrobi între degete ca să le simtă aroma. Toate lucrurile acestea splendide şi plăcute s-ar fi zis că luau parte la bucuria ei de a fi iubită, bucurie de care îi fusese cuprinsă inima în vara aceasta. Cerul, florile, sclipirile mării verzi-albăstrii asemănătoare unei nestemate, salcâmii lucitori nu păreau să exprime altceva decât dragoste!

Şi puţinii oameni care treceau şi o vedeau stând la umbra copacilor, se mirau fără doar şi poate de această neclintită *„dame bien mise”*[7] care se sculase cu noaptea în cap.

[7] Doamnă cu o ţinută frumoasă. (fr.)

V

ÎN PRIMELE ORE ALE DIMINEŢII, PE care unii le-ar fi dorit cât mai îndelungate, Colonelul se trezi. Povestea cu batista i se păru şi mai gravă. Soţul nepoatei sale era un bărbat pe care nu-l prea agrea: taciturn, grosolan, un individ care se bucura să-i distrugă pe alţii; dar, din moment ce Dolly şi el o aveau în grijă pe Olivia, faptul că tânărul se îndrăgostise de ea sub nasul lor era foarte alarmant, mai ales pentru cineva care se formaliza atât de uşor. Numai după ce adormi din nou şi se trezi în plină zi îi veni în minte o soluţie. Trebuia să-i ofere alte preocupări. El şi cu Dolly fuseseră prea neatenţi, prea absorbiţi de locurile astea ciudate, de oamenii aceştia stranii. O neglijaseră, lăsând-o... Of! Băieţi şi fete! Totdeauna trebuie să ţii seama de asta! Dar încă nu era prea târziu. Olivia era doar fiica bătrânului Lindsay şi nu uita niciodată cum trebuie să se poarte. Bietul Lindsay – bun băiat, dar avea în el prea mult dintr-un hughenot! Curios lucru ereditatea!

Din când în când – observase asta şi la cai – firele albe din coadă şi felul cum îşi ţineau capul se repetau peste o generaţie. Olivia păstrase şi ea ceva din înfăţişarea tatălui ei: aceeaşi piele ca fildeşul, aceeaşi culoare a ochilor şi a părului. Numai că ea nu era la fel de aspră ca el, ba dimpotrivă. Şi încă o dată Colonelul fu străbătut de un sentiment vag de teamă, învinovăţindu-se că-şi neglijase îndatoririle. Uită totul abia după ce făcu baie.

Ieşi înainte de ora opt: slab, ţeapăn, îmbrăcat într-un costum gri de flanel şi cu o pălărie tare de pai, mergea cu acea siguranţă, cu neputinţă de descris, proprie soldatului

englez atât de deosebit de cel francez, german şi de ceilalţi; cu umerii impunători, modelaţi de-a lungul multor exerciţii, îşi câştigase dreptul de a umbla civil. Călca cu liniştea desăvârşită şi aerul modest al celui ce ştie că orice s-ar spune nu exista decât un singur fel de a purta hainele şi de a păşi. Se plimba, netezindu-şi mustaţa lungă şi căruntă, gândindu-se cum şi-ar putea distra nepoata. Trecu prin dreptul terasei şi se opri o clipă privind în jos, spre mare, dincolo de peluza poligonului de tir. Apoi se îndreptă spre grădina din spatele Cazinoului. Cât de bine erau îngrijite plantele! Asta îl făcu să-şi amintească o clipă de Tushawore, unde vechiul lui prieten, rajahul, păcătosul bătrân! avea în jurul palatului grădini ce semănau cu aceasta. Reveni în faţa Cazinoului. Dimineaţa era frumoasă şi liniştită, marea se întindea la picioare, şi în jur nu se afla nimeni care să încerce să te tragă pe sfoară. Existau oameni ce nu se simţeau fericiţi până nu înşelau pe cineva. Cunoştea bărbaţi care, aţâţaţi parcă de diavol, făceau o chestiune de onoare din faptul de a-şi escroca chiar şi prietenii cu câteva lire! Ciudat loc acest Monte Carlo – un fel de paradis corupt. Şi întreaga dragoste pentru natură a Colonelului, nedezminţită şi calmă, niciodată mărturisită, care-l susţinuse prin deşerturi şi jungle, în călătoriile pe mare şi în taberele montane, se deşteptă din nou în el datorită acestei grădini feerice.

Iubita lui mamă! Nu uitase niciodată cuvintele ei prin care-i atrăsese atenţia asupra unui apus de soare admirat printre tufişurile bătrânului Withes Norton, când avea nouă ani:

— Jack, asta-i frumuseţea! O simţi, dragul meu?

Atunci nu-şi dăduse seama, era doar un băieţel încăpăţânat şi zburdalnic. Şi chiar când fusese prima oară în India nu-l interesaseră apusurile de soare. Noile generaţii erau altfel. De pildă această tânără pereche, care stătea fără să scoată un cuvânt, la umbra copacilor, uitându-se unul în ochii celuilalt. Oare de câtă vreme or fi

stând aşa? Deodată Colonelul tresări; ochii lui cenuşii căpătară acea expresie ce-i apărea când se găsea în faţa unui pericol de moarte. Înăbuşindu-şi tusea, se întoarse către locul unde se oprise cu o clipă mai înainte... Olivia şi cu tânărul acela! O întâlnire! Şi la o oră atât de matinală! Pământul se învârtea cu el! Fiica fratelui său, nepoata lui preferată! Femeia pe care o admirase cel mai mult în viaţă, femeia pentru care avusese totdeauna o slăbiciune. Aplecat peste parapet, nu mai vedea nici iarba verde, tunsă uniform, a poligonului de tir, nici albastrul calm al mării. Era emoţionat, îndurerat, peste măsură de uimit, înaintea micului dejun! Asta era nenorocirea! Totul e deci clar!

Mai mult, observase cum mâinile lor se atingeau pe bancă! Sângele i se urcă în obraji; zărise, descoperise ceea ce n-ar fi trebuit să vadă niciodată. Frumoasă situaţie! Şi Dolly băgase de seamă seara trecută! Acum însă era altceva. Femeile pot vedea asemenea lucruri – te puteai aştepta la asta din partea lor. Dar un bărbat, un gentleman! îşi dădu seama pe deplin de situaţia jenantă în care se afla. Avea mâinile legate.

Era cu putinţă oare să se sfătuiască măcar cu Dolly? Încercă sentimentul unei izolări, unei depline singurătăţi. Nimeni, nimeni pe lume nu putea să înţeleagă tăinuita şi nesfârşita lui nelinişte. Trebuia să ia o hotărâre, fiind ruda cea mai apropiată şi protectorul şi – cum se mai spune – însoţitorul ei. Să facă descoperirea asta aşa, fără nicio intenţie! Niciodată în decursul carierei sale – şi, slavă Domnului, avusese de rezolvat numeroase şi delicate probleme de onoare – nu întâlnise totuşi o situaţie mai dificilă. Biet copil! Dar n-avea dreptul să se gândească la ea în felul ăsta! Nu, desigur! Ea nu s-a comportat cum trebuia, ca... Şi aici se opri, incapabil s-o condamne. Dar dacă cei doi s-ar ridica şi ar trece pe lângă el?

Îşi luă mâinile de pe parapetul de piatră şi se îndreptă spre hotel. I se albiseră palmele din cauza îndârjirii cu care se ţinuse de parapet. Pe când se îndepărta, îşi zise:

„Trebuie să judec totul foarte calm, trebuie să mă concentrez!” Asta îl mai linişti. În orice caz era supărat pe tânărul Lennan. Dar chiar şi în cazul băiatului descoperi, spre mirarea lui, că nu-l condamna întrutotul.

Şi tocmai modul cum se comportase până acum îl făcea să sufere îngrozitor. Era ceva în felul în care tânărul stătea acolo lângă ea, ceva atât de liniştit, atât de timid încât aproape îl înduioşă. Asta era rău, foarte rău!

Amândoi alcătuiau totuşi o pereche frumoasă! Din păcate! Chiar atunci preotul micuţei biserici engleze trecu, salutându-l:

— Splendidă dimineaţă, domnule Ercott.

Colonelul înclină capul, dar nu răspunse. În clipa aceea salutul i se părea nepotrivit. Când descoperi o astfel de întâmplare nicio dimineaţă nu mai putea fi splendidă.

Intră în hotel, în sufragerie, şi se aşeză la masă. Sala era goală. Probabil că toţi, chiar şi Dolly, îşi luaseră micul dejun în camere. Olivia era singura care putea să-l suporte când îşi lua *breakfast*-ul[8] lui englezesc. Dar deodată îşi reaminti că se află în faţa unei situaţii extrem de neplăcută. Să-şi înceapă *breakfast*-ul fără s-o aştepte ca de obicei ar fi putut să i se pară suspect.

Putea să vină dintr-o clipă într-alta. Dar cum s-o aştepte şi cum să se poarte faţă de ea ca şi când n-ar şti nimic?

Desluşi un zgomot uşor în spatele lui. Olivia sosise şi el încă nu hotărâse nimic! În această clipă de confuzie, Colonelul se lăsă condus de instinct. Se ridică, o bătu uşor pe obraji şi-i oferi un scaun.

— Ei bine, draga mea, ţi-e foame?

Era foarte drăguţă, foarte atrăgătoare. Rochia ei *ivoire* îi scotea în evidenţă părul negru şi ochii întunecaţi, care păreau că zboară de la un lucru la altul; da, era ciudat, dar nu putea face nimic altceva. Nu-l liniştise faptul că o văzuse. Colonelul curăţă încet coaja bananei cu care îşi începea întotdeauna *breakfast*-ul.

[8] Micul dejun. (engl.)

Să-i pună întrebări, chiar dacă i-ar fi stat în putinţă s-o facă, ar fi fost ca şi cum i s-ar fi cerut să împuşte o porumbiţă sau să rupă în bucăţele o floare frumoasă. Şi-şi găsi refugiul într-o întrebare:

— Ai fost pe-afară?

Apoi îi veni să-şi muşte limba, presupunând că ea ar fi răspuns: „Nu”. Dar Olivia nu răspunse aşa. Se îmbujoră, încuviinţând din cap:

— E-atât de frumos!

Ce drăguţă fusese când spusese asta. Acum nu mai era în stare s-o învinovăţească. După ce-i întinsese cursa n-ar mai fi putut niciodată să-i zică nimic în legătură cu ceea ce văzuse.

— Ai vreun plan pentru astăzi?

Ea răspunse fără nicio şovăială:

— Eu şi cu Mark Lennan vom închiria nişte măgari ca să ne ducem de la Menton la Gorbio.

Colonelul fu uimit de hotărârea ei. Niciodată, după câte-şi amintea, nu întâlnise o femeie atât de decisă să-şi apere şi să-şi păstreze dragostea în pofida lumii întregi! Cum puteai ghici ce ascundea surâsul ei? Şi în această stare de confuzie aproape dureroasă, o auzi spunând:

— Mergi şi tu cu mătuşa Dolly?

Şovăia între datoria de tutore şi aversiunea de a se amesteca în ceea ce nu se cuvenea, între înţelegerea primejdiei în care se afla Olivia şi admiraţia îmbinată cu milă pentru ea, între dezaprobarea făţişă a ceea ce încălca morala (căci cum putea fi numită într-altfel această aventură) şi o vagă senzaţie care-l punea în gardă că aici era ceva încurcat, pe care mintea lui nu-l putea descâlci uşor; se simţea copleşit de aceste sentimente contradictorii, convins totuşi că se găsea în faţa unui lucru care-i privea numai pe ei doi.

— Trebuie s-o întreb pe mătuşa ta. Nu prea cred că ar rezista să meargă pe un măgar.

Apoi, dintr-un impuls de tandreţe, o întrebă brusc:

— Draga mea, am vrut să te întreb de multe ori: eşti

fericită la tine acasă?

— Acasă?!

Era ceva sinistru în repetarea acestui cuvânt. De ce pusese o întrebare atât de stupidă?

Olivia îşi sorbi cafeaua şi se ridică încet. Colonelul se temu de ea, de răspunsul ei. Se înroşi tot. Dar se întâmplă ceva şi mai rău – ea nu zise absolut nimic, ridică doar puţin din umeri, cu un zâmbet uşor care-l săgetă până-n inimă.

VI

CEI DOI, DUPĂ CE LUASERĂ PRÂNZUL, se odihneau ceva mai jos de stâncile satului Gorbio, la umbra măslinilor, pe covorul de cimbru sălbatic, ascultând cântecul cucilor, în timp ce măgarii păşteau puţin mai încolo. După şansa neaşteptată de a se întâlni dimineaţa, în grădină, unde au stat unul lângă altul atingându-şi mâinile, uimiţi şi înflăcăraţi de norocul lor, nu mai era nevoie să-şi spună ce simţeau, să destrame, prin vorbe, vraja care îi făcea să-şi aparţină atât de deplin, de pătimaş, însă cu timiditate, ca şi cum n-ar fi fost aievea.

Erau asemenea epicureilor care, în faţa cupelor cu vin vechi, nu se mai săturau să-i savureze buchetul adăstând clipa când urmau să-l bea.

Nu vorbeau despre dragostea lor, dar la fel ca şi îndrăgostiţii nefericiţi aduceau vorba despre lucrurile ce le erau scumpe, fără însă să pomenească nimic despre ei înşişi.

Olivia îi povesti visul ei, ceea ce îl determină pe Lennan să-şi mărturisească dragostea, dar când îl auzi ea se trase într-o parte şi-i spuse:

— Nu se poate. Nu trebuie să fie aşa!

Atunci el o prinse de mână şi, văzând că are lacrimi în ochi, îşi făcu curaj într-atât încât s-o sărute pe obraz. Şovăielnică şi fugară a fost această primă întâlnire a dragostei lor. Pentru că nici el nu era masculul cuceritor şi nici ea tipul de femeie seducătoare.

După care, destul de liniştiţi, coborâră pe măgarii lor povârnişul stâncos spre Menton.

Dar în drum spre Beaulieu, în vagonul prăfuit, cenuşiu,

Lennan, privind-o fix pe Olivia care stătea în faţa lui, părea parcă ameţit de un narcotic.

După două ore, la cină, aşezat între Olivia şi doamna Ercott, avându-l în faţă pe Colonel, Mark îşi dădu seama pentru prima oară de ceea ce-l aştepta. Ca să nu se trădeze trebuia să-şi controleze fiecare gând, fiecare privire şi fiecare vorbă pe care i-o adresa, să nu uite nici măcar o clipă că aceste două persoane deveniseră periculoase, că nu mai erau prezenţele lipsite de importanţă de până acum.

Poate că va trebui să-şi ascundă pentru totdeauna dragostea sub un aer de indiferenţă. Nu îndrăznea să viseze la împlinirea ei. Trebuia să fie numai prietenul Oliviei şi să încerce să-i aducă fericirea, s-o dorească şi să tindă spre ea, fără să se gândească însă vreodată la răsplată.

Era prima lui mare pasiune, atât de deosebită de dragostea sa primăvăratecă. Pusese în ea toată acea naivitate, o calitate a tinerilor englezi al căror instinct ascuns îi determina să se ţină departe de natura reală a dragostei şi chiar să o nege. Erau sortiţi să se iubească şi totuşi să nu se iubească! Pentru prima oară înţelese ce însemna asta. Câteva clipe de dragoste furate când şi când, iar în rest prezenţa lumii pe care trebuiau s-o amăgească. Aproape că-l ura pe acest Colonel bătrân, bronzat la faţă, cu ochii atât de hotărâţi care păreau că nu văd nimic şi pe această doamnă slabă, amabilă, ce conversa atât de agreabil la masă, punându-i întrebări despre lucruri ignorate de el şi la care trebuia să se străduiască să răspundă.

Îşi dete seama, cu nelinişte, că pierduse orice gust pentru viaţă, că nu-l interesa decât Olivia, nici măcar munca lui nu mai conta.

Nu se supără nici când o auzi pe doamna Ercott lăudând nişte picturi oribile de la Academia Regală, pe care o vizitase cu pioşenie cu o zi înainte de a pleca din Anglia. Şi-n timp ce interminabila masă se apropia de

sfârşit, Mark începu să se simtă trist şi să se întrebe cum de putea Olivia să fie atât de zâmbitoare, de veselă şi de liniştită. Ai fi zis că-i este indiferent că se aflau în situaţia dureroasă de a nu putea schimba măcar o privire de dragoste. Oare îl iubea într-adevăr, putea într-adevăr să-l iubească fără să-i arate aceasta nici măcar printr-un semn? Şi deodată simţi cum piciorul Oliviei i-l atinge pe al lui. Atingere fugară, rugătoare, care parcă ar fi vrut să însemne: „Ştiu că suferi. Şi eu sufăr. Nu mă învinui.” Simţi cât o costase să facă acest gest primitiv, vulgar, de îndrăgostită, dar atingerea nu trezi în el decât sentimente cavalereşti. Mai degrabă s-ar fi lăsat ars de viu decât să o îndurereze făcând-o să creadă că nu e fericit.

După-masă se instalară pe balcon. Stelele străluceau deasupra palmierilor, şi pe undeva orăcăi o broască. Reuşise să-şi aşeze scaunul în aşa fel încât să o poată privi fără să fie văzut.

Ce ochi adânci avea şi ce întunecaţi deveneau când zăboveau o clipă asupra lui. Un fluture se aşează pe genunchiul ei: o mică fiinţă vioaie, semănând cu o bufniţă, cu capul ca o glugă, cu două antene şi ochi mici, strălucitori! Oare ar fi venit şi la altcineva cu aceeaşi încredere? Colonelul cunoştea numele fluturelui, avea un exemplar asemănător în colecţie.

— O specie foarte obişnuită, remarcă el.

Interesul pentru fluture dispăru, dar Lennan rămase tot aplecat, privind genunchiul Oliviei acoperit de mătasea rochiei.

Se auzi vocea doamnei Ercott mai aspră ca de obicei:

— Draga mea, în ce zi spunea Robert că vrea să te întorci?

Reuşi să se uite în continuare la fluture şi chiar să i-l ia uşor de pe genunchi, când auzi răspunsul calm al Oliviei:

— Cred că marţi.

Atunci se ridică şi lăsă fluturele să zboare în beznă.

Îi tremurau mâinile şi buzele şi îi fu frică să nu se bage de seamă. Niciodată nu ştiuse, niciodată nu-şi închipuise

că poate exista o senzaţie atât de violentă, de dureroasă. Omul acela putea s-o ia acasă oricând avea chef. Era grotesc, fantastic, îngrozitor – dar de necontestat! Marţea viitoare va pleca de lângă el, supunându-se soartei sale! Durerea pricinuită de acest gând îl făcu să strângă puternic balustrada şi să scrâşnească din dinţi ca să nu ţipe. Prin minte îi trecu şi un alt gând: „Va trebui să port cu mine toate aceste sentimente şi să le ţin tăinuite zi şi noapte!”

Îi spuneau noapte bună şi el se străduia să zâmbească şi să-i arate – mai ales ei – că era fericit, dar îşi dădu seama că Olivia ştia că se preface.

Apoi rămase singur, cu sentimentul că nu trecuse cu bine prima încercare, sfâşiat în acelaşi timp de imaginea cumplită a viitorului şi de dorinţa irezistibilă de a fi alături de Olivia, cu orice preţ. Şi toate acestea se întâmplau în ziua când îi dăduse primul sărut, care-l făcuse să creadă că-i aparţine numai lui.

Se aşeză pe o bancă în faţa Cazinoului. Nici luminile, nici oamenii plimbându-se în sus şi-n jos, nici măcar orchestra de ţigani nu puteau să-i abată gândurile fie măcar pentru o clipă. Puteai crede că nu trecuseră decât douăzeci şi patru de ore de când îi ridicase batista, la vreo treizeci de metri de acolo? În aceste ultime douăzeci şi patru de ore i se părea că făcuse cunoştinţă cu toate emoţiile prin care poate trece un om.

Şi în toată lumea nu se afla măcar un suflet căruia să-i poată vorbi, să-i mărturisească adevăratele lui gânduri, nici chiar Oliviei, fiindcă tocmai ei trebuia să-i ascundă profunda lui nefericire. Asta era, cum i se zice, o dragoste neîngăduită. Singurătate şi suferinţă! Dar nu gelozie, pentru că inima ei îi aparţinea, ci uimire, ofensă, teamă. Suferinţa singurătăţii fără sfârşit. Şi nimeni, chiar dacă ar fi ştiut, n-ar fi simţit niciun fel de compasiune, de milă faţă de el.

Exista într-adevăr, aşa cum îşi închipuiau popoarele antice, un demon căruia îi plăcea să se joace cu oamenii,

aşa cum şi oamenii se amuză rostogolind câte o urechelniţă pentru ca, până la urmă, s-o strivească cu piciorul?

Se ridică şi se îndreptă spre gară. Acolo se afla banca unde stătuseră chiar în dimineaţa aceea. Atunci, aştrii păreau că se luptă pentru ei, dar cine ştie dacă pentru bucurie. Pe bancă, mai rămăseseră boabele de piper pe care ea le rupsese şi le zdrobise. Luă şi el un ciorchine şi-l frământă în palme.

Mireasma lor părea să fie năluca acelor clipe când mâna ei o atinsese pe a lui. Aştrii îşi urmau calea lor către bucurie sau către tristeţe.

VII

ACUM NICI COLONELUL, NICI doamna Ercott nu-şi mai găseau liniştea. Se simţeau conspiratori deşi niciodată nu complotaseră. Cum oare ar fi putut să-şi manifeste deschis neliniştea, teama faţă de un fapt surprins întâmplător? Ceea ce nu este destinat ochilor şi urechilor noastre nu există – altă regulă de conduită mai sfântă decât asta nu era. Ea interzice să deschizi scrisorile adresate altor persoane şi nu îngăduie să profiţi de lucruri auzite fără să vrei. Aşa că tradiţia şi, firește, caracterul îi făceau să se simtă ca nişte adevăraţi conspiratori. Dar se deosebeau între ei fundamental.

Doamna Ercott spusese într-adevăr că în toată povestea asta era ceva ce nu putea fi stăpânit, în timp ce Colonelul simţise asta, ceea ce era cu totul altceva! Mai puţin îngăduitor în teorie, el era profund impresionat; doamna Ercott, aproape indulgentă în teorie – citise cărţile unei scriitoare atât de primejdioase ca George Eliott – nu manifesta prea multă simpatie pentru nepoata soţului ei. Din pricina asta, ei sfârşeau de fapt orice discuţie cu constatarea:

— Bine, n-are niciun rost să mai vorbim! şi aproape imediat reluau discuţia aceluiaşi subiect.

Când îi propusese soţiei sale să ia parte la o plimbare pe măgari, Colonelul n-avusese suficient timp sau destulă convingere în ceea ce priveşte linia de conduită şi nu-i explicase pe loc de ce trebuiau să meargă. O făcu numai după ce, spre marea şi inexplicabila lui mulţumire, ea refuză să participe şi Olivia plecase fără dânşii. De abia atunci îi relată despre întâlnirea din grădină al cărui

martor fusese. Aflând aceste amănunte Dolly îi spusese că în condiţiile astea s-ar fi resemnat şi ar fi mers, nu pentru că era de acord cu amestecul în treburile altora, dar fiindcă trebuiau să se gândească la Robert.

Colonelul răspunse:

— Să-l ia dracu!

Şi pentru o clipă lăsară lucrurile baltă, pentru că fiecare dintre ei se gândea care dintre cei doi bărbaţi fusese înjurat. Asta era beleaua. Dacă domnul Ercott n-ar fi avut atâta grijă de nepoata lui şi dacă i-ar fi plăcut Cramier, în loc să-i fie antipatic; dacă doamna Ercott n-ar fi găsit că Mark Lennan era un băiat drăguţ şi n-ar fi avut sentimentul nemărturisit că nepoata soţului ei era într-un fel periculoasă pentru liniştea ei, dacă, în câteva cuvinte, cei trei ar fi fost doar nişte marionete de lemn, ar fi fost mult mai simplu pentru toţi. Dar descoperirea că se aflau în faţa unei ecuaţii personale, în locul unei oarecare reguli de trei, îl deconcerta pe Colonel şi aproape îl irita, deprimând-o şi pe doamna Ercott care aproape că amuţise...

Aceste două suflete bune se împiedicaseră de o problemă care de la începuturile ei împărţise lumea în două tabere. Cazurile respective trebuiau oare judecate ţinându-se seama de caracteristicile fiecăruia sau potrivit codurilor formale? Dincolo de aparenţe şi de părerile exprimate cu mai multă convingere decât oricând, credinţa Colonelului în autoritate şi în legi era cu totul zdruncinată; nu era în stare să-şi alunge din minte imaginea celor doi tineri stând unul lângă altul, nici timbrul glasului Oliviei când repetase nesocotitele lui vorbe despre fericirea ei de-acasă. Dar lucrurile astea erau atât de omeneşti! Dacă Olivia n-ar fi fost nepoata lui, ar fi putut spune ca avea obligaţia, datoria să-şi suporte nenorocirea. Aşa însă cum se prezenta situaţia, cu cât se gândea mai mult, cu atât ştia mai puţin ce să creadă. Un om care n-avusese niciodată prea mulţi bani la bancă, ducând mai mult o viaţă de nomad, nu arăta un respect

exagerat pentru statutul social al vieţii stabile. Socotind că societatea era de fapt foarte plictisitoare, el nu exagera urmările primejdioase ale acestei întâmplări, şi credea sincer că Olivia nu se va perpeli în flăcările iadului dacă nu va izbuti să rămână credincioasă „individului mătăhălos şi negru”, cum îi zicea lui Cramier în sinea lui. Sentimentul său era mai mult de regret, un fel de convingere dezolantă că femeile din familia lui n-ar fi trebuit să facă aşa ceva; că fratele său se răsucea probabil în mormânt, în două cuvinte, că povestea asta nu s-ar fi cuvenit să se întâmple. Şi pe deasupra, el nu era dintre cei care, recunoscând în general libertatea femeilor, ţintuiesc la stâlpul infamiei pe cele din familia lui care şi-ar fi luat-o. Dimpotrivă, deşi credea că „femeile, în general” trebuiau să fie fără prihană în ochii lumii, era înclinat totuşi să încuviinţeze actele acelora pe care le cunoştea şi le iubea. Avea o vagă bănuială că soţul Oliviei nu era de cea mai bună calitate în ce priveşte educaţia, bănuială ce putea să-l influenţeze într-o măsură. Auzise că n-avusese dintotdeauna dreptul de a purta numele de Cramier, că fusese adoptat de un om fără copii, care-l crescuse şi-i lăsase o groază de bani. Această stare de lucruri contravenea concepţiilor Colonelului care n-avea copii şi nici nu adoptase vreunul. După el, unui băiat ce fusese înfiat îi lipsea ceva, o garanţie mai serioasă. Era ca vinul fără data recoltei sau ca un cal fără *pedigree.* Nu puteai să ai încredere în ce va fi în stare să facă, fiindcă n-avea tradiţie. Înfăţişarea şi manierele sale confirmau parcă această neîncredere. Un tip cu defecte, încăpăţânat, taciturn, băgăreţ.

Şi de ce, Doamne-Dumnezeule, s-a măritat Olivia cu el? Dar bietele femei sunt nişte fiinţe atât de neajutorate!

Iar bătrânul Lindsay, cu veşmintele lui preoţeşti şi cu concepţiile sale despre supunere, trebuie să fi fost un tată extrem de sever, sărmanul! Pe de altă parte Cramier, fără doar şi poate, era ceea ce majoritatea femeilor numesc un bărbat frumos.

Mult mai atrăgător decât tânărul Lennan, care era un băiat liniştit, cu trăsături cam şterse, destul de plăcute de altfel şi cu un zâmbet simpatic – un om care nu putea să facă rău nici măcar unei muşte! Şi deodată îi veni ideea: dacă s-ar duce la tânărul Lennan şi i-ar vorbi deschis? Era îndrăgostit de Olivia? Nu-i putea spune chiar aşa – felul cum avea să înceapă discuţia nu-i era încă prea clar. Zăbovi mult asupra acestui gând şi în dimineaţa următoare îl împărtăşi şi doamnei Ercott. Răspunsul ei: „Fleacuri, dragul meu John!" îi înlătură orice ezitare.

Părăsi hotelul după micul dejun, fără să spună unde pleacă şi luă trenul spre Beaulieu. Ajungând la hotelul lui Mark Lennan îi trimise o carte de vizită, dar i se spuse că domnul plecase pentru toată ziua. Faptul îi zdruncină hotărârea de a porni la atac, lăsându-l amărât şi gânditor. Nu văzuse Beaulieuul (se vorbea despre el ca despre un loc cu viitor) şi porni pe un drum în coastă. Această parte a dealului era plină de tufe de trandafiri. Mii de trandafiri străluceau în soare şi petalele căzute acopereau pământul. Colonelul mirosi câteva flori care emanau un parfum fin, slab ca şi cum ar fi înţeles că le trecuse sezonul. Mai mulţi ţărani, cu cămăşi albastre, lucrau în apropierea trandafirilor.

Şi deodată dădu chiar de tânărul Lennan stând pe o piatră şi modelând un bulgăre de lut. Colonelul şovăi. Pe lângă faptul ca era în general dezorientat, mai avea şi aceleaşi prejudecăţi despre artă ca şi toţi ceilalţi din clasa lui. N-o considera o muncă, dar cerea îndemânare; era un mister pentru el cum de putea cineva să facă asta!

Văzându-l, Lennan se ridică aruncând o batistă peste lucrarea sa, dar Colonelul avusese răgazul să observe ceva ce i se păru familiar. Tânărul se îmbujoră şi Colonelul îşi dădu şi el seama de încurcătura lui. Îi întinse mâna.

— Plăcut loc. Liniştit, mormăi el. N-am mai fost pe aici. Te-am căutat la hotel.

Acum, când se aflau faţă în faţă, se simţea cu

desăvârşire pierdut. Îl emoţionase profund chipul ce-l zărise conturându-se în bucata aceea de lut.

Îl mişcă faptul că-l găsise pe tânăr de unul singur, modelând chipul Oliviei, numai fiindcă se afla departe de original pentru o oră sau două. Şi cum Dumnezeu să-i spună de ce venise? Era cu totul altfel decât îşi închipuise. Şi recunoscu îndată că Dolly avusese dreptate. Întotdeauna avea dreptate! La naiba!

— Eşti ocupat. Nu vreau să te întrerup, spuse Colonelul.

— Deloc, domnule. Sunteţi foarte drăguţ că aţi venit să mă vedeţi.

Colonelul îl privi lung. Descoperise ceva ce nu băgase de seamă mai înainte la tânărul Lennan, care parcă ar fi vrut să spună: „Nu permit să...", ceea ce complica şi mai mult lucrurile. Dar rămase încă pe loc, uitându-se gânditor la tânăr, care aştepta politicos. Şi deodată îi veni în minte o întrebare izbăvitoare:

— Ah, da! Când te întorci în Anglia? Noi plecăm marţi.

În timp ce vorbea, o pală de vânt ridică batista de pe chipul modelat. Oare Lennan o va pune la loc?

Nu, nu o puse. Şi Colonelul se gândi: „Ar fi fost deplasat. Ştie că nu voi profita de acest lucru. Da! E un gentleman!"

Ridicând mâna să-l salute îi spuse:

— Ei bine, trebuie să plec. Ne vedem la cină? Şi, întorcându-se pe călcâie, se îndepărtă. Amintirea acelui chip modelat în lut, acolo sus, lângă drum, îl întovărăşi până acasă. Era într-adevăr grav, serios! Şi sentimentul că nu putea să întreprindă nimic deveni din ce în ce mai apăsător. Nu spuse nimănui unde fusese...

După ce Colonelul îl părăsise atât de ceremonios, Lennan se aşeză din nou pe piatră, luă lutul şi şterse chipul modelat. Multă vreme stătu nemişcat, părând că priveşte cu atenţie fluturii mici, albaştri, ce zburau împrejurul trandafirilor roşii şi galbeni. Apoi degetele lui începură să se mişte cu febrilitate modelând un cap, un cap împodobit cu două coarne, nici de bărbat, nici de

animal dar semănând şi cu unul şi cu altul.

Era ceva frenetic în mişcarea degetelor lui scurte, boante, părând că vor să gâtuie modelul pe care-l creau.

VIII

ÎN ACELE ZILE, CEI CARE ÎŞI FĂCUseră datoria faţă de patrie călătoreau, cum ar fi călătorit şi spartanii, în vagoane obişnuite de clasa întâia şi dimineaţa se trezeau în La Roche sau în alt loc, cu nume tot atât de stranii, ca să bea o cafea slabă şi să mănânce o felie de cozonac uscat. Tot aşa au călătorit Colonelul, doamna Ercott şi nepoata lor, întovărăşiţi de cărţi pe care nu le citeau, de alimente pe care nu le consumau şi de un irlandez somnoros ce se întorcea din răsărit. Se loviră de dificultăţile cunoscute în privinţa felului cum să-şi aşeze mai comod picioarele, le venea greu să le pună de-a dreptul pe bancă, dar în cele din urmă o făcură cu toţii, afară de Olivia. Colonelul, stând în faţa ei, se trezise de câteva ori în timpul nopţii şi o văzuse cum se ghemuise în colţul ei, cu ochii deschişi. Privind la căpşorul acela pe care îl admira atât de mult, acum rezemat de perna vagonului, neclintit şi drept sub toca neagră de pai, deveni dintr-o dată atent. Când îşi lăsă picioarele în jos, îl lovi fără să vrea pe irlandez. Se aplecă spre ea, în întuneric, şi simţindu-i mirosul discret de violete, îi şopti cu voce răguşită:

— Draga mea, pot să fac ceva pentru tine?

Când ea îi zâmbi şi clătină negativ din cap, el se retrase, ţinându-şi respiraţia ca să vadă dacă Dolly doarme şi îşi întinse din nou picioarele lovindu-l din nou pe irlandez. După una din aceste mişcări, rămase treaz mai mult de zece minute, mirându-se de imobilitatea îndelungată a fetei. Căci, Olivia îşi petrecuse această noapte ca şi cum s-ar fi aflat în transă, cu senzaţia că

Lennan stă lângă ea şi-o ţine de mână.

Părea că-i simte atingerea degetelor în palmă, acolo unde se deschidea mănuşa. Era minunată această comuniune în întunericul nopţii şi pentru nimic în lume n-ar fi putut să doarmă! Niciodată până acum nu se simţise mai aproape de el, nici chiar atunci când, acolo, sub măslini, o sărutase, nici chiar ieri, la concert, când îi strânsese mâna. Acum murmura cuvinte pe care ea le sorbea cu nesaţ.

Întâmplările acelor două săptămâni de aur se perindau neîncetat prin mintea ei cu tot bagajul lor inepuizabil de amintiri. Amintiri, aidoma unor flori, cu aceeaşi mireasmă, căldură şi culoare; dar niciuna dintre ele nu i se imprimase atât de stăruitor în minte ca amintirea clipei când, în uşa vagonului, el îi şoptise atât de încet încât numai ea îl auzise: „La revedere, iubita mea!”

Nu-i mai spusese niciodată aşa. Nici măcar fiorii pe care-i simţise acolo, sub măslini, când el o sărutase, nu puteau egala aceste cuvinte nepreţuite.

Şi toată noaptea ele continuară să-i răsune în urechi acoperind huruitul trenului şi sforăiturile irlandezului. Nu e deci de mirare că întreaga seară nu se gândise nicio clipă la viitor, nu făcuse planuri, nu încercase să clarifice lucrurile, ci retrăise totul în minte, având ca într-un vis senzaţia că Mark se afla lângă ea. Orice ar fi urmat după această noapte, ea era de acum a lui. Această stare îi dăduse puterea să fie atât de straniu împietrită, impresionându-l în aşa măsură pe Colonel, încât acesta, nelinişţit, se trezise de câteva ori.

La Paris trecură de la o gară la alta într-un vehicul prea neîncăpător ca să-şi poată „dezmorţi picioarele”, cum spusese Colonelul. Neobservând în comportarea nepoatei sale vreun semn de regret, de epuizare, îi reveni buna dispoziţie şi chiar îi comunică doamnei Ercott la bufetul Gării de Nord, când Olivia se dusese să se spele că, judecând după cum se purtase în timpul călătoriei, el nu socotea că fusese ceva serios între cei doi tineri.

Dar doamna Ercott îi răspunse:

— N-ai observat până acum că Olivia nu-şi exteriorizează niciodată simţămintele, dacă nu vrea? Nu degeaba are ochii ăştia!

— Ce fel de ochi?

— Ochi care văd totul şi totuşi parcă nu văd nimic.

Dându-şi seama că ceva o jignise, Colonelul încercă să-i ia mâna, dar doamna Ercott se ridică repede îndreptându-se spre un anumit loc unde el n-o putea urma.

Părăsit atât de brusc, Colonelul medita, bătând cu degetele în măsuţă. Ce mai! Dolly fusese nedreaptă! Sărmana Dolly! El era la fel de îndrăgostit de ea ca şi la început. Dar cum putea s-o împiedice pe Olivia să fie tânără şi frumoasă, cum să nu aibă grijă de ea şi să nu se lupte s-o scoată din această încurcătură?

Rămăsese uluit, derutat de nesăbuinţa femeilor! Nu-i trecu prin cap că nici doamna Ercott nu dormise aproape toată noaptea, ca şi nepoata lui şi că, urmărind printre pleoapele întredeschise una dintre acele mici expediţii ale sale, îşi spusese în sinea ei: „Ah! De mine nici nu se sinchiseşte cum călătoresc!”

Se întoarse destul de calmă, ascunzându-şi amărăciunea şi curând se aflau din nou în drum spre Anglia. Viitorul începu însă să pună stăpânire pe Olivia. Farmecul trecutului îşi pierduse aproape puterea şi senzaţia că totul fusese doar un vis devenea din ce în ce mai apăsătoare.

Peste câteva ore va reveni în căsuţa din apropierea vechii biserici în stilul Wren[9], care-i reamintea, într-un fel, de copilărie şi de severul ei tată, cu chipul parcă dăltuit în piatră. Întâlnirea cu soţul ei! Oare cum o va suporta? Şi noaptea! Dar nu voia să se gândească la noaptea aceea. Şi la zilele ce vor urma în care nu va avea nimic de făcut şi pe care era firesc să le deteste! Căci nu va mai putea face nimic fără senzaţia că prietenia, şi orice plăcere, şi setea de viaţă se spulberaseră şi că era captivă. Simţea

[9] *Christopher Wren* (1632—1723), arhitect englez.

că va fi înghiţită de zilele care vor urma, smulsă din visul ei, pe care poate că-l va pierde fără să se fi străduit să-l păstreze. Să plece la casa de pe malul râului, unde soţul ei venea numai la sfârşitul săptămânii? Era oarecum un refugiu, numai că atunci nu-l va mai vedea pe Mark, în afară doar de faptul dacă...! Apoi totul redeveni fermecător la gândul că ar putea să-l vadă, că trebuia să-l vadă din când în când. Numai să-l vadă – altceva nu mai conta! Dar nimic nu mai putea fi ca înainte!

Colonelul coborî valiza Oliviei, spunând vesel:

— Vom avea o vreme cam furtunoasă!

Remarca o trezi. Bucuroasă că e singură, căută, destul de obosită, cabina doamnelor şi dormi tot timpul cât dură traversarea până când o deşteptă vocea bătrânei cameriste:

— Domnişoară, am ajuns. Sper că aţi dormit bine.

Oh! Dacă ar mai fi fost acum domnişoară! Visase că se afla în mijlocul unui câmp înflorit, iar Lennan o ridica spunându-i: „Iubita mea, suntem împreună!”

Pe punte, Colonelul, încărcat cu bagaje, se uita după ea şi încerca să păstreze distanţă între el şi nevasta sa. Îi făcu semn Oliviei cu bărbia. Aceasta, croindu-şi drum spre Colonel, privi întâmplător în sus. Pe chei, rezemat de parapet, îl zări pe bărbatul ei. Stătea aplecat, uitându-se intens în jos. Silueta lui masivă făcea ca toţi cei din juru-i să pară neînsemnaţi. Faţa pătrată, proaspăt rasă, cu ochii pătrunzători, aproape ca ai unui epileptic, avea ceva atât de hotărât, încât feţele celorlalţi păreau că nici nu se văd. Îl distingea foarte clar, zărindu-i chiar şi cele câteva fire argintii de la tâmple şi din şuviţele de păr negru care-i ieşeau de sub pălăria de pai. Părea cam prea masiv pentru impecabilul lui costum albastru. Faţa i se destinse. Făcu un semn cu mâna. Deodată Oliviei îi trecu prin minte: „Dar dacă Mark ar fi călătorit împreună cu ei, aşa cum ar fi dorit?”

De-acum înainte această fiinţă mătăhăloasă şi întunecată, care-i zâmbea, era duşmanul de care va

trebui să se ferească şi să se apere cât va putea, faţă de care îşi va tăinui toate adevăratele ei gânduri şi toate speranţele! Ar fi vrut să plângă, să se zbată, dar în loc de toate astea strânse cu putere mânerul poşetei şi zâmbi. Deşi îi cunoştea bine felul de a fi, simţi ceva deosebit în cuvintele lui de bun-sosit, ceva ciudat în felul cum o îmbrăţişase, ca şi cum ar fi vrut să-şi ascundă un sentiment pe care ea nu-l înţelegea.

Glasul lui căpătase o notă de sinceritate:

— Mă bucur că te-ai întors. Mi se părea că n-ai să mai vii niciodată!

Lăsându-se în grija lui, pe Olivia o cuprinse o asemenea slăbiciune fizică încât anevoie putu să ajungă până la compartimentul rezervat de el. I se părea oricât se străduise să prevadă totul, până în clipa aceea n-avusese nici cea mai mică idee de ceea ce o aştepta. Iar când el îi şopti: „Trebuie să vină cu noi şi fosilele astea bătrâne”? se uită în urmă, ca să se asigure că unchiul şi mătuşa ei îi urmau. Ca să nu vorbească, pretextă că o obosise călătoria şi se lăsă pe spate, în colţul ei, cu ochii închişi. Dacă ar putea să deschidă ochii şi să nu mai vadă faţa asta pătrată, cu pometii ieşiţi în afară şi cu privirea posesivă, ci chipul celălalt, cu ochii înflăcăraţi, plini de o adoraţie supusă!

Interminabila călătorie luă totuşi sfârşit prea curând.

Pe peronul lui Charing-Cross se agăţă cu disperare de braţul Colonelului. Când nu va mai vedea faţa lui blândă se va simţi fără îndoială pierdută! În trăsura închisă îl auzi pe soţul ei zicând:

— Nu vrei să mă săruţi?

Se lăsă îmbrăţişată.

Încercă, cu toată tăria, să se gândească: „Ce importanţă are? Nu-s eu, nu e sufletul meu, nu-i spiritul meu – numai buzele mele nefericite!”

Îl auzi cum îi vorbeşte:

— Nu pari prea bucuroasă că mă vezi! Şi apoi adăugă: Mi s-a spus că tânărul Lennan era şi el pe acolo. Cu ce

treburi?

Se simţi copleşită de o spaimă teribilă şi, cuprinsă de o precauţie nefirească, se întreba dacă soţul ei observase asta – toate întâmplându-se cu câteva clipe înainte de a-i răspunde:

— Oh! Îşi petrecea vacanţa.

Trecură câteva secunde şi Cramier vorbi din nou:

— Nu mi-ai pomenit nimic de el în scrisorile tale.

Olivia îi răspunse rece:

— Nu?! L-am văzut totuşi destul de des.

Ştia că se uită la ea – o privire scrutătoare, pe jumătate ameninţătoare. De ce? oh, de ce nu putea să-i strige: „Şi îl iubesc! Auzi? Îl iubesc!” Era atât de chinuitor să-ţi tăgăduieşti dragostea invocând fel de fel de minciuni. Şi totul era mult mai cumplit şi mai lipsit de speranţă decât îşi închipuise. Cât de neînţeles i se părea faptul că se dăruise pentru totdeauna, pe viaţă, acestui om! Dacă ar putea să fugă de lângă el în camera ei şi să se gândească, să facă planuri. Dar nu putea, ochii lui n-o părăseau o clipă, cercetând-o cu lăcomie, plini de emoţie, întrebători şi ameninţători.

— Aşadar, Olivia, ţi-a priit călătoria. Arăţi foarte bine.

Dar atingerea lui fusese mai mult decât putea să îndure şi, cu toată stăpânirea ei, se feri, fără să vrea, ca şi cum ar fi fost lovită.

— Ce este? Te-am lovit?

I se părea că fusese ironic, apoi îşi dădu seama că se înşelase. Înţelegând tot pericolul în care se va afla, atât ea cât şi Mark, dacă se va feri de acest om, făcu un efort dureros şi adunându-şi ultimele puteri îşi strecură mâna sub braţul lui, spunându-i:

— Sunt tare obosită. M-ai speriat.

Dar el îi dădu mâna la o parte, şi-şi întoarse faţa, privind pe fereastră. Apoi ajunseră acasă.

Când o lăsă singură, Olivia rămase lângă dulapul cu haine, neclintită, fără să scoată o vorbă, întrebându-se: „Ce am de făcut? Cum am să trăiesc de-acum încolo?”

IX

CÂND MARK LENNAN SE REÎNTOARSE în camera sa din Chelsea, venind de la Beaulieu, cercetă de două ori micul teanc de scrisori. Apoi rămase încremenit, copleşit de durere, bolnav. De ce nu-i trimisese bileţelul făgăduit? Şi abia acum pricepu, deşi încă nu pe deplin, ce înseamnă să iubeşti o femeie măritată. Trebuia să aştepte, plin de nelinişte, cel puţin optsprezece ore, până când va putea să sune la uşa ei ca să afle ce s-a întâmplat, ce a împiedicat-o să-i scrie, până ce va auzi din gura ei că îl mai iubeşte. Chiar şi cel mai rece dintre amanţii legitimi poate să ajungă la iubita lui, el însă trebuia să ţină în frâu un suflet ce se perpelea, să aştepte, într-o linişte de moarte, temându-se să nu întreprindă ceva ce i-ar putea dăuna. Să-i telegrafieze? Nu îndrăznea. Să-i scrie? Olivia ar primi scrisoarea cu prima poştă, dar cum să se exprime ca să n-o pună în primejdie dacă s-ar întâmpla cumva s-o vadă Cramier? Să-i facă o vizită? Imposibil, până a doua zi la orele trei. Îşi roti privirea prin atelier. Toate lucrările sale, toţi idolii săi erau neschimbaţi ca acum douăzeci de zile când plecase. Părea să existe doar ca Olivia să vină să-i vadă – să stea pe acest scaun, să bea din această ceaşcă, să-l lase să-i aşeze perna la spate şi să-i pună scăunelul sub picioare. O vedea atât de limpede, stând pe acel scaun, uitându-se la el, încât mai nu-i venea să creadă că de fapt ea nu stătuse niciodată acolo. I se părea curios cum, fără să fi luat o hotărâre anume, fără ca relaţiile lor să se schimbe, în afară doar de un sărut timid şi de câteva cuvinte rostite în şoaptă, totul părea acum altfel. Cu o

lună şi ceva în urmă putea, dacă ar fi dorit, să intre liniştit în casa ei. I s-ar fi părut că e un lucru nevinovat şi foarte firesc. În momentul de faţă îi era însă cu neputinţă să întreprindă ceva care n-ar fi corespuns celor mai stricte convenţii sociale.

Mai devreme sau mai târziu ei îl vor surprinde cum le încalcă totuşi, şi atunci îl vor socoti ceea ce de fapt nu era – un amant adevărat! Un autentic amant!

Îngenunchie în faţa fotoliului gol şi întinse braţele. Nimic – niciun fel de căldură, niciun parfum – nimic. Dorul lui pluti prin aer aşa cum trece vântul prin iarbă.

Se apropie de ferestruica rotundă ce dădea spre râu. Era ultima seară de mai; amurgul se lăsa peste apă, înserarea cobora deasupra copacilor, iar aerul era cald. Ar fi fost mai bine să iasă şi să se plimbe în noapte, să simtă fluxul şi refluxul vieţii, alături de cei cu inimi fremătânde, în loc să stea aici unde totul – cât timp lipsea ea – i se părea atât de rece şi de fără sens.

Felinarele – flori ale oraşului – răspândeau o lumină intens portocalie, iar stelele răsăreau. Nouă şi jumătate! La zece, nu mai devreme, va trece prin faţa casei ei. Acest gând fie el oricât de trecător şi de fără rost îl mai linişti. Sâmbătă seara însă Camera nu ţinea şedinţe. Cramier o fi fost acasă, or fi ieşit amândoi în oraş sau plecaseră la vila de pe malul râului? Cramier! Ce demon nemilos prezidase căsătoria ei? De ce o întâlnise după ce se legase pentru totdeauna de acest om? De la sentimentul de condamnare a unui bărbat, care nu se dovedise destul de lucid să recunoască eşecul mariajului său sau nu ştiuse să fie îndeajuns de leal ca s-o facă pe soţia sa să-şi dea seama cât mai puţin de acest eşec, de la invidie trecuse la ură, socotindu-l pe Cramier un adevărat monstru. De s-ar găsi faţă-n faţă cu el într-o încleştare pe viaţă şi pe moarte, poate că s-ar simţi satisfăcut. Şi totuşi era un tânăr blajin!

Inima îi zvâcnea deznădăjduită când se apropie de strada ei, una din micile străzi, vechi şi atât de frumoase

ale Londrei de altădată. Era foarte îngustă şi nu găseai niciun loc unde să te adăposteşti; Lennan se gândi ce să pretexteze dacă s-ar întâlni cu cineva cunoscut în acest cartier îndepărtat, de la marginea oraşului. Ar fi trebuit să scornească fără îndoială o minciună. Cu minciunile se va îndeletnici de-acum înainte zilnic. Minciuna şi ura – aceste aspecte violente ale vieţii – i se vor părea fireşti, împreună cu dragostea lui nestăpânită.

Stătu la îndoială o clipă lângă portalul vechii biserici. Întunecată, cu coloanele albe, cu cupolele în umbră, părea în semiobscuritatea străzii o arătare gigantică, însuşi misterul.

Se întoarse şi porni repede în josul străzii spre casele din celălalt capăt. Ferestrele locuinţei ei erau luminate! Aşadar nu plecase nicăieri!

O lumină difuză în sufragerie, lumini în camera de sus – dormitorul ei, fără îndoială! Oare nu putea găsi un mijloc s-o aducă la fereastră, nu era posibil ca sufletul lui să urce acolo şi s-o cheme la el? Poate că nici nu se afla în acea odaie, poate era numai o cameristă care adusese apă caldă. Ajunse la capătul străzii, fiindu-i însă cu neputinţă să plece fără să mai treacă o dată prin faţa casei.

De data asta merse încet, cu capul în jos, prefăcându-se preocupat, măsurând fiecare centimetru al trotuarului, dar tot timpul cercetând pe furiş fereastra luminată, cu perdelele trase. Nimic! Ajunse iarăşi lângă portalul bisericii şi din nou îi fu imposibil să plece. În fundătura aceea mică, pustie, nu se simţea niciun suflet, nici măcar o pisică sau un câine, nimic viu. Doar ferestre multe, discret luminate. Semănau cu nişte chipuri acoperite, care fără să arate vreo emoţie, păreau că-i urmăresc nehotărârea. Şi se gândi: „Ei, bine! Cred că pe lume se află mulţi oameni ca mine. Mulţi ce sunt atât de aproape şi totuşi atât de departe! Mulţi sunt sortiţi să sufere!” Ce n-ar fi dat ca perdelele să se tragă la o parte. Apoi deodată, speriat de o siluetă ce se apropia, se întoarse şi

plecă.

X

A DOUA ZI LA ORA TREI ÎL FĂCU O vizită.

În mijlocul salonului, ale cărui ferestre cu zăbrele ocupau un perete întreg, se afla o măsuţă cu un vas de argint plin cu flori de delphinium, rupte desigur, din grădina lor de pe malul râului. Lennan aştepta, cu ochii aţintiţi asupra acestor flori ce semănau cu nişte mici fluturi albaştri sau cu nişte greieri coloraţi prinşi de codiţe de un verde crud. În această cameră îşi petrecea ea zilele departe de el. Dar o dată pe săptămână va putea veni aici, o dată pe săptămână pentru o oră sau două din cele o sută şaizeci şi opt pe care ar fi vrut să le trăiască alături de ea.

Şi deodată îşi dădu seama de prezenţa ei. Intrase fără zgomot şi stătea lângă pian, atât de palidă în rochia ei de culoare *ivoire,* cu ochii negri ca tăciunii. Îi recunoscu anevoie faţa: părea ca o floare închisă din pricina frigului.

Ce-i făcuse? Ce se întâmplase în aceste cinci zile ca să se poarte astfel cu el? Îi luă mâinile şi încercă să i le sărute, dar Olivia spuse repede:

— El e acasă!

Mark rămase tăcut, privindu-i faţa rece, îngrozitor de calmă şi simţi că viaţa lui atârna de topirea acestei răceli. Apoi zise.

— Ce-i? Oare eu nu însemn nimic pentru tine?

Dar îndată ce pronunţă aceste cuvinte îşi dădu seama că nu era nevoie să pună vreo întrebare şi o îmbrăţişă. Ea se agăţă de el cu disperare. Pe urmă se desfăcu din îmbrăţişare şi-i zise:

— Nu, nu! Să stăm jos, liniştiţi!

Se supuse, pe jumătate bănuind, pe jumătate refuzând să admită tot ce se ascundea în spatele acelei stranii răceli şi acelei îmbrăţişări deznădăjduite, toată mila şi dispreţul, ruşinea, mânia şi dorinţa fierbinte a unei femei măritate care se află pentru întâia oară faţă în faţă cu iubitul, în casa bărbatului ei,

Acum părea că încearcă să-l facă să uite purtarea ei ciudată şi să fie pentru el ceea ce fusese în timpul celor două săptămâni petrecute împreună sub soarele strălucitor. Dar deodată, aproape fără să-şi mişte buzele, spuse:

— Repede. Când ne putem vedea? Am să vin mâine la tine la ceai...

Şi urmărindu-i privirea ochilor văzu deschizându-se uşa şi pe Cramier intrând. Încruntat şi părând şi mai mătăhălos în camera scundă, se apropie de ei şi-i întinse lui Lennan mâna. Apoi îşi trase un scaun în faţă, între cele două scaune ale lor şi se aşeză.

— Aşadar te-ai întors. Ai petrecut bine?

— Da, foarte bine, mulţumesc.

— Norocul Oliviei c-ai fost acolo, locurile acelea nu-s decât nişte văgăuni plictisitoare.

— Norocul a fost pentru mine.

— Fără îndoială.

Şi spunând aceste cuvinte se întoarse către soţia lui. Îşi rezemase coatele pe braţele scaunului, cu pumnii încleştaţi, îndreptaţi în sus ca şi cum i-ar fi ţinut pe cei doi strânşi în câte o mână.

— Mă mir, spuse el încet, că un om ca dumneata, care nu-i legat de nimic în lume, stă într-un oraş ca Londra. Credeam că Roma sau Parisul îţi sunt mai favorabile.

Din glasul lui, din ochii lui injectaţi, din privirea lor energică, din întreaga lui făptură emanau un fel de ameninţare surdă, un fel de sfidare, ca şi cum ar fi gândit: „Încălcaţi domeniul meu şi vă voi nimici!”

Lennan îşi puse în gând întrebarea: „Oare cât trebuie

să mai stau?”

Apoi, pe deasupra acelei siluete înfipte temeinic între ei, surprinse de câteva ori privirea Oliviei, iute, hotărâtă, incredibilă, stimulată parcă de prezenţa primejdiei. Una din aceste priviri fusese interceptată cu siguranţă şi de Cramier. Dar oare nu e inutil să te temi că o rândunică s-ar putea izbi de peretele pe care de-abia îl atinge în zbor? Lennan se ridică, incapabil să mai suporte.

— Pleci?

Acest singur cuvânt cuprindea în el o inimitabilă insolenţă.

Mâna lui Mark atinse în grabă pumnul greu al lui Cramier. Îşi dădu seama ca Olivia stătea în aşa fel încât să nu li se vadă feţele când îşi luau rămas bun. Ochii ei zâmbeau, implorându-l în acelaşi timp, buzele ei mute parcă spuneau: „Pe mâine!” Şi, strângându-i mâna cu disperare, Mark plecă.

Nu crezuse niciodată că va suferi atât văzând-o în prezenţa omului căreia îi aparţinea. O clipă se gândi că ar trebui să renunţe la ea, să se lepede de o dragoste care nu-l putea duce decât la nebunie.

Se urcă într-un omnibuz ce mergea în partea de apus a oraşului. Începuseră alte douăzeci şi patru de ore de dor nestins. Nu conta ce va face în timpul ăsta. Orele acestea erau atât de dureroase şi trebuia să le facă să treacă într-un fel oarecare. Erau atât de pline de amărăciune! Şi ce alinare îl va aştepta când se vor sfârşi? Un ceas sau două alături de ea, timp în care va fi necesar să se stăpânească cu deznădejde.

Ca majoritatea artiştilor şi ca puţini dintre englezi, el trăia mai mult cu inima decât cu fapta, astfel că nu găsea nicio consolare în hotărâri definitive. Aşa încât luă mai multe, schimbându-şi-le pe rând: să renunţe la ea; să rămână credincios idealului sacrificiului fără răsplată; s-o implore să-l părăsească pe Cramier şi să vină la el.

Coborî la colţul Hyde Park-ului şi intră în parc, sperând că o plimbare l-ar putea linişti.

Pe bănci stăteau o mulţime de oameni, enigmatici, anodini, făcând numai lucruri ce se cuveneau a fi făcute. Ca să-i evite, merse de-a lungul gardului de fier, când, deodată aproape că se pomeni în braţele Colonelului şi ale doamnei Ercott care veneau dinspre Knightsbridge, uşor congestionaţi, după un dejun la un general unde vorbiseră despre „Monte”[10].

Îl salutară cu mirarea unor oameni care-şi spuseseră de mai multe ori: „Ai să vezi că şi tânărul se va întoarce la Londra foarte repede!” Se bucurau că-l întâlniseră, spuneau ei. Când sosise? Au crezut că va pleca în Italia. Arăta foarte obosit. Nu l-au întrebat dacă o văzuse, fiind prea amabili, sau poate că se temeau că el ar putea răspunde „da”, lucru ce i-ar fi stânjenit. N-ar fi vrut să meargă împreună cu ei? Se duceau să vadă ce face Olivia. Lennan îşi dădu seama că încercau să-l prevină. Şi, străduindu-se să se uite drept în ochii lor, spuse:

— Tocmai vin de-acolo.

În aceeaşi seară doamna Ercott îşi mărturisi impresiile:

— Arăta hărţuit, sărmanul tânăr! Mă tem să nu iasă vreun bucluc mare. Ai băgat de seamă ce repede a fugit de noi? E slab şi dacă n-ar fi bronzat ar fi părut chiar bolnav. Ochii lui, care altădată te priveau cu voioşie, erau acum atât de patetici!

Colonelul, care-i prindea o copcă, se opri din această îndeletnicire ce cerea atâta atenţie.

— Te apucă mila, când vezi că nu are o ocupaţie serioasă, murmură el. Joaca asta a lui, cu lut, sau cum s-o fi chemând ceea ce face el, nu-i bună de nimic.

Şi închizând încet o copcă, descheie din greşeală alte câteva.

Doamna Ercott urmă:

— Am văzut-o pe Olivia când îşi închipuia că nu mă uit la ea. Parcă i-ar fi căzut masca. Dar Robert Cramier nu va accepta niciodată asta. O iubeşte încă, am observat eu. Totul e atât de tragic, John!

[10] Monte Carlo.

Colonelul îşi lăsă mâinile în jos.

— Când mă gândesc mai bine cred că ar trebui să întreprind ceva, spuse el.

— Dacă ar mai fi posibil, cine ştie, am putea înlătura o nenorocire.

Colonelul se uita cu ochii pierduţi. Întotdeauna se putea face *ceva.*

— Citeşti prea multe romane, remarcă el fără convingere.

Doamna Ercott zâmbi, dar nu răspunse nimic la această observaţie pe care o auzise de atâtea ori.

XI

CÂND DUPĂ ÎNTÂLNIREA CU FAMILIA Ercott, Lennan ajunse acasă găsi în cutia de scrisori o carte de vizită a „doamnei Doone şi domnişoarei Sylvia Doone” pe care era scris cu creionul: *„Vino să ne vezi înainte să plecăm la Hayle – Sylvia”.*

Privi cu ochii goi literele rotunde pe care le cunoştea atât de bine.

Sylvia! Nimic probabil nu putea să-i demonstreze mai convingător cât de puţin însemna lumea pentru el în vârtejul pasiunii ce-l cuprinsese. Sylvia! Aproape uitase de existenţa ei deşi nu mai departe decât anul trecut, după ce se instalase definitiv la Londra, o văzuse destul de des şi chiar se gândise la ea, la părul ei auriu, la privirea ei sinceră, la drăgălăşenia ei. Apoi, iarna ea plecase în Alger din pricina sănătăţii mamei sale.

Când reveniră, începuse s-o evite, deşi aceasta se întâmpla înaintea plecării Oliviei la Monte Carlo, înainte chiar ca el să devină conştient de sentimentele lui. Şi de atunci nu se mai gândise măcar o singură dată la ea. Niciodată! Lumea într-adevăr nu mai exista pentru el! *„Vino să ne vezi – Sylvia”.* Îl deranja până şi gândul. Nu credea că făcând vizita aceasta şi-ar fi ostoit durerea şi nerăbdarea.

Apoi avu o idee: Ce-ar fi să scurteze aceste ore de aşteptare până la întâlnirea de mâine făcând o plimbare până la vila Oliviei de pe malul râului? Mai era un tren pe care-l putea prinde.

Ajunse în sat pe întuneric şi-şi petrecu noaptea la han. Se trezi în zori, luă o barcă şi porni pe râu în jos. Malul

abrupt era acoperit de o pădure cu copaci înalţi. Soarele strălucea blând printre frunze, iar suprafaţa râului se unduia sub o adiere care apleca trestiile şi legăna încet florile de apă. Un nor firav se profila pe cerul albastru. Ridică vâslele, lăsându-se purtat de curent, ascultând porumbeii sălbatici, uitându-se după rândunelele pornite în căutarea hranei. Dacă ar fi fost şi ea aici să petreacă împreună o zi întreagă în barcă, duşi de valuri, dorul lui nebun să-şi afle în sfârşit măcar atâta alinare! Ştia că vila ei se găsea pe aceeaşi parte cu satul, chiar în faţa unui ostrov. Olivia îi vorbise despre un gard viu de tisă şi despre un porumbar lângă mal. Se apropie de ostrov şi lăsă barca să alunece în ochiul de apă stătătoare. Peste tot nu se vedeau decât sălcii şi anini ce păreau întunecaţi până şi în această dimineaţă strălucitoare şi uluitor de liniştită. Nu se vâslea uşor, aşa că luă o prăjină, încercând să împingă barca, dar apa verzuie era prea adâncă şi prea plină de rădăcini încâlcite astfel încât fu nevoit să-şi croiască drum agăţându-se de crengi. Păsările păreau că se feresc de acest loc sumbru, numai o coţofană săgetă fâşia îngustă de cer şi se mistui printre sălcii. În aer plutea aroma dulce a ţărânii şi a frunzişului des. Până şi lumina soarelui părea întunecată. Se bucură când ieşi şi, sub un plop uriaş, simţi iar adierea auriu-argintie a dimineţii.

Şi deodată văzu gardul viu de tisă, la marginea unei pajişti de un verde-luminos şi porumbarul ridicat pe picioare înalte, văruit în alb-gălbui. Câţiva porumbei guleraţi, alţii albi ca neaua, zburau sau ciuguleau. Dincolo de pajişte, zări veranda întunecată a unei case scunde, acoperite cu glicină abia înflorită. O adiere încărcată de mireasma liliacului întârziat şi a ierbii proaspăt cosite ajunse până la dânsul, o dată cu zgomotul unei maşini de cosit şi cu zumzetul albinelor. Era atât de frumos aici şi, cu toate că era liniştit, acest loc îi amintea mobilitatea chipului celei care-i era atât de dragă, unduirea părului ei, vioiciunea şi gingăşia ochilor – sau poate impresiile

acestea se datorau numai umbrelor întunecate ale arborilor de tisă, porumbarului alb, poate chiar şi porumbeilor care zburau. Rămase mult timp neclintit lângă mal, având grijă să nu atragă atenţia bătrânului grădinar, care plimba cu regularitate, în sus şi-n jos, prin iarba pajiştei maşina de cosit. Cât de mult ar fi dorit ca Olivia să fie împreună cu el! Ce plăcut şi-ar fi petrecut viaţa într-un asemenea paradis, înconjuraţi de această sălbăticie liniştită ce-i umplea, aproape dureros, inima de bucurie. Dar aceeaşi viaţă îi opunea reguli inflexibile şi bariere de netrecut – racle ale fericirii! Uşile se ferecau în faţa dragostei şi a bucuriei, sentimente atât de rare pe pământ! Ea – sufletul acestei veri – fusese de timpuriu sortită suferinţei. Era ceva nechibzuit în acest gând, atât de violent şi de neîndurător, ca un stârv, cumplit, absurd şi de nesuportat! De ce trebuia ca Olivia să fie nefericită?

Chiar dacă n-ar fi iubit-o, n-ar fi putut să urască mai mult soarta ei – căci încă din copilărie îi provocaseră indignare poveştile despre viaţa celor încătuşaţi.

Nori albi şi firavi – îngeri luminoşi ai râului de care nu se îndepărtau niciodată – începură să-şi lase aripile şi pe deasupra pădurii. Vântul conteni, iar căldura adormitoare şi freamătul verii se strânseră deasupra suprafeţei încremenite a apei. Sfârşind cositul, bătrânul grădinar se îndreptă, cu un coş de grăunţe în mână, să hrănească porumbeii. Lennan văzu cum îl înconjoară porumbeii rotaţi, foarte graţioşi şi mofturoşi, dar prudenţi. Şi-o închipui pe Olivia, hrănind cu mâinile ei – în locul bătrânului – acele păsări aduse din Cipru. Ce splendid grup statuar ar fi putut făuri: Olivia printre porumbeii zburând în juru-i! Dacă i-ar fi aparţinut, câte n-ar fi putut realiza – ar fi imortalizat-o aşa cum făceau vechii greci şi italienii, care au izbutit în felul acesta să smulgă din ghearele timpului fiinţele îndrăgite!...

Se întoarse în apartamentul lui din Londra cu două ceasuri înainte de a se încumeta să înceapă s-o aştepte.

Trăind singur – doar o îngrijitoare venea în fiecare

dimineaţă o oră sau două pentru curăţenie – nu avea rost să ia vreo măsură de precauţie. După ce cumpără flori, fructe şi prăjituri pe care mai mult ca sigur că nu le vor mânca şi aranjă masa pentru ceai, se mai roti prin cameră de cel puţin douăzeci de ori, apoi se aşeză lângă o fereastră mică, în mână cu o carte, pândindu-i sosirea. Stătea neclintit, fără a citi vreun cuvânt, umezindu-şi mereu buzele uscate şi oftând din străfunduri, ca să-şi uşureze sufletul. În sfârşit o văzu venind. Se strecura pe lângă ziduri fără să se uite nici în dreapta, nici în stânga. Purta o rochie de batist fin şi o pălărie de pai, cafeniu-deschis, cu o panglică îngustă de catifea neagră. Trecu strada, se opri o clipă, îşi roti privirea în jur, apoi intră hotărâtă. De ce oare o iubea atâta? Care era taina farmecului ei? Sigur că nu era conştientă de puterea ei de seducţie. Nu întâlnise vreodată o persoană mai puţin dispusă să ispitească pe cineva. Nu-şi reamintea măcar de un singur gest de-al ei făcut cu scopul de a-l atrage. Poate că tocmai pasivitatea, mândria ei înnăscută ce o îndemna să nu ofere şi să nu solicite nimic, resemnarea ei blândă, toate acestea şi în plus acel farmec misterios, la fel de intim şi de ademenitor ca parfumul unei flori, erau lucrurile care-l atrăgeau la Olivia.

Aşteptă şi nu deschise decât atunci când îi auzi paşii la uşă. Intră fără să spună o vorbă, fără măcar să-l privească. Nici el nu scoase vreun cuvânt până nu închise uşa şi până nu se încredinţă de prezenţa ei. Apoi se întoarseră unul către celălalt. Pieptul îi tresălta puţin sub rochia-i subţire, dar se dovedea mai calmă decât el, afişând acea linişte pe care o au femeile frumoase când se aventurează într-o escapadă de dragoste vrând parcă a spune: „Aşa-s eu întotdeauna!”

Stăteau şi se uitau unul la altul, ca şi cum niciodată nu s-ar fi săturat să se privească. În cele din urmă Mark spuse:

— Am crezut că mă voi sfârşi înainte de a sosi această clipă. Mi se pare că abia mai pot trăi, nu e un minut în

care să nu te doresc nespus.

— Crezi că mie nu mi-e dor de tine?

— Atunci vino la mine!

Îl privi cu tristeţe şi clătină din cap.

Bănuise că nu va fi de acord. N-o câştigase. Cu ce drept îi cerea să se împotrivească lumii, să înfrunte orice risc, să aibă o asemenea încredere în el încât să... Nu-l lăsa inima să stăruie, începând să înţeleagă adevărul care-l încremenea: că nu putea găsi nimic care să rezolve situaţia. Nutrind o dragoste ca a lui, nu mai puteai să te comporţi ca o fiinţă liberă, cu o voinţă proprie. Era una şi aceeaşi fiinţă cu ea şi nu putea să acţioneze decât dacă voinţa ei şi a lui erau aceleaşi. N-ar fi fost niciodată în stare să-i spună: „Trebuie!” O iubea prea mult. Şi ea era conştientă de asta. Aşa că n-avea altceva de făcut decât să uite durerea şi să profite de ora de fericire care i se oferea. Dar cum rămânea cu celălalt adevăr – că în dragoste nu-ţi găseşti liniştea, că nu ai tihnă! Oricât de puţin ar fi udată o floare, tot se dezvoltă până când îi vine vremea să fie culeasă... Aceste puţine clipe, singur cu ea, aceste oaze în deşert, erau bântuite de un vânt agitat. Să fie cât mai aproape de ea! Cum putea să nu încerce asta? Cum putea să nu-i dorească buzele, când nu i se oferea decât mâna ca să i-o sărute? Şi cum putea să nu-l învenineze gândul că peste câteva minute îl va părăsi, că se va reîntoarce la celălalt, care, cu toate că ea îl dispreţuia, putea s-o vadă şi s-o mângâie oricând voia?

Stătea lăsată pe spate în scaunul în care şi-o închipuise de-atâtea ori şi nu îndrăznea decât să stea la picioarele ei şi s-o privească. Cu o săptămână în urmă aceste clipe i s-ar fi părut încântătoare, acum însă le socotea aproape o tortură, atât de puternic îl copleşea dorinţa. Era un chin să-şi mlădieze vocea, să şi-o potrivească cu glasul ei, atât de plăcut şi de ponderat.

Se gândi cu amărăciune: „Cum putea oare să stea acolo şi să nu-l dorească aşa cum o dorea el?”

Când degetele ei îi atinseră părul îşi pierdu orice

stăpânire şi-o sărută pe buze. Capitularea ei dură numai o clipă:

— Nu, nu, nu trebuie!

Tristeţea acestor cuvinte surprinzătoare îl trezi dintr-o dată la realitate. Se ridică, se îndepărtă şi-şi ceru iertare.

După ce plecă, se aşeză pe scaunul pe care stătuse Olivia. Să uite îmbrăţişarea şi sărutul, aşa cum îi ceruse ea? Nimeni nu putea să i le răpească. Sigur, făcuse ceva rău; o înspăimântase, călcând regulile politeţii! Şi totuşi, un surâs de fericire îi înflori pe buze. Capriciile şi imaginaţia lui îl făcură să-şi închipuie că asta ar fi fost tot ceea ce şi-ar fi dorit. De-ar putea să închidă ochii şi să se sfârşească înainte de a se irosi această clipă a împlinirii pe jumătate, a dragostei lor! Cu surâsul încă pe buze se lăsă pe spate şi privi musculiţele ce se roteau în jurul lămpii din tavan. Erau vreo şaisprezece, zburând în cerc, neobosite!

XII

OLIVIA, DUPĂ CE PĂRĂSISE ATELIERUL lui Lennan, intrând în micul hol întunecos al casei ei se îndreptă mai întâi spre nişa unde se afla cuierul. Jobenul, melonul, pălăria de paie – toate se aflau acolo! Aşadar era acasă!

I se păru că de sub fiecare pălărie răsărea capul soţului ei cu faţa întoarsă către ea – o vedea atât de desluşit încât îi putea distinge culoarea pielii obrajilor şi a gâtului. Şi se gândi: „Mă voi ruga să moară! E îngrozitor din partea mea, dar mă voi ruga să moară!” Apoi încet, ca să n-o poată auzi Cramier, se îndreptă spre dormitorul ei. Uşa camerei lui fiind deschisă, se apropie s-o închidă.

Cramier se afla acolo, stând la fereastră.

— Ah! Te-ai întors! Unde-ai fost?

— La Galeria Naţională.

Era prima minciună pe care i-o spunea în faţă şi fu surprinsă că nu simţea nici ruşine, nici teamă, ci doar plăcerea de a-l pune la punct. Îi era duşman, cu atât mai mult cu cât lupta o purta încă doar cu ea însăşi şi – oricât ar fi fost de ciudat – în favoarea lui!

— Singură?

— Da.

— Cam plictisitor, nu-i aşa? Credeam că-l vei lua ca însoţitor pe tânărul Lennan când te vei duce acolo.

— De ce?

Alesese, instinctiv, cel mai scurt răspuns pe care-l putea da, iar pe faţa ei nu se putea citi nimic. Dacă el îi era superior ca forţă, ea era mai tare prin isteţime.

El îşi cobori ochii şi întrebă:

— Doar asta îi e meseria, nu?

Cu o mişcare bruscă Olivia se întoarse şi închise uşa. Se aşeză pe marginea patului ei şi rămase nemişcată. În această mică încrucişare de arme ea biruise, va putea câştiga deci şi alte înfruntări, dar toată monstruozitatea situaţiei în care se afla îi apăru clar în faţă. O minciună! Asta va fi viaţa ei! Trebuia să aleagă: să mintă în continuare sau să-şi ia rămas bun de la ceea ce îi era drag şi să pricinuiască durere nu numai ei ci şi celui iubit – şi toate astea pentru ce? Pentru ca trupul ei să poată aparţine mai departe omului din camera de alături, deşi sufletul i se îndepărtase pentru vecie de el. Astea erau alternativele şi o alta n-ar fi fost posibilă decât dacă cuvintele lui: „Atunci vino la mine, ar fi reprezentat mai mult decât nişte vorbe goale. Reprezentau sau nu? Ele ar fi prevestit într-adevăr o asemenea fericire, dacă... dacă dragostea lui pentru ea ar fi fost mai mult decât o iubire de-o vară. Dar a ei pentru el? Era mai mult decât un sentiment trecător? Cum să se convingă? Şi dacă nu avea certitudini, cum să pricinuiască o asemenea durere tuturora? Cum să nesocotească jurământul pe care îşi închipuise că nu-l va călca niciodată? Cum putea să se rupă cu disperare de toate tradiţiile şi de credinţele în respectul cărora fusese crescută?

Dar chiar în însăşi firea pasiunilor este ceva care condamnă ca inoportune deciziile pripite şi definitive... Şi deodată se gândi: „Dacă dragostea noastră nu va putea să suporte toate astea şi dacă eu nu pot încă să mă duc la el pentru totdeauna, nu mai există o altă modalitate de a rezolva lucrurile?”

Se sculă şi începu să se îmbrace pentru cină. Stând în faţa oglinzii rămase uimită văzând că pe faţă nu se citea nici urmă de teamă sau de îndoială, sentimente ce de-acum înainte aveau s-o însoţească pretutindeni. Era poate o urmare a faptului că, orice s-ar fi întâmplat, iubea şi era iubită? Oare cum arătase în clipa când el o sărutase cu atâta pasiune? Îşi manifestase bucuria înainte de a-l

îndepărta?

În grădina ei de pe malul râului creşteau flori care, oricât le-ar fi îngrijit, se ofileau, căpătând o altă culoare decât cea cuvenită, căci aveau nevoie de un alt fel de pământ. Semăna oare şi ea cu aceste flori? Ah! Dacă ar afla pământul care să-i priască ce dreaptă şi sinceră ar fi!

Apoi îl zări pe bărbatul ei în prag. Încă nu simţise vreodată că-l urăşte, dar acum îl ura – un sentiment oribil, instinctiv. Ce voia, stând acolo şi fixând-o cu ochii aceia pătrunzători, puţin injectaţi, ce păreau ameninţători, hrăpăreţi şi rugători în acelaşi timp? Îşi strânse capotul în jurul umerilor. Atunci Cramier intră în cameră şi-i spuse:

— Olivia, uită-te la mine!

Se supuse împotriva voinţei şi a instinctului ei, iar el urmă:

— Bagă de seamă!Te previn, bagă de seamă!

Apoi o apucă de umeri şi o ridică spre el. Ea, cu desăvârşire calmă, rămase liniştită fără să opună vreo rezistenţă.

— Te doresc şi vreau să te păstrez!

Apoi, îndepărtând-o brusc, îşi acoperi ochii cu mâinile. Gestul acesta o înspăimântă cel mai mult fiindcă nu i se potrivea. Până acum nu pricepuse între ce patimi teribile îşi ţinea echilibrul. Nu scoase o vorbă, dar se făcu palidă. Un sunet ciudat, neomenesc răzbătea printre mâinile lui, apoi se întoarse brusc şi ieşi. Olivia se prăbuşi pe scaunul din faţa oglinzii, pradă unui sentiment pe care nu-l mai cunoscuse vreodată: parcă ar fi pierdut tot, chiar şi dragostea pentru Lennan, chiar şi dorinţa de a fi iubită de el. La ce bun toate astea? Ce valoare putea să aibă orice lucru într-o lume ca aceasta? Totul era dezgustător, ea însăşi era dezgustătoare! Pretutindeni numai vid! Odios, odios, odios! Era ca şi cum n-ar fi avut nicio fărâmă de inimă! Şi în aceeaşi seară, după ce bărbatul ei plecă la Cameră, îi scrise lui Lennan:

„Niciodată dragostea noastră nu trebuie să devină pământească aşa cum s-ar fi putut întâmpla astăzi. Totul

e întunecat şi fără speranţă. El bănuieşte. E cu neputinţă să vii aici, ar fi groaznic pentru amândoi. N-am dreptul să-ţi cer să vii pe furiş. Nu pot îndura gândul că ai fi silit să procedezi astfel, nici eu nu pot fi aşa. Nu ştiu ce să fac şi ce să spun. Nu încerca să mă vezi. Trebuie să-mi laşi un răgaz ca să mă gândesc.”

XIII

COLONELUL ERCOTT NU ERA PREA mare amator de curse, dar ca şi compatrioţii lui avea un sentiment aproape pios pentru derby. Amintirile lui dăinuiau din fragedă tinereţe, fiindcă fusese născut şi crescut foarte aproape de drumul pe care treceau diligenţele spre Epsom. La fiecare derby şi în zilele *Oaks*[11]-ului, ieşea călare pe poneiul său ca să privească trecerea aristocraţiei cu jobene şi pălării cu pene şi a oamenilor din popor cu melon. Şi după aceea, pe câmp, acasă, se lua la întrecere cu bătrânul Lindsay, cursele lor sfârşindu-se în apropierea unei vaci considerată drept arbitru şi a unui tufiş ce reprezenta tribuna principală.

Dar dintr-un motiv sau altul nu asistase niciodată la cursa cea mare şi avea sentimentul că e de datoria lui s-o vadă acum. Cu oarecare timiditate îi propuse lucrul acesta şi doamnei Ercott. Ea avea atâtea cărţi de citit şi nu era sigur că va accepta. După ce ea primi, adăugă ca din întâmplare:

— Am putea s-o luăm cu noi şi pe Olivia.

Doamna Ercott răspunse sec:

— Nu ştii că e vacanţă la Cameră?

Colonelul murmură:

— Oh! N-aş vrea să vină şi tipul ăla!

— Poate ţi-ar face plăcere să vină Mark Lennan? întrebă doamna Ercott.

Colonelul o privi cu îndoială. Dolly considera toate astea ca o tragedie şi ca o... o mare pasiune şi totuşi făcea asemenea propuneri. Apoi chipul i se lumină şi o

[11] Zile din luna iunie când au loc curse de cai în Anglia, la Epsom.

strânse de talie. Doamna Ercott nu rezistă în faţa unui asemenea gest.

— Du-te numai cu Olivia. La drept vorbind nu ţin să merg.

Când Colonelul veni s-o ia pe nepoata lui, o găsi gata de plecare. Din vârful buzelor se interesă şi de Cramier. Află că ea nu-i spusese nimic.

Uşurat, deşi puţin neliniştit, murmură:

— Presupun că n-o să-i pară rău că nu merge.

— Dacă venea el, nu mai mergeam eu.

Colonelul fu din nou cuprins de nelinişte auzind acest răspuns calm. Îşi puse jos jobenul lui alb şi îi luă mâna.

— Draga mea, nu vreau să mă amestec în sentimentele tale dar nu pot face nimic pentru tine? Îmi pare rău când văd că lucrurile nu merg prea bine.

Olivia îi luă mâna şi-şi apăsă obrazul de ea, iar Colonelul, profund îndurerat, o mângâie pe braţ cu cealaltă mână.

— Draga mea, vom petrece o zi foarte plăcută şi vom uita de toate astea.

Olivia îi sărută mâna şi se întoarse. Şi colonelul îşi jură lui însuşi că va face orice va fi nevoie ca această fiinţă atât de delicată, de drăguţă, de cinstită să nu fie nefericită.

Arăta splendid în rochia ei gri.

Şi, liniştindu-se, îşi scutură zdravăn, cu mâneca, jobenul, uitând că nu se procedează aşa cu o astfel de pălărie.

Toată ziua fu foarte atent cu ea, îndeplinindu-i orice dorinţă, chiar înainte de a şi-o exprima. Îi povesti întâmplări din India, se sfătui cu dânsa în privinţa calului pe care ar fi trebuit să parieze. Favoritul era Duke, dar mai alerga şi un altul care-i plăcea mai mult. Prietenul lui, Tabor, cel ce avea cei mai buni cai arabi din India îi vânduse pontul şi încă la un preţ derizoriu. Colonelului, un om care practic nu pariase niciodată, i-ar fi plăcut ca acest capriciu să-i aducă şi un câştig substanţial, în cazul

în care ar fi avut noroc. Dar nici gândul că ar fi putut să piardă nu-l supăra deloc. În orice caz puteau să vadă caii în padoc şi să le cântărească şansele. Padocul era locul potrivit, departe de praf şi de zarvă şi sigur că Oliviei îi va plăcea acolo. Odată ajunşi la hipodrom, nu asistară la prima cursă, deoarece Colonelul socotise că era mult mai important să-şi ia dejunul. I-ar fi plăcut s o vadă mai colorată în obraji, s-o audă râzând. Avusese o invitaţie la popota vechiului sau regiment, unde ştia în mod sigur că şampania e bună. Era atât de mândru de nepoata lui, că n-ar fi vrut pentru nimic în lume să se lipsească de plăcerea de a o vedea admirată de camarazii săi tineri, deşi era împotriva regulilor să vii acolo cu o doamnă. De aceea n-au putut să ajungă la peluză înainte de plecarea cailor în cursa a doua. Caii care participau la derby erau aduşi cu solemnitate fiind însoţiţi de un mic grup de persoane, care le examinau picioarele ba chiar şi coastele, ca să se convingă dacă puteau sau nu să aibă încredere să parieze pe ei, în timp ce alţi oameni, puţini la număr, veniseră doar ca să admire caii. Acolo găsiră într-un colţ îndepărtat şi animalul recomandat de Tabor. Era un murg cu o frunte proeminentă. Colonelul, care iubea într-adevăr caii, căzu într-o admiraţie adâncă. Îi plăcură picioarele, capul, dar mai ales ochii.

Un animal splendid numai nervi şi jăratic – poate doar cu pieptul puţin prea lat, ceea ce putea să-l împiedice la coborâtul dealului. Şi pe când îl examina se pomeni uitându-se la nepoata lui. Ce rasată era şi copila asta, cu sprâncenele ei castanii arcuite delicat, cu urechile mici, cu nările apropiate. Dar cum se mişca! Atât de sigură şi de sprintenă! Era prea frumoasă ca să sufere. Dar ce păcat! Dacă n-ar fi fost atât de frumoasă tânărul acela nu s-ar fi îndrăgostit de ea! Dacă n-ar fi fost atât de frumoasă, bărbatul ei n-ar fi...! Şi Colonelul îşi plecă privirea, mirat de descoperirea pe care o făcuse. Dacă n-ar fi fost atât de frumoasă! Să fie oare asta sensul tuturor lucrurilor? Cinismul propriilor sale gânduri îl uimi. Şi

totuşi, ceva din adâncul lui îi spunea că avea dreptate. Atunci? Să-i lase pe cei doi bărbaţi s-o rupă în două, s-o nimicească pentru că era atât de frumoasă? Într-un fel această descoperire a sa că pasiunea izvorăşte din înflăcărarea în faţa frumuseţii, a formelor şi a culorilor îl tulbură profund fiindcă nu avea obiceiul să filosofeze. Gândul că Olivia putea să fie obiectul dorinţei acestor bărbaţi, ca o pasăre între doi vulturi, ca un fruct pradă a două guri, i se păru crud, chiar imoral. Era un fel de a privi lucrurile pe care nu-l avusese niciodată. Ideea că un soţ se agăţa în felul acesta de soţia lui, că un tânăr ce părea atât de delicat se năpustea asupra aceleiaşi femei şi credinţa că dacă ea s-ar ofili şi şi-ar pierde frumuseţea, dorinţa lor şi, desigur, a oricărui alt bărbat, s-ar stinge, îl îndurerară cu atât mai mult cu cât îi năvăliseră în minte pe neaşteptate. O poveste tragică! Dolly o spusese. Ce stranii şi isteţe erau femeile! Dar îşi reaminti că hotărâse să se distreze cât mai mult în ziua aceea şi imediat se lepădă de toate gândurile sale. Poate că ar fi mai bine să parieze zece lire şi să revină în tribună. În timp ce treceau, Colonelul zări la o mică distanţă, rezemat de un copac un tânăr care semăna leit cu Lennan. Nu era totuşi acesta locul potrivit pentru un artist! Da! Cu siguranţă, era chiar tânărul Lennan, îmbrăcat foarte elegant! Din fericire el nu privea înspre ei. Nu-i spuse nimic Oliviei, fiindcă nu voia, mai ales după gândurile neplăcute ce-l chinuiseră, să-şi asume vreo răspundere, aşa că o conduse spre intrarea în tribună, fiind-mulţumit că avea ochi atât de buni. Câteva clipe învălmăşeala îl despărţi de Olivia, dar foarte curând o văzu iar lângă el şi se felicită mai mult ca oricând că nu se întâmplase nimic care s-o supere şi să le strice ziua. Acum era îmbujorată la faţă şi ochii ei negri străluceau. Fără îndoială o tulburase gândul cursei ce urma şi cele zece lire pe care el le va paria.

Ajuns acasă. Colonelul relată doamnei Ercott cele întâmplate.

— Prostul acela de Tabor m-a pus pe o pistă greşită –

calul n-a rezistat la coborâşul dealului, lucru pe care eu l-am ştiut din clipa când l-am văzut. Dar fata s-a distrat. Păcat că n-ai fost şi tu, draga mea!

Despre gândurile lui profunde şi despre faptul că-l zărise pe tânărul Lennan nu-i spuse nicio iotă, fiindcă în drum spre casă îi trecu prin minte o bănuială neplăcută: oare nu cumva tânărul Lennan reuşise să se apropie de Olivia în îmbulzeala de la intrarea în tribună?

XIV

SCRISOAREA OLIVIEI DEZLĂNŢUI ÎN

Lennan o patimă cum nu mai simţise până atunci. „Pământesc!” Era oare ceva pământesc în felul cum o iubea el? Dacă era aşa, atunci pentru nimic în lume n-ar fi putut să renunţe la această dragoste atât de pământească. Citind scrisoarea, simţi că trecuse Rubiconul tăindu-şi toate punţile în urmă. Fantoma palidă a devoţiunii cavalereşti nu-l mai urmărea.

Acum ştia că nu mai putea să se oprească. Fiindcă i-o ceruse, deocamdată nu va încerca s-o vadă. Dar când o va întâlni va lupta pentru viaţa lui. Ideea că ea putea să se răzgândească, să-i alunece printre degete îl îndurera profund. Dar era cu neputinţă ca ea să dorească asta! Niciodată n-o să fie atât de crudă cu el! Ea o să vină, trebuia să vină la el în cele din urmă. Pentru dragostea ei ar fi renunţat la tot în lume, chiar şi la viaţă.

După ce luă această hotărâre, fu în stare să-şi reîncepă lucrul şi toată ziua aceea de marţi o petrecu modelând o variantă în mare, fantastică, a monstrului cu chip de taur pe care-l concepuse, după ce Colonelul îl părăsise, pe colinele de la Beaulieu. Muncea cu un fel de bucurie diabolică. Ar fi vrut ca această lucrare să simbolizeze spiritul de posesiune ce o ţinea departe de el. Şi în timp ce degetele lui apăsau lutul, i se păru că a prins între ele gâtul lui Cramier.

Acum, când se hotărâse să i-o ia – dacă va putea – pe Olivia, nu-l mai ura cu aceeaşi violenţă. La urma urmei şi Cramier o iubea şi n-avea nicio vină dacă Oliviei îi era silă de el, dacă trupul şi sufletul ei aparţineau lui Lennan.

Luna iunie sosi cu un cer albastru pe care nici praful, nici luminile Londrei nu reuşeau să-l estompeze. În fiecare grădină, în parcuri şi peste tot era verdeaţă, în aerul plin de ciripitul păsărelelor de pe crengi, se simţea clocotul vieţii. Flaşnetarii reveniţi din sud umpleau străzile şi pretutindeni, la umbra copacilor, se vedeau perechi de îndrăgostiţi.

Să stea acasă, când nu lucra, constituia pentru Lennan o tortură cumplită fiindcă nu era în stare să citească, pierzându-şi totodată şi interesul pentru măruntele distracţii facile, din care în mod firesc era alcătuită viaţa unui bărbat tânăr. Toate dorinţele îl părăsiseră, rămânându-i numai una singură, un singur gând.

Stând în pat se gândea la întâmplări trecute ce nu mai aveau acum nicio importanţă pentru el, toate mistuindu-se şi fiind arse de flacăra pasiunii de azi. La drept vorbind simţământul lui de izolare era atât de puternic încât nici nu-i venea să creadă cât trăise faptele de care memoria lui era înfricoşată. Devenise întruchiparea unui dor nestins, atât: şi nimic mai mult.

O singură mângâiere îi mai rămânea: să iasă la aer, căci se simţea bine mai ales printre copaci.

În seara aceea stătu multă vreme sub un tei uriaş, pe o colină, deasupra unei serpentine. Se auzeau zgomote uşoare, ca un fel de murmur neîntrerupt. Oare ce-ar fi dacă bărbaţii şi femeile care au trăit o viaţă agitată s-ar preface în copaci? Ce-ar fi dacă o fiinţă care a avut o existenţă tragică, patetică, şi-ar pleca acum, în linişte, crengile înfrunzite deasupra lui, ca o umbră întunecată profilată pe cerul înstelat? Poate că şi stelele erau suflete ale bărbaţilor şi femeilor izbăvite pentru totdeauna de dragoste şi de dor? Rupse o crenguţă din tei şi şi-o plimbă peste faţă. Nu înflorise încă, dar chiar şi aici, la Londra, emana o mireasmă dulce, gingaşă. Dacă ar putea să-şi părăsească pentru o clipă propria lui inimă şi să se odihnească împreună cu copacii şi stelele!

Cum a doua zi de dimineaţă nu primi nicio scrisoare de

la ea cheful de muncă îi trecu foarte repede. Era ziua derby-ului. Hotărî să meargă şi el. Poate că acolo se va afla şi ea. Dacă nu va fi, se va amuza privind mulţimea şi caii. O văzuse pe Olivia în padoc cu mult înainte ca ochii ageri ai Colonelului să-l zărească şi, urmărindu-i în mulţime, reuşi să-i atingă mâna în învălmăşeala de la intrare şi să-i şoptească:

— Mâine la ora 4 la Galeria Naţională, în faţa lui *Bacchus şi Ariadna*[12]. Vino, pentru Dumnezeu!

Mâna ei înmănuşată o strânse tare pe a lui, apoi Olivia se îndepărtă. Mark rămase în padoc atât de fericit încât aproape că nu mai putea să respire...

În ziua următoare, aşteptând-o, privea admirativ tabloul, fiindcă i se părea că însăşi pasiunea lui era întruchipată în acel cer sumbru, spuzit de stele şi în ochii zeului care ţopăia. În fond, nu se năpustise asupra ei aşa cum se repezise Bacchus la Ariadna? Minutele se scurgeau şi ea nu mai venea. Ce va face dacă îi va înşela aşteptările? Se va stinge de dezamăgire şi desperare. Ştia încă prea puţin despre puterea de a îndura a inimii omeneşti; viaţa o zdrobea şi o strivea şi ea totuşi continua să bată... Apoi o văzu pe Olivia venind dintr-o direcţie cu totul neaşteptată.

Se îndreptară în tăcere spre sălile tihnite unde erau expuse acuarelele lui Turner[13]. Nimeni în afară de doi francezi şi un bătrân paznic nu-i văzură trecând încetişor prin faţa acestor mici tablouri până ajunseră la capăt şi acolo, nevăzuţi şi neauziţi de nimeni, el începu. Uitase argumentele pe care le pregătise cu atâta grijă. Nu rămăsese nimic decât o pledoarie incoerentă. Viaţa fără ea nu preţuia nimic şi nu aveau decât una singură ca să se iubească – doar o singură vară. Când ea lipsea, totul părea întunecos, chiar şi soarele era fără strălucire. Mai bine să moară decât să ducă o asemenea existenţă falsă,

[12] Tablou de *Vecellio Tiziano* (1477-1576).

[13] *Joseph Mallord William Turner* (1775-1857), pictor englez, cunoscut îndeosebi prin tablourile cu subiect mitologic şi peisaje.

searbădă, departe unul de altul. Mai bine să moară în clipa asta decât să trăiască aşteptându-se mereu unul pe altul, dorindu-se permanent şi dându-şi seama cât sunt de nefericiţi. Şi toate acestea pentru ce? Îl scotea din minţi, îl ucidea gândul că bărbatul acela putea să se apropie de ea ştiind totuşi că ea îl urăşte. Era o ruşine pentru umanitate, nu putea fi îngăduită menţinerea acestei stări de lucruri. Când un legământ îşi pierde sensul real rămâne doar o simplă formalitate. Era cumplit să-şi distrugă viaţa pentru atâta lucru. Societatea – o ştia şi ea sau ar fi trebuit s-o ştie – e interesată doar de forme, de aparenţe. Dar ce importanţă aveau opiniile societăţii? Societatea era lipsită de inimă, de sentimente, n-avea nimic sfânt. Şi chiar dacă ar admite că e necesar să se sacrifice pentru fericirea altora, ca să facă lucrurile mai plăcute în lume, ea ar trebui să ştie că acest lucru n-ar fi posibil decât dacă dragostea ar fi superficială şi egoistă, dar nu atunci când oamenii se iubeau ca ei, din toată inima, din tot sufletul, gata în orice clipă să moară unul pentru altul şi când nu-şi aflau niciun rost în viaţă unul fără celălalt. Cui îi folosea dacă-şi vor înăbuşi iubirea, îşi vor nimici toată fericirea vieţii lor trăind de-acum încolo ca şi cum ar fi fost morţi? Chiar dacă ceea ce făceau era rău, el îşi asuma toată răspunderea şi era gata să suporte consecinţele! Dar nu era, nu *putea* să fie vorba de ceva rău când ei erau frământaţi de asemenea sentimente.

Tot timpul cât îşi vărsă focul ochii lui îi cercetau chipul. Dar Olivia nu-i răspundea decât atât:

— Nu ştiu! Nu pot spune nimic! Dacă aş şti...

Apoi Mark amuţi, cu inima însângerată. Şi când ea îl privea sau îl atingea, izbucnea din nou:

— Pretinzi că mă iubeşti. Atunci se înseamnă toate astea?

În sala pustie a muzeului hărăzită altor preocupări şi în care cei doi francezi erau prea amabili ca să pătrundă, iar bătrânul paznic prea somnoros ca să-i deranjeze, ei îşi continuară discuţia întreaga după-amiază de vară.

Tot ce-i spunea se termina cu o întrebare insistentă, înflăcărată:

— Ce s-a întâmplat? De ce ţi-e teamă?

Dar şi la întrebarea aceasta primi un singur răspuns trist, care-l încremeni prin monotonia lui:

— Nu ştiu! Nu pot să spun!

Era îngrozitor să înfrunţi această rezistenţă misterioasă, sumbră. Îndoielile şi temerile deveniră reale şi pentru el datorită imposibilităţii de a le înţelege. Dacă i-ar mărturisi măcar de ce se temea! Nu putea să fie vorba de sărăcie – nu i-ar fi stat în fire, căci, de fapt, el avea destul pentru amândoi. Şi nici despre pierderea poziţiei în societate, poziţie care nu-i adusese decât neplăceri! Nu intra în discuţie nici teama că el ar înceta s-o iubească la un moment dat! Atunci ce era? Pentru numele lui Dumnezeu, ce? Mâine – îi comunicase ea – va pleca singură la vila de pe malul râului. Poate – îi spuse Mark, c-ar fi totuşi mai bine să vină la el? Ar porni în aceeaşi noapte spre sud unde se înfiripase dragostea lor. Dar iarăşi ea nu spunea decât:

— Nu pot! Nu ştiu! Am nevoie de timp!

Şi totuşi ochii ei reflectau lumina dragostei. Cum de putea să mai stea la îndoială?

Exasperat, Mark nu-şi mai pleda cauza şi nici măcar nu protestă, când ea îi spuse:

— Acum du-te şi lasă-mă şi pe mine să plec! Am să-ţi scriu. Poate, curând, am să ştiu ce am de făcut.

Mark îi ceru – şi căpătă de îndată – o sărutare. Apoi, trecând prin faţa bătrânului paznic coborî şi părăsi galeria.

XV

AJUNSE ACASĂ FRÂNT DE OBOSEALĂ, însă nu copleşit de desperare. Făcuse tot ce-i stătuse în putinţă s-o convingă, dar nu izbutise; mai era încă stăpânit de speranţa tenace a îndrăgostiţilor pasionaţi... Să încerci în plină lună iunie să temperezi pulsul verii, să le răpeşti florilor culorile lor vii sau să smulgi aripile tuturor zburătoarelor e la fel de greu ca şi încercarea de a înăbuşi în inima unui îndrăgostit credinţa că iubirea lui se va împlini...

Se întinse pe o canapea şi stătu mult timp liniştit, cu fruntea lipită de perete. Era gata să mai facă o încercare. Se bucura că Olivia pleca de lângă Cramier, ducându-se acolo unde mintea lui şi-o închipuise hrănind porumbeii. Nici legile, nici teama, nici chiar poruncile ei nu puteau să-l oprească de a fi cu ea în gând zi şi noapte. Închidea doar ochii şi o şi avea lângă el.

Soneria răsună de câteva ori silindu-l pe Mark să se ridice şi să deschidă uşa. Vizitatorul era Robert Cramier. Văzându-l, Lennan fu cuprins de sentimente foarte războinice, încetând să mai fie apatic. Ce-l adusese aici? Îşi iscodea nevasta? În el se deşteptă din nou vechea lui dorinţă de a-l înfrunta pe Cramier. Acesta, cu vreo cincisprezece ani mai în vârstă decât el, era mai înalt, mai masiv, mai gras. Şansele erau deci egale!

— Nu intraţi?

— Mulţumesc.

Vocea lui Cramier avea aceeaşi notă batjocoritoare ca în dumineca trecută şi lui Lennan i se păru că acesta îşi închipuise că-şi va găsi nevasta acolo. Chiar dacă venise

cu intenţia asta nu se trăda prin nimic, nici măcar nu-şi roti privirea prin hol. Intră cu paşi vioi, uşori, pentru un om atât de solid.

— Aşadar aici îţi creezi dumneata capodoperele? De când te-ai întors n-ai creat nimic „măreţ”?

Lennan luă cârpa de pe omul-taur modelat pe jumătate. O făcuse îndemnat de o plăcere maliţioasă. Oare Cramier se va recunoaşte în acest chip cu coarne în loc de urechi şi cu o frunte înaltă, proeminentă? Dacă acest om, care călca în picioare fericirea Oliviei, a venit aici să-şi bată joc de el, atunci va căpăta ce merita. Şi Mark aşteptă.

— Văd că i-ai pus sărmanei brute şi coarne!

Dacă într-adevăr Cramier înţelesese ce anume reprezenta sculptura, avusese curajul să facă o observaţie plină de umor cinic la care nici chiar sculptorul nu se gândise. Şi aceste vorbe treziră în tânăr un fel de remuşcare plină de admiraţie.

— Nu sunt coarne, ci doar urechi, spuse el blând.

Cramier ridică mâna şi-şi pipăi vârful urechii.

— Nu sunt chiar ca urechile omeneşti, nu-i aşa? Dar presupun că le numeşti urechi doar simbolic. Pot să te întreb ce înfăţişează acest chip?

Toată bunăvoinţa lui Lennan pieri:

— Dacă nu poţi ghici privindu-l, atunci probabil că nu mi-a reuşit lucrarea.

— Deloc. De nu greşesc, ai vrut să-l reprezinţi strivind ceva, ca efectul să fie mai mare, nu-i aşa?

Lennan atinse soclul statuii.

— Linia ruptă, aici... apoi cu un profund dezgust faţă de făţărnicie tăcu.

Pentru ce venise? Probabil că voia ceva. Şi parcă răspunzând gândurilor sale, Cramier vorbi:

— Să trecem la alt subiect. O vezi cam des pe soţia mea. Vreau să-ţi spun că nu-mi prea place! E mai bine să fim sinceri!

Lennan se încordă:

— Oare ăsta nu-i un lucru pe care trebuie să-l hotărască ea? întrebă el.

Silueta asta masivă, ochii ăştia ameninţători! Totul era aidoma unui coşmar devenit realitate.

— Nu cred. Nu sunt dintre cei ce lasă lucrurile în voia soartei. Te rog să mă înţelegi. Te bagi între noi pe riscul dumitale.

Lennan tăcu o clipă şi pe urmă vorbi liniştit:

— Poate cineva să intervină între doi oameni care au încetat să mai aibă ceva comun?

Lui Cramier i se umflară vinele de pe frunte, iar faţa şi ceafa îi deveniră stacojii. Şi Lennan se gândi cu o stranie exaltare: „Acum mă va lovi!” Abia putu să-şi stăpânească mâinile care erau gata să se întindă şi să apuce gâtul acela puternic. Dacă l-ar putea sugruma, să se sfârşească odată cu el!

Dar Cramier se întoarse brusc şi plecă, nu înainte de a-i spune:

— Ţi-am atras atenţia!

Lennan răsuflă adânc, totul se terminase. Deci aşa stăteau lucrurile! Dacă Cramier l-ar fi lovit, el l-ar fi strâns de gât şi l-ar fi ţinut aşa până şi-ar fi dat sufletul.

Nimic nu l-ar fi putut împiedica. Se şi vedea – în închipuire – azvârlit încoace şi încolo, zvârcolindu-se, lovit, zdrobit de pumnii grei ai lui Cramier, ţinându-şi însă mâinile tot timpul în jurul gâtului său gros, izgonind viaţa din el!

Simţea, simţea foarte desluşit ultimele zvârcoliri şi vibraţii ale trupului acela mătăhălos, ce se prăbuşea trăgându-l şi pe el, pentru ca apoi să rămână ţeapăn. Îşi acoperi ochii cu mâinile. Slavă Domnului! Celălalt nu-l lovise!

Se duse la uşă, o deschise şi se rezemă de canatul ei.

În această parte lăturalnică a străzii totul era tihnit şi adormit. Nu se zărea nicio suflare omenească.

Câtă linişte pentru un oraş ca Londra! Se auzeau doar păsărelele. În atelierul de alături cineva cânta ceva din

Chopin. Ce curios! Aproape că uitase că pe lume existau asemenea lucruri. O mazurcă! Ciudată melodie! Ca o roată, care se rostogoleşte mereu, mereu. Ei bine, acum ce va urma?! Doar de ceva era foarte sigur: va renunţa mai curând la viaţă decât la Olivia! S-o iubească, s-o dobândească sau să părăsească totul şi să dispară în sunetele acestei melodii, care se mai auzea, ca un bocet al verii.

XVI

CÂND VENEA LA VILA EI, OLIVIEI ÎI plăcea să stea deseori pe malul râului. Ce lume stranie, profundă, clocotind de viaţă zăcea sub pânza apei aceleia sclipitoare, atât de departe de adierea vântului şi de umbra sălciilor! Exista oare şi acolo jos, unde era aproape beznă, dragoste între fiinţe sensibile? Sau iubirea lor se ridica la suprafaţă, cuibărindu-se între trestii şi flori de apă, la lumina soarelui? Existau oare şi acolo culori? Sau se mistuiau în adâncuri? Nici parfumul, nici muzica nu-şi dovedeau prezenţa, doar mişcarea era permanentă printre toate acele mici fiinţe aduse de curent, mişcare neîntreruptă ca aceea a frunzelor plopilor tremurători, niciodată liniştiţi, ca nişte nori goniţi necontenit de vânt. Şi dacă bezna stăpânea adâncul apei, întunericul putea să cuprindă şi suprafaţa, unde inimile erau îndurerate şi ochii căutau zadarnic ceva ce nu se zărea.

Să priveşti mereu apa ce curgea spre mare, fără să facă vreodată drumul înapoi, fără să se abată din cale, mânată înainte calmă ca Destinul – întunecată sau strălucitoare ca auriul zilelor şi argintiul nopţilor acelora minunate, când fiecare floare din grădina ei, şi de pe câmp, şi de-a lungul malului fremăta de o gingaşă viaţă, când măceşul înflorea pe pajişti, iar în păduri ferigile îţi ajungeau până la genunchi.

Olivia nu era singură, deşi ar fi dorit să fie: la două zile după ce părăsise Londra sosiseră unchiul şi mătuşa ei. Îi invitase Cramier. El încă nu venise.

În fiecare seară, după ce se despărţea de familia Ercott şi urca treptele largi ale scării ce duceau în camera ei,

Olivia se aşeza la fereastră şi-i scria lui Lennan la lumina unei lumânări, o lumânare cu o flacără mică, tovarăşa ei, părând a întruchipa însuşi sufletul lui Mark. În fiecare seară îi împărtăşea gândurile, încheind inevitabil cu cuvintele: *„Ai răbdare!”*

Olivia aştepta să capete curaj ca să treacă peste stavila sumbră ridicată de îndoieli, temeri şi probitate, să-şi biruie acea frică pe care nu îndrăznea să şi-o mărturisească nici ei însăşi. După ce sfârşea, se apleca, pe fereastră, în întunericul nopţii. Colonelul, o siluetă neagră într-o haină ce-l ferea de umezeală, se plimba în sus şi în jos, pe gazon, fumându-şi ultima ţigară, a cărei luminiţă Olivia o putea distinge clar; iar deasupra pajiştei se profila porumbarul fantomic, dincolo de care se auzea susurul râului. Apoi îşi strângea braţele în jurul ei temându-se să le întindă, ca să n-o vadă cineva.

În fiecare dimineaţă se scula devreme, se îmbrăca şi se furişa în sat să pună scrisoarea la poştă. Peste râu, în pădure, porumbeii sălbatici o chemau ca şi când dragostea însăşi îi grăia zi de zi. Se întorcea cu mult înaintea micului dejun, urca în camera ei, şi apoi cobora de parcă abia atunci ar fi ieşit pentru prima oară din odaie. Colonelul, întâlnind-o pe scări sau în hol, îi spunea:

— Ah, draga mea, ţi-am luat-o înainte. Ai dormit bine? Şi în timp ce-i atingea obrajii cu buzele, aşa cum se cuvenea unui unchi, el nici măcar nu bănuia că ea şi făcuse o plimbare de vreo trei kilometri prin iarba plină de rouă.

Acum, când era chinuită de o nehotărâre al cărei sfârşit, într-un fel sau altul, trebuia să fie atât de îngrozitor, acum, când se găsea în mijlocul vârtejului, nu-şi exterioriza în niciun fel frământările. Colonelul şi chiar şi soţia lui erau cam dezamăgiţi gândindu-se că de fapt nu se întâmplase nimic grav. Pe de alta parte însă se bucurau că totul e în ordine fiindcă n-ar fi putut să dea socoteală de ce se petrecuse la Monte Carlo când Olivia fusese lăsată în grija lor. Zilele calde, molcome, şi le

petreceau jucând crichet, vâslind pe râu sau stând foarte mult pe terasă, cu care prilej Colonelul le citea cu glas tare din Tennyson[14] lucru ce le făcea mare plăcere.

Colonelul, mai ales, se bucura că se găseau în afara oraşului, „atât de aglomerat în această perioadă”. Şi astfel se scurgeau zilele de iunie, una mai frumoasă decât cealaltă.

Apoi, într-o vineri seara, sosi, pe neaşteptate, Cramier. Era cald la Londra... Sesiunea plicticoasă... Jubileul întorsese totul pe dos. Ce fericiţi erau că se aflau la ţară.

A urmat o cină foarte tăcută.

Doamna Ercott îl privea pe Cramier cum dădea vinul pe gât ca apa şi cum, din când în când, ochii lui grei parcă de nesomn se opreau nu pe faţa soţiei lui, ci pe gâtul ei.

Dacă Olivia într-adevăr nu-l iubea şi se temea de el, aşa cum bănuia domnul Ercott, ea îşi ascundea foarte bine simţămintele! În seara aceea era aprinsă la faţă, lucru ciudat pentru o femeie de obicei palidă. Poate că soarele îi bronzase obrajii. Rochia neagră, cu decolteu adânc, îi stătea foarte bine, iar dantela veche, milaneză, se armoniza de minune cu tenul ei.

La piept îşi prinsese o garoafă de un roşu-închis. Ochii ei – întunecaţi ca noaptea – care uneori păreau că sunt de catifea neagră – se potriveau extraordinar unei femei palide! Vorbea şi râdea mai mult ca de obicei. O puteai crede o soţie bucuroasă ca-i venise bărbatul! Dar se simţea ceva în aer, în lucruri, în privirea fixă a soţului, care – după o zi de arşiţă – prevestea furtuna.

Noaptea era neobişnuit de liniştită şi de întunecată, lipsită de orice adiere de vânt; o puzderie de fluturi se roteau în jurul luminii ca nişte spiriduşi, veniţi de peste râu! Văzându-i, doamna Ercott zâmbi! Fluturi! Şi bărbaţii semănau cu fluturii – existau femei din preajma cărora nu se înduplecau să plece. Da! Şi Olivia îi fascina pe bărbaţi. Nu prin ceva artificial, să fim drepţi cu ea, nu, în niciun caz! Avea însă ceva plăcut şi fatal întocmai ca şi flacăra

[14] *Alfred Tennyson* (1809-1892), poet englez.

lumânării pentru bieţii fluturi. Ochii lui John sau ai lui Robert Cramier nu se uitau cu o privire obişnuită la Olivia, ci cu o căutătură stranie, prelungă. Iar în ceea ce-l priveşte pe acel tânăr, n-o să uite nicicând expresia feţii lui atunci când s-au întâlnit în Hyde Park.

După cină, se aşezară pe terasă şi deveniră şi mai taciturni, privindu-şi, după cât se părea, doar fumul ţigărilor ce se ridica liniştit, drept în sus, de parcă nu s-ar fi mai aflat pe lume vânt. Colonelul încercă în două rânduri să aducă vorba despre lună: „Ar fi fost timpul să apară până acum luna plină!”

Ceva mai târziu Cramier spuse:

— Olivia, pune-ţi şalul pe umeri şi vino să ne plimbăm prin grădină.

Doamna Ercott trebui să admită că bănuielile Colonelului erau întemeiate. Olivia aruncase o privire, ca a unei păsărele ce încerca să scape de primejdie, apoi se ridică liniştită şi se îndepărtă cu Cramier pe cărare. Siluetele celor doi dispărură curând din ochii lor.

Doamna Ercott, cu inima tulburată, se ridică şi se apropie de scaunul bărbatului ei. Acesta, încruntat, îşi privea pantofii de seară din picioarele pe care şi le legăna. Ridică ochii spre ea şi-i întinse mâna. Doamna Ercott o luă şi i-o strânse. Avea nevoie de mângâiere.

— Dolly, e-o noapte grea. Nu-mi place deloc! zise Colonelul.

XVII

TRECURĂ ÎN TĂCERE PE SUB DAFINI

şi călini, spre râu, apoi o luară la dreapta şi merseră de-a lungul malului, în direcţia porumbarului şi a arborilor de tisă.

Se opriră în bezna adâncă a frunzişului. Aici totul i se părea Oliviei cumplit de liniştit; nu se simţea nicio adiere, oricât de uşoară, nu se auzea nici freamătul slab al trestiilor, nici fâlfâitul vreunei păsări, absolut nimic, în afară de răsuflarea lui profundă, sacadată, tremurătoare. De ce-o adusese aici? Să-i demonstreze că-i aparţinea numai lui? N-avea oare de gând să-i vorbească, să-i spună ce-avea de spus? Numai să n-o atingă!

Apoi el se mişcă şi o piatră de pe mal se desprinse şi se prăbuşi cu zgomot în apă. Olivia nu putu să-şi înăbuşe un suspin uşor. Ce sumbră era apa râului! Dar de pe malul opus, deasupra siluetei întunecate a unui plop uriaş, o fâşie de lumină destrăma încet întunericul. Era luna, pe care Olivia o zări cum răsare deasupra pădurii, o lună ca un ban, auriu-închis. Inima ei se lăsă învăluită de această lumină caldă. Cel puţin avea o prietenă în noaptea asta profundă care-o înconjura.

Deodată simţi cum mâna lui îi cuprinde mijlocul. Nu se clinti, inima îi bătea agitată şi un fel de rugăminte îi flutura pe buze. Mâinile grele care-o strângeau mărturiseau o forţă uimitoare.

Vocea lui era răguşită şi stranie:

— Olivia, nu putem continua aşa. Sufăr, Doamne, cât sufăr!

Putea să-i dorească moartea, dar nu suporta să-l vadă

suferind. Dumnezeu îi era martor! Şi totuşi, cuprinsă între aceste mâini, nu fu în stare să rostească vorbele: „Îmi pare rău”.

El scoase un sunet ce se prefăcu în geamăt şi căzu în genunchi. Simţindu-se încleştată pe neaşteptate, încercă să-i îndepărteze capul. Fruntea îi ardea şi îl auzi şoptind:

— Ai milă! Iubeşte-mă măcar puţin!

Apăsarea mâinilor lui, pe care o simţea prin mătasea subţire a rochiei o făcu aproape să leşine. Încercă să se elibereze, dar nu izbuti şi rămase nemişcată până ce în sfârşit îşi regăsi glasul:

— Milă?! Pot oare să-mi impun pe cine să iubesc? Nimeni n-a putut vreodată. Te rog, ridică-te şi lasă-mă să plec!

Dar Cramier o trăgea în jos, silind-o să îngenuncheze pe iarbă, alături de el, cu faţa apropiată de a lui. Un oftat lung îi ieşi de pe buze. Era cumplit, îngrozitor!

Şi el continuă să pledeze, să vorbească confuz, fără s-o privească în faţă. I se părea că nu se va sfârşi niciodată, că niciodată nu va putea să scape din îmbrăţişarea lui, să fugă departe de aceste gâfâieli şi suspine. Instinctiv, nu se mişca, stând cu ochii închişi. Apoi simţi, pentru prima oară în această seară, că privirea lui se pironeşte pe faţa ei şi înţelese că până acum nu îndrăznise s-o privească în ochi de teamă să nu citească ce era în inima ei. Olivia spuse cu blândeţe:

— Te rog, lasă-mă să plec. Cred că am să leşin!

El slăbi îmbrăţişarea şi ea alunecă, rămânând nemişcată pe iarbă. Urmă o linişte adâncă; Olivia nu ştiu dacă el se mai afla sau nu lângă ea, până când nu-i simţi mâna arzătoare pe umărul ei gol. O să înceapă din nou? Se lipi mai tare de pământ şi de pe buze îi scăpă un geamăt. Atunci el îi dădu drumul şi când, în sfârşit, deschise ochii Cramier plecase.

Se ridică în picioare tremurând şi porni repede pe sub arborii de tisă. Încerca să se gândească, încerca să înţeleagă ce-i hărăzea viitorul lui, ei, şi iubitului ei. Dar nu

era în stare. Gândurile îi erau parcă învăluite de un întuneric fără speranţă ca şi bezna acestei nopţi.

Ah! Dar noaptea era luminată de razele aurii ale lunii, în timp ce ea nu-şi putea îngădui nici cea mai mică licărire de speranţă; era ca şi cum cineva s-ar strădui să străbată cu privirea suprafaţa întunecată a apei.

Îşi trecu mâna peste faţă, peste păr şi rochie. Oare cât de mult au durat toate astea? De cât timp se aflau afară? Se îndreptă încet spre vilă. Slavă Domnului! Nu s-a plecat nici în faţa fricii, nici a milei, n-a fost făţarnică, n-a pretins că ar putea să-l iubească, nu şi-a trădat adevăratele simţăminte. Dacă ar fi făcut-o, n-ar fi putut să îndure amintirea acestui lucru. Rămase uitându-se în jos, încercând parcă să citească viitorul în adâncul straturilor de flori; apoi, adunându-şi puterile, se grăbi spre casă. Pe terasă şi în balcon nu se mai afla nimeni. Se uită la ceas. Era aproape unsprezece. Chemă servitorul şi-l rugă să închidă ferestrele, apoi se furişă în odaia ei. Oare soţul ei plecase pe neaşteptate, tot aşa cum venise? Sau trebuia să înfrunte iarăşi spaima aceea, care-i dădea senzaţii aproape dureroase, strecurându-i în suflet groaza faţă de noaptea în care-l ştia aproape? Se hotărî să nu se culce în pat, şi trăgând un fotoliu lângă geam, se înfăşură într-un halat şi se întinse.

Puse într-un vas cu apă, pe fereastră, garoafa de la piept, care scăpase ca prin minune, neatinsă în clipele acelea sumbre, petrecute pe iarbă. Era floarea preferată a lui Mark, cum îi mărturisise el odată. Floarea, cu viaţa, mireasma şi culoarea ei, îi amintea de el.

Ce ciudată îi era existenţa! Cu toate că văzuse şi cunoscuse mulţi bărbaţi, nu iubise pe nimeni până când nu-l întâlnise pe Lennan. Fusese chiar încredinţată că nu va cunoaşte niciodată dragostea şi de fapt nici n-o dorea prea mult. Credea că totul se va desfăşura în continuare la fel şi se va stinge fără să cunoască sau să jinduiască prea mult după dragostea din plină vară a vieţii. Acum dragostea se răzbuna pentru toata iubirea ce i se oferise

zadarnic în trecut şi pentru dragostea oribilă cu care o implorase soţul ei în seara asta, târându-i-se, în genunchi, la picioare. Toţi afirmau că vraja iubirii, acest sentiment puternic şi gingaş, care se iveşte cine ştie cum şi din ce pricină, trebuie să învăluie o dată cu farmecul lui pe orice bărbat sau femeie. Nu crezuse, dar acum ştia sigur. Orice s-ar fi întâmplat, n-ar fi vrut ca ea să fie o excepţie.

Iar dacă toate lucrurile se schimbau şi dacă şi ea trebuia să se transforme, să îmbătrânească şi să nu mai fie atât de frumoasă încât să-i placă lui, simţea că totuşi inima îi va rămâne mereu aceeaşi. Era sigură de asta. Era ca şi cum cineva i-ar fi spus: „Asta-i dragostea veşnică, mai presus de viaţă şi de moarte, ce va dăinui în eternitate! El se va preface în ţărână şi tu vei fi ţărână, dar dragostea voastră nu se va stinge vreodată. Va pluti poate undeva, printre copaci, printre flori sau în străfundurile apei. Numai pentru ea v-aţi născut.” Atunci băgă de seamă că o vietate delicată, cu aripioare argintii şi care nu semăna cu niciun fluture din câţi văzuse vreodată se aşezase pe capotul ei, aproape de guler. S-ar fi zis că doarme, atât era de firavă şi de somnoroasă, iar din pricina-aripilor albe părea o luminiţă scăpată din noapte. Din adâncul memoriei ei se închegă o amintire: îşi aduse aminte de un gest făcut de el, în întuneric, într-o noapte aidoma acesteia. Ah, da! Seara aceea după ce fuseseră la Gorbio, şi fluturele acela, ca o bufniţă, ce se aşezase pe genunchii ei! O atinsese în timp ce-i lua de pe genunchi vietatea aceea plăpândă, cu ochi catifelaţi şi aripioarele în evantai!

Se aplecă pe fereastră ca să respire. Ce noapte! Stelele păreau că stau pitite în căldura înăbuşitoare, neprihănită, iar luna mică, aurie era lipsită de transparenţa-i obişnuită. O noapte ca o panseluţă neagră cu o inimioară de aur în mijloc. Şi câtă linişte! Copacii, care fremătau de obicei în timpul nopţii, chiar şi plopii, îşi pierduseră parcă glasul. Când îi atingea obrazul, aerul, neclintit, avea un fel de soliditate ca-n vis. Dar în mijlocul acestei linişti, câtă

simţire, câtă pasiune – ca şi-n inima ei! Nu putea oare să adune tot ceea ce-i amintea de Mark din pădurile acelea, din strălucirea întunecată a apei, să-l smulgă din flori şi din copaci şi din cerul plin de patimi şi să-l ademenească aici unde îl aştepta ea, astfel încât să nu mai fie doar o fiinţă plină de doruri nestinse, ci totuna cu el şi cu noaptea? Apoi îşi lăsă capul pe mâini.

Toată noaptea stătu la fereastră, uneori aţipind în fotoliu, alteori tresărind de frică, atunci când i se năluceа că soţul ei se apleca peste ea. Poate că fusese aievea acolo şi apoi se strecurase afară? Şi zorile se iviră – cu o rouă fumurie, cu o uşoară negură dezolantă, învăluind fiecare copac negru şi porumbarul alb, lăsându-se ca o eşarfă de-a lungul râului.

Ciripitul păsărilor încă nevăzute răsuna printre frunze. Apoi adormi.

XVIII

CÂND SE TREZI DE-A BINELEA, SURÂzând în lumina dimineţii, Cramier se afla lângă fotoliul ei. Faţa lui era sumbră şi chinuită; părea într-adevăr foarte obosit.

— Deci aşa! Felul ăsta de somn nu-ţi strică visele. Nu le voi tulbura nici eu. Mă-ntorc în oraş...

Olivia rămase nemişcată, ca o păsărică speriată, privindu-i spatele pe când el se apleca peste fereastră. Întorcându-se din nou spre ea îi spuse:

— Dar ţine minte: ceea ce nu pot obţine eu, nu va obţine nimeni. Pricepi? Nimeni!

Şi apropiindu-se de ea îi repetă:

— Înţelegi, nu? Soţie perfidă!

Toate acestea după ce se străduise patru ani să nu tresară când o atingea el, făcând eforturi imense să nu tremure! „Soţie perfidă!” Nu-i va răspunde, chiar dacă va încerca s-o ucidă.

— Auzi? repetă el: Bagă-ţi bine în cap asta! Te-am avertizat!

Apucă fotoliul de braţe şi-l scutură atât de tare încât simţi şi ea zguduitura. O va lovi peste obrazul pe care reuşise să-şi păstreze zâmbetul? În ochii lui fulgeră doar o expresie pe care ea n-o putu desluşi.

— Bine! Acum ştii! şi se îndreptă greoi spre uşă, ieşind.

În clipa când dispăru, Olivia sări din fotoliu. Da, era o soţie perfidă! O soţie care ajunsese la capătul răbdării! O soţie care în loc să-şi iubească soţul, îl ura. O soţie întemniţată. O soţie perfidă! Deci supliciul îndurat de dragul unei credinţe de care se lepădase era curată

nebunie. Dacă i se părea că era perfidă şi nesinceră cu el atunci ea nu mai avea niciun motiv să mai pretindă că nu era aşa. Şi nu va mai sta, cum spunea un cântec bătrânesc, suspinând şi adăstând. N-o să mai tânjească după dragoste, petrecând nopţile chinuindu-se şi cu inima tremurând ca în ajun, frământată de o pasiune pe care nu şi-o putea împlini.

Şi în timp ce se îmbrăca se miră că nu arăta obosită. Să iasă cât mai repede! Să-i trimită iubitului o ştire, să-l roage să vină la ea de îndată, cât nu era periculos, să-l anunţe că era gata să-l urmeze, evadând din temniţă. Voia să-i telegrafieze, rugându-l să vină în seara aceea cu o barcă în faţa plopului înalt. Pastorul o invitase la cină, împreună cu unchiul şi mătuşa ei, dar în ultima clipă putea să pretindă că o durea capul. Când familia Ercott va pleca, se va strecura afară şi amândoi se vor plimba cu barca, apoi pe cărare, printre copaci unde vor petrece două ore de fericire. Trebuiau să-şi facă planuri limpezi, pentru că de mâine îşi vor începe viaţa lor comună. Dar nu era prudent să trimită mesajul din sat, trebuia să treacă podul şi să meargă la oficiul poştal de pe malul celalalt, unde n-o cunoştea nimeni. Acum însă întârziase, nu putea să plece înainte de micul dejun.

Mai bine se va furişa după aceea, când se va încredinţa că bărbatul ei plecase într-adevăr. Nu va fi prea târziu pentru telegramă. Lennan nu ieşea niciodată înainte de sosirea poştei de douăsprezece, care îi aducea scrisorile ei.

Îşi termină toaleta şi, ştiind că nu trebuia să se arate emoţionată, stătu câteva clipe liniştită, încercând să-şi impună o expresie de nepăsare. Apoi coborî.

Soţul ei îşi luase micul dejun şi plecase. Orice ar fi făcut sau ar fi spus, Olivia zâmbea într-una cu un fel de mirare, ca şi cum ar fi privit un eu din care evadase, lepădându-l ca pe o haină veche şi care acum încerca parcă s-o înveselească. N-avea remuşcări nici măcar când se gândea că va întreprinde ceva ce-l va mâhni foarte mult

pe Colonel. Îi era drag, dar nu mai avea nicio importanţă acum. Şi asta ţinea de trecut. Nimic, nimic pe lume nu mai conta! O amuza gândul că unchiul şi mătuşa ei nu înţeleseseră sensul plimbării din seara trecută în grădina întunecată, că nu pricepuseră nepăsarea şi seninătatea ei de-acum. Îndată ce fu posibil fugi afară şi se furişă spre râu ascunsă de umbra arborilor de tisă. Trecând pe lângă locul unde bărbatul ei o silise să se lase în genunchi lângă el, pe iarbă, simţi un fel de mirare că putuse fi atât de îngrozită. Ce simboliza el? Nimic mai mult decât trecutul. Şi-şi continuă fuga. Privi cu atenţie malul din faţa plopului uriaş. Va fi foarte uşor să plece de-aici într-o barcă. Dar nu vor rămâne în apele astea întunecate. Vor merge mai departe, în pădurea aceea din mijlocul căreia răsărise luna noaptea trecută, pădurea plină de vraja verii, de unde venea în fiecare dimineaţă chemarea porumbeilor sălbatici. Când se va întoarce, nimeni nu o va putea vedea acostând la mal pentru că iazul va fi năpădit de întuneric, şi în timp ce mergea grăbită privi înapoi peste umăr, la locul unde apa, făcând un ochi, nu mai sclipea. O libelulă îi atinse obrazul, apoi o văzu dispărând acolo unde razele soarelui loveau apa. Cât de puţin durase zborul ei fericit sfârşindu-se, ca o lumânare stinsă de vânt, în bezna apei! Copacii creşteau aici groşi – forme misterioase, numai cioturi ciudate şi rădăcini, semănând cu nişte fiinţe monstruoase ai căror ochi păreau că te scrutează cu curiozitate. Olivia se cutremură. Mai văzuse undeva aceşti monştri cu ochii lor cercetători. Ah, da! În visul ei de la Monte Carlo când faţa aceea de om-taur o privea de pe mal şi ea mergea fără a mai fi în stare să strige. Nu! Locul acesta nu le era favorabil – nu vor rămâne nicio clipă aici! Şi, mai grăbită ca oricând, alergă de-a lungul cărării. Curând trecu peste pod, trimise telegrama şi se întoarse.

Acum nu se mai grăbea, căci până la ora opt mai erau zece ceasuri. Dorea ca această zi de vară să fie numai a ei, o zi de reverie până va sosi el; această zi pentru care

se pregătise viaţa întreagă – ziua dragostei. Ce minunată îi era soarta! Dacă ar mai fi iubit vreodată, dacă în căsnicie ar fi avut parte de bucurii, n-ar fi fost posibil să simtă cândva ceea ce simţea acum, ceea ce ştia foarte bine că nu va mai simţi niciodată. Trecu peste pajiştea proaspăt cosită şi se aruncă pe iarba ce rămăsese necosită, pe o movilă. Departe, în cealaltă parte a pajiştei, oamenii continuau să cosească. Totul era minunat: norii uşori ce pluteau, tulpinile trifoiului care-i înţepau palmele şi ierburile înalte, răcoroase ce-i atingeau obrazul, fluturii mici şi albaştri, ciocârlia nevăzută, mireasma fânului cosit şi săgeţile lungi, aurii ale soarelui care-i mângâiau faţa şi trupul. Să te dezvolţi şi să ajungi să trăieşti acest ceas de vară; toţi trebuiau să o facă! Ăsta era rostul vieţii! Nu mai era cuprinsă nici de îndoieli, nici de frică. Nu-i mai era groază, nu mai simţea amărăciune şi nici remuşcare pentru ceea ce se pregătea să facă. O făcea pentru că aşa se cuvenea... La fel ca şi iarba care trebuia să crească, să se dezvolte pentru a fi cosită. Avea senzaţia că trăieşte un moment binecuvântat şi înălţător. Oricare ar fi fost puterea care o plămădise pe ea plămădise în acelaşi timp şi dragostea şi de aceea orice ar fi fost, oricine ar fi fost nu putea să-i fie potrivnică. O albină i se aşează pe braţ. Olivia o luă şi o ţinu în lumina soarelui ca să se poată bucura de strălucirea ei. Era sigură că n-o va înţepa, nu în această zi! Fluturii mici şi albaştri se apropiau şi ei netemători văzând-o stând atât de neclintită. Şi gânguritul de dragoste al porumbeilor sălbatici nu mai contenea, împletindu-se cu fâşâitul uşor al coaselor.

În sfârşit, se ridică şi se îndreptă spre casă. Sosise o telegramă ce cuprindea doar un singur cuvânt: *„Da”.* O citi cu o faţă neclintită – reuşise să-şi pună din nou masca indiferenţei. La ora ceaiului pretextă că o doare capul şi că se duce să se culce. Sus, în camera ei, petrecu trei ore scriind; se strădui să descrie cât mai exact prin ce trecuse, tot ceea ce gândise şi simţise înainte de a se

hotărî.

I se părea că avea datoria faţă de ea însăşi să-i mărturisească celui drag cum de ajunsese să facă ceea ce niciodată nu crezuse că va fi capabilă să facă. Puse foile într-un plic şi-l sigilă. I-l va oferi ca să poată citi şi înţelege tot după ce îi va fi dat dovada deplină a dragostei ei. Aceasta îi va ajuta să-şi petreacă timpul, până când vor porni împreună în noua lor viaţă. Căci în seara asta trebuiau să plănuiască tot, iar mâine vor trece la fapte.

La şapte şi jumătate trimise vorbă că durerea de cap era prea puternică şi nu poate ieşi, ştire care prilejui imediat vizita doamnei Ercott. Ea şi Colonelul erau dezolaţi, dar poate că făcea bine că nu ieşea, nu trebuia să se obosească. Veni chiar şi Colonelul şi îi vorbi prin uşă, cu o voce sumbră: „Nu se simţea destul de bine ca să meargă? Fără ea nu va fi prea vesel. Nu trebuia să se obosească! Nu, în niciun caz!”

Inima i se frânse. Totdeauna era atât de bun cu ea... În sfârşit, privind pe coridor îi văzu coborând spre alee: Colonelul puţin înainte, ţinând în mână pantofii de seară ai nevestei lui. Ce bine arăta aşa cum era, bronzat la faţă şi cu mustaţa căruntă, atât de drept şi atât de grijuliu cu ceea ce ţinea în mână!

Nepăsarea o părăsi. Se îmbrăcă în alb, luă un mantou lung de mătase bleu cu glugă şi în ultima clipă scoase din vază floarea pe care-o purtase noaptea trecută şi şi-o prinse la piept. Apoi, băgând de seamă să nu se găsească prin preajmă vreun servitor, se furişă pe scară şi ieşi. Era ora opt şi cele din urmă raze ale soarelui luminau încă porumbarul. Se îndepărta de adăpostul păsărilor ca nu cumva porumbeii recunoscând-o să zboare în jurul ei, trădându-i prezenţa prin gunguritul lor. Când ajunse aproape de capătul cărării se opri înspăimântată. Era sigură că se mişcase ceva, ceva mătăhălos, căci desluşi un zgomot de crengi rupte. Era doar o reminiscenţă din noaptea trecută sau într-adevăr se afla cineva acolo? Se

dădu câţiva paşi înapoi. O alarmă prostească! O vacă se freca de partea cealaltă a gardului viu. Părăsi cărarea, mergând prin iarbă şi îndreptându-se grăbită spre plopul cel uriaş.

XIX

DE SUTE DE ORI, ÎN ZILELE CÂT OLIvia lipsise, Lennan fusese gata să plece, încălcându-i poruncile, numai ca să se poată afla în preajma casei ei, numai s-o simtă cât mai aproape, să încerce măcar s-o zărească de departe. Dacă trupul lui se găsea la Londra, sufletul lui o şi pornise către râul pe unde mai fusese o dată. De sute de ori – în închipuire, ziua, şi în vis, noaptea – se vedea plutind de-a lungul canalului, agăţându-se de crengi, pentru a ajunge la locul de unde se zăreau arborii întunecaţi de tisă şi porumbarul alb.

Acum se gândea numai la împlinirea dorinţei lui. Departe de el Olivia se ofilea. Ce l-ar putea împiedica s-o ia de acolo? De ce să îngăduie ca ea şi feminitatea ei să fie profanate de braţele acelui bărbat care-i inspira numai ură?

Şi în ziua aceea, de la mijlocul lui iulie, după ce primi telegrama i se păru că i s-a oferit cheia raiului.

Oare ea voia, sau dădea să se înţeleagă că ar pleca cu el chiar în noaptea asta? Pentru orice eventualitate, trebuia să fie pregătit.

Îşi imaginase de-atâtea ori acest deznodământ încât acum nu-i mai rămânea decât să treacă de la gânduri la faptele pe care le plănuise atât de amănunţit. Împachetă, îşi procură bani mulţi şi-i scrise o epistolă lungă tutorelui său. Ştia că lucrul acesta îl va îndurera pe bătrân; Gordy avea acum peste şaptezeci de ani, dar ceea ce avea el de gând să facă era inevitabil.

După ce îi povesti totul, continuă: „*Îmi dau seama că*

pentru multă lume şi probabil că şi pentru dumneata, Gordy dragă, s-ar părea că fac o greşeală, dar eu ştiu că nu-i aşa şi ăsta-i adevărul.

Îmi închipui că fiecare îşi are propriul său punct de vedere în această privinţă. Şi cum eu n-aş fi vrut, pe onoarea mea, Gordy, să ţin vreodată o femeie care nu m-ar iubi, legată de mine, fie prin căsătorie, fie în afara ei, cred că trebuie să procedez aşa cum mi-ar plăcea să se comporte alţii faţă de mine, adică să izbăvesc de nefericire pe această doamnă pentru care mi-aş da viaţa în orice clipă. Nu vreau să spun că o fac din milă, cu toate că aşa mi se părea la început, dar acum ştiu că toate celelalte sentimente s-au contopit într-unul singur, cel mai puternic pe care l-am trăit sau îl voi trăi vreodată. Nu mă tem de urmări. Dacă Dumnezeu nu-i altceva decât adevărul universal, el nu poate să fie neîndurător când suntem sinceri faţă de noi înşine; iar în ceea ce priveşte lumea, vom şti să ţinem capul sus. Cred că, totuşi, în majoritatea cazurilor eşti judecat după adevărata ta valoare.

În orice caz, pentru noi societatea nu contează prea mult. Poţi să fii sigur că nu vom căuta niciodată prezenţa celor ce n-o doresc pe a noastră.

Sper că el va divorţa repede şi în afară de dumneata şi de Cis nu va interesa pe nimeni acest lucru, iar dacă nu divorţează, nu-i nimic de făcut. Nu cred ca ea să aibă avere, dar ne vom putea descurca cu cele şase sute de lire pe care le am şi cu ceea ce voi obţine pe lucrările mele, chiar dacă vom fi siliţi să trăim în străinătate. Totdeauna ai fost atât de bun cu mine, Gordy, şi m-ar mâhni dacă ai crede că sunt nerecunoscător. Dar când simţi ceea ce simt eu cu trupul, cu sufletul, cu mintea – nu mai poate exista nicio îndoială, chiar dacă ne-ar pândi însăşi moartea. Dacă vei primi scrisoarea, înseamnă că noi vom fi plecat împreună. Îţi voi scrie de acolo de unde vom reuşi să ne stabilim şi îi voi scrie şi lui Cicely. Te rog să transmiţi doamnei Doone şi Sylviei toată dragostea

mea, bineînţeles dacă se mai interesează de mine.

La revedere, dragă Gordy. Cred că şi tu ai fi făcut la fel, în locul meu.

Al dumitale cu dragoste,
Mark”

În toiul acestor pregătiri nu uitase nimic, folosind fiecare clipă din cele câteva ore pe care le avea la dispoziţie, cuprins de un fel de exaltare sistematică. Ultimul lucru pe care-l făcu înainte de a pleca fu să desprindă cârpele ude de pe „omul taur”. Faţa acestui monstru era parcă o întruchipare a lăcomiei, a dorinţei vane. Artistul din el dăduse fără voia lui acestei opere expresia cea mai potrivită, conformă adevărului însuşi. Şi gândindu-se că poate va mai lucra totuşi la ea, udă cârpele şi o acoperi din nou cu grijă.

Nu merse în satul unde se afla vila Oliviei, ci într-altul, la o depărtare de cincisprezece kilometri mai jos, pe râu. Era mai prudent şi vâslitul avea să-l liniştească. Închirie o barcă şi porni în sus împotriva curentului. Brăzda încet apa ca să-şi omoare timpul, conducând barca pe lângă malul opus celui pe care se afla vila ei. În timp ce vâslea, inima părea că i se mistuie de nerăbdare. Oare era adevărat că se îndrepta spre ea sau soarta îi juca o farsă, urmând să se trezească iarăşi singur din visul pe care-l trăia? În sfârşit trecu de porumbar, continuându-şi drumul până ce pătrunse în iaz şi se strecură sub plop. Sosise cu câteva minute înainte de ora opt, aşa că întoarse barca şi aşteptă lângă mal, ţinându-se de o creangă şi stând în aşa fel încât să poată zări cărarea. Dacă un bărbat ar fi putut să moară de dor şi de nerăbdare, atunci Lennan ar fi fost acela!

Vântul contenise şi ziua se stinse în minunata linişte a serii. Ţânţarii se roteau în ultimele raze ale soarelui gata să apună, şi care se răsfrângeau pe suprafaţa întunecată a apei. De pe câmpiile pustii venea mireasma fânului, aroma dulce a florilor şi mirosul pătrunzător al apei

stătătoare, toate contopindu-se într-un singur parfum ameţitor. Nu trecea nimeni. Zgomotele erau din ce în ce mai rare şi mai îndepărtate şi de-abia ajungeau până la omul acela ce asculta gânditor; aici nici păsările nu cântau. Cât de liniştit şi de cald era aerul, care părea totuşi că vibrează când îi lovea obrajii înflăcăraţi. În timp ce aştepta îl urmăreau vedenii ciudate: căldura parcă se prefăcea în mici flăcări roşii. Pe tulpinele groase ale stufului fluturi mari, prăfuiţi, îşi căutau hrană, iar undeva, pe aproape, o raţă sălbatică plescăia urmărindu-şi prada sau măcăia strident. Când Olivia va veni – dacă va veni – nu vor zăbovi aici în apa asta stătătoare şi sumbră, ci vor merge pe malul celălalt, departe, în pădure. Dar clipele se scurgeau şi inima lui bătea din ce în ce mai tare. Apoi tresări. Zări o făptură în alb, cu capul descoperit şi cu ceva albastru sau negru pe braţ. Ea era! Mersul ăsta nu putea fi decât al ei! Venea foarte repede şi băgă de seamă că părul îi atârna ca două aripi de-o parte şi de alta a capului, ca şi cum faţa i-ar fi fost o pasăre albă cu aripi negre îndreptându-se în zbor către dragoste! Acum era aproape, atât de aproape încât putea să-i distingă buzele întredeschise şi ochii strălucind de iubire, ochi ce nu puteau fi asemănaţi decât cu neagra boltă cerească luminată de stele sclipitoare. Se ridică şi o trase în barcă; mireasma unei flori ce-i atinse faţa îl străbătu parcă până în suflet, aducându-i aminte de o întâmplare din trecut, de mult uitată. Apoi, prinzându-se de crengi, pe care, din grabă, le şi rupse, scoase barca din apa stătătoare, departe de ţânţarii ce se roteau pe lângă ei. Olivia părea să ştie unde mergeau şi amândoi tăceau, în timp ce el mâna barca spre loc deschis, apoi către malul îndepărtat. Între ei şi pădure nu se afla decât un mic lan cu grâu tânăr, înconjurat cu un gard viu de mărăcini şi de sălcii. Se aşezară în apropierea gardului ţinându-se de mână. Păreau doi copii plecaţi pe furiş, de acasă şi care încă nu ştiau ce să-şi spună. Ea îşi puse pardesiul ca să-şi ascundă rochia albă şi mătasea acestuia, albastră, foşni

printre spicele argintii ale grâului. De ce îmbrăcase haina asta albastră? Era albastrul cerului, al florilor, al aripilor păsărilor sau albastrul întunecat al nopţii – culoarea tuturor lucrurilor divine? Şi ce plin de tihnă era acest ceas luminat de cele din urmă raze ale soarelui! Nu se auzea nicio mişcare, niciun tril, nici foşnetul copacilor, nici măcar bâzâitul vreunei albine! Împrejurimile nu ofereau prea multe culori – se distingeau doar câteva flori albe de cucută, clopoţeii campanulei şi ultimele sclipiri argintii ale luminii calde căzând deasupra lanului de grâu.

XX

...PESTE PĂDURI ŞI PESTE RÂU SE LĂSĂ curând noaptea. Întâi se liniştiră rândunelele care parcă n-aveau de gând să se mai oprească din zborul lor, după pradă; în cele din urmă lumina pieri încet, înfrântă, după ce păruse că vrea să se anine – cu toată strălucirea ei – de lume.

Luna, aşteptată pretutindeni, răsări abia pe la zece. Fiinţele nocturne nu-şi făcură încă apariţia după această zi de vară, lungă şi plină de lumină, adăstând ca umbrele copacilor să se întindă tot mai mult pe suprafaţa apei brăzdate de reflexe argintii, şi ca oglinda încă străvezie a cerului să fie acoperită de vălul de catifea al nopţii. Chiar şi copacii cu frunzişul lor cernit păreau să aştepte nerăbdători întunericul. S-ar fi zis că toate lucrurile erau lipsite de contur în acest ultim ceas al zilei ce se topea, arătând parcă ochi gânditori şi întristaţi. Totul părea încremenit de o vrajă, ca şi cum viaţa ar fi părăsit pământul. Dar nu pentru mult timp. O dată cu întunericul începu să freamăte o altă viaţă, nu chiar spiritul celei stinse, ci un spirit rău, cuibărit în umbrele copacilor, în spinii din vârfurile tufişurilor sau în mijlocul rădăcinilor ca nişte şerpi uriaşi, de pe malul apei. Apoi ieşiră bufniţele şi celelalte păsări de noapte. Şi în pădure începu veşnica tragedie ce se juca în lumea păsărilor. Peste ferigile uriaşe, în amurg, o sumbră urmărire: ţipetele stridente ale unui animal în care şi-a înfipt ghearele o pasăre de pradă şi, amestecate cu ele, strigătele răguşite şi mânioase vestind izbânda. Aceste zgomote ale nopţii, ce păreau a simboliza însăşi cruzimea din inima naturii nu

conteniră până când moartea nu puse capăt acestor scene pline de ferocitate. Dar oricine i-ar fi compătimit pe cei hăituiţi putea să asculte, dar nu să şi plângă...

Apoi o privighetoare se porni să cânte cristalin şi un cristei ţipă din mijlocul lanului de grâu. Din nou noaptea împărăţea peste vârfurile tăcute ale copacilor şi în tihna şi mai profundă a apelor. Rar se auzea câte un şoptit, un plescăit, abia desluşit şi din când în când strigătul bufniţei urmărind vânatul. Suflarea nopţii mai era caldă şi plină de miresme tari, căci roua încă nu căzuse.

XXI

TRECUSE DE ZECE CÂND IEŞIRĂ DIN pădure. Ea ar fi vrut să aştepte răsăritul lunii, o lună nu ca un ban de aur cum fusese în noaptea trecută, ci una de fildeş, luminând cu razele-i strălucitoare ferigile şi acoperind crengile joase ale copacilor cu flori albe.

Se strecurară printr-o portiţă, pe lângă lanul luminat de lună, ce părea un ţinut dintr-o altă lume, dintr-o lume prin care hoinăriseră cu o oră şi ceva în urmă.

Inima lui Lennan era covârşită de un simţământ pe care numai o data în viaţă îl poate cunoaşte un bărbat: un simţământ de recunoştinţă umilă, de mulţumire şi de adoraţie pentru cea care îi dăruise tot ce avea. Pentru ea nu va mai trebui să existe decât bucuria, bucurie asemănătoare celei trăite în această ultimă oră. Nu-i va fi îngăduit niciodată să cunoască mai puţină fericire! Şi îngenunchind în faţa ei, pe malul apei, îi sărută rochia, mâinile, picioarele – care de mâine vor fi ale lui pentru vecie.

Apoi se urcară în barcă.

Surâsul lunii tremura în fiecare cută a apei, pe trestii şi pe nuferi, pe faţa ei, pe gluga ce-i alunecase de pe părul despletit, pe mâna ce-o ţinea în apă şi pe cealaltă care mângâia floarea de pe piept. Olivia murmura:

— Să mergem, dragostea mea. E târziu!

Cufundând vâslele, împinse barca în apele sumbre ale canalului.

Mark n-a ştiut niciodată ce s-a întâmplat atunci, niciodată în anii ce au urmat nu şi-a putut explica desluşit totul. Revedea silueta ei albă ridicându-se în picioare,

aplecându-se înainte ca o fiinţă hărţuită, care nu ştie cum să scape; o izbitură cumplită şi capul lui se lovi de ceva tare. Apoi nimic! Mai târziu, o luptă teribilă, îngrozitoare, cu rădăcinile, cu ierburile din apă şi din noroi, o agonie înspăimântătoare, în întunericul adânc dintre trunchiurile copacilor unde se simţea atras de apa moartă ce părea fără fund.

Mai era cineva, care se năpustise asupra lor, în beznă, cu barca lui în barca lor, ca o fiară ucigaşă. Un coşmar cu mult mai îngrozitor decât se poate povesti, coşmar ce deveni şi mai înspăimântător când, în lumina lunii, o întinseră pe Olivia pe mal şi când, cu toate încercările lor deznădăjduite, ea încetă să mai respire.

Zăcea albă, iar ei amândoi ghemuiţi, unul la picioare şi altul la capul ei, părând nişte fiinţe întunecate venite din pădure şi apă, aplecate asupra prăzii ucise în luptă.

N-a ştiut niciodată cât au stat acolo fără să-şi arunce măcar o privire, fără să vorbească, fără să încerce să atingă trupul inert. N-a ştiut niciodată cât de lungă a fost noaptea aceea de vară, împresuraţi de umbrele iscate de lumina lunii şi de trestiile fremătând în bătaia vântului.

Pe urmă se deşteptă în el ce-i mai rămăsese din conştiinţă, începuse iar să simtă... Niciodată nu va mai vedea aceşti ochi luminoşi pe care-i îndrăgise! Niciodată nu-i va mai săruta buzele! Era rece ca şi lumina lunii căzând pe pământ, iar floarea se mai afla prinsă la pieptul ei. Zăcea aruncată pe mal ca un nufăr rupt. Moartă?... Nu, nu! Nu moartă! Dăinuia în noapte, în el însuşi, se afla undeva! Desigur, nu pe acel mal, lângă această apă hidoasă şi lângă fiinţa aceea întunecată, mută, care o nimicise! Trăia în râu, în pădurea fericirii lor, se afla undeva, fremătând de viaţă!

Şi, trecând pe lângă Cramier care nu se clinti, se urcă în barcă şi vâsli ca un nebun împotriva curentului.

Dar o dată ajuns în mijlocul râului se prăbuşi nemişcat pe fundul bărcii.

Luna aluneca o dată cu barca, dusă la vale de valuri şi

luminând apa care-i răpise sufletul Oliviei. Sufletul ei era acum una cu frumuseţea albă şi cu umbrele nopţii, făcând pentru totdeauna parte din tihna şi patima acestei nopţi de vară. Sufletul ei plutea deasupra acestor locuri, ascultând murmurul trestiilor şi al pădurii. Şi contopindu-se cu visul cel fără de sfârşit, căci păşise dinspre viaţă spre moarte aşa cum ar dori oricine să păşească – într-o oră de fericire.

PARTEA A TREIA
TOAMNA

I

ÎN NOAPTEA ACEEA DE NOIEMBRIE când Lennan se furişă până la uşa deschisă a budoarului şi se uită la soţia lui dormind, Soarta încă aştepta un răspuns.

Ardea un foc domol – unul dintre acele focuri ce aruncă umbre uşoare peste tot şi din când în când luminează o clipă încât se pot desluşi bine lucrurile din casă. Perdelele nu erau trase de tot şi o ramură de platan, cu câteva frunze – platan care le era tovarăş credincios de cincisprezece ani de când locuiau acolo – se mişca atingând încetişor geamul ca şi cum i-ar fi cerut să-i îngăduie să intre, lui, care hoinărise atâtea ceasuri în bătaia aceluiaşi vânt. Prieteni credincioşi aceşti platani din Londra!

Nu îndrăznise să spere că o va găsi pe Sylvia dormind. Era un noroc ca adormise, oricare ar fi fost soluţia – şi oricât de crudă! Dormea cu faţa întoarsă spre foc şi cu o mână sub cap, aşa cum aţipea deseori. Chiar când viaţa pare să nu-ţi mai ofere nimic – când nu mai găseşti niciun punct de sprijin – faci totuşi ceea ce eşti obişnuit să faci.

Biata fiinţă, cu sufletul atât de blând, nu mai dormise de patruzeci şi opt de ore de când îi vorbise, ore care păreau tot atâţia ani! Aşa cum stătea acolo, cu părul bălai şi cu tulburătoarea-i candoare ce n-o părăsea nici în somn făcea impresia unei fete. Nu se schimbase prea mult din vara aceea când Cicely se căsătorise la Hayle. Nu avusese niciun motiv deosebit care s-o facă să îmbătrânească, în toţi aceşti douăzeci şi opt de ani. Gândurile, sentimentele profunde, suferinţele, ele

brăzdau riduri pe feţe; Sylvia niciodată până acum nu fusese nevoită să mediteze mai profund, nu trecuse prin vreo suferinţă. Şi tocmai lui să-i fie dat, lui, care avusese atâta grijă de ea, cu toate că era egoist ca toţi bărbaţii, în pofida faptului ca ea nu înţelesese niciodată de ce-i era frământat sufletul, tocmai lui dintre toţi oamenii îi era dat s-o rănească, să-i pună pe faţă pecetea suferinţei, poate chiar s-o distrugă.

Se strecură în cameră şi se aşeză într-un fotoliu în faţa căminului. Câte amintiri îţi evocă un foc, cu cenuşa lui, cu flăcările lui de forma unor frunzuliţe, cu sclipirile şi pâlpâirile lui domoale! Ce istorisiri pătimaşe! Cât de mult se aseamănă inima unui bărbat cu un foc! Primele răbufniri capricioase ale tinereţii, căldura nestăpânită, pătimaşă, atotstăpânitoare; o ardere prelungă, constantă şi tihnită a inimii şi apoi ultima izbucnire a văpăii, cramponarea de tinereţea ce zboară, cea din urmă strălucire vie înainte ca cenuşa să o îngheţe, prefăcând-o şi pe ea în scrum! În vâlvătaia de la picioarele sale întrezări privelişti şi aduceri aminte, pe care le bagă de seamă numai un bărbat sfârşit, a cărui inimă, după o luptă îndelungată, a fost lovită necruţător: o inimă ce tresare acum la cea mai uşoară atingere.

Dragostea! Ce lucru straniu şi neprevăzut era, o împletire de farmec şi de suferinţă! Un lucru viclean, inconştient, lipsit de speranţă. O dulce adiere, mai răscolitoare decât orice pe pământ, cu o obârşie şi o soartă sumbre. Un lucru lipsit de raţiune şi de logică. Oare cum putea înrâuri un om fluxul şi refluxul dragostei? Căci e asemănătoare cu zborurile de toamnă ale păsărilor, care se năpustesc din când în când asupra prăzii şi trec apoi mai departe. Iubiri lăsate în urmă, chiar de-a lungul unei vieţi în care dragostea nu-i privită cu uşurinţă aşa cum s-au obişnuit s-o socotească în general bărbaţii. Dragostea care-l făcuse să creadă că se va prăbuşi peste el cerul Tirolului dacă nu-l va îndrăgi o anumită doamnă! Dragostea a cărei stea se agăţase în părul femeii ce

dormea acum în faţa lui. O aşa zisă dragoste, plină de farmec doar pe jumătate, de fapt o plăcere meschină, pe care tinereţea, oricât de sensibilă ar fi, trebuie s-o mistuie până la sfârşit împreună, pare-se, cu o fărâmă de iubire, cu o izbucnire de viaţă, care la început promitea mult şi care însemnase foarte puţin, lăsându-l dezamăgit de el însuşi şi întristat pentru partenera lui. Şi pe urmă dragostea a cărei amintire nu o putea suporta nici după douăzeci de ani, acea pasiune de vară, pustiitoare, care într-o singură noapte obţinuse şi pierduse totul în mod năpraznic, lăsându-i în suflet o rană niciodată tămăduită cu desăvârşire, o mâhnire după ceea ce ar fi putut să fie. Despre rolul lui în acea noapte a tragediei, în acel „cumplit accident de pe râu”, nimeni nu bănuise nimic. Şi apoi lunga deznădejde resimţită ca o moarte a dragostei se alină încetul cu încetul şi în locu-i prinse viaţă o altă dragoste, sau mai curând reînvie, palidă, domoală, dar foarte reală; noua înmugurire a unui simţământ de mult uitat: acel devotament protector, cu care o înconjura pe Sylvia pe vremea când era foarte tânăr.

Îşi mai aducea şi acum aminte de expresia de pe faţa ei când se întâlniră întâmplător în Oxford Street, curând după ce revenise din exilul lui de la Roma. Acea privire înfocată şi totuşi mustrătoare, de o ironică resemnare, care parcă ar fi spus: „Oh, nu! După ce m-ai uitat patru ani şi mai bine, nu cred că-ţi reaminteşti acum de persoana mea!” Şi, când el îi vorbi, plăcerea şi mai mişcătoare de pe faţa ei. Apoi luni de nesiguranţă, cu o vagă presimţire a felului cum s-ar putea sfârşi toate astea. Şi, în sfârşit, căsătoria lor. Destul de fericită, tihnită, nu prea vie, nu prea afectuoasă din punct de vedere spiritual.

Munca lui continuase să rămână o taină pentru ea, tot atât de neînţeleasă ca şi atunci când crezuse că-i face o plăcere aşezând coroniţe de iasomie pe capetele animalelor lui. O căsătorie liniştită, ce nu însemna prea mult pentru el şi nici pentru ea, aşa cum îşi închipuise

până acum patruzeci şi opt de ore când îi vorbise şi Sylvia se cutremurase, deznădăjduită. Ce-i spusese?

O poveste lungă!...

Stând acolo lângă foc, fără să fi luat încă vreo hotărâre îşi rememora totul de la început: o complicaţie diabolică şi în acelaşi timp delicată, cu vraja ei subtilă şi lentă desprinzându-se din el, din propria lui stare trupească şi spirituală, mai mult decât farmecul revărsat asupra lui, ca şi cum o forţă fatală, până acum adormită, s-ar fi deşteptat ca să răsară din nou ca o floare întunecată...

II

DA. TOTUL ÎNCEPUSE CU MAI BINE DE un an în urmă în străfundurile sufletului lui. O simţise ca o ciudată nelinişte, ca şi cum viaţa i-ar fi alunecat printre degete, ca un val pe care nu-l putea ajunge, iar braţele lui nu se întindeau niciodată să-l prindă. Începuse cu un fel de dor ce nu se ostoia decât după ce lucra intens, un dor pentru un nu ştiu ce şi nu ştiu cum, o durere ce devenea mai aprigă ori de câte ori vântul adia mai plăcut.

Se spune că vârsta de patruzeci şi cinci de ani e o vârstă primejdioasă pentru un bărbat şi mai ales pentru un artist. Anul trecut simţise, de-a lungul întregii toamne, destul de puternic acest neastâmpăr. Îl părăsise cât timp lucrase neîntrerupt la un grup de lei, aproape întreaga lună decembrie şi o parte din ianuarie. Dar în clipa când isprăvise, neliniştea puse din nou stăpânire pe el. Îşi aducea aminte bine cum în acel sfârşit de ianuarie hoinărea prin parcuri zi de zi, încercând să-şi găsească tihna. Vreme frumoasă, cu miresme plutind în bătaia vântului! Cu cât nesaţ privea jocul copiilor, mugurii timpurii ai tufişurilor, toţi întruchipând tinereţea! Cât de dureros era sentimentul că în jurul lui fremăta viaţa şi se înfiripau iubiri, în timp ce el rămânea deoparte, neputincios să le cunoască şi să le priceapă.

Şi în tot acest timp zilele lui se scurgeau ca nisipul într-o clepsidră. Un sentiment dintre cele mai absurde şi nesocotite pentru un bărbat care obţinea tot ce-şi dorea, care se îndeletnicea cu ceea ce-i făcea plăcere, având destui bani şi o nevastă atât de bună ca Sylvia. Un sentiment ce n-ar fi trebuit să-l tulbure niciun moment pe un englez de patruzeci şi şase de ani, sănătos tun. Un

sentiment pe care, desigur, niciun englez nu l-ar mărturisi, ceea ce explică faptul că nu se înfiinţase încă vreo societate pentru stârpirea lui. Căci ce altceva era acest sentiment, decât conştiinţa că viaţa n-avea ce să-i mai ofere şi că nicicând nu va mai trăi emoţia şi bucuria nemărginită de a fi îndrăgostit, că va tânji doar după ceea ce se sfârşise şi pierise pentru totdeauna?

Putea să fie ceva mai de neîngăduit pentru un bărbat însurat?

Era într-adevăr cea din urmă zi din ianuarie, când, întorcându-se dintr-una din neliniştitele lui hoinăreli prin Hyde Park, se întâlnise cu Dromore. Curios, să recunoască un om pe care nu-l mai văzuse din timpul şcolii! Era totuşi, neîndoielnic, Johnny Dromore, plimbându-se de-a lungul trotuarului din Piccadilly, pe partea dinspre Green Park, cu mersul uşor legănat, cu picioarele lui subţiri de călăreţ, cu pălăria lui elegantă, pusă pe o parte, cu ochii lui ciudaţi, bulbucaţi, batjocoritori, cu expresia aceea ca şi când tot timpul ar fi fost gata să facă un răMăşag. Da, exact acelaşi Johnny Dromore, cicălitor, când necăjit, când indiferent, totdeauna şiret, acelaşi Johnny cu inima bună şi care părea că se ruşinează din pricina asta. Trainice sunt prieteniile înfiripate în timpul traiului comun din şcoală; urmaseră împreună la Colegiu.

— Mark Lennan! Dumnezeule, nu ne am mai întâlnit de ani de zile! Nu te-am mai văzut de când ai devenit un mare... cum îi zice? Mă bucur grozav că te-am întâlnit, bătrâne!

Ăsta era într-adevăr trecutul, stins de multă vreme în simţire, în memorie şi în toate; şi mintea lui Lennan se străduia să-şi găsească ceva comun cu acest citadin, ale cărui principale îndeletniciri erau vânatul şi cursele.

Johnny Dromore prinse din nou contur, el, pe care societatea îşi pusese pe veci pecetea, la douăzeci şi doi de ani, rămânând de atunci neschimbat în gânduri şi simţiri. Johnny Dromore, a cărui filosofie se limita la cai,

femei, vin, ţigări, glume, voioşie şi veşnicile rămăşaguri, restul părându-i neobişnuit şi ireal; Johnny Dromore, care undeva, în el, mai păstra totuşi ceva mai profund, o umbră de dorinţă, o aspiraţie, care nu prea semănau totuşi cu Johnny Dromore.

Ce ciudat sunau vorbele lui sacadate!

— L-ai mai văzut pe bătrânul Fookes? Ai fost vreodată la curse? Stai în oraş? Ţi-aduci aminte de bunul Blenker?

Apoi tăcere, pe urmă iarăşi o răbufnire:

— Te duci vreodată la Bambury? Te duci la curse? Vino la mine! Hai în bârlogul meu, tot n-ai nimic de făcut.

Nu-l puteai lămuri pe Johnny Dromore că un „cum îi zice” putea să aibă ceva de făcut.

— Vino, dragă. Sunt prost dispus, din pricina afurisitului ăsta de vânt de răsărit.

Îşi aducea bine aminte din vremea când stăteau în aceeaşi cameră la Bambury de această stare de melancolie care-l cuprindea pe Johnny Dromore după vreo aventură sau vreun chef.

Şi porniră în jos pe strada strâmtă din Piccadilly până în „bârlogul” de la etajul întâi, cu holul lui mic şi întunecos, cu desene de Van Beers, ilustraţii din *Bâlciul deşertăciunilor* şi litografii înfăţişând cai de curse şi curse cu obstacole, cu scaune mari şi toată colecţia de ghiduri pentru alergări, binocluri, capete de vulpi, coarne de cerbi şi cravaşe. Şi totuşi ceva îl frapă încă din prima clipă, ceva cu totul nepotrivit cu tabloul general – un vraf de cărţi, un vas cu flori şi o pisicuţă cenuşie.

— Stai jos, dragă. Ce vrei să bei?

Cufundat în moliciunea unui confortabil fotoliu din piele galbenă, cu braţe uriaşe, asculta şi vorbea rar. Bambury, Oxford, clubul lui Gordy – bietul bătrân Gordy, plecat acum dintre cei vii! – lucruri de mult trecute păreau că se perindă iarăşi prin faţa lui. Şi totuşi aceeaşi vagă senzaţie, aceeaşi impresie că în încăpere se afla ceva nepotrivit cu ansamblul plutea peste aceste rememorări, peste fumul de ţigară şi vorbele întretăiate ale lui Johnny

Dromore. Să fi fost desenul acela în sepia deasupra lui *Tantalus*, la capătul cel mai îndepărtat al bufetului de stejar, reprezentând chipul unei femei ce privea ţintă în cameră? Părea ceva straniu, contrastând cu lucrurile din jur ca şi florile, ca şi pisicuţa ce-şi lipea capul mic şi pufos de mâna lui. Cât de ciudat era ca un singur obiect să pară că umple întreaga odaie, oricât de departe ar fi fost de spiritul ei. S-ar fi zis că se prelungeşte ca o umbră peste picioarele întinse ale lui Dromore, peste faţa lui obosită, cu nasul lung, ascuns de o havană uriaşă; peste ochii lui ciudaţi, serioşi, batjocoritori, cu ceva meditativ izvorând din adâncurile lor.

— Eşti melancolic vreodată? E grozav de plicticos, nu-i aşa? Aşa-i când îmbătrâneşti. Ştii, Lenny, suntem groaznic de bătrâni!

Ah! De vreo douăzeci de ani nu-i mai spusese nimeni Lenny. Şi era adevărat: erau nemaipomenit de bătrâni.

— Când începi să te simţi bătrân, ştii, e timpul s-o faci lată, nu să stai să te uiţi. Vino cu mine la „Monte”!

„Monte Carlo”! Vechea rană, niciodată vindecată, începu să zvâcnească la auzul acestui cuvânt, încât cu greu putu să spună:

— Nu, nu mă interesează „Monte”!

Şi deodată văzu cum ochii lui Dromore îl cercetează, întrebători:

— Eşti însurat?

— Da.

— Niciodată nu mi te-am închipuit însurat!

Va să zică Dromore se gândise la el. Ciudat! El nu se gândise niciodată la Johnny Dromore.

— Iarna, când nu mergi la vânătoare, e cumplit de plictisitor. Te-ai schimbat foarte mult; te-am recunoscut anevoie. Ultima dată, când te-am zărit, te întorceai de la Roma sau nu ştiu de unde. Cum e când eşti sculptor? O dată am văzut ceva făcut de tine. Ai sculptat şi cai?

— Da. Chiar anul trecut făcuse un basorelief cu poney.

— Bănuiesc că sculptezi şi femei?

— Nu prea des.

Ochii i se făcură mari. Ciudat acest interes păgân! Se purta ca un copil, căci toţi cei de felul lui Johnny Dromore rămâneau mereu copii, oricum le-ar fi fost viaţa. Dacă Dromore i-ar fi spus ce are pe suflet, cum obişnuia să facă la Bambury, el i-ar fi zis: „Deci o faci latră; îmi închipui că petreci bine!” Aşa înţelegeau ei să reacţioneze. O manifestare diferită de atitudinea faţă de artă pe care-o luau evlavioşii filistini, cu sprâncenele ridicate plângător şi temându-se pentru sufletul lor. Tot copii! Nicio scânteiere de înţelegere pentru ceea ce însemna în realitate arta, pentru eforturile şi aspiraţiile ei!

— Câştigi bine?

— Da.

Din nou o privire cu ochii mari, dar de preţuire ca şi cum ar fi spus: „Ah! Face mai mult decât îmi închipuiam!”

În amurgul străbătut de lumina violetă ce răzbătea prin ferestre se aşternu o tăcere îndelungată: focul pâlpâia în faţa lor, pisica cenuşie torcea pe umărul lui, fumul ţigărilor de foi se ridica şi toate astea îi dădură o ciudată senzaţie de tihnă, cum nu mai cunoscuse de multe zile. Şi apoi, se auzi ceva sau cineva la uşă, lângă bufet. Dromore rosti cu o voce ciudată:

— Intră, Nell! O cunoşti pe fiica mea?

O mână o apucă pe a lui Lennan, o mâna ce părea că şovăie între hotărârea unei femei de lume şi căldura exuberantă a unui copil şi o voce tânără, limpede, tăioasă spuse:

— Îmi pare bine. E într-adevăr drăguţă pisica mea, nu-i aşa?

Dromore aprinse lumina. O siluetă destul de înaltă, într-un costum gri de călărie, uimitor de bine tăiat; o faţă nu chiar rotundă ca de copil, nici atât de plină ca a unei femei, roşind uşor, foarte calmă; un păr ondulat, castaniu deschis, strâns la spate cu o fundă neagră sub o pălărie

elegantă şi nişte ochi ca ai *Perditei* de Gainsborough[15] melancolici, cenuşii, magnetici, cu gene lungi, întoarse, ochi care te chemau spre ei, deşi erau încă inocenţi.

Şi tocmai când era pe punctul de a spune: „Cred că ai coborât din tabloul acela” – văzu faţa lui Dromore şi mormăi:

— Aşadar asta-i pisica dumitale?

— Da. Vine la oricine. Vă plac pisicile persane? E toată numai blană. Puneţi mâna!

Trecându-şi degetele prin blana pisicii, spuse:

— Pisicile fără blană sunt ciudate.

— Aţi văzut vreuna fără blană?

— Oh, da! În profesiunea mea trebuie să mergi dincolo de înfăţişarea exterioară. Sunt sculptor.

— Trebuie să fie grozav de interesant!

Ce femeie de lume! Dar şi ce copil! Şi acum băgă de seamă că semăna cu chipul din desenul în sepia, chip care părea însă mai bătrân: buzele nu erau atât de pline, privirea era mai puţin inocentă, obrajii nu erau atât de rotunzi, iar faţa îi era umbrită de tristeţe şi desperare – dovadă că viaţa fusese necruţătoare cu ea. Dar avea aceiaşi ochi şi te fascina, cu tot aerul ei de dezamăgire, datorat vieţii grele pe care o trăise. Apoi observă, prinsă de ramă, pe o vergea subţire, o perdea prăfuită, trasă într-o parte.

Vocea tânără, stăpânită, spunea:

— V-aş supăra dacă v-aş arăta desenele mele? Aţi fi nespus de amabil dacă v-aţi spune părerea despre ele.

Şi, cu groază, o văzu deschizând o mapă. În timp ce examina desenele ei şcolăreşti, o simţea uitându-se la el aşa cum fac animalele când şovăie dacă să te îndrăgească sau nu; apoi veni şi se aşeză atât de aproape încât braţul i se rezemă de al lui. Făcu eforturi să afle ceva bun în desene, dar nu găsi nimic. Şi dacă în alte chestiuni putea să mintă atât cât era nevoie ca să cruţe

[15] *Thomas Gainsborough* (1727-1788), pictor în ulei, acuarelist şi desenator, unul dintre cei mai de seamă portretişti englezi.

sentimentele oamenilor, când era vorba de artă nu era niciodată îngăduitor, aşa că zise:

— Se vede că nu te-a învăţat nimeni să desenezi.

— Vreţi să mă învăţaţi dumneavoastră?

Dar înainte de a-i răspunde, ea şi îndepărtase această întrebare naivă prin atitudinea ei de om mare.

— Sigur că nu se cuvenea să v-o cer. V-ar plictisi prea mult.

După asta îşi aminti vag cum Dromore îl întrebase dacă obişnuia să călărească vreodată la Row, în timp ce ochii ei îl urmăreau peste tot şi cum la plecare ea îi strânsese încă o dată mâna copilăreşte. Apoi se vedea coborând scările prost luminate, trecând pe lângă şirul de ilustraţii din *Bâlciul deşertăciunilor* şi ieşind pe stradă în bătaia vântului de răsărit.

III

OARE ERA MAI NELINIŞTIT SAU MAI puţin neliniştit în timp ce traversa Green Park-ul? Greu de precizat. Măgulit într-o măsură, şi ceva mai optimist deşi îl iritau întotdeauna relaţiile cu oamenii pentru care lumea artei era ceva atât de amuzant şi de fantastic! Ce idee să-i dea acelui copil lecţii de desen, acelei fete prostuţe cu ochii Perditei, preocupată de călărie şi de pisica ei. Ciudat cât de repede se împrietenise cu el! Probabil că era ceva mai altfel decât cei cu care era obişnuită. Şi ce afectat vorbea! O copilă ciudată, atrăgătoare, chiar drăguţă. Fără îndoială că nu avea mai mult de şaptesprezece ani şi pe deasupra era şi fiica lui Johnny Dromore!

Vântul bătea necruţător, lămpile licăreau printre copacii desfrunziţi. Londra e totdeauna frumoasă noaptea, o frumuseţe de care nu se sătura niciodată, chiar şi în ianuarie, când sufla vântul de răsărit. Îi plăceau contururile ei mari, mohorâte, dovedind rafinament, luminile ei sclipind ca o puzderie de stele căzătoare, nenumăratele vieţi ce o încălzeau prin zvâcnetele şi pulsaţiile lor, vieţi pe care ar fi dorit atât de dureros să le cunoască şi să se amestece cu ele.

Îi spuse Sylviei de întâlnirea lui. Dromore! Numele o şoca. Îşi aminti de-un vechi cântec irlandez, *Castelul din Dromore,* cu un refren bizar, obsedant.

Toată săptămâna, fiind un ger cumplit, începu să lucreze la un grup ce-i înfăţişa, în mărime naturală, pe câinii lor ciobăneşti. Apoi veni dezgheţul, o dată cu primele răbufniri ale vântului de sud-vest care îţi dădeau,

în fiecare an, în februarie, impresia ca a sosit o primăvară aşa cum n-ai să mai poţi întâlni vreodată, o primăvară jucându-se cu simţurile oamenilor, care, ca nişte albine somnoroase şi scăldate în razele soarelui încep să rătăcească neliniştite. I se trezi mai puternic decât oricând setea de a trăi, de a cunoaşte, de a iubi – dorul, de altceva. Dar, desigur, nu aceste sentimente îl determinară să-i facă o nouă vizită lui Dromore. Oh, nu: ci numai prietenia, având în vedere că nu-i spusese vechiului său coleg de şcoală unde locuia, nici că – dacă îi va face plăcere să vină – nevasta lui ar fi încântată să-l cunoască, fiindcă, fără doar şi poate, Johnny Dromore nu părea prea fericit, cu tot aerul lui hotărât! Da! era o datorie prietenească să meargă din nou la el.

Dromore şedea în fotoliul lui imens, cu o ţigară de foi în gură, cu un creion în mână şi cu un ghid Ruff pe genunchi; lângă el se afla o carte mare, verde. Avea un aer sărbătoresc, cu totul deosebit de melancolia afişată rândul trecut; murmură, fără să se ridice:

— Salut, bătrâne! Mă bucur că te văd. Ia-ţi un scaun. Ia te uită! Agapemone, cu cine crezi că ar trebui s-o încrucişez, cu San Diavolo sau cu Ponte Canet? E abia a patra generaţie încrucişată de la St. Paul. De data aceasta o să am un mânz grozav de la ea!

El, care n-auzise niciodată aceste nume consacrate, răspunse:

— Oh! Ponte Canet, fără îndoială. Dar dacă lucrezi, vin să te văd altădată.

— Doamne-Dumnezeule, nu lucrez! Ia o ţigară. Tocmai sfârşeam de cercetat *pedigree*-ul. Să văd ce voi reuşi să fac.

Şi Lennan se aşeză să urmărească investigaţiile lui Dromore; fumul ţigării de foi îi învălui pe amândoi; din când în când se auzeau exclamaţii în surdină.

Cercetările lui Dromore erau fără îndoială tot atât de importante şi de pasionante ca şi strădaniile lui Mark de a crea, în lut, căci în imaginaţia prietenului său prindea

fiinţă calul de rasă desăvârşit – aşadar şi el era un creator. Ceea ce făcea Dromore nu era doar un mijloc de a câştiga bani, ci un proces consfinţit prin senzaţia specifică pe care o simţi când îţi freci palmele, senzaţie ce întovărăşeşte, orice desăvârşire a creaţiei. Dromore îşi întrerupse lucrul numai o dată. Întoarse capul şi-i spuse:

— E foarte greu să potriveşti...

Veritabilă artă! Cât de bine cunoştea Lennan această desperată căutare a punctului de echilibru, acel punct nodal ce trebuie găsit înainte ca forma să prindă viaţă... Băgă de seamă că azi nu se aflau în odaie nici pisica, nici florile, nici măcar senzaţia unei prezenţe străine; chiar şi tabloul era acoperit cu perdeaua. Fata aceea fusese oare doar un vis, o nălucă scornită de dorinţa lui nestăpânită de tinereţe?

Apoi îl văzu pe Dromore punând jos cartea cea mare şi verde şi aşezându-se în faţa focului.

— Nell te-a plăcut deunăzi. Dar totdeauna ai avut tu succes la femei. Ţi-aduci aminte de fata aceea de la Coaster?

La cofetăria lui Coaster mergea în fiecare după-amiază când avea bani doar pentru plăcerea de a se uita sfios la o fată; voia să vadă un chip frumos, nimic mai mult. Acest lucru Johnny Dromore nu-l înţelegea mai bine acum decât atunci când erau la Bambury. N-ar fi folosit la nimic să încerce să-i explice. Îi privi ochii bulbucaţi şi-i auzi vocea glumeaţă:

— Ei, dar văd că încărunţeşti. Suntem într-adevăr bătrâni, Lenny! Când se însoară, omul îmbătrâneşte.

Lennan îi răspunse:

— Apropo! N-am ştiut niciodată c-ai fost însurat.

Expresia ironică de pe faţa lui Dromore dispăru ca şi flacăra unei lumânări pe care o stingi şi o roşeaţă arămie îi cuprinse obrajii. Câteva clipe nu scoase niciun cuvânt, apoi, întorcând capul spre tablou, mormăi răguşit:

— N-am avut parte să mă însor cu ea. Nell este din afara căsătoriei...

Pe Lennan îl cuprinse un fel de furie; de ce să spună Dromore aceste vorbe, ca şi cum i-ar fi fost ruşine de propria lui fiică? Era o atitudine caracteristică pentru oamenii de felul lui. Nimeni n-are idei atât de rigide ca un om de societate; nişte bieţi nenorociţi lăsaţi în voia valurilor opiniei publice, lipsită de ancora sentimentelor sincere şi adevărate! Şi neştiind dacă lui Dromore îi va face plăcere, se va bucura, sau se va îndoi de moralitatea lui, îi spuse:

— În ceea ce priveşte problema asta, orice om bine crescut s-ar purta mai drăguţ cu ea. Când are de gând să vină s-o învăţ desenul?

Dromore străbătu camera, trase perdeaua de pe tablou şi, cu o voce înăbuşită, remarcă:

— Doamne, Lenny, viaţa e nedreaptă. Naşterea lui Nell a ucis-o pe mama ei. Aş fi preferat să mor eu. Femeile n-au noroc.

Lennan se ridică din fotoliul lui confortabil cu inima cuprinsă de o durere adâncă şi nestinsă, amintindu-şi de noaptea aceea de vară când o altă femeie nu avusese noroc. Spuse liniştit:

— Dragul meu, trecutul e trecut.

Dromore trase la loc perdeaua peste tablou şi se apropie din nou de foc. Rămase câteva minute uitându-se ţintă la el.

— Ce-am să fac oare cu Nell? Creşte.

— Până acum cum te-ai descurcat?

— A fost la şcoală. Vara se duce în Irlanda – am acolo o veche proprietate. Va împlini însă optsprezece ani în iulie. Trebuie s-o prezint unor doamne şi toate celelalte. E al naibii de complicat! Cum? Cui?

Lennan se strădui să murmure:

— Nevastă-mea ar putea să fie una din ele,

Curând după aceea plecă. Johnny Dromore! Ciudat tutore pentru acest copil! Ce viaţă bizară trebuie să ducă ea în vizuina aceea de celibatar, înconjurată de cărţi de curse... Ce va ajunge? Căzută în plasa vreunui pierde-

vară din oraş, măritată cu el – fără îndoială că tatăl ei va avea grijă să împlinească această formalitate – gradul lui de respectabilitate fiind, bineînţeles, foarte înalt! Şi după aceea va lua poate drumul mamei ei – femeia nefericită din tablou, cu faţa atrăgătoare, desperată. Ei bine! asta nu era treaba lui!

IV

NU ERA TREABA LUI! NUMAI SENTImentul de camaraderie îl mânase încă o dată la Dromore după acea destăinuire ca să-i demonstreze că vorbele „din afara căsătoriei” aveau însemnătate numai în închipuirea lui; să-i încredinţeze încă o dată că Sylvia ar fi bucuroasă să primească oricând copila.

Când îi spuse soţiei sale de acea mică problemă legată de naşterea lui Nell, ea păstră o tăcere îndelungată, privindu-l în faţă. Apoi spuse:

— Sărmanul copil! Mă întreb dacă ştie! Chiar şi în ziua de azi oamenii sunt atât de neîngăduitori!

Mark se gândise că acela care acordă atenţie unui asemenea lucru o face numai ca să se poarte mai drăguţ cu fata. În asemenea probleme Sylvia se descurca mai bine având relaţii strânse cu opinia publică. Cunoştea oameni pe care el nu-i vedea şi care făceau parte dintr-o categorie „normală”.

Când s-a dus în cea de-a treia vizită, în „bârlogul” lui Dromore, era foarte târziu.

— Domnul Dromore, sir... – spuse servitorul având înfăţişarea unui om de o perfectă discreţie, calitate dăruită de o providenţă foarte înţeleaptă servitorilor din vecinătatea pieţii Piccadilly – domnul Dromore, sir, nu este acasă. Dar e aproape sigur că va reveni să se îmbrace. Domnişoara Nell este însă acasă, sir.

Ea stătea la o masă, lipind fotografii într-un album – o fiinţa tânără şi solitară în acest adăpost de holtei aflat la mijlocul vieţii! Fata nu-l auzise intrând şi Lennan rămase locului privindu-i ceafa acoperită de părul des, castaniu şi

creţ legat la spate şi atârnându-i pe rochia ei de un roşu-închis. La cuvintele blajine, confidenţiale ale servitorului:

— Domnul Lennan, domnişoară...

Adăugă şi el cu mai multă blândeţe:

— Pot să intru?

Îi întinse mâna cu un calm desăvârşit:

— Oh, da! Intraţi, dacă nu vă supără dezordinea pe care o fac. Şi, strângându-i puţin vârful degetelor, adăugă: V-ar plictisi să vedeţi fotografiile mele?

Se aşezară amândoi în faţa fotografiilor: instantaneele unor persoane cu puşti sau undiţe în mâini, mici grupuri de eleve, pisici, Dromore şi cu ea călare şi câteva fotografii ale unui tânăr cu o faţă lată, îndrăzneaţă şi foarte plăcută.

— Ăsta-i Oliver – Oliver Dromore – vărul de-al doilea al tatei. E drăguţ, nu? Vă place înfăţişarea lui?

Lennan nu ştia. Nu vărul ei de-al doilea, ci vărul de al doilea al tatălui ei!

Şi din nou se trezi în el flacăra aceea nesăbuită de milă, plină de indignare.

— Şi cum rămâne cu desenul? N-ai venit încă să te-nvăţ...

Ea se făcu aproape tot atât de roşie ca şi rochia.

— Am crezut că m-aţi invitat numai din politeţe. Nu trebuia să vă cer asta. Bineînţeles, o doresc din inimă, dar sunt sigură că o să vă plictisească.

— Nicidecum.

Auzind acest cuvânt, Nell se uită la el. Ce ochi ciudat de melancolici avea!

— Atunci pot să vin mâine?

— În orice zi doreşti, între douăsprezece şi jumătate şi unu.

— Unde?

El scoase o carte de vizită.

— Mark Lennan – da – îmi place numele dumneavoastră. Mi-a plăcut încă de rândul trecut. E foarte frumos.

Ce putea fi atrăgător într-un nume ca ea să-l placă din pricina lui? Faima lui de sculptor atâta câtă era – nu putea să aibă vreo legătură cu asta, pentru că fata habar n-avea de ea. Ah! dar un nume putea să însemne mult pentru o tânără. În copilăria lui cât farmec găsise în cuvintele: acadea, spaniol, Carniola, Aldebaran şi domnul Mc. Crae. Aproape o săptămână lumea întreagă fusese domnul Mc. Crae – un prieten oarecare al lui Gordy.

Cuprinsă parcă de o vrajă, ea vorbea acum cu destulă libertate despre şcoală, despre călărie şi automobilism – se părea că-i place viteza, despre Newmarket – care era „desăvârşit" şi despre teatre – amintind piese în genul celor pe care le putea accepta Johnny Dromore: acestea, împreună cu *Hamlet* şi *Regele Lear* erau tot ceea ce văzuse. Nu mai întâlnise o fată atât de neiniţiată în cele spirituale sau în artă – nu proastă, beneficiind, pare-se de un anumit bun gust înnăscut, dar care nu avusese prilejul să cunoască prea multe. Cum se putea asta alături de Johnny Dromore? *Duce et auspice*[16], Johnny Dromore! Fusese dusă într-adevăr la Galeria Naţională, pe când era la şcoală. Şi Lennan îşi închipui opt sau zece fete ţinându-se de fustele unei domnişoare bătrâne, admirând câinii lui Landseer[17], chicotind pe înfundate în faţa îngerilor lui Boticelli, căscând gura, zburdând, sporovăind ca nişte păsărele într-un crâng.

Dar în ciuda mediului înconjurător, copila aceasta a lui Johnny Dromore era mult mai inocentă decât fetele cultivate de aceeaşi vârstă. Dacă ochii ei cenuşii, magnetici îl urmăreau o făceau cu sinceritate şi inconştient. În ei nu se vedea deocamdată nicio sclipire de uşurătate.

Trecu un ceas şi Dromore nu se ivi. Singurătatea tinerei fete în această locuinţă neospitalieră începu să acţioneze puternic asupra echilibrului lui sufletesc: „Ce făcea ea

[16] Sub conducerea şi sub auspiciile lui. (lat.)

[17] *Sir Eduin Henry Landseer* (1802-1873), pictor, sculptor şi gravor englez. A avut succes mai ales cu tablourile reprezentând câini.

seara?”

— Uneori merg la teatru cu tata. Dar mai mult stau acasă.

— Şi atunci ce faci?

— Oh! Citesc sau vorbesc franţuzeşte.

— Cum? Singură?

— Da – sau uneori cu Oliver, când vine.

Aşadar Oliver venea pe aici.

— De când îl cunoşti pe Oliver?

— Oh! Din copilărie.

Voise să întrebe „Şi cât e de-atunci?” dar reuşi să se stăpânească, în timp ce se pregătea de plecare.

Ea îl apucă de mânecă şi zise:

— Nu plecaţi!

Spunând aceasta îl privi la fel ca un câine care ar fi vrut să-l muşte în glumă, cu buza de sus ridicată deasupra dinţilor ei mici şi albi înfipţi în buza de jos şi cu bărbia puţin ieşită în afară. O strâmbătură de copil încăpăţânat.

Dar îndată ce el îi zâmbi şi murmură:

— Ah! dar trebuie să plec, vezi bine! îşi recăpătă bunele maniere, spunându-i cam tristă:

— Nu-mi spuneţi deloc pe nume. Nu vă place numele meu?

— Nell?

— Da. Dar de fapt mă cheamă Eleonor. Nu vă place?

Chiar dacă i s-ar fi părut oribil, nu putea totuşi să răspundă decât:

— Îmi place foarte mult.

— Îmi pare bine. La revedere.

Când ieşi în stradă, se simţi profund tulburat, ca un om căruia în loc să-i fie strânsă mâna, i-ar fi fost smulsă inima. Şi această senzaţie de căldură şi de uimire dură până acasă.

Îmbrăcându-se pentru cină, se cercetă cu o neobişnuită atenţie. Da, părul negru era încă des, dar începea – neîndoielnic – să încărunţească; avea multe riduri în jurul ochilor încă vioi când zâmbeau, duşi însă în fundul capului

ca şi cum viaţa i-ar fi împins acolo. Pometii obrajilor deveniseră acum proeminenţi şi faţa îi era foarte slabă şi măslinie, iar maxilarul părea ascuţit şi osos sub mustaţa încă neagră. În general o faţă pe care viaţa îşi pusese pecetea şi după cât putea să bage de seamă fără nimic plăcut pentru o copilă, care s-o determine să-i acorde prietenia.

Sylvia intră în vreme ce el se studia aducându-i o sticlă de colonie abia deschisă. Totdeauna îi făcea cadou câte ceva, nimeni nu era atât de drăguţ ca ea în această privinţă. Cu rochia gri, decoltată, cu drăgălăşenia ei, cu faţa albă şi liniştită şi cu părul auriu-deschis, atât de puţin atins de timp, ar fi fost într-adevăr frumoasă dacă ar fi avut mai multă profunzime şi personalitate. De altfel şi spiritului ei îi lipsea ceva ce i-ar fi dat mai mult relief. N-ar fi vrut însă pentru nimic în lume să ştie că el simţea această lipsă.

Dacă un bărbat nu putea să treacă peste micile defecte ale unei fiinţe atât de bune, de modeste şi de iubitoare, nici nu merita să trăiască.

În această seară ea cânta din nou *Castelul din Dromore* cu refrenul lui ciudat şi obsedant. Şi când Sylvia plecă sus, iar el rămase fumând lângă foc, i se păru că fata cu rochie roşu închis venise şi se aşezase în faţa lui cu ochii aţintiţi asupră-i, ca atunci când stătuseră de vorbă. Roşul-închis îi venea bine! Se potrivea cu expresia ei când îl rugase: „Nu pleca”.

Mare lucru dacă fata asta, cu ascendenţa ştiută, nu avea pe dracul în ea!

V

A DOUA ZI FU CHEMAT DIN ATELIE-rul lui şi asistă la o scenă formidabilă: Johnny Dromore, foarte elegant, vorbea cu Sylvia ciudat de amabil şi ascunzându-şi cu grijă zâmbetul ironic din colţul ochilor! „Doamna Lennan călărea? Ah! Era prea ocupată, desigur. Îl ajuta pe Mark cu...? Nu? Deci aşa! Fără îndoială, citea mult?! El n-avea niciodată timp să citească. E grozav de plicticos să n-ai timp să citeşti.” Şi Sylvia îl asculta şi zâmbea foarte liniştită şi blândă.

De ce venise Dromore? Să cerceteze casa, să descopere de ce Lennan şi soţia lui nu erau impresionaţi de cuvintele „din afara căsătoriei” şi dacă menajul lor era respectabil? Un om trebuie să se uite de două ori la un „cum se cheamă”, chiar dacă la şcoală au împărţit aceeaşi cameră. Lui Dromore îi făcea bineînţeles cinste faptul că avea atâta grijă de fiica sa în paguba timpului hărăzit făuririi calului de curse desăvârşit! În ansamblu, se părea că ajunsese la concluzia că familia Lennan i-ar putea fi de folos lui Nell într-o perioadă neliniştitor de apropiată, când fata va trebui să iasă în lume; se părea chiar că fusese vrăjit de bunătatea evidentă a Sylviei, determinându-l să renunţe la obişnuita lui atitudine circumspectă, să-şi lepede armura confecţionată din zeflemea, cu care căuta să se apere în aşa fel încât nimeni să nu poată obţine vreun avantaj asupra lui în veşnicul pariu al vieţii. Lennan simţi aproape o uşurare atunci când Sylvia îi părăsi şi în ochii lui Dromore se zări iarăşi acea curiozitate păgână ca şi cum ar fi nădăjduit, în ciuda speranţei părinteşti, să afle ceva amuzant undeva,

în acea misterioasă Mecca a vremurilor bune, în atelierul unui „cum se cheamă”. Era nostim să urmăreşti conflictul dintre uşurare şi dezamăgire. Vai! Niciun model, nici măcar un nud, nimic decât portrete, mulaje de animale şi alte asemenea lucruri sobre – absolut nimic care să fi putut face să roşească obrazul unei persoane tinere sau să sclipească ochii lui Johnny Dromore.

Cu ce tăcere curioasă se învârtise de câteva ori în jurul grupului de câini ciobăneşti, cercetându-i cu nasul lui lung şi încovoiat. Cu ce ciudată bruscheţe spusese:

— Grozav de bun! Nu vrei să-mi faci un grup cu Nell călare?

Şi cu ce îndoielnică luare-aminte ascultase răspunsul:

— Poate aş putea să fac o statuetă a ei; dacă o fac, tu vei avea mulajul.

Se gândea oare că ar putea fi păcălit într-un fel? Rămase câteva clipe nemişcat, apoi murmură ca şi cum ar fi hotărât un pariu:

— S-a făcut! Şi dacă vrei să mergi călare împreună cu ea ca s-o poţi sculpta mai bine, îţi ţin oricând la dispoziţie un cal.

După ce plecă, Lennan rămase singur în amurgul ce se lăsase şi privi intens grupul nefinisat de câini ciobăneşti. Din nou se simţi iritat la contactul cu ceva străin, ostil, lipsit de înţelegere! De ce să le îngăduie acestor Dromori să pătrundă astfel în viaţa lui? Închise atelierul şi reveni în salon.

Sylvia stătea în faţa căminului şi privea focul. Se trase mai aproape de el ca să-şi culce capul pe genunchii lui.

Flacăra unei lumânări de pe masa ei de scris îi strălucea în păr, pe obrazul şi pe bărbia atât de puţin modificate de ani. Făcea un tablou frumos – cu acea flacără a lumânării, ce pâlpâia, arzând încet şi picurând ceară albă; flacăra care, dintre toate lucrurile neînsufleţite, era cea mai plină de viaţă, ca un spiriduş; atât de blândă şi de vagă, încât abia îţi puteai da seama că era totuşi foc. O adiere de vânt trecu peste ei şi Mark

se sculă să închidă fereastra. Când se întoarse, Sylvia îi spuse:

— Îmi place domnul Dromore. Cred că e mai drăguţ decât pare.

— M-a rugat să fac o statuetă a fiicei lui, călare.

— Şi o vei face?

— Nu ştiu.

— Dacă e într-adevăr atât de drăguţă, fă-o.

— Drăguţă nu e tocmai cuvântul potrivit, dar fata are ceva neobişnuit.

Se întoarse şi ridică ochii spre el. Simţi instinctiv că avea să urmeze o întrebare la care îi va fi greu să răspundă.

— Mark!

— Da.

— Voiam să te-ntreb: acum eşti într-adevăr fericit?

— Sigur. De ce n-aş fi?

Ce altceva putea să-i răspundă? Să-i vorbească de simţămintele lui din ultimile luni, simţămintele acelea atât de ridicole pentru cine nu le trăia, numai ca să-i producă o tulburare îngrozitoare?

După ce ascultă răspunsul, Sylvia se întoarse iar către foc, rezemându-se în tăcere de genunchii lui...

Trei zile mai târziu câinii ciobăneşti părăsiră brusc poza în care-i ademenise cu atâta greutate şi porniră spre uşa atelierului. În stradă se afla Nell Dromore, călare pe un cal mic, zvelt, negru, cu o stea albă în frunte, cu copite albe şi nişte urechi diavoleşti de ţap, ciulite şi, către vârf, foarte apropiate una de alta.

— Tata mi-a spus că-i mai bine să vin călare şi să vi-o arăt pe Magpie. Nu-i prea cuminte când trebuie să stea pe loc. Sunt câinii dumneavoastră? Ce drăguţi!

Îşi trecuse genunchii peste capătul şeii şi se pregătea să coboare. Câinii ciobăneşti se ridicară îndată pe picioarele din spate, rezemându-se de ea. Lennan ţinea calul negru: un animal mic, bizar, tot numai foc şi muşchi,

cu o piele mătăsoasă, cu ochii umezi, genunchi foarte drepţi şi cu o coadă subţire şi lungă. Micul animal nu avea nimic din acea frumuseţe banală, atât de descurajantă pentru artişti.

Uitase de călăreaţă până ce ea, ridicându-şi privirea de la câini îl întrebă:

— Vă place? E drăguţ din partea dumneavoastră că vreţi să ne faceţi o statuetă.

Când ea plecă, uitându-se înapoi până ce dădu colţul, încercă să ademenească iar câinii pentru a-i poza. Dar nu mai voiau să stea, se duceau mereu la uşă, ascultând şi adulmecând şi totul părea tulburat şi scos din matca lui.

În aceeaşi zi, după-amiază, la îndemnul Sylviei se duseră să facă o vizită lui Dromore.

În timp ce erau poftiţi înăuntru, auzi vocea stridentă a unui bărbat vorbind într-o limbă străină şi apoi răspunsul ei:

— Nu, nu, Oliver. *Dans l'amour il y a toujours un qui baise, et un qui tend la joue*[18].

Stătea în fotoliul tatălui ei, iar pe pervazul ferestrei văzură un tânăr rezemat leneş, care se ridică şi rămase neclintit, cu o expresie aproape obraznică pe faţa-i lată, dar plăcută. Lennan îl cercetă cu interes: putea să aibă vreo douăzeci şi patru de ani, era cam filfizon, cu un păr negru ondulat şi cu ochi căprui puţin oblici. Ca şi în fotografie, avea o privire ciudat de cutezătoare.

Vocea lui, când catadixi să-i salute, era cam ascuţită, dar nu dezagreabilă, având o tărăgănare leneşă în ea.

Rămaseră doar câteva minute, apoi plecară. În timp ce coborau scările slab luminate, Sylvia spuse:

— Ce drăguţ a spus la revedere, ca şi cum ar fi întins obrazul să i-l sărutăţi! O găsesc simpatică! Şi tânărul de asemenea. Se potrivesc amândoi.

Lennan răspunse cam brusc:

— Da! Cred că se potrivesc.

[18] În dragoste e totdeauna unul care sărută şi unul care întinde obrazul. (fr.)

VI

DUPĂ ACEEA NELL VENI DESEORI LA ei, uneori singură, de vreo două ori cu Johnny Dromore şi de câteva ori cu tânărul Oliver, care, vrăjit de farmecul Sylviei, îşi pierdu curând aerul lui distant. Începuse şi lucrul la statuetă. Apoi sosi primăvara, cu acea preocupare pe care ţi-o oferea viaţa – cursele de cai „pe teren plat”, când geniul lui Johnny Dromore nu mai era stingherit de riscurile „săriturilor”. Veni să ia masa cu ei cu o zi înainte de prima cursă de la Newmarket. Avea o slăbiciune pentru Sylvia şi nu uita niciodată să-i spună lui Lennan când pleca:

— Soţia ta e o femeie încântătoare!

Şi ea avea o slăbiciune pentru el, fiindcă-şi dădea seama cât de neajutorat şi de vrednic de milă e acest om de lume.

În seara aceea, după ce Dromore plecase, ea îi spuse lui Mark:

— N-ar fi bine s-o chemăm pe Nell să stea cu noi până termini statueta? Acum, când tatăl ei lipseşte atât de mult, trebuie să se simtă foarte singură.

Numai Sylvia putea să gândească în felul ăsta. Dar oare le va face plăcere sau îi va indispune prezenţa în casă a acestei copile ciudat de mature, cu aeru-i încrezător şi cu ochii Perditei?

Nici el nu-şi dădea seama.

Nell veni la ei plină de bucurie – ca un câine care, fiind lăsat acasă când familia pleacă în vacanţă, începe să-i îndrăgească pe cei care-l bagă în seamă.

Nu stânjenea pe nimeni, fiind destul de obişnuită să se

amuze singură, iar pe de altă parte era interesant de observat cum trecea brusc, de la copil la femeia de lume. Îi încercă o nouă senzaţie: să vezi în casă o fiinţă tânără. Amândoi, şi el şi Sylvia, doriseră mult să aibă copii, dar n-avuseseră noroc. De două ori li se pusese în cale boala. Să fi fost acel gol ce-l simţea în suflet, lipsa de profunzime care o împiedicaseră să devină mamă? Fiind singurul copil la părinţi n-avea nepoate sau nepoţi. Băieţii lui Cicely fuseseră tot timpul plecaţi la şcoli şi acum peregrinau prin lume. Da, într-adevăr, o nouă senzaţie şi încă una care-l făcea pe Lennan să-şi uite neliniştile.

Cu excepţia orelor când Nell poza, n-o prea vedea, intenţionat, lăsând-o să se cuibărească sub aripile Sylviei de sub care se părea că n-ar vrea să mai plece niciodată. Astfel că îşi rezerva posibilitatea de a se amuza de înflăcărările ei bizare şi de perioadele de calm şi mai bizare, bucurându-se şi de plăcerea estetică de a o admira pe ea, a cărei privire pe jumătate hipnotizată, pe jumătate hipnotică mărturisea un fel de drăgălăşenie visătoare şi emoţionantă ca şi cum ar fi fost plină de efuziuni ce n-aveau asupra cui să se reverse.

În fiecare dimineaţă, după ce poza, luase obiceiul să stea aplecată peste desenele ei, unde nu făcea niciun progres; surprindea adesea urmărindu-i mişcările cu ochii ei mari, în timp ce câinii ciobăneşti stăteau neclintiţi la picioare, clipind îngrozitor atât de fascinantă era puterea ei de seducţie. Şi păsările lui, o stăncuţă şi o bufniţă ce se simţeau ca la ele acasă în atelierul lui, o îngăduiau, deşi nu suportau nicio altă femeie în afara de îngrijitoare.

Stăncuţa i se aşeza pe umăr şi-i ciugulea rochia, dar bufniţa se mărginea doar s-o provoace la întrecere cu privirea ei magnetică, întrecere ce nu se sfârşea niciodată cu izbânda vreuneia din ele.

Acum, când fata stătea la ei, Oliver Dromore începuse să le frecventeze des casa, venind la orice oră, cu scuze foarte şubrede. Nell se purta cu el nemaipomenit de capricios. Uneori de abia îi vorbea, alteori îl trata ca pe un

frate şi, cu toată nepăsarea lui, bietul tânăr, în funcţie de dispoziţia ei, stătea ori supărat, ori o privea cu adoraţie.

Lennan îşi amintea mai ales de una din serile de iulie. După o zi de muncă intensă, ieşise din atelierul lui în grădină ca să fumeze o ţigară şi să simtă puţin căldura soarelui pe obraji înainte ca acesta să se mistuie în spatele zidului. Din depărtare se auzea o flaşnetă cântând un vals şi el se aşeză să o asculte, pe marginea unui ciubăr cu o hortensie, sub fereastra salonului. Nu se vedea de-acolo nimic în afară de un petic de cer albastru şi de un fir de fum ieşind din hornul bucătăriei. Nu se auzeau decât valsul şi freamătul neîntrerupt al străzii. În vreo două rânduri zări graurii zburând deasupra casei. Se lăsase o linişte adâncă şi glodurile lui pluteau împreună cu fumul ţigării să întâlnească cine ştie ce alte gânduri, căci ele, fără îndoială, îşi trăiau viaţa lor efemeră – năzuind să-şi afle perechea şi, după ce se împleteau uşor, o porneau mai departe. Şi de ce nu? Orice lucru e posibil în această lume plină de minuni... Chiar şi sunetele valsului acela plutind în zări depărtate va afla poate vreun alt cânt de care să se alăture, cu care să se împletească şi să dea la iveală încă o melodie. Iar aceasta, la rândul ei, se va avânta mai departe ca să ajungă din urmă zumzetul unui ţânţar sau al unei musculiţe, din care să prindă fiinţă apoi alte şi alte melodii.

Ciudat cum fiecare lucru tinde să se întovărăşească cu altul! În această grădină ascunsă, cu pietriş, cu ghivece, cu straturi de flori, ochii i se opriră pe o hortensie roz pe care se odihnea o albină. Micuţa vietate, plăpândă şi singuratică, rămăsese agăţată, somnoroasă, ca şi cum ar fi uitat de ce venise, sustrasă poate ca şi el de la treburi de cele din urmă raze ale soarelui. Aripile ei, lipite de trup, sclipeau, ochii îi părea închişi. Şi flaşneta, continua să murmure un cântec de dor, de speranţă, de alean...

Prin fereastra de deasupra capului îl auzi pe Oliver Dromore – o voce ascuţită, uşor tărăgănată, pe care

puteai întotdeauna s-o recunoşti; un glas ce perora la început foarte blând, iar pe urmă din ce în ce mai insistent, poruncitor; apoi, deodată Nell strigă:

— Oliver, nu vreau! Nu vreau! Nu! Nu!

Se ridică să plece să nu mai audă. Apoi se trânti o uşă şi o văzu la o fereastră, deasupra sa, înclinată mult în afară, aprinsă la faţă, cu ochii sclipind mânioşi, cu buzele pline întredeschise.

O întrebă:

— Ce s-a întâmplat, Nell?

Ea se aplecă în jos şi-l prinse de mână. Ardea ca focul.

— M-a sărutat! N-am vrut să-l las, nu vreau să-l sărut!

I se perindară prin minte tot felul de cuvinte cu care te alină copiii ce s-au lovit, dar se simţea nesigur, stânjenit. Şi deodată ea se aplecă şi-şi lipi fruntea arzândă de buzele lui. Era ca şi cum ar fi fost într-adevăr un copil care, ca să-i treacă durerea, voia să-i fie sărutat locul lovit.

VII

DUPĂ ACEASTĂ CIUDATĂ RĂBUFNIRE, Lennan se gândi îndelung dacă trebuia sau nu să-i atragă atenţia lui Oliver. Ce-ar fi putut să-i spună? Pe ce poziţie să se situeze şi ce sentimente să mărturisească? Sau să-l abordeze pe Dromore? Nu era atât de uşor să discute un asemenea subiect cu cineva a cărui unică preocupare erau cursele de cai. Şi nu se putea hotărî nici să-i vorbească Sylviei. Ar fi însemnat să încalce încrederea acordată lui dacă povestea despre revolta copilului şi despre clipa zguduitoare când îşi lipise fruntea înfierbântată de buzele lui din dorinţa de a fi mângâiată. O astfel de mărturisire trebuia s-o facă Nell însăşi, şi numai dacă voia.

Dar cel care rezolvă dificila problemă fu tânărul Oliver; în ziua următoare veni el însuşi în atelier. Intră cu morga Dromorilor, foarte îngrijit, purtând joben, o haină neagră impecabilă şi nişte mănuşi galbene foarte frumoase. Cu ce se ocupa oare acest tânăr, în afară de faptul că făcea parte din garda naţională şi vâna toată iarna, numai el singur părea s-o ştie. Nu-şi ceru scuze că-l întrerupe şi un timp rămase tăcut fumându-şi ţigara şi trăgând câinii de urechi.

Lennan continuă să lucreze, aşteptând. Întotdeauna îl găsise atrăgător pe Oliver cu faţa lui tânără, lată, plăcută, cu păru-i creţ şi negru, cu veselia-i cam obraznică, dar care părea acum atât de stânjenit.

Până la urmă Oliver se ridică şi se apropie de *Fata pe calul Magpie,* statueta neterminată.

Întorcându-se în aşa fel încât să nu i se poată vedea

faţa, începu să vorbească:

— Dumneavoastră şi doamna Lennan aţi fost foarte amabili cu mine. Ieri m-am purtat ca un netrebnic. M-am gândit că e mai bine să vă spun. Ştiţi, vreau să mă căsătoresc cu Nell!

Lennan era fericit că băiatul îşi ascunsese faţa cu atâta grijă.

Mâinile i se opriră pe ceea ce lucra, înainte de a-i răspunde;

— Oliver, Nell e încă un copil.

Şi apoi, băgând de seamă că degetele-i fac o mişcare greşită în lut, fu uimit de el însuşi.

Îl auzi din nou pe Oliver:

— Luna aceasta va împlini optsprezece ani. Odată ce va începe să iasă în lume, nu ştiu ce va face. Bătrânul Johnny nu e în stare să aibă grijă de ea.

Tânărul era foarte roşu la faţă. Uitase acum să se mai ascundă. Apoi se făcu palid şi mormăi printre dinţii încleştaţi:

— Mă înnebuneşte. Nu ştiu cum să nu... Dacă nu va fi a mea, mă voi împuşca. Să ştiţi că am s-o fac... aşa sunt eu. Ochii ei sunt de vină. Te scot din fire şi apoi te lasă... Mucul ţigării îi căzu din mână pe podea. Se spune că mama ei era la fel. Sărmanul Johnny! Domnule Lennan, credeţi că pot nutri vreo speranţă? Nu acum, în clipa asta; ştiu că e prea tânără!

Lennan făcu un efort şi-i răspunse:

— Dragul meu, cred că da. Ai vorbit cu soţia mea?

Oliver dădu negativ din cap.

— E atât de bună, dar nu cred c-ar înţelege felul meu de a simţi.

Un zâmbet ciudat flutură pe buzele lui Lennan.

— Ei bine, trebuie să-i mai laşi fetei timp. Poate după ce trece vara şi se întoarce din Irlanda.

Tânărul răspunse morocănos:

— Da. Dar, ştiţi, o să merg şi eu acolo. Şi n-am să mă pot ţine prea rezervat.

Îşi luă pălăria.

— Cred că nu trebuia să vin şi să vă plictisesc cu toate poveştile astea, dar Nell are o deosebită consideraţie pentru dumneavoastră, iar dumneavoastră sunteţi altfel decât majoritatea oamenilor încât mi-am închipuit că nu vă veţi supăra.

La uşă se întoarse din nou:

— Ceea ce spuneam adineauri, despre ce-aş putea face dacă n-aş putea-o avea nu era un fleac. Oamenii spun deseori asemenea lucruri, dar eu le şi îndeplinesc.

Îşi puse jobenul şi plecă.

Lennan rămase cu ochii pironiţi la statuetă. Deci aşa! Pasiunea sfărâma chiar şi platoşele Dromorilor. Pasiune! Ce inimi ciudate îşi alege pentru a înflori!

„Sunteţi altfel decât majoritatea oamenilor, încât mi-am închipuit că nu vă veţi supăra!” De unde ştiuse acest tânăr că Sylvia nu va putea înţelege o pasiune atât de năvalnică? Şi ce-i dăduse convingerea că el o va înţelege?

Se citea oare ceva pe faţa lui? Se vede că da! Chiar şi Johnny Dromore, cel mai taciturn dintre oameni, îi dezvăluise acel unic ceas din existenţa lui când se lăsase purtat de furtuna pasiunii.

Da! Statueta asta nu-i va reuşi, oricât s-ar strădui. Oliver avea dreptate – ochii ei purtau vina! Ce fulgere scoteau când erau cuprinşi de furia lor copilărească! Scânteiau când erau mânioşi, dar cât de ispititori şi de rugători fuseseră când îşi lipise faţa de a lui, ca un copil care imploră.

Dacă acum erau aşa, cum vor fi când se va deştepta femeia din ea? Mai bine să nu se gândească prea mult la Nell! Mai bine să-şi vadă de treabă şi să nu uite că în curând va împlini patruzeci şi şapte de ani! Nu era deloc rău că săptămâna viitoare pleca în Irlanda!

Cu o seară înainte de plecare o luară la operă să vadă *Carmen.* Îşi amintea că purta o rochie albă, închisă aproape până la gât şi o garoafă roşie, întunecată, în panglica ce-i lega părul creţ, lăsat pe spate. Era

încântător s-o vezi în ce stare de extaz căzuse! Era ameţită de această operă pe care el o văzuse de nenumărate ori; atingea când mâna lui, când pe a Sylviei, întrebând în şoaptă:

— Cine-i ăsta? Ce se întâmplă acum?

Carmen îi plăcu enorm, dar Don Jose era „prea gras în hăinuţa lui caraghioasă”, până ce, ca urmare a geloziei lui nebuneşti din ultimul act, crescu vertiginos în ochii ei. Când, la sfârşit, Carmen se prăbuşi ucisă, Nell îl apucă pe Lennan de braţ, pierdută de emoţie, respirând greu, încât toţi vecinii tresăriră.

Tulburarea ei era mult mai impresionantă decât cea care domnea pe scenă. Lennan dorea nespus de mult s-o poată mângâia, s-o liniştească şi să-i spună:

— Draga mea, nu-i decât o poveste!

Iar când spectacolul se sfârşi şi doamna care fusese atât de perfect ucisă precum şi bietul ei iubit gras şi mic apărură în faţa cortinei, Nell, uitând că era o femeie de lume, se aplecă în afară şi aplaudă din răsputeri. Noroc că Johnny Dromore nu se afla acolo s-o vadă!

Dar cum toate lucrurile au un sfârşit, şi ei trebuiră să se ridice şi să plece. Pe când îşi croiau drum spre ieşire, Lennan simţi un deget mic şi fierbinte agăţat de-al lui, ca şi cum fata ar fi vrut neapărat să i-l strângă. Nu ştia cum să reacţioneze. Ea păru însă că-şi dă seama de lipsa lui de entuziasm aşa că în curând îi dete drumul. În trăsură, până acasă, tăcu tot timpul. La fel de preocupată îşi mâncă sanvişurile şi-şi sorbi limonada. Se lăsă sărutată de Sylvia şi din nou, ca o femeie de lume, îi rugă să nu se scoale, a doua zi când pleca, fiindcă trebuia să pornească la şapte ca să prindă vaporul spre Irlanda. Apoi, întinzându-i mâna lui Lennan îi spuse cu gravitate:

— Vă mulţumesc foarte mult că m-aţi scos în lume în seara aceasta. La revedere!

El rămase fumând, la fereastră, mai mult de o jumătate de oră. Acolo nu răzbătea lumina nici unui felinar şi noaptea era neagră ca o catifea cernită atârnând

deasupra platanilor. În cele din urmă, cu un oftat închise geamurile şi urcă scările, pe întuneric, în vârful picioarelor. Pe neaşteptate, petecele alb al holului păru că se mişcă spre el. O căldură, o mireasmă, un sunet ca un suspin slab şi un obiect moale îi fu strecurat în mână.

Apoi peretele se dădu înapoi şi el rămase ascultând: nu se mai auzea niciun zgomot, nimic! Ajungând în dormitorul lui privi la ceea ce avea în mână. Era garoafa din părul ei. Ce-o apucase pe copilă să i-o ofere în felul ăsta? Carmen! Ah! Carmen! Şi uitându-se ţintă la floare, o ţinu departe de el cu un fel de groază, în timp ce parfumul i se împrăştia în aer. Şi deodată o apropie, aşa fragedă cum era, de flacăra unei lumânări până arse, se zgârci, devenind de un negru catifelat. Apoi inima îl dojeni aspru pentru fapta sa crudă. Floarea mai era frumoasă, dar mireasma îi pierise. Se întoarse spre fereastră şi o aruncă departe, în beznă.

VIII

ACUM, CÂND ERA ABSENTĂ, ERA CIUdat cât de puţin vorbeau despre Nell, deşi stătuse cu ei atâta vreme. Foarte curând după ce plecase, primiră o scrisoare de la ea, adresată Sylviei, care se încheia astfel: *„Tata vă transmite cele mai respectuoase salutări. Vă rog să le primiţi împreună cu dragostea mea pentru dumneavoastră, pentru domnul Lennan şi pentru toate animalele — Nell.*

Oliver va sosi aici săptămâna viitoare. Vom merge la câteva curse.”

Era greu să discuţi despre ea după întâmplarea aceea cu floarea, prea bizară pentru a fi povestită – o întâmplare căreia Sylvia i-ar fi exagerat însemnătatea – cum de altfel ar fi făcut orice femeie.

Totuşi, ce altceva fusese decât o reacţie necontrolată a unei copile sentimentale, dornice să-şi exteriorizeze sentimentele provocate de emoţia acelei opere? Ce altceva decât înflăcărarea avântată a unei copile, una din privirile repezi aruncate pasiunilor misterioase către care sunt atraşi tinerii? Nu putea să trădeze momentul acela plăcut de nebunie. Şi pentru că nu voia să-l trădeze, era mult mai afectuos cu Sylvia decât de obicei.

Nu-şi făcuseră planuri de vacanţă şi căzu îndată de acord cu ideea ei de a merge la Hayle. Acolo, numai acolo, această ciudată nelinişte îl va părăsi. De mulţi ani nu mai fuseseră la vechea locuinţă; de fapt de când murise Gordy, mai mult o închiriaseră.

Părăsiră Londra târziu, în august. Sosiră pe înserate. Caprifoiul fusese de mult scos de pe gardul de lemn al

gării, gard de care se rezemase cu douăzeci şi nouă de ani în urmă, când urmărea cu privirea trenul care o ducea pe Anna Stormer departe de el. În trăsură Sylvia se strânse lângă el şi-l luă de mână pe sub pledul vechi ce-i apăra de praf. Amândoi erau la fel de emoţionaţi la vederea casei bătrâneşti. Niciun suflet din vremurile de demult nu se mai afla acum acolo – numai casa, copacii, bufniţele şi stelele; râul, parcul şi stâncile. Când au ajuns, se întunecase de-a binelea. Erau pregătite doar dormitorul şi două salonaşe în care se aprinsese focul, deşi vara încă nu trecuse. Acelaşi bătrân şi nesuferit Elcatherley privea în jos de pe panourile de stejar negru. Aceeaşi aromă de mere şi un vechi miros de şoareci se simţeau ici şi colo prin coridoarele întunecate, cu scările lor cu cotituri neaşteptate. Totul era ciudat de neschimbat, aşa cum sunt casele bătrâneşti când le închiriezi mobilate.

La miezul nopţii se trezi. Prin fereastra deschisă şi fără perdele noaptea fremăta de viaţă cu roiul ei de stele legănându-se şi tremurând pe bolta cerească; în depărtare se auzea ţipătul melancolic, moale şi catifelat al unei bufniţe. Vocea Sylviei, foarte aproape de el, spuse:

— Mark, ţi-aduci aminte de noaptea aceea când steaua ta s-a prins în părul meu?

Da, îşi amintea. Şi în mintea lui somnoroasă, abia trezită din visuri, se rotea mereu, neîncetat, refrenul ciudat şi lipsit de sens: *„Niciodată, niciodată nu-l voi părăsi pe domnul Micawber...”.*

A fost o lună de vacanţă plăcută; cu lecturi, cu plimbări cu câinii de prin împrejurimi, cu popasuri îndelungate printre pietroaiele cele mari sau pe malul râului, privind animalele şi păsările.

Vechea seră mică, templul în care-şi ţinuse „capodoperele” lui de la început, mai dăinuia şi era folosită ca adăpost pentru stropitori. N-avea niciun chef de lucru. Nu făcea nimic, nu era neliniştit, plictisit, ci doar aştepta – nici el n-avea habar ce. În orice caz Sylvia era

fericită, înflorea în aceste locuri bătrâneşti pierzându-şi paloarea feţii, cu toate că-şi luase, ca s-o apere de razele soarelui, o pălărie care făcea să arate mult mai tânără. Păstrăvii pe care-i necăjise atât bătrânul Gordy acum erau lăsaţi în pace. Niciun cartuş nu fu tras; iepurii, porumbeii şi chiar cele câteva potârnichi se putură bucura în linişte de primele zile de toamnă. Ferigile şi frunzele îngălbeniseră foarte devreme, astfel că în parc, scăldat în lumina vagă a soarelui de septembrie, totul părea auriu. Un fel de tihnă plăcută părea să stăpânească peste toată aceasta vacanţă. Din Irlanda nu mai veni nicio altă veste, în afară de o ilustrată cuprinzând cuvintele: *„Asta-i casa noastră – Nell.”*

Se înapoiară la Londra în ultima săptămână din septembrie. Odată ajuns acolo începu din nou să fie frământat de nelinişte, de durerea aceea iremediabilă, de senzaţia că era scos din el însuşi. Îşi reluă, aşadar, obiceiul de a se plimba ore întregi prin parc, prin iarba acoperită de frunzele moarte, toată vremea căutând ceva, năzuind către ceva necunoscut.

La Dromore servitorul nu ştia când se va întoarce stăpânul, care plecase în Scoţia cu domnişoara Nell, după St. Leger[19]. Lennan era cumva dezamăgit? Nu, ci mai degrabă liniştit. Dar durerea se încăpăţâna să persiste, hrănindu-se – ca orice sentiment pe care nu putea să-l destăinuie – din însăşi taina lui şi din singurătate. De ce oare nu-şi dăduse seama cu mult mai înainte că se sfârşise cu tinereţea şi pasiunile şi că pentru el sosise toamna? Cum de nu realizase niciodată, că timpul fuge fără să-l simţi? Şi, ca şi altădată, singurul lui refugiu îl constituia munca. Terminase grupul câinilor ciobăneşti şi *Fata pe calul Magpie.* Începu o lucrare cu subiect fantastic: o nimfă ivindu-se din spatele unei stânci şi un om cu ochi sălbatici târându-se printre trestii către ea. Dacă ar fi reuşit să pună în expresia de pe faţa nimfei

[19] Curse de cai, purtând numele fondatorului, ce au loc în Anglia la Doncaster pentru caii de 3 ani.

ceva din această forţă ademenitoare a Tinereţii, a Vieţii şi a Dragostei care-l măcina pe el, în timp ce faţa bărbatului ar exprima propria lui stare sufletească, poate că tulburarea i s-ar fi spulberat. Ar fi făcut orice, numai s-o smulgă din el! Munci cu furie şi din greu toata luna octombrie fără să facă un progres prea mare... Ce putea să aştepte când viaţa ciocănea stins, tot timpul, la uşa lui?

Era într-o marţi, după încheierea ultimelor curse la Newmarket. Începuse să se însereze când Viaţa deschise uşa şi intră. Purta o rochie nouă, de un roşu-închis şi, faţa şi silueta ei, erau foarte deosebite de ceea ce îşi aducea el aminte. Devenise mai vioaie şi mai ispititoare. Se vedea dintr-o dată că nu mai era un copil. Obrajii, gura, gâtul, talia – toate păreau mai fine şi mai mature. Părul creţ, castaniu-deschis era acum strâns într-un coc sub o pălărie de catifea, numai ochii mari, cenuşii parcă rămăseseră aceiaşi. Văzând-o, inima lui păru că se opreşte şi apoi îşi ia zborul, ca şi cum toate senzaţiile sale nedefinite şi pline de dor îşi atinseseră ţinta.

Dintr-o dată, tulburat, îşi dădu seama că ultima clipă petrecută cu această fată, care nu mai era un copil, fusese o clipă tainică, plină de căldură şi emoţie, putând să însemne cine ştie ce pentru ea şi să-i trezească sentimente despre care el să n-aibă habar. Încercă să nu ia în seamă căderile şi avânturile inimii lui. Îi întinse mâna şi murmură:

— Ah, Nell! În sfârşit te-ai întors! Ai crescut.

Apoi cu senzaţia unei moleşeli teribile simţi braţele ei cuprinzându-i gâtul şi pe ea lipindu-se de el. Avu timp să-i fulgere prin minte un gând: „e îngrozitor” şi pe urmă o strânse o clipă năvalnic în braţe. Putea un bărbat să facă altfel? După aceea reuşi s-o îndepărteze încetişor, încercând din toate puterile să fie raţional. „E doar un copil! Nu s-a întâmplat nimic mai mult decât atunci, după C*armen!* Ea nu înţelege ce simt eu!’” Dar îşi dădu seama de dorinţa nebună de a o strânge din nou în braţe.

Atingerea ei îi împrăştiase toate nedumeririle, făcuse lucrurile chiar prea limpezi, îl înflăcărase.

Vorbi nesigur:

— Copila mea, vino lângă foc şi povesteşte-mi ce-ai făcut.

Dacă nu se va agăţa de convingerea că nu era decât o copilă, îşi va pierde capul. Perdita – „cea pierdută”! Un nume ce i se potrivea, aşa cum stătea acolo, cu ochii sclipind, la lumina focului, mult mai aţâţători ca oricând. Şi ca să scape de ademenirea acelor ochi, se plecă şi scormoni jăratecul spunând:

— Ai văzut-o pe Sylvia?

Ştia bine că nu o văzuse înainte ca ea să dea din umeri cu nerăbdare. Apoi se stăpâni din răsputeri şi o întrebă:

— Ce s-a întâmplat cu tine, fetiţo?

— Nu sunt fetiţă.

— Nu. Amândoi am îmbătrânit. Zilele trecute am împlinit patruzeci şi şapte de ani.

Ea îl apucă de mână. Cerule! Ce mlădioasă era. Nell murmură:

— Nu eşti deloc bătrân. Eşti cu adevărat tânăr.

Nemaiştiind ce să facă cu inima care-i bătea nebuneşte, vorbi fără să o privească:

— Unde-i Oliver?

Auzind această întrebare Nell îi lăsă mâna.

— Oliver? Îl urăsc.

Începu să se plimbe în sus şi-n jos temându-se să stea aproape de ea. Şi ea rămase neclintită urmărindu-l cu privirea, în timp ce lumina focului tremura pe rochia ei roşie. Ce linişte extraordinară! Ce forţă căpătase în cele câteva luni! O lăsase oare să-şi dea seama că era conştient de asta? Să fie oare toate acestea urmarea unei singure clipe petrecute într-un coridor întunecat, când o floare îi fusese strecurată în mână? De ce oare atunci nu-i vorbise aspru, spunându-i că era o prostuţă romantică? Dumnezeu ştie cu ce iluzii se hrănise! Dar cine putea să bănuiască, să viseze că...? Şi din nou se concentră asupra

gândului: „E un copil. E doar un copil!”

— Hai, povesteşte-mi cum a fost în Irlanda.

— Oh! A fost tare plicticos. Totul a fost plicticos departe de tine.

O spusese fără şovăire sau sfială şi el nu fu în stare decât să murmure:

— Ah! Ţi-a lipsit desenul!

— Da. Pot să vin mâine?

Acum ar fi fost momentul să-i spună: „Nu! Eşti un copil zăpăcit, iar eu un idiot bătrân!” Dar n-avu nici curajul, nici luciditatea şi nici dorinţa de-a o face. Şi, fără să răspundă, se duse până la uşă să aprindă lumina.

— Oh! nu! te rog! E atât de plăcut pe întuneric!

Camera umbrită de amurgul albăstrui ce colora toate ferestrele, strălucirea capricioasă a focului, paloarea şi întunecimea mulajelor şi a bronzurilor slab luminate şi acea siluetă arzătoare în faţa căminului. Şi ea continuă, cu o voce cam tânguitoare:

— Nu te bucuri că m-am întors? Nu te disting bine acolo.

Lennan se întoarse în lumina focului şi ea scoase un suspin de mulţumire. Apoi, cu vocea ei limpede şi tânără spuse liniştit:

— Oliver vrea să se însoare cu mine, dar eu nu sunt de acord, bineînţeles.

Nu cuteză să întrebe: „De ce?” Nu îndrăzni să spună nimic. Era prea primejdios. Şi apoi Nell pronunţă aceste cuvinte uimitoare:

— Cred că ştii de ce, nu? Fără îndoială că ştii!

Era ridicol, aproape ruşinos să înţeleagă sensul lor. Şi Lennan rămase privind neclintit în faţă, fără să scoată un cuvânt. Umilinţă, teamă, mândrie, şi un fel de exaltare nebunească, toate împreună se împleteau şi clocoteau în cel mai ciudat amestec de emoţii.

Dar nu spuse decât atât:

— Vino, copila mea. Niciunul din noi nu prea e el însuşi în seara asta. Să mergem în salon.

IX

DUPĂ PLECAREA EI SE ÎNTOARSE ÎN întunericul şi singurătatea atelierului, aşezându-se, cu simţurile învălmăşite, în faţa focului. De ce nu era şi el un animal obişnuit, un bărbat obişnuit care să se poată bucura de ceea ce îi ofereau zeii? Era ca şi cum într-o zi de noiembrie cineva ar fi tras la o parte perdelele cerului şi în crăpătura lor s-ar fi ivit april – o puzderie de flori albe, un nor de purpură, un curcubeu, iarba verde, proaspătă, lumina izbucnind nu se ştie de unde şi o poftă de viaţă care te furnică, şi care e atât de puternică încât face să ţi se oprească inima!

Ăsta era deci sfârşitul încântător, plin de vrajă şi ameţitor al întregului an frământat de nelinişte şi dor! Aceasta sclipire de primăvară ce i se oferise dintr-o dată în mijlocul toamnei. Buzele, ochii, părul, încrederea ei emoţionantă şi mai presus de toate – cine ar fi putut crede? – dragostea ei. Poate nu dragoste adevărată, ci numai o fantezie copilărească. Dar, pe aripile fanteziei, acest copil ar zbura departe, prea departe – totul era înflăcărare şi căldură sub pojghiţa uşoară de linişte. Să trăiască din nou, să se cufunde iar în tinereţe şi frumuseţe, să mai simtă o dată primăvara, să scape de senzaţia că totul s-a dus în afară de paşii molcomi ai fericirii domestice. Să trăiască din nou adevăratul extaz oferit de dragostea unei fete; să redescopere tot ceea ce visează aceasta tinereţe, tot ce simte, tot ce nădăjduieşte, temerile şi iubirile ei. Era o perspectivă care putea suci capul chiar şi celui mai cumsecade bărbat...

Închidea doar ochii şi o vedea stând acolo cu vâlvătăile

focului tremurând pe rochia ei roşie, simţindu-se străbătut din nou de acel fior minunat ca în clipa când se lipise de el, acea clipă pe jumătate nevinovată şi totuşi seducătoare când intrase prima oară în cameră; închidea ochii ca să simtă din nou ochii ei fascinanţi ispitindu-l! Era o vrăjitoare cu ochi cenuşii şi păr castaniu; era o vrăjitoare chiar şi prin preferinţele ei pentru culoarea roşie. Avea puterea pe care o au numai vrăjitoarele de a vărsa jar în vine. Se mira numai cum de nu îngenunchease în faţa ei, acolo, în lumina focului şi n-o cuprinsese în braţe lipindu-şi obrazul de trupul ei. De ce n-o făcuse? Nu voia să se gândească; în clipa când începea să se gândească ştia că va trebui să rupă cu toate astea, să se lase purtat dintr-o extremă într-alta, lupta dându-se între raţiune şi dorinţă, între milă şi pasiune. Fiecare nerv din el se lupta să-l ţină învăluit în căldura şi beţia acestei descoperiri – că el, în plină toamnă, trezise dragostea primăverii. Era ciudat că Nell avea acest simţământ şi, totuşi, nu putea să fie nicio îndoială. Chiar în clipa asta purtarea ei faţă de Sylvia fusese primejdios de schimbată. În privirea ei se ivise o nerăbdare ciudată şi rece, fapt ce te speria la cineva care cu trei luni în urmă fusese atât de afectuos. Şi, plecând, murmurase, cu acea veche modulaţie a vocii de parcă ar fi vrut să fie sărutată:

— Pot să vin, nu-i aşa? Te rog, nu fi supărat pe mine. N-am încotro! N-am ce face!

Era un lucru monstruos ca la vârsta lui să lase o tânără să-l iubească şi astfel să-i compromită viitorul. Era un lucru monstruos după toate canoanele virtuţii şi ale bunei-creşteri. Şi totuşi, ce viitor o aştepta pe Nell? Cu firea ei, cu ochii ei, cu obârşia ei, cu un astfel de tată şi cu o astfel de casă? Dar nu voia, nu trebuia, pur şi simplu, să se gândească!

Cu toate acestea se vedea că se gândeşte şi se vedea chiar clar pentru că Sylvia, după cină, punându-i mâna pe frunte, îi zise:

— Mark, munceşti prea mult. Nu te plimbi destul.

El îi strânse precipitat mâna. Sylvia! Nu, într-adevăr, nu trebuia să se gândească! Dar profită de cuvintele ei şi-i spuse că va ieşi să ia puţin aer.

Merse cu paşi mari ca să-şi alunge gândurile până ce ajunse la râu, aproape de Westminster şi, îndemnat brusc de un impuls nelămurit, căutând poate un leac pentru neliniştea sa, se întoarse în strada îngustă, cu impunătoarea biserică în stilul Wren, pe unde nu mai călcase din noaptea aceea de vară când pierduse ceea ce pentru el însemnase atunci mai mult decât viaţa.

Aici trăise Olivia. Iată casa, ferestrele prin apropierea cărora se furişase şi la care se uitase cu atâta deznădejde şi dor. Oare cine locuia acum acolo? I se păru ca vede din nou ivindu-se din trecut chipul ei, cu păru-i negru, cu ochi blânzi, întunecaţi şi de o dulce gravitate. Şi Olivia nu-l mustra. Acest simţământ nou nu era o iubire asemănătoare aceleia. Numai o singură dată în viaţă un om poate fi frământat de o dragoste ce nu ţine seama de nimic, în faţa căreia ţi se pare că lumea nu-i decât o scânteie bătută de vânturi, dragoste gata să suporte orice dezonorare, durere şi nelinişte şi purtând în ea însăşi pacea, bucuria şi cinstea. Soarta i-a smuls această iubire, frângând-o aşa cum un vânt năpraznic frânge o floare fără seamăn. Acest nou simţământ era numai o febră, o fantezie pasionantă, o încercare de a mai simţi o dată tinereţea şi toată căldura ei.

Ah, da! Dar era într-adevăr reală! Şi în una din acele clipe când un bărbat îşi priveşte în faţă propria-i viaţă, Lennan avu viziunea unei umbre rătăcind de colo-colo; un fir de pai rotindu-se mereu în aer, o musculiţă în bătaia unui vânt mânios. De unde venea acest tainic sentiment răsărind dintr-o dată din beznă şi sugrumându-te? Şi de ce venea acum şi nu atunci, pentru una şi nu pentru alta? Ce ştia omul despre toate astea, în afară de faptul că acest sentiment îl făcea să se rotească şi să zboare ca un fluture năucit de lumină sau ca o albină îmbătată de vreo

floare dulce şi întunecată, făcând din el o paiaţă înnebunită, umilă şi pătimaşă a fanteziei lui! Nu-l mai dusese oare şi altădată până în pragul morţii? Trebuia să fie din nou cuprins de aceeaşi dulce nebunie, de mireasma ei tulburătoare? Ce era? De ce exista? De ce aceste obsesii care nu puteau fi satisfăcute în mod normal? Oare civilizaţia îl întrecuse până într-atâta pe om, încât natura lui fusese strânsă în ghete prea mici, la fel ca picioarele chinezoaicelor? Ce era? De ce exista?

Şi plecă mai departe mergând mai repede ca oricând. Pall Mall-ul îl făcu să-şi dea seama de felul cum se prezentau lucrurile în realitate. Acolo, în strada St. James se afla clubul lui Johnny Dromore şi, din nou mânat de acelaşi impuls, împinse uşa rotativă de la intrare. N-a fost nevoie să mai întrebe de el fiindcă Dromore trecea prin hol, în drum de la masă spre sala de joc. Pielea lui căpătase o culoare arămie strălucind de parcă ar fi fost unsă cu cremă, ca urmare a vieţii sănătoase duse în aer liber şi a numeroaselor exerciţii fizice. Ochii lui aveau acea strălucire proprie unui om plin de vigoare, iar veselia de pe faţă, din voce şi mişcări îţi sugera că era gata s-o facă latră în noaptea aceea. Şi lui Lennan îi străfulgeră prin minte un gând diabolic: „Să-i spun?”

— Salut, bătrâne! Mă bucur grozav că te văd. Ce mai faci? Lucrezi mult? Ce-ţi face nevasta? Aţi fost plecaţi? Ai realizat ceva „mare”?

Apoi veni întrebarea care i-ar fi dat prilejul să fie atât de crud – dacă ar fi vrut:

— Ai văzut-o pe Nell?

— Da. A trecut pe la noi azi după-masă.

— Ce zici de ea? Se face drăguţă, nu?

Această veche întrebare fusese pusă pe jumătate cu jenă, pe jumătate cu mândrie, ca şi cum ar fi afirmat: „Ştii că ea nu are un arbore genealogie oficial dar... la dracu, eu îi sunt tată!” Şi apoi o secundă se înnegură, după care îşi reluă obişnuitu-i ton ironic.

Lennan zăbovi cu el doar câteva minute. Niciodată nu

se simţise mai străin ca acum de vechiul lui coleg de şcoală.

Nu. Orice s-ar întâmpla, Johnny Dromore trebuia să fie lăsat deoparte. Cu ochii lui bulbucaţi şi filosofia lui „isteaţă” îşi câştigase o situaţie pe care Lennan nu trebuia să i-o tulbure.

Trecu pe lângă Green Park. Aerul rece al acestei nopţi de sfârşit de octombrie era străbătut de o uşoară ceaţă şi o mireasmă înţepătoare se ridica din micile focuri în care erau arse frunzele moarte. De ce oare mirosul de frunză arsă îl mişca întotdeauna atât de mult? Simbolul despărţirii! Lucrul cel mai trist din lume! Ce altceva e moartea decât o despărţire – un somn nesfârşit, dulce sau o nouă aventură? Dacă un om iubea pe alţii era monstruos să-i părăsească sau să fie părăsit!

Dar, vai, nu numai moartea pricinuia despărţirile!

Ajunse la capătul străzii unde locuia Dromore. Ea era probabil acolo, stătea lângă foc în fotoliul cel mare, jucându-se cu pisicuţa, apoi rămânea visătoare şi singură. Merse mai departe cu atâta grabă încât oamenii întorceau capul după el, până ce, dând ultimul colţ spre casă, aproape ca se pomeni în braţele lui Oliver Dromore.

Tânărul se plimba cu o şovăială neobişnuită, cu paltonul de blană descheiat, cu jobenul îndesat pe părul lui creţ. Cu cearcăne negre sub ochi, nu mai avea strălucirea obişnuită a unui Dromore în această perioadă a anului.

— Domnul Lennan! Tocmai am fost pe la dumneavoastră.

Şi Lennan răspunse oarecum uluit:

— Vrei să intri sau te însoţesc puţin?

— Dacă n-aveţi nimic împotrivă, mi-ar place să facem câţiva paşi împreună.

Reveniră tăcuţi în piaţă. Oliver spuse:

— Să trecem dincolo, lângă parc.

Traversară spre grilajul întunecat al parcului pe unde nu trecea nimeni. Şi cu fiecare pas umilinţa lui Lennan

creştea. Era o făţărnicie şi o lipsă de demnitate să se plimbe cu acest tânăr care odată îl tratase ca pe un duhovnic şi-i mărturisise dragostea pentru Nell. Şi deodată îşi dădu seama că făcuseră înconjurul grădinii din piaţă fără să scoată un singur cuvânt.

— Ei, da? vorbi el.

Oliver îşi întoarse capul într-o parte.

— Vă aduceţi aminte ce v-am spus astă-vară? Ei bine, acum e şi mai rău. Am făcut toate trăsnăile încercând în fel şi chip să scap de această obsesie. N-a folosit însă la nimic. Ea m-a prins în mrejele ei!

Şi Lennan se gândi: „Nu eşti singurul în această situaţie”. Dar rămase tăcut. Teama lui cea mare era să nu spună ceva de care mai târziu să-şi aducă aminte ca de cuvintele lui Iuda.

Apoi Oliver izbucni deodată:

— De ce nu ţine la mine? Nu cred că-i mare lucru de capul meu, dar mă cunoaşte de când s-a născut şi m-a plăcut tot timpul. E un lucru ce acum îmi scapă. N-aţi putea face ceva pentru mine?

Lennan arătă spre partea cealaltă a străzii.

— Oliver, în fiecare din acele case se află probabil câte o fiinţă care nu-şi poate da seama de ce o altă fiinţă nu ţine la ea. Pasiunea vine când vrea, trece când vrea şi noi, sărmanii, n-avem ce face.

— Atunci ce mă sfătuiţi?

Lennan se simţi cuprins de o dorinţă aproape covârşitoare de a se întoarce şi de a pleca, lăsându-l acolo pe tânăr. Dar se strădui să se uite la faţa lui, care, şi în acele momente când era atât de palid şi de desperat, avea ceva atrăgător, poate chiar mai mult ca oricând. Şi spuse încet, fixându-şi fiecare cuvânt în minte:

— Nu sunt în măsură să-ţi dau vreun sfat. Singurul lucru care pot să ţi-l spun este că nu-i bine să insişti acolo unde nu eşti dorit. Totuşi, cine ştie? Atâta vreme cât simte că eşti acolo şi aştepţi, în orice clipă se poate întoarce la tine. Oliver, cu cât dai dovadă de un spirit mai

cavaleresc, cu cât aştepţi cu mai multă răbdare cu atât ai mai multe şanse.

Oliver acceptă fără şovăială aceste cuvinte de slabă alinare.

— Înţeleg! Mulţumesc! Dar, Dumnezeule, e cumplit de greu! Niciodată n-am fost în stare s-aştept.

Şi, după ce se dojeni astfel pe el însuşi, îi întinse mâna şi plecă.

Lennan porni încet spre casă, încercând să-şi dea seama, cu exactitate, cum l-ar judeca cineva dacă ar cunoaşte toate amănuntele. Era cam greu să-şi păstreze demnitatea în această problemă.

Sylvia nu urcase încă la ea şi o văzu cum îl priveşte îngrijorată. Singura mângâiere – ciudată – era că în toate aceste întâmplări sentimentele lui faţă de ea nu se schimbaseră. Părea chiar că au devenit mai profunde şi mai reale.

Cum ar fi putut să nu rămână treaz în noaptea aceea? Cum ar fi putut să nu se mai gândească? Stătu multă vreme privind ţintă în întuneric.

Ca şi cum gândurile ar fi constituit o alinare pentru sângele lui înfierbântat!

X

PASIUNEA NU JOACĂ NICIODATĂ

cinstit. În orice caz e lipsită de sfială şi de mândrie; de demnitate, nervi, scrupule, ipocrizie, moralitate; de falsitate şi înţelepciune, de teamă pentru avere şi o situaţie mai bună în lumea asta şi în cealaltă. O zugrăveau foarte exact pictorii de altădată ca pe o săgeată sau ca pe un vânt! Dacă n-ar fi fost atât de iute şi de ageră, pământul s-ar fi rotit de mult prin spaţiu, pustiu şi de închiriat...

După acea noapte febrilă, Lennan intră în atelier la ora obişnuită şi, firește, nu lucră absolut nimic. Dăduse chiar drumul modelului. Modelul fusese mai înainte bărbierul lui, dar, îmbolnăvindu-se şi ajungând s-o ducă greu, venise într-o dimineaţă la atelier să-l întrebe, vădit ruşinat, dacă într-adevăr capul lui mare era bun la ceva. După ce-i pusese la încercare puterea de a sta neclintit şi-i dăduse câteva indicaţii, Lennan notase: „Un metru şaptezeci şi doi, păr bun, faţa slabă, ceva chinuit şi patetic. Să-i ofer şi lui o şansă dacă e posibil”. Şi-i venise rândul, iar acum bietul om poza într-o atitudine chinuită, vorbind de câte ori i se îngăduia despre soarta lui tristă şi despre bucuria de a tunde părul. În această dimineaţă îl părăsi cu plăcerea naivă a omului ce fusese bine plătit pentru o muncă neefectuată.

Lennan aştepta ca Nell să bată la uşă, plimbându-se de colo până colo. Ce se va întâmpla acum? Faptul că se gândise, nu limpezea deloc lucrurile! I se oferea ceea ce dorea orice bărbat cu sângele cald, a cărei primăvară se ofilise: tinereţe şi frumuseţe şi, o dată cu aceasta din

urmă, o reînviere a propriei lui tinereţi; ceva către care toţi oamenii, în afară de făţarnici şi de englezi, ar fi recunoscut că năzuiesc. Şi i se oferea cuiva neîngrădit nici de scrupule religioase, nici de scrupule morale, în felul cum se înţeleg îndeobşte aceste lucruri. În teorie ar putea să accepte. Dar nu ştia cum să procedeze în practică. În timpul reflecţiilor lui nocturne descoperise un singur amănunt: cei care dispreţuiau principiul libertăţii greşeau, evident, când îşi închipuiau că libertatea ar fi primejdioasă pentru că ar face din om un libertin. Pentru oamenii cu oarecare bună-cuviinţă, crezul libertăţii este cel care – dintre toate – îi înlănţuie cel mai mult. E destul de uşor să rupi lanţurile impuse de alţii, să laşi orice ruşine şi să strigi fie şi o singură clipă: sunt descătuşat, sunt liber! Dar e mult mai greu să spui acelaşi lucru eului tău eliberat de lanţuri!

Da, eul său stătea pe jilţul judecătorului; trebuia să se supună deci verdictului şi hotărârii lui. Şi, deşi era aproape chinuit de dorinţa de a o vedea, iar voinţa lui părea paralizată, se gândea totuşi: „Nu trebuie s-o fac! Doamne, nu mă lăsa!”

Bătuse ora douăsprezece şi Nell nu venise. Oare astăzi nu o va vedea decât în chip de *Fată pe calul Magpie,* o lucrare atât de rece şi de lipsită de vrajă? Mai bine să încerce s-o picteze cu o floare roşie în păr, cu o expresie de îmbufnare pe buze, cu ochii, ei arzători sau adumbriţi de presimţiri fantastice. Goya, într-adevăr, ar fi putut s-o picteze!

Apoi sosi când nu mai nădăjduia.

După ce-şi aruncă privirile pe chipul lui, se strecură înăuntru extrem de liniştită, ca un copil foarte cuminte... Cât de minunat e instinctul celor tineri, mai ales al fetelor! Nu mai păstrase nici urmă din forţa de seducţie de ieri, niciun semn că în ziua aceea existase aievea, ci numai încrederea în el – pe care şi-o manifesta ca şi o fiică. Stătea acolo, povestindu-i despre Irlanda, arătându-i câteva desene făcute cât timp fusese plecată. Oare le

adusese, încredinţată că o să-l cuprindă mila faţă de ea? Ce putea să fie mai puţin primejdios pentru el decât modul cum se purta în dimineaţa asta? În felul acesta apela mai mult la sentimentele lui părinteşti, protectoare, ca şi cum singurul lucru pe care-l dorea era ca el să-i ofere ceea ce tatăl şi casa ei nu puteau să-i ofere – ca şi cum n-ar fi născuit spre altceva decât să fie numai un fel de fiică a lui!

Plecă la fel de discret cum venise, refuzând să rămână la masă, evitând-o făţiş pe Sylvia. Abia atunci îşi dădu seama că ea trebuie să se fi speriat văzând expresia încordată de pe faţa lui şi că se temuse să n-o trimită acasă; apelând la protecţia lui, îl înlănţuise şi mai strâns, făcându-l să-i fie şi mai greu să se îndepărteze, îndurerând-o. În clipa când n-o mai văzu, febra chinuitoare îi reveni, mai cumplit ca până atunci. Şi mai mult ca oricând se simţi încătuşat de o forţă cu care era peste puterile lui să se lupte; ceva, care oricât ar fi fugit într-o parte sau alta, oricât s-ar fi îndepărtat, l-ar fi ajuns din urmă, găsind mijlocul să-l lege de mâini şi de picioare.

După-amiază omul de încredere al lui Dromore îi aduse un bilet.

Individul, cu ochii plecaţi şi cu părul bine pieptănat, părea a-i spune: „Da, domnule. E foarte firesc să primiţi în taină un bilet, dar eu ştiu totul, din fericire însă n-aveţi de ce vă teme – sunt foarte discret”.

Iată cuprinsul biletului:

Mi-ai făgăduit că vom merge călare odată, mi-ai făgăduit şi nu te-ai ţinut de cuvânt. Te rog, vino mâine. Atunci o să ai tot ce-ţi mai trebuie ca să termini statueta, în loc să fii atât de supărat din pricina ei. Poţi să iei calul tatei, el e iarăşi la Newmarket şi eu sunt atât de singură. Te rog, mâine la două şi jumătate, plecăm de-aici. Nell.”

Să şovăie sub privirea acelor ochi discreţi nu era cu putinţă; trebuia să răspundă „da” sau „nu” şi dacă era

„nu” atunci însemna că ea va veni dimineaţa. Aşa că spuse:

— Transmite atât: E-n regulă!

— Foarte bine, domnule. Apoi, din pragul uşii mai zise: — Domnul Dromore va lipsi până sâmbătă, domnule.

Oare de ce-i comunica servitorul aceasta? Ciudat cum sentimentul desperat şi tainic care-l stăpânea îl făcea să vadă intenţii sinistre în felul cum se purta acest servitor, în vizita lui Oliver din seara trecută, în toate. Josnică bănuială! Îşi dădea seama că acest simţământ îl distruge. În curând i se va citi totul pe faţă! Dar la ce bun să-şi facă griji? Ceea ce se va întâmpla, se va întâmpla şi gata!

Deodată avu aproape un şoc; îşi aminti că era întâi noiembrie – ziua de naştere a Sylviei! Niciodată până atunci nu uitase. Tulburat de descoperire era cât pe-aci să se ducă şi să-i mărturisească toată povestea. Frumos cadou i-ar mai fi făcut de ziua ei! Luându-şi pălăria, alergă până la cea mai apropiată florărie, ţinută de o franţuzoaică.

Ce flori avea?

— Ce doreşte domnul? *Des oeillets rouges? J’en ai de bien beaux ce soir.*[20]

— Nu, nu acelea. Flori albe!

— *Une belle azalée?* [21]

Da, asta putea să fie trimisă numaidecât, numaidecât!

Alături era un bijutier. Niciodată nu ştiuse cu adevărat dacă Sylviei îi plăceau bijuteriile, de când într-o zi el făcuse observaţia că erau vulgare. Şi simţind că într-adevăr căzuse foarte jos, că încerca să răscumpere printr-un biet fleac faptul că nu se gândise deloc la ea toată ziua, fiindcă se gândise la alta, intră şi cumpără singura podoabă care i se păru potrivită: două perle mici, negre, în formă de pară, câte una la fiecare capăt al unui lanţ fin de platină. Ieşind cu cadoul, zări cerul senin, ce se colora, văzând cu ochii, în violet şi fâşia subţire a lunii noi, ca o

[20] Garoafe roşii? Am foarte frumoase în astă seară. (fr.)

[21] O azalee frumoasă? (fr.)

rândunică strălucitoare cu aripile strânse, zburând spre pământ. Însemna că va fi vreme frumoasă! De-ar fi vreme frumoasă şi-n inima lui! Şi pentru că azaleea trebuia să ajungă înaintea lui, se plimbă, în sus şi-n jos prin piaţa pe care cu o seară înainte o străbătuse împreună cu Oliver.

Când intră în casă, Sylvia tocmai punea azaleea albă în fereastra salonului; strecurându-se în spatele ei îi prinse micul colier în jurul gâtului. Ea se întoarse şi se lipi de el. Simţi că era foarte emoţionată. Sufletul îi clocotea de remuşcare când se gândi că-i dă un sărut ipocrit.

Dar, chiar în timp ce o săruta, inima îi deveni mai hotărâtă.

XI

A DOUA ZI, URMÂND ÎNDEMNUL SYLviei, referitor la nevoia de aer curat din pricina înfăţişării lui obosite, îi spuse că va face o partidă de călărie fără să precizeze alături de cine. După ce fu de acord cu el rămase câtva timp tăcută apoi îl întrebă:

— De ce nu călăreşti împreună cu Nell?

Îşi pierduse într-atât demnitatea, încât nu se simţi deloc prost când răspunse:

— Poate că ar plictisi-o!

— O, nu! N-ar plictisi-o!

Voia oare să insinueze ceva? Şi împietrindu-şi sufletul, spuse:

— Foarte bine, aşa am să fac.

Îşi dădu seama brusc că nu-şi cunoştea nevasta, deşi totdeauna până acum îşi închipuise că ea nu-l cunoştea deloc pe el.

Dacă Sylvia n-ar fi lipsit de la masă, fiind invitată în altă parte, s-ar fi dus să mănânce în oraş, îngrozit de felul cum arăta. Febra unor persoane bolnave se ridică în mod automat la anumite ore. Oricine i-ar fi văzut chipul în timp ce se îndrepta într-o trăsură spre Piccadilly ar fi crezut că are de-a face mai curând cu un om bolnav, decât cu un sculptor sănătos, de vârstă mijlocie.

Caii se aflau în faţa uşii – calul cel mic murg şi o iapă pur sânge din grajdurile de curse ale lui Dromore. Nell era şi ea gata, cu obrajii îmbujoraţi şi ochii foarte luminoşi. Nu aşteptă ca el s-o ajute să încalece, ci se lăsă sprijinită de omul „discret”. Oare ce-o făcea să pară atât de desăvârşită pe calul acela mic? Forma membrelor ei sau

altceva, gingaş şi impetuos în spiritul ei, calitate pe care i-o recunoştea şi calul?

Porniră în tăcere, dar îndată ce sunetul copitelor se stinse pe Rotten Row, ea se întoarse spre el:

— Foarte drăguţ din partea ta că ai venit! Îmi închipuiam că te temi, că-ţi este frică de mine!

Şi Lennan se gândi: „Dumnezeule! Are dreptate!”

— Te rog, nu lua înfăţişarea de ieri. Ziua de astăzi e prea frumoasă. Oh! Îmi plac zilele frumoase, îmi place să călăresc şi...

Se opri şi se uită la el, părând a-i spune: „De ce nu poţi să fii drăguţ cu mine şi să mă iubeşti, cum s-ar cuveni?”

Deci puterea ei consta în convingerea că el o iubea, că trebuia s-o iubească, şi că ea trebuia să-l iubească şi că-l şi iubea. Ce simplu era!

Dar şi călăria e o pasiune simplă şi pasiunile simple se tulbură una pe alta. Era o plăcere să călăreşti pe iapa aceea roibă. Cine altul să călărească pe cel mai bun cal, decât Johnny Dromore?

Din capătul cel mai îndepărtat al Row-ului Nell strigă:

— Acum să mergem la Richmond.

Şi porni în trap pe drum ca şi cum ar fi fost conştientă că poate face ce vrea cu el. Urmând-o supus, se întreba: „De ce? Ce era în ea care putea să compenseze tot ceea ce pierdea el: puterea de muncă, demnitatea, respectul de sine? Ce era? Numai ochii, şi buzele şi părul?”

Ca şi când ar fi ştiut ce gândeşte, ea întoarse capul şi-i zâmbi.

Astfel trecură în trap mărunt peste pod şi traversând Barnes Common, intrară în parcul Richmond.

Dar în clipa când atinseră gazonul Nell porni mai departe, aruncându-i o privire. Oare plănuise mai de mult această cursă primejdioasă sau o făcuseră să-şi piardă capul frumuseţea acelei zile de toamnă, cerul albastru, flăcările arămii ale ferigilor şi frunzele de fag şi de stejar scăldate în soare, toate culori specifice ţinutului muntos al Scoţiei, coborât mai la sud?

În primele clipe, după ce simţi sprinteneala iepei, această goană pe urmele lui Nell i se păru o adevărată încântare. Alergă prin luminişuri, peste trunchiuri de copaci prăbuşiţi, în câmp deschis, printre ierburi care ajungeau deasupra gleznei calului, trecu pe lângă un ciopor de căprioare mirate şi solemne, peste un teren răscolit de o sumedenie de vizuini de iepuri, până ce, tocmai când credea că o ajunge, ea se strecura mai departe, ocolind câţiva pomi. Răutatea însăşi, şi chiar ceva mai mult decât răutate! În cele din urmă o ajunse şi se aplecă să-i apuce calul de căpăstru. Cu o lovitură de cravaşă ea fu gata să-i atingă mâna şi smucind hăţul, îl făcu să treacă dincolo de ea, să se rotească pe urmele ei în timp ce pornea din nou ca o săgeată, printre copaci, aplecându-se ca să treacă pe sub crengi, întinsă pe gâtul căluţului ei. Apoi ieşind iarăşi dintre copaci, porni în galop în jos, spre vale. Mergea lipită de cal şi după ea venea Lennan, lăsat pe spate şi aşteptând ca iapa roibă să se prăbuşească la fiecare pas. Asta numea ea distracţie! La poalele dealului se răsuci şi începu să galopeze de-a lungul acestuia în timp ce el se gândi: „Acum am prins-o!” Fata nu mai era în stare să urce dealul şi cale de-un kilometru nu mai avea unde să se adăpostească.

Deodată zări la vreo treizeci de metri în faţa lui o groapă veche de nisip. Dumnezeule! Nell se ducea drept într-acolo! Şi, strigând nebuneşte, trase de hăţuri oprindu-se la marginea ei. Dar Nell îşi cravaşă calul murg peste crupă şi călări înainte. Lennan mai putu să vadă cum micul demon îşi strânge picioarele şi sare, în jos, tot mai în jos, prăvălindu-se, luptându-se, scufundându-se, în timp ce Nell zbura înainte, rostogolindu-se şi rămânând întinsă pe spate.

În clipa aceea Lennan nu simţi nimic, nu văzu decât o pată galbenă de nisip, cerul albastru, o cioară zburând şi faţa ei întoarsă într-o parte. Dar când se apropie ea se ridicase de-acum în picioare, ţinând căpăstrul calului năucit. Îndată ce-o atinse, căzu. Ochii ei erau închişi, dar

putu să-şi dea seama că nu leşinase şi o sprijini, apăsându-şi într-una buzele pe ochii şi pe fruntea ei. Ea îşi lăsă deodată capul pe spate şi buzele lor se întâlniră. Apoi, deschizând ochii spuse:

— Nu sunt rănită, doar puţin ameţită. Oare Magpie s-o fi lovit la genunchi?

Fără să-şi dea prea bine seama ce face, el se sculă să se uite. Micul cal ce păştea acum iarbă nu se lovise, nisipul şi feriga îmblânziseră căzătura. Şi vocea tandră din spatele lui spuse:

— Poţi să laşi caii. Vor veni când îi chem.

Acum, când era sigur că nu-i rănită îşi manifestă supărarea. De ce se purtase atât de nebuneşte, pricinuindu-i spaima aceea cumplită? Dar cu aceeaşi voce tandră, ea urmă:

— Nu fi mânios pe mine. Întâi am vrut să mă opresc, apoi m-am gândit: „Dacă sar, nu se poate să nu se poarte drăguţ cu mine”, aşa că am sărit. Te rog, nu renunţa să mă iubeşti fiindcă nu m-am lovit.

Nespus de tulburat, se aşeză lângă ea, îi luă mâinile între ale lui şi-i zise:

— Nell! Nell! E foarte rău ce faci! E o nebunie!

— De ce? Nu te gândi la asta. Nu vreau să te gândeşti, vreau doar să mă iubeşti.

— Copila mea, tu nu ştii ce-i dragostea!

Drept răspuns, ea îşi aruncă braţele în jurul gâtului lui, apoi, cum el se abţinu s-o sărute, le lăsă în jos şi sări în picioare.

— Foarte bine! Dar eu te iubesc. Poţi să crezi ce vrei, nu mă poţi împiedica! Şi, fără să aştepte s-o ajute, încălecă pe murg de-a dreptul de pe grămada de nisip pe care căzuse.

Călăriră spre casă, foarte liniştiţi. Caii, ca şi cum s-ar fi ruşinat de goana lor bezmetică, mergeau unul lângă altul în aşa fel încât braţul lui atingea din când în când umărul ei. O întrebă ce simţise în timp ce sărea.

— Voiam doar să fiu sigură că piciorul mi-era liber.

Coborâşul părea într-adevăr înspăimântător şi mă gândeam la genunchii murgului. Şi, atingând cu degetele urechile ca de capră ale căluţului, adăugă cu blândeţe: Sărăcuţul! Mâine îi vor înţepeni picioarele!

Redevenise un copil încrezător, obosit. Sau poate tensiunea clipelor scurse îi adormiseră simţurile? Trăiseră aproape un ceas de vis, cu soarele apunând, cu lămpile începând să se aprindă una câte una şi cu un fel de dulce uitare ce învăluia totul.

La uşă, unde aştepta servitorul, Lennan vru să-şi ia rămas bun, dar ea murmură:

— Oh, nu, te rog! Sunt obosită, ai putea să m-ajuţi să urc.

Purtând-o aproape în braţe, urcă, trecând pe lângă ilustraţiile din *Bâlciul deşertăciunilor,* prin coridorul cu tapet roşu şi cu desenele lui Van Beers până în odaia unde o văzuse prima oară.

Odată aşezată în fotoliul cel mare al lui Dromore, cu pisica torcând pe gâtul ei, Nell murmură:

— Nu-i aşa că-i plăcut? Poţi să faci ceai şi să porunceşti să-ţi aducă pâine prăjită şi unt.

Şi astfel Lennan rămase, în timp ce omul „discret” aduse ceai şi pâine prăjită. Fără să se uite deloc la ea părea că e conştient de tot ce se întâmplase, bănuind tot ceea ce s-ar mai fi putut întâmpla.

Apoi, după ce rămaseră iar singuri, privind în jos către ea cum stătea întinsă în fotoliul cel mare, Lennan se gândi: „Slavă Domnului că sunt şi eu obosit – şi cu trupul şi cu sufletul”. Deodată Nell ridică ochii spre el şi, arătând spre tabloul peste care acum nu era trasă perdeaua, spuse:

— Crezi că sunt ca ea? În vara asta l-am făcut pe Oliver să-mi vorbească despre mine. Iată de ce nu trebuie să fii îngrijorat. Vezi, n-are nicio importanţă ce se întâmplă cu mine. Nu-mi pasă, poţi să mă iubeşti fără să te simţi prost din cauza asta. Şi-ai să mă iubeşti, nu-i aşa?

Apoi, tot cu ochii fixaţi pe chipul lui, urmă repede:

— Numai că nu vom mai vorbi despre asta acum, vrei? E foarte plăcut. Mă simt bine şi obosită. Fumează.

Dar degetele lui Lennan tremurau, încât, cu mare greutate putu să-şi aprindă ţigara. Urmărindu-l, ea spuse:

— Te rog, dă-mi şi mie una. Tatei nu-i place să mă vadă fumând.

Virtutea lui Johnny Dromore! Da! Şi-o va dovedi întotdeauna prin procură!

— Nell, ce crezi c-ar zice dacă ar şti ce s-a-ntâmplat azi după-amiază?

— Nu-mi pasă.

Apoi, uitându-se la el, peste blana pisicii, murmură:

— Oliver vrea să mă duc la bal sâmbătă. E dat de o societate de binefacere. Să merg?

— Sigur. De ce nu?

— Vii şi tu?

— Eu?

— Oh! Vino! Trebuie să vii! E primul meu bal, ştii? Am un bilet în plus.

Şi din nou împotriva voinţei lui şi a raţiunii, Lennan răspunse:

— Am să merg.

Ea bătu din palme şi pisica i se coborî pe genunchi.

Când se ridică să plece, Nell nu se clinti, doar îşi ridică ochii spre el şi Lennan nici nu-şi dădu seama cum ieşi.

Oprind trăsura foarte aproape de casă, alergă, simţindu-se îngheţat şi ţeapăn şi, deschizând cu cheia lui, se duse de-a dreptul în salon. Uşa era larg deschisă şi Sylvia se afla la fereastră. Auzi cum suspină şi inima i se strânse. Părea foarte liniştită, şi gingaşă, şi singură cum stătea acolo, cu lumina sclipindu-i în părul blond ce părea aproape alb. Apoi se întoarse şi-l zări. Observă cum îi zvâcnea gâtul din pricina strădaniei de a nu-i arăta că bănuieşte ceva şi spuse:

— Sper că n-ai fost îngrijorată? Nell a căzut, sărind într-o groapă cu nisip. Uneori e cam zănatică. Am rămas la ceai la ea ca să mă conving dacă e sau nu rănită.

În timp ce vorbea pe un ton atât de fals i se făcu lehamite de sine însuşi.

Sylvia nu-i răspunse decât:

— Nu face nimic, dragă.

Dar Lennan văzu că-şi îndreptase ochii – ochii ei albaştri şi atât de sinceri – într-altă parte, chiar atunci când o sărutase.

Şi astfel începu încă o seară şi încă o noapte, şi încă o dimineaţă de nelinişte, de minciuni, de precauţii şi de chinuri. Un cerc al torturii pe jumătate vrăjit, din care se părea că e tot atât de greu să evadezi precum îi e unui om să scape dintre zidurile unei închisori.

Dar floarea întunecată a pasiunii voia să-şi trăiască ceasul ei chiar dacă ar fi să dăinuie doar o singură zi în plin soare, pentru ca apoi să fie mistuită de noaptea profundă.

XII

CA SĂ POŢI ÎNŞELA TREBUIE SĂ URmezi un curs anume, de pregătire. Şi lui Lennan, neiniţiat în această artă, i se părea îngrozitor de greu să comploteze, să fie mereu în gardă şi să înşele pe cineva care avea încredere în el încă de pe când erau copii. Totuşi, mereu îi făcea impresia că numai lui îi este îngăduit să se dojenească sau să se justifice, deoarece era singurul ce cunoştea toate circumstanţele cazului său. Sentinţele superficiale pe care unii moralişti le-ar fi rostit în legătură cu purtarea lui nu puteau să reprezinte nimic altceva decât inepţiile unor nebuni înguşti la minte, a unor farisei care nu s-au aflat niciodată sub influenţa acelui farmec tulburător, ori care n-au avut destul sânge în vine ca să-i poate cădea pradă!

A doua zi Nell nu veni pe la el şi nici nu-i trimise vreun bilet. Să fi fost oare rănită? Stătuse totuşi destul de ţeapănă în scaunul acela. Sylvia nu-l întrebase cum se simţea fata după ce căzuse şi nici nu propuse să trimită pe cineva să se intereseze. Nu voia să mai vorbească despre ea sau pur şi simplu nu-l crezuse?

I se părea îngrozitor ca tocmai un lucru întâmplător adevărat să fie pus la îndoială când erau atâtea altele pe care el nu cuteza nici să şi le amintească. Până acum Sylvia nu-i dăduse în niciun fel să înţeleagă că simţea c-o înşeală, dar inima lui îi spunea că ea bănuieşte ceva. Nimic nu anihilează sensibilitatea antenelor femeilor care iubesc!

Spre seară, dorinţa de a o vedea, senzaţia că Nell îl chema, deveni aproape insuportabilă. Simţea că Sylvia va

şti unde se duce, indiferent ce scuză ar fi găsit. Se aşează de o parte a focului, iar Sylvia de cealaltă, citind amândoi din câte o carte. Dar era un mod de lectură foarte ciudat; niciunul dintre ei nu întorcea vreo filă. El citea *Don Quijote* oprit la pagina unde erau scrise aceste cuvinte: „N-are decât să plângă sau să cânte Altisidoro, eu sunt al Dulcineei şi numai al ei, mort sau viu, gata la datorie şi neschimbat în ciuda tuturor puterilor vrăjitoreşti din lume”. Şi astfel trecu seara. Când Sylvia se duse să se culce, Lennan fu gata să se strecoare până la uşa Dromorilor şi să ceară informaţii de la omul lor „discret”, dar nu putea să îndure gândul că va fi cercetat de ochii afurisitului de servitor aşa că se stăpâni. Luă cartea Sylviei *Fort comme la mort*[22] de Maupassant, deschisă la pagina unde biata eroină descoperă că iubitul a părăsit-o în favoarea fiicei ei. Şi pe când citea, lacrimile îi şiroiau pe obraji.

Sylvia! Sylvia! Nu erau oare şi astăzi pline de adevăr cuvintele lui favorite din vechea-i carte preferată? „Dulcineea del Toboso e cea mai frumoasă femeie din lume şi eu cel mai nenorocit cavaler de pe pământ. Ar fi nedrept ca o fiinţă atât de perfectă să sufere din pricina slăbiciunii mele. Nu, străpunge-mi trupul cu lancea ta, cavalere, şi astfel viaţa mea se va sfârşi o dată cu onoarea...” De ce nu putea smulge acest sentiment din inima lui, de ce nu putea să îndepărteze chipul fetei din faţa ochilor lui? De ce nu putea fi credincios pe de-a întregul aceleia care-i fusese totdeauna atât de credincioasă? Era cumplită această lipsă de voinţă, această neputinţă, această imobilitate; se simţea ca o marionetă dirijată de o mână crudă. Şi, ca şi înainte, i se năluceа că fata stă acolo, în scaunul Sylviei, cu rochia ei roşu-închis, cu ochii pironiţi asupra lui. Era nefiresc de vie această imagine! Un bărbat nu putea să trăiască prea mult în starea asta disperată fără să înnebunească!

Când renunţă la aşteptarea chinuitoare şi deschise uşa

[22] *Tare ca moartea*. (fr.)

atelierului ca să se ducă la Nell era sâmbătă după-amiază şi începuse să se lase întunericul. Se împliniseră două zile de când n-o mai văzuse şi nu mai auzise nimic despre ea. Amintise de un bal, în seara asta, şi-l rugase şi pe el să vină. Probabil că se îmbolnăvise!

Dar nu făcuse decât câţiva paşi, când o zări venind. Avea o eşarfă gri de blană ce-i ascundea gura, făcând-o să arate mai matură. În clipa în care închise uşa, aruncă eşarfa şi se apropie de cămin, trase un scăunel şi, întinzând mâinile spre foc, îl întrebă.

— Te-ai gândit la mine? Te-ai gândit cât trebuie? Şi el răspunse:

— Da, m-am gândit, dar n-am găsit nicio soluţie.

— De ce? Nu-i nevoie să ştie cineva că mă iubeşti. Şi chiar dacă ar şti, puţin îmi pasă!

Simplu! Prea simplu! Minunată şi egoistă tinereţe!

Nu putea să-i vorbească acestui copil despre Sylvia, despre viaţa lui de om însurat, până acum atât de demnă, de curată. Era imposibil. Apoi o auzi din nou:

— Nu poate să fie ceva rău că te iubesc! Şi dacă e rău, nu-mi pasă!

Îi văzu buzele tremurând şi ochii plini de spaimă şi vrednici de milă, ca şi cum pentru prima dată s-ar fi îndoit de rezultat. Încă un chin! Să vezi un copil nefericit. La ce bun să-i explice ei, aflată în pragul vieţii, labirintul prin care rătăcea el fără nădejde! Ce şansă avea s-o facă să priceapă prin ce mlaştină plină de noroi şi de buruieni încâlcite trebuia să se târască pentru a ajunge la ea. „Nu-i nevoie să ştie cineva!” Ce simplu! Dar ce se va întâmpla cu inima lui şi cu aceea a soţiei sale? Şi arătându-i noua lui lucrare – primul bărbat vrăjit de cea dintâi nimfă – spuse:

— Uită-te aici, Nell! Nimfa eşti tu şi omul ăsta-s eu. Ea se ridică şi se apropie. În vreme ce privea ţintă grupul, Lennan o sorbea din ochi. Ce straniu amestec de nevinovăţie şi farmec! Ce fiinţă tânără şi minunată căreia, ţinând-o în braţe, i-ar fi putut arăta ce înseamnă

dragostea adevărată. Şi continuă:

— Ar fi mai bine să pricepi ce semnificaţie are lucrarea asta pentru mine: tot ceea ce nu voi mai putea cunoaşte este întipărit pe faţa nimfei. Oh! nu! Nu, pe faţa ta! Şi acela-s eu, înfruntând noroiul ca să ajung la tine, dar nu e faţa mea, se-nţelege.

— Biata copilă, remarcă ea, apoi îşi acoperi chipul cu mâinile.

Va începe oare să plângă, chinuindu-l şi mai tare? Dar ea nu murmură decât:

— În schimb tu ai ajuns la mine!

Şi se îndreptă spre el lipindu-şi buzele de ale lui. Atunci Lennan nu mai putu îndura. Nell se dădu o clipă înapoi la sărutul lui prea înflăcărat, apoi reveni, speriată parcă de propria ei retragere. Dar zvâcnetul inconştient al inocenţei ei îl dezmetici pe Lennan care îşi lăsă braţele să cadă spunându-i:

— Trebuie să pleci, fetiţo.

Fără un cuvânt, îşi luă blana, o puse la gât şi-l aşteptă să vorbească. Cum el nu scotea un cuvânt, îi întinse ceva alb.

Era invitaţia pentru bal.

— Vii?

El dădu din cap afirmativ. Nell îi zâmbi – cu ochii şi cu buzele. Deschise apoi uşa şi cu acelaşi zâmbet blând şi fericit ieşi...

Da, se va duce; oriunde se va afla ea, ori de câte ori îl va dori...

Lennan îşi petrecu cele câteva ore dinaintea balului gândindu-se, cu sângele clocotindu-i în vine, fără să ţină seama de nimic, decât de fericirea către care alerga. Îi spuse Sylviei că trebuia să cineze la clubul său – câteva camere în Chelsea – aparţinând unui grup de artişti. Luase această măsură de prevedere, dându-şi seama că n-ar fi putut sta la masă, faţă în faţă cu ea, şi apoi să plece la balul unde-o va întâlni pe Nell!

Ca să nu i se pară ciudat că îmbrăcase haina de seară îi

turnă încă o minciună: că are un musafir la club. Ce importanţă mai avea? Minţea tot timpul, dacă nu cu vorba, cu fapta. Trebuia s-o mintă ca s-o ferească de suferinţă.

Se opri la florăria franţuzoaicei.

— *Que desirez vous, monsieur? Des oeillets rouges j'en ai de bien beaux, ce soir*[23].

— *Des oeillets rouges?* Da, pentru seara asta garoafe. Iată adresa. Fără nimic altceva şi fără carte de vizită!

Ce curioasă senzaţie, odată ce-ai aruncat zarul dragostei să-ţi contempli propriul tău eu, lăsat în urmă.

Pe strada Brompton, pe terasa unui mic restaurant, un lăutar firav cânta la vioară. Ah! Cunoştea acest local. Va intra acolo şi nu va mai merge la club oferindu-i lăutarului tot mărunţişul pe care-l avea ca să-i cânte cântece de dragoste. Intră. Nu mai fusese aici din ajunul nopţii tragice de pe râu. Nu mai călcase în acest local de atunci şi totuşi nimic nu se schimbase. Aceleaşi stucaturi aurite, şterse, acelaşi miros de bucătărie, aceleaşi macaroane cu acelaşi sos de roşii, aceleaşi sticle de Chianti, aceiaşi pereţi de culoare bleu presăraţi cu flori roz. Numai chelnerul era altul – cu obrajii supţi, calm, cu ochii negri. Va căpăta şi el un bacşiş bun. Iar femeia aceea sărmană, cu o pălărie foarte încărcată, luând o masă frugală, va primi şi ea, cel puţin, o privire de compătimire. Trebuia să se arate mai înţelegător în această noapte desperată, cu necazurile altora. Şi deodată se gândi la Oliver. Alt nenorocit! Ce-i va spune lui Oliver la bal, el, om de patruzeci şi şapte de ani venit acolo fără nevastă?! Ceva stupid de felul: „Urmăresc divina formă umană în mişcare". Sau: „Surprind diferite înfăţişări ale lui Nell pentru statuetă". O perfidie oarecare. N-avea nicio importanţă! Paharul se umpluse şi el trebuia să-l bea!

Părăsi restaurantul destul de devreme. O noapte uscată, foarte liniştită şi nu prea friguroasă. Când

[23] Ce doriţi, domnule? Garoafe roşii? Am foarte frumoase astă seară. (fr.)

dansase ultima oară? Cu Olivia Cramier, înainte de a şti că o iubea. Ei bine, nu putea să treacă peste amintirea aceea, aşa că în seara asta nu va dansa. Doar va privi, stând cu Nell câteva minute, simţind cum mâna ei o strângea pe a sa, cum îşi întoarce ochii spre el – iar după aceea va pleca! Apoi va aştepta viitorul! Căci zarurile fuseseră aruncate! O frunză de platan i se prinse, în cădere, de mânecă. În curând toamna va trece şi după toamnă va urma numai şi numai iarnă! Dragostea ei pentru el se va sfârşi cu mult înainte ca el să fi intrat în iarnă. Natura va avea grijă ca tinereţea s-o ademenească şi să o poarte cu ea. Natura şi căile ei! Dar să înşele totuşi o vreme natura! Ce fericire imensă, să înşele natura!

Aici era localul, cu draperii roşii deasupra uşii, cu trăsuri venind şi plecând şi cu trecători care priveau. Inima-i zvâcnea în timp ce intra. Sosise înaintea ei? Cum îşi va face apariţia la primul ei bal? Numai cu Oliver sau va veni însoţită de vreo doamnă de companie? Ar fi fost o mângâiere pentru demnitatea lui rănită, inutilă, dacă ar fi putut să-şi spună că a venit aici numai pentru că această copilă atât de drăguţă „nelegitimă”, avea nevoie de cineva care s-o întovărăşească. Dar vai! Ştia că venise numai fiindcă nu putuse rezista ispitei.

Sus, în sala de bal, începuse dansul. Dar Nell nu era acolo aşa că rămase rezemat de peretele prin apropierea căruia ar fi trebuit să treacă ea. Se simţea stingher şi fără rost în acest loc, ca şi cum toţi ar fi bănuit de ce venise acolo. Oamenii îl priveau atent şi desluşi întrebarea unei fete:

— Cine-i domnul de lângă perete, cu părul şi mustaţa negre?

Şi după ce partenerul ei murmură un răspuns, ea vorbi din nou:

— Da, arată de parcă ar vedea numai nisip şi lei!

Drept cine îl luau oare? Slavă Domnului! Bine că erau acolo numai obişnuiţii unor astfel de petreceri. Nu se afla niciunul dintre cunoscuţii lui. Dar dacă Johnny Dromore va

veni cu Nell? El trebuia să se întoarcă sâmbătă! Ce va spune atunci? Cum va putea înfrunta ochii aceia bănuitori, atotştiutori, bulbucaţi, şi filosofia lui bine consolidată că un bărbat nu găseşte decât o singură întrebuinţare femeii! Dumnezeule! Şi s-ar putea să fie chiar aşa! O clipă fu pe punctul să-şi ia paltonul şi pălăria şi să se furişeze afară din sală. Dar aceasta ar fi însemnat să n-o vadă pe Nell până luni, aşa că rămase pe loc. După seara asta însă nu trebuia să-şi mai asume asemenea riscuri: întâlnirile lor trebuiau să fie plănuite cu grijă, sub pecetea tainei. Apoi o văzu pe Nell la piciorul scării. Purta o rochie roz, cu una din florile lui în părul castaniu şi cu celelalte prinse de mânerul unui mic evantai. Ce sigură de sine părea, ca şi cum s-ar fi simţit în elementul ei, cu braţele şi gâtul gol, cu obrazul catifelat, îmbujorat, cu ochii rotindu-se încolo şi încoace. Începu să urce scările şi-l zări. Exista oare pe lume o fiinţă mai adorabilă decât ea, în clipa aceea? În spatele ei îl văzu pe Oliver şi o fată înaltă, cu părul roşu, însoţită de un alt tânăr. Porni înadins spre capătul scării, pe lângă perete, în aşa fel încât cei din spate să nu poată vedea faţa ei când îl va saluta. Ea duse la buze micul evantai cu flori şi, întinzându-i mâna îi şopti repede:

— Al patrulea dans e o polcă. Vom sta deoparte, nu-i aşa?

Apoi, legănându-se puţin în aşa fel ca părul şi floarea ei să-i atingă aproape faţa, trecu înainte, iar după ea veni Oliver.

Lennan se aştepta la una din obişnuitele lui priviri obraznice, dar faţa tânărului era plină de vioiciune şi deosebit de prietenoasă.

— E foarte amabil din partea dumneavoastră, domnule Lennan, că aţi venit. E şi doamna Lennan?

Şi Lennan murmură:

— N-a putut să iasă. Nu se simte tocmai...

Şi îi venea să intre în pământ... Tinereţea, cu încrederea ei emoţionantă, entuziastă. Iată cum îşi

împlinea el datoria faţă de tinereţe!

Când ei intrară în sala de bal, Lennan reveni la locul lui de lângă perete. Se dansa al treilea dans. Deci nu mai avea mult de aşteptat. De unde stătea nu putea să-i zărească pe cei ce dansau. Nu-l interesa s-o vadă cum se învârtea în braţele altuia.

Nu era un vals adevărat, ci un cântec oarecare, francez sau spaniol cântat în tempo de vals, bizar, patetic, rotindu-se ca un vârtej parcă în căutarea fericirii. Goana aceasta după fericire! Ei bine, viaţa, cu plăcerile şi aspiraţiile ei, nu-ţi oferea nimic care să te mulţumească pe deplin, decât doar clipele fugare ale pasiunii! Nimic altceva nu era destul de însufleţit ca să fie numai şi numai bucurie! Sau poate aşa simţea el.

Valsul se sfârşise. Acum putea s-o vadă pe banchetă, lângă perete, cu celălalt tânăr, întorcându-şi ochii mereu ca să se încredinţeze că el nu se clintise de-acolo. Ce măgulitoare era privirea ei înflăcărată aţâţând focul dragostei, ochii ei care-l ademeneau spre ea, plini de o adoraţie stranie, şi care totodată îl urmăreau. Cât timp Nell a stat acolo, fata cu părul roşu şi Oliver i-au prezentat dansatorii. I-a văzut pe aceşti tineri uitându-se cu jind la ea, şi a băgat de seamă cum o priveau fetele, unele cu o preţuire rece, altele cu o mişcătoare adoraţie. Din clipa când intrase nu fusese, după expresia tatălui ei, decât „unica din sală”. Iar ea, în ciuda acestei admiraţii unanime, îl dorea totuşi numai pe el. Era de necrezut!

Cum începu polca, se îndreptă spre Nell. Găsise un loc mai discret – o mică nişă, ascunsă în dosul câtorva ficuşi. Dar pe când stăteau acolo, îşi dădu seama, ca niciodată până atunci, că nu exista nicio comuniune spirituală între el şi copila aceea. Ea putea să-i povestească necazurile şi bucuriile, el putea s-o alinte sau s-o compătimească, dar nicicând prăpastia dintre firile şi vârsta lor nu va putea fi depăşită. Fericirea lui consta numai în a o vedea şi în a o atinge. Dar chiar şi numai atât, Dumnezeu ştie de ce, era o mare fericire, o bucurie febrilă, nepotolită, ca setea unui

om frânt de oboseală, sete ce sporeşte pe măsură ce aceasta soarbe din lichidul cu care încearcă să şi-o potolească. Stând acolo, năpădit de mireasma florilor şi a parfumului îmbătător din părul ei, dezmierdându-i uşor degetele în timp ce ochii ei îi căutau pe-ai lui, încerca să nu se gândească la sine, ci doar să înţeleagă ce simte la cel dintâi bal al ei, s-o ajute să-şi trăiască întreaga bucurie. Dar nu era în stare, încremenit, ameţit de dorinţa înnebunitoare de a o cuprinde în braţe şi de a o strânge la piept, cum mai făcuse cu puţine ore înainte. O vedea cum înfloreşte ca o floare în plină lumină, înconjurată de forfota şi admiraţia năucitoare din preajma ei. De ce să se strecoare în viaţa ei, cu dorinţa lui întunecată de ceasurile tăinuite – el, acum ca un ban tocit – şi să nimicească farmecul, şi prospeţimea tinereţii, şi frumuseţea ei strălucitoare?

Arătându-i florile, Nell spuse:

— Mi le-ai dat pentru că şi eu ţi-am dat una?

— Da.

— Ce-ai făcut cu ea?

— Am ars-o.

— Oh! De ce?

— Fiindcă eşti o vrăjitoare şi vrăjitoarele trebuiesc arse cu florile lor cu tot.

— Ai să mă arzi şi pe mine?

El puse mâna pe braţu-i rece.

— Nu simţi? Flăcările s-au şi aprins.

— Tu ai voie! Nu-mi pasă.

Îi luă mâna şi-şi culcă obrazul pe ea; totuşi, la auzul muzicii ce reîncepuse, prinse să bată tactul cu pantoful. Şi el îi spuse:

— Fetiţo, trebuie să dansezi.

— Oh, nu! Îmi pare rău numai că nu vrei să dansezi tu.

— Nu înţelegi că totul trebuie să fie tăinuit?

Îşi acoperi buzele cu evantaiul şi şopti:

— Nu trebuie să te gândeşti. Nu trebuie să te gândeşti niciodată la asta. Când pot să vin?

— Am să găsesc soluţia cea mai bună. Mâine nu, Nell, nimeni nu trebuie să afle, pentru binele tău şi al ei – nimeni!

Ea dădu din cap şi repetă cu o blândă şi misterioasă înţelepciune:

— Nimeni. Şi apoi cu glas tare: Uite-l pe Oliver! A fost nespus de drăguţ din partea dumitale să vii. Noapte bună!

Şi când părăsi, la braţul lui Oliver, mica lor tainiţă, se uită înapoi.

El mai zăbovi ca s-o vadă dansând. Cum de reuşeau ei doi să eclipseze toate celelalte perechi? Aveau ceva în ei care era mai mult decât o simplă frumuseţe, nu ceva *outré*[24] sau excentric, ci mai ales subtil, capricios.

Se potriveau bine aceşti doi Dromori: capul lui brun cu capul ei castaniu, ochii lui căprui, limpezi, îndrăzneţi cu ochii ei cenuşii, sentimentali, magnetici.

Ah! Tânărul Oliver era fericit simţind-o atât de aproape! Dar pe Lennan nu-l frământa gelozia, căci nimeni nu-i poate pizmui pe cei tineri. Îl împiedica să fie gelos ceva mai profund: mândria sau poate simţul măsurii. Ea părea de asemenea fericită, ca şi cum sufletul i-ar fi plutit în dans, fremătând împreună cu muzica şi cu mireasma florilor. Aşteptă să mai treacă o dată prin dreptul lui, să surprindă pentru ultima oară privirea ei fugară, întoarsă spre el. Apoi îşi luă paltonul şi pălăria şi plecă.

[24] Exagerat. (fr.)

XIII

ODATĂ AJUNS AFARĂ FĂCU CÂŢIVA paşi, se opri şi se uită îndărăt la ferestrele sălii printre trunchiurile – luminate de un felinar – câtorva copaci cu umbrele răspândite pe pământ ca spiţele unui evantai. Ceasul unei biserici bătu unsprezece. Ore întregi va zăbovi acolo rotindu-se în braţele tinereţii! Oricât s-ar strădui el n-ar mai putea niciodată să mai aibă expresia întipărită pe chipul lui Oliver, expresie simbolizând atâtea lucruri pe care el nicicând nu i le-ar mai putea oferi. De ce se năpustise în viaţa lui, spre nimicirea amândurora? Şi un gând bizar îi trecu prin cap: „Dacă ar muri, oare mi-ar părea rău cu adevărat? Nu m-aş bucura? Dacă ar muri ea, s-ar spulbera şi forţa ei vrăjitorească şi eu aş putea să ţin din nou capul sus şi să-i privesc pe oameni drept în faţă! Ce putea să fie această putere jucându-se cu oamenii, punând stăpânire pe ei şi frământându-le inimile ca pe nişte cârpe; această putere care izbucnise din ochii ei în clipa când îşi dusese evantaiul înflorat la buze?”

Sunetul muzicii se stinse. Porni mai departe. Era aproape douăsprezece când sosi acasă. Acum, va cunoaşte iarăşi şi iarăşi procesul cumplit al minciunii, şovăiala din suflet şi pe faţă i se va aşterne pecetea insolenţei.

Salonul era luminat doar de vâlvătăile focului. Numai de s-ar fi culcat Sylvia! Dar o văzu stând nemişcată lângă fereastra cu perdelele trase într-o parte.

Se îndreptă spre ea şi rosti formula lui cumplită:

— Mă tem că te-ai simţit cam singură. A trebuit să stau ceva mai târziu. O seară plicticoasă.

Şi cum ea nu se mişca şi nu răspundea, ci rămânea neclintită şi palidă, îşi impuse să se apropie şi, aplecându-se, îi atinse obrazul. Apoi îngenunchie lângă ea. Atunci Sylvia privi în jur. Faţa-i era destul de liniştită, dar ochii îi luceau cam ciudat. Zâmbind uşor, trist, izbucni:

— Oh, Mark! Ce s-a-ntâmplat, ce s-a-ntâmplat? Orice e mai bine decât asta!

Zâmbetul, glasul sau poate ochii ei – ceva din toate astea şi-au găsit drum spre inima lui Lennan. Taina, prudenţa, toate se spulberară. Lăsându-şi capul pe pieptul ei, îi mărturisi totul, ţinându-se încleştaţi unul de altul, agăţaţi în semiobscuritate ca doi copii speriaţi. Numai după ce isprăvi îşi dădu seama că dacă l-ar fi respins, dacă nu l-ar fi lăsat s-o atingă, ar fi fost mai puţin dureros, ar fi suportat mai lesne faţa ei palidă, şi mâinile care-l ţineau strâns, şi cuvintele ei:

— Nu mi-aş fi închipuit niciodată. Tu şi cu mine! Oh, Mark! Tu şi eu...

Ce încredere în el, în viaţa lor comună mărturiseau aceste cuvinte! Da, dar el avusese o încredere şi mai mare în ea, şi încă o mai avea. Sylvia nu putea să înţeleagă, bănuise el că ea nu va putea înţelege niciodată, iată de ce se luptase atâta ca să ţină lucrurile în secret. Ea îşi închipuia că pierduse totul, iar părerea lui era că nu pierduse nimic. Pasiunea aceasta, această sete de tinereţe şi de viaţă, această nebunie – numiţi-o cum vreţi – era ceva cu totul deosebit şi nu diminua dragostea lui pentru ea şi nici nevoia lui de a o şti mereu lângă el. Numai dacă ar vrea să-l asculte!

O repeta într-una, dar ea refuza într-una să-l creadă. Singurul lucru pe care îl constata era că dragostea lui trecuse de la ea la o alta, deşi nu acesta era adevărul!

Deodată se smulse din braţele lui, îl împinse deoparte de ea şi strigă:

— Fata aceea îngrozitoare, oribilă, perfidă!

Niciodată nu o văzuse într-o asemenea stare. Avea pete roşii în obrajii palizi, buzele îi erau moi şi bărbia

tremurătoare, ochii albaştri scânteiau, respira cu greutate ca şi când fiecare răsuflare ar fi ieşit anevoie din plămânii lipsiţi de aer. Şi apoi tot atât de repede focul din ea se domoli. Se aşeză pe canapea, acoperindu-şi faţa cu mâinile şi legănându-se încoace şi încolo. Nu plângea, dar din când în când scotea câte un geamăt. Şi fiecare din aceste sunete erau pentru Lennan ca ţipetele unei fiinţe pe care o ucidea. În cele din urmă veni şi se aşeză pe canapea lângă ea şi-i spuse:

— Sylvia! Sylvia! Nu plânge! Te rog, nu plânge!

Şi ea tăcu şi nu se mai legănă, lăsându-se mângâiată şi alintată. Dar faţa şi-o ţinea ascunsă şi nu vorbi decât o dată, atât de încet încât abia o auzi:

— Nu pot. Nu vreau să te ţin departe de ea.

Şi, cu sentimentul îngrozitor că niciun cuvânt nu putea să ajungă până la ea şi să-i aline rana din inima ei iubitoare, nu era în stare decât să-i mângâie fără întrerupere şi să-i ţină mâinile într-ale sale.

Totul era cumplit! Nu dorise acest lucru! Îl făcuse fără voia lui. Oricât ar fi fost de nefericită, ea ar fi putut să-şi dea seama de asta! În adâncul sufletului său, dincolo de durerea şi de ura împotriva lui însuşi, era conştient de un lucru pe care nu-l ştia nici ea şi nici altcineva şi anume că n-ar fi putut să se împotrivească acestui simţământ, născut chiar înainte de a fi văzut-o pe fată, şi că nimeni, pe lumea asta, n-ar fi fost în stare să i se împotrivească. Dorul acesta şi această nestatornicie făceau tot atât de mult parte din el ca şi ochii şi mâinile lui, erau o aspiraţie la fel de firească şi de covârşitoare ca şi setea lui de a lucra sau nevoia de liniştea pe care i-o oferea Sylvia şi numai ea. Asta era tragedia – totul era cufundat şi statornicit în însăşi firea bărbatului. De când fata pătrunsese în viaţa lor nu fusese mai necredincios Sylviei cu gândul decât înainte. Numai dacă ea ar putea să scruteze în el, fără idei preconcepute, să vadă exact cum este alcătuit – numai atunci ar înţelege totul şi poate că nici n-ar mai suferi. Dar ea nu putea să-şi dea seama şi lui

îi era peste putinţă să-i explice mai desluşit. Şi cu un accent grav, deznădăjduit, cu sentimentul deşertăciunii cuvintelor încercă în continuare: „Nu-şi dădea seama? Totul venea din afara lui: o năzuinţă, o goană după viaţă şi frumuseţe, după propria lui tinereţe!” Auzind acest cuvânt ea îl privi şi-i spuse:

— Îţi închipui că eu nu doresc să-mi recapăt tinereţea? El se opri.

O femeie să fie conştientă că frumuseţea, strălucirea ochilor şi a părului, graţia şi supleţea mâinilor şi picioarelor ei se îndepărtau atât de ea cât şi de bărbatul pe care-l iubea! Putea să existe un sentiment mai amar? Putea să existe o datorie mai sfântă decât aceea de a nu-i spori această amărăciune, de a nu o face să sufere la bătrâneţe, ci s-o ajute să-şi păstreze nestinsă credinţa în farmecele ei?

Bărbat şi femeie – amândoi doreau să-şi redobândească tinereţea. Ea, pentru ca să i-o poată oferi pe toată lui; el, pentru că i-ar fi ajutat să trăiască senzaţii noi! Diferenţa aceasta (o întreagă lume) era întrutotul grăitoare! El se ridică şi-i spuse:

— Vino, dragă, să încercăm să dormim.

Nu afirmase nicio clipă că ar fi putut renunţa la fată. Nu fusese în stare să pronunţe aceste cuvinte, deşi ştia că ea trebuie să-şi fi dat seama că nu le spusese şi că mai mult ca sigur că tânjea să le audă. Tot ce fusese capabil să spună fusese:

— Atâta vreme cât mă vei vrea, voi fi lângă tine. Niciodată nu-ţi voi mai ascunde nimic.

Sus, în camera lor, ea zăcu ore în şir în braţele lui – nu supărată, dar inertă şi cu ochii scăldaţi în lacrimi de câte ori buzele lui o atingeau.

Ce labirint era inima unui bărbat, labirint în care acesta se rătăcea în fiecare clipă! Ce încâlcite şi întortocheate cotituri şi impasuri; ce rapidă înlocuire a unei emoţii prin alta! Ce luptă între milă şi pasiune, ce sete nesfârşită de linişte!

Şi în starea lui de epuizare febrilă, aproape adormit, Lennan nu-şi dădea seama dacă ceea ce auzea era sunetul muzicii ori geamătul Sylviei; dacă în braţele lui se cuibărise trupul ei sau al lui Nell...

Dar viaţa trebuia trăită, aparenţele trebuiau păstrate, făgăduielile respectate. Şi coşmarul continuă pentru amândoi sub aparenţa liniştită a unei duminici obişnuite. Erau ca nişte oameni ce mergeau pe marginea unei prăpăstii abrupte, fără să ştie de la un pas la altul dacă nu se vor prăbuşi; sau ca nişte înotători ce se chinuiau să scape dintr-un vârtej.

După-amiază se duseră împreună la un concert. Era o ocupaţie – ceva care-i salva pentru o oră sau două de posibilitatea de a vorbi despre singurul subiect ce le mai rămăsese. Corabia se scufundase şi ei se agăţau de orişice i-ar fi putut ţine cât de puţin deasupra apei.

Seara, veniră câteva persoane la cină: un scriitor şi doi pictori cu nevestele lor. O seară îngrozitoare – mai ales când conversaţia atinse veşnica temă – libertatea spirituală, mentală şi fizică necesară celor ce se ocupă de artă. Toate argumentele banale fură puse la bătaie şi ei trebuiră să se asocieze acestora, cu feţe imobile. Şi cu toată vorbăria lor despre libertate, Lennan putea să-şi închipuie ce *volte-face*[25] ar face prietenii lui dacă ar afla noutăţile. Nu era îngăduit să seduci o tânără fată şi aveai voie să întreprinzi numai ceea ce oamenii socoteau că se cuvine! Făţărnicia lor privind spiritul independent al artistului, libertatea de a experimenta orice, va păli în clipa în care vor veni în conflict cu regulile „bunei-cuviinţe”, aşa că spiritul lor nu era de fapt mai nesupus decât spiritul burghez cu convenienţele lui, sau decât spiritul preoţesc cu strigătul lui: „Păcat!”, în orice caz, nu! Pentru a rezista, pentru a te opune acestei puteri care te târăşte, maximele „bunei-cuviinţe”, dogmele religioase şi morale nu foloseau în niciun chip, nimic nu folosea decât poate vreun simţământ mai puternic decât pasiunea

[25] A-şi schimba radical concepţia. (fr.)

însăşi. Şi ce faţă avea Sylvia obligată fiind să mai şi zâmbească! Ah! Acesta era într-adevăr un motiv pentru care ar fi trebuit să-l condamne! Niciuna dintre doctrinele lor despre libertate nu putea să dea o explicaţie în legătură cu durerea, moartea strecurată în inima unui bărbat ce face să sufere o fiinţă iubită şi devotată.

În cele din urmă plecară, rostind cuvintele: „Mulţumim foarte mult! A fost o seară încântătoare!” Şi din nou amândoi, faţă în faţă; încă o noapte. Ştia că totul va fi reluat de la început, inevitabil, după pumnalul înfipt în inimile lor şi răsucit mereu, mereu, seara întreagă.

— Nu vreau, nu trebuie să te ţin flămând şi astfel să-ţi nimicesc opera. Mark, nu te gândi la mine! Voi îndura totul!

Apoi fu cuprinsă de o deznădejde mai adâncă decât în noaptea trecută! Cu cât geniu ştia Natura să-şi chinuiască făpturile!

Dacă cineva i-ar fi spus, numai cu o săptămână în urmă, că el ar putea pricinui atâta suferinţă Sylviei, Sylviei, pe care când era copilă, cu ochi mari, albaştri şi fundă sinilie în părul ei moale, o ocrotise pe câmpii pline de tauri imaginari; Sylviei, în părul căreia se prinsese steaua lui; Sylviei, care zi şi noapte, timp de cincisprezece ani, fusese soţia lui devotată, pe care încă o mai iubea şi o admira – i-ar fi strigat în faţă că minte. I s-ar fi părut de necrezut, monstruos, stupid.

Oare toate femeile şi toţi bărbaţii căsătoriţi trebuiau să treacă prin asemenea momente, era oare aceasta doar o traversare obişnuită a deşertului? Sau era – o dată pentru totdeauna – un naufragiu? Moarte, moarte violentă, nelegiuită, într-o furtună de nisip?

Încă o noapte de chin şi niciun răspuns la întrebare.

Îi spusese că nu o va mai vedea pe Nell fără ca mai întâi s-o înştiinţeze pe ea. Astfel că a doua zi scrise numai cuvintele: *„Nu veni azi”* – le arăta Sylviei şi trimise biletul cu un servitor la Dromori.

E greu de imaginat cât de amărât intră în atelier în

dimineaţa aceea. Ce se va alege de munca lui în tot acest haos? Îşi va mai putea recăpăta vreodată liniştea sufletească pentru a lucra? Seara trecută discutase cu oamenii aceia despre pasiunea care inspiră, despre experienţă. Susţinându-şi cauza în faţa Sylviei, folosise aceleaşi argumente. Ea, sărmana, le repetase doar, încercând să le îndure, să le creadă. Dar erau ele adevărate? Iarăşi niciun răspuns sau niciunul pe care el l-ar fi putut da cu certitudine. Să eliberezi zăgazurile, să te arunci în vâltoarea emoţiilor, să trăieşti desperarea, în loc să stai pe loc, imobil. Şi poate că într-o zi va fi răsplătit, cine ştie? Poate cândva, dincolo de acest imens pustiu, va afla o ţară minunată, unde îşi va putea vedea de munca lui mai bine ca înainte. Dar acum nu era decât un condamnat de la care se aştepta o operă de artă. I se părea c-ar fi fost la fel de nefericit dacă renunţa la Nell, dacă renunţa la instinctul de nestatornicie, iscoditor, instinct ce ar fi trebuit să fie satisfăcut şi nu era; iar dacă o lua pe Nell, nu făcea decât să o chinuie pe femeia dragă! Acestea erau problemele şi aşa le judeca astăzi. Cum le va înţelege mai târziu, numai Dumnezeu ştia. „Libertatea spiritului” – iată o frază deosebit de hazlie! Şi deodată, acolo, printre operele lui, ca un om legat de mâini şi de picioare, fu năpădit de o asemenea furie neputincioasă cum nu mai simţise niciodată! Femeile! Femeile astea! Dacă s-ar putea elibera de amândouă, de toate femeile, de pasiunile şi de mila pe care le provocau, în aşa fel încât mintea şi braţele lui să trăiască libere şi să lucreze din nou! Ele nu au dreptul să-l sugrume, nu trebuie să-l distrugă!

Din nenorocire, chiar aşa mânios cum era, îşi dădea seama că nu va putea să fugă de amândouă. Într-un fel sau altul lucrurile trebuiau să-şi urmeze calea până la capăt. Măcar dac-ar fi fost o luptă dreaptă. O înfruntare deschisă între pasiune şi milă! Dar pe amândouă le iubea şi de amândouă îi era milă. Nu era nimic cinstit şi limpede în această chestiune. Totul era prea adânc înrădăcinat în

firea omenească. Şi senzaţia îngrozitoare că goneşte neîncetat de la o barieră la alta începu chiar să-l tulbure.

E-adevărat că din când în când devenea lucid timp de câteva minute, şocat de natura ingenioasă, nespus de interesantă şi de stranie, a propriilor lui chinuri; dar aceasta nu constituia chiar o uşurare, căci, ca şi în cazul unei dureri de dinţi prelungită, puterea lui de a percepe încetase pentru o clipă. Într-adevăr, un mic iad dat naibii!

Toată ziua avusese presimţirea, împinsă până aproape de certitudine, că Nell se va speria de cele trei cuvinte trimise şi va veni. Dar, de fapt, ce i-ar fi putut scrie? Nimic, căci orice altceva ar fi îngrijorat-o mai mult sau l-ar fi prăbuşit pe el şi mai în adânc. Avea senzaţia că ea putea să-şi dea seama de starea lui de spirit, că ochii ei puteau să-l vadă oriunde s-ar fi aflat, ca şi ochii pisicii care străpung bezna. Fusese stăpânit de această senzaţie, mai mult sau mai puţin, în ultima seară de octombrie, când ea se întorsese din vacanţa de vară. Cât trecuse de-atunci? Şase zile? Şase secole?

Nell ştia când farmecul ei slăbea, când era nevoie să-l împrospăteze... Aşa că pe la şase – între timp se lăsase amurgul – fără să fie surprins, numai cu o vagă tresărire – auzi ciocănitul ei. Îşi ţinu răsuflarea, în spatele uşii închise, lipindu-se de ea. Îşi dăduse cuvântul faţă de Sylvia – fără ca ea să i-l ceară! Prin lemnul subţire al vechii uşi putea să distingă tropăitul uşor al picioarelor ei pe caldarâm, cum se mişca încolo şi-ncoace de parcă ar fi implorat liniştea neîndurătoare. Din locul unde se afla putea să-i vadă capul puţin aplecat înainte ca să asculte. Bătu de trei ori şi de fiecare dată Lennan se cutremură. Era atât de crud! Acel dar al ei de a vedea mai profund ca alţii trebuie să-i fi spus că el se afla acolo; chiar tăcerea lui era o dovadă – pentru că avea glas, un glas gâtuit, umil. Apoi îi auzi foarte desluşit suspinul şi paşii care se îndepărtau. Acoperindu-şi faţa cu mâinile prinse să alerge de colo-colo, ca un om nebun, prin atelier.

Nu se mai auzea nimic! Plecase! Era ceva de

nesuportat; apucându-şi pălăria, se năpusti în stradă. Oare pe unde o luase? Alergă la întâmplare prin piaţă. Se afla acolo, mergând încet pe lângă gard, şovăind, spre casă.

XIV

ACUM, CÂND EA SE AFLA APROAPE, Lennan ezită; îşi dăduse cuvântul – aşadar şi-l va călca? Dar ea se întoarse, îl zări şi el nu mai putu să se facă nevăzut. În bătaia vântului aspru faţa ei părea mică, înfrigurată şi chinuită, numai ochii îi erau mari, plini de vrajă mai mult ca oricând, ca şi cum l-ar fi implorat să nu fie supărat, să n-o gonească.

— Am venit fiindcă mi-a fost teamă. De ce mi-ai scris doar bileţelul acela?

El încercă să vorbească cu un glas obişnuit, calm:

— Nell, trebuie să fii tare. Am fost nevoit să-i mărturisesc totul Sylviei.

Ea îl prinse de braţ, apoi se apropie şi-i spuse cu o voce limpede, precipitată:

— Oh! Îmi închipui că mă urăşte!

— E groaznic de nefericită.

Merseră un minut lung cât o oră fără să scoată vreun cuvânt, nu în jurul pieţei, cum se plimbase cu Oliver, ci ceva mai departe de casă. Până la urmă ea spuse cu o voce pe jumătate sugrumată.

— Mă mulţumesc şi cu o mică parte din tine.

Iar el răspunse posomorât:

— Dragostea nu poate fi fragmentată, dragostea nu stă pe loc.

Apoi simţi deodată cum mâna ei o cuprinde pe-a lui, cum degetele i se împletesc cu ale lui şi din nou, cu o voce pe jumătate sugrumată, ea spuse:

— Dar trebuie să mă laşi să te văd măcar din când în când! Trebuie!

Cel mai greu lucru din toate era să reziste acestui copil patetic, înspăimântat, care se agăţa de el. Şi, fără să-şi dea seama prea bine ce vorbeşte, murmură:

— Da, da. Totul e-n ordine. Fii tare, trebuie să fii tare, Nell. Totul va fi bine.

Dar ea nu răspunse decât:

— Nu, nu. Nu sunt tare. Am să fac eu ceva!

Faţa ei arăta la fel ca şi atunci când se îndreptase, călare, către groapa de nisip. Tandră, sălbatică, nesupusă, lipsită de orice posibilităţi de rezistenţă – de câte n-ar fi fost ea capabilă! De ce nu putea el să facă vreo mişcare fără să aducă nefericirea uneia sau celeilalte? Şi, aflat între două femei care sufereau din pricina lui, se simţea parcă frustrat de propria lui existenţă. Iată până unde ajunsese, căutând fericirea!

Deodată ea spuse:

— Oliver m-a invitat iar la dans sâmbătă. Mi-a spus că l-ai sfătuit să aibă răbdare, da?

— Da.

— De ce?

— Îmi părea rău de el.

Ea îi eliberă mâna.

— Poate că ţi-ar face plăcere să mă mărit cu Oliver?

Lennan îi revăzu aievea pe cei doi plutind de jur-împrejurul sălii de dans.

— Într-adevăr, Nell, ar fi mult mai bine.

Ea scoase un strigăt slab, de supărare sau poate de dezamăgire.

— Atunci, înseamnă că nu mă doreşti?

Căpătase o şansă. Dar, simţind cum mâna ei o atingea pe a lui, cum faţa ei atât de palidă şi de deznădăjduită şi ochii ei înnebunitori erau întorşi spre el, Lennan nu fu în stare să mintă, aşa că îi răspunse:

— Ba da, te doresc, şi numai Dumnezeu ştie cât!

Auzind aceste cuvinte un oftat de uşurare îi scăpă, ca şi cum şi-ar fi zis: „Dacă mă doreşte nu mă va îndepărta”. Plătea astfel un straniu tribut încrederii în iubire şi în

propria-i tinereţe!

Ajunseră în Pall Mall. Şi, îngrozit de a se găsi în „bârlogul” Dromorilor, Lennan se întoarse spre parcul James, pe care puteau să-l traverseze în întuneric, spre Piccadilly. Să se furişeze astfel din văzul lumii cu fiica tovarăşului său de cameră – cel din urmă om de pe pământ căruia ar fi meritat să-i facă asta! Câtă lipsă de loialitate! Dar oare ce importanţă mai putea să aibă acel sentiment pe care bărbaţii îl numeau „onoare” atâta timp cât ea îl privea aşa cu umărul ei atingându-l pe-al lui?

De când el pronunţase cuvintele „Da, te doresc”, ea păstrase tăcere de parcă i-ar fi fost teamă că alte vorbe n-ar fi putut decât să le tulbure liniştea de care erau învăluiţi. Aproape de poarta Hyde Park-ului ea îşi puse iarăşi mâna într-a lui şi cu o voce din nou limpede îi spuse:

— Nu vreau să fac rău nimănui, dar tu trebuie să-mi îngădui să vin din când în când să te văd. Trebuie să te văd. N-ai să mă laşi singură, pradă gândului că n-am să te mai văd niciodată, nu-i aşa?

Şi încă o dată, fără să-şi dea seama ce răspunde, Lennan murmură:

— Nu, nu, dragă, totul va fi bine! Totul va fi-n regulă! Trebuie – şi numai aşa va fi!

Şi degetele ei se împletiră încă o dată cu ale lui, cu un gest ca de copil. Părea să ştie de minune ce trebuie să spună şi să întreprindă pentru a-l lăsa fără apărare! Şi continuă:

— N-am încetat niciodată să te iubesc. Şi nici nu e rău să iubeşti. Asta n-o poate îndurera pe ea. Eu nu ţi-am cerut decât puţină dragoste...

Puţină – totdeauna puţină! Dar acum el nu voia altceva decât s-o liniştească. Era cumplit să ţi-o imaginezi cum, ajunsă acasă, îşi va petrece singură toată seara, nefericită şi înfricoşată. Şi ţinându-i strâns mâna, îi murmura cuvinte alinătoare.

Apoi îşi dădu seama că ajunseseră în Picadilly. Cât de

departe va îndrăzni să meargă cu ea de-a lungul străzii până să-şi ia rămas bun? Un bărbat se apropia de ei, chiar acolo unde îl întâlnise pe Dromore într-o după-amiază, cu nouă luni în urmă. Un om cu un mers uşor, şovăitor, de beţiv şi cu o pălărie înaltă pusă puţin pe o parte. Dar, slavă cerului! nu era Dromore, ci doar cineva semănând cu el, şi care trecu prin apropierea lor privind-o fix, ca un sfinx, pe Nell. Lennan spuse:

— Trebuie să te duci acasă, fetiţo. Nu se cuvine să fim văzuţi împreună.

Pentru o clipă crezu că va izbucni în lacrimi, refuzând să-l părăsească. Apoi îşi înălţă capul şi timp de o secundă rămase nemişcată, privindu-l drept în faţă.

Cu un gest brusc îşi scoase mănuşa, punându-şi palma fierbinte, acaparatoare într-a lui. Buzele schiţară un zâmbet uşor, iar în ochi avea lacrimi; apoi îşi trase mâna şi se pierdu în mulţime. O văzu cum dă colţul străzii, dispărând. Mai simţea încă arsura mâinii ei fragile şi pătimaşe când se îndreptă aproape în fugă spre Hyde Park.

Fără să ţină seama încotro merge se aventură în întunericul aleilor, pustii din pricina vântului tăios, liniştit şi lipsit de miresme, care-şi urma calea, fără remuşcări, sub cerul plumburiu.

Bolta întunecată şi aerul rece erau cum nu se poate mai potrivite cu starea de spirit a unui om având nevoie de ajutor ca să-şi tempereze emoţia, urmărit fiind de o singură dorinţă: de a scăpa, dacă se putea, de senzaţia îngrozitoare din capul lui, de sentimentul de destrămare, de ruinare, ca al unui bărbat care, încarcerat în celula lui, se zbate zadarnic să evadeze. Fără să se gândească, îşi târa picioarele la întâmplare, încet, ştiind că dacă s-ar fi grăbit ar fi fost nevoit să se oprească mai curând. Şi ce spectacol putea fi mai comic pentru un cetăţean onorabil decât acest om însurat, de vârstă mijlocie, umblând cu paşi mari ceasuri întregi de-a lungul poienilor goale, uscate, întunecate, hăituit de pasiuni şi de milă, încât

uitase dacă luase sau nu masa! Niciun cetăţean „onorabil” nu ieşea din casă într-o seară de toamnă, pe un vânt atât de aspru.

Copacii erau singurii martori ai cumplitei sale peregrinări – copacii, resemnaţi în bătaia rece a vântului, cu frunzele ceva mai luminoase decât întunericul ce se prăbuşea peste el. Ici şi colo picioarele îi foşneau în mormanele de frunze ce-şi aşteptau rândul să hrănească focurile al căror miros mai stăruia în aer. O plimbare deznădăjduită în inima Londrei, de jur-împrejur, de sus în jos, oră după oră, numai în beznă. Nu se vedea nicio stea pe cer şi nu se auzea niciun suflet de om, nicio pasăre sau animal, ci doar strălucirea îndepărtată a luminilor şi zgomotul estompat al traficului! O plimbare la fel de solitară ca şi călătoria sufletului omenesc de la naştere până la moarte, neavând altă călăuză decât pâlpâirea plăpândă a spiritului aprinsă undeva – nu se ştie unde.

Obosit, încât anevoie îşi putea urni picioarele, dar descătuşat până la urmă de îngrozitorul sentiment care-i încleştase capul, simţindu-se liber pentru prima oară după luni de zile, Lennan ieşi din parc, pe poarta pe unde intrase, şi se îndreptă spre casă, sigur că în această seară, într-un fel sau altul, se va hotărî...

XV

STÂND ÎN DORMITOR, ÎNTR-UN FOTOliu, în faţa focului, privind scânteierile jarului şi pe Sylvia dormind istovită, în timp ce crengile platanului băteau în geam legănate de vântul de toamnă, îşi amintea numai de această teribilă suferinţă a trupului şi a sufletului. Se uita – şi nu-l mai părăsea convingerea stranie că noaptea aceasta nu va trece fără ca el să nu ia ultima hotărâre – irevocabilă. Fiindcă însuşi conflictul cu timpul devine mai puţin intens, iar nehotărârea are şi ea o limită, dincolo de care îşi pierde mizerabila ei putere de a chinui – şi anume convingerea că orice hotărâre este, în cele din urmă, mai bună decât iadul nehotărârii însăşi. O dată sau de două ori, în aceste ultime zile, chiar şi moartea i se păruse foarte uşor de îndurat; dar acum, când mintea i se limpezise şi îşi revenise, ideea morţii îl părăsi ca o umbră a ceva atât de simplu, de excesiv şi de zadarnic şi care nu i-ar fi folosit la nimic. Realitatea avea alte soluţii, moartea n-avea niciuna. Să o părăsească pe Sylvia, să accepte dragostea tinerească ce i se oferea, era o soluţie, dar care se destrăma de îndată ce prindea contur, acum mai mult decât oricând.

Ar mai fi îndrăznit să iasă în lume după ce ar fi adus o asemenea jignire îngrozitoare şi publică unei soţii tandre pe care o iubea, osândind-o la moarte? Şi apoi, ros veşnic de această remuşcare, să îmbătrânească alături de o fată tânără? N-ar fi fost în stare. Ar fi putut-o face numai dacă Sylvia nu l-ar fi iubit, sau dacă el n-ar fi iubit-o, sau, iarăşi, dacă, deşi iubindu-l, ea şi-ar fi susţinut cu hotărâre drepturile. Dar să o părăsească pe Sylvia pe care-o iubea

şi care spusese cu atâta generozitate: „Nu te voi împiedica, du-te la ea”, ar fi fost o cruzime de neiertat. Fiecare amintire a dragostei lor – din copilărie până la îmbrăţişarea deznădăjduită a braţelor ei în aceste ultime două nopţi – aceste amintiri, cu sumedenia lor de tentacule, cu puterea de nebiruit ale nenumăratelor lor fire, îl legau prea strâns de ea. Atunci? Trebuia aşadar să renunţe la fată? Stând acolo lângă focul acela ce emana căldură fu cuprins totuşi de un tremur. Ce dezolant, ce nelegiuit, ce pustiitor era să renunţi la dragoste. Să te lepezi de cel mai preţios dar, să-l arunci şi să-l sfărâmi. Nu se găsea prea multă iubire pe lume, nici prea multă căldură şi nici frumuseţe, în tot cazul nu pentru acei din clepsidra cărora se scursese mult nisip şi al căror sânge avea în curând să fie cuprins de răceală. Oare Sylvia nu i-ar fi îngăduit să păstreze şi dragostea ei şi a fetei? Nu putea oare să suporte asta? Ea afirmase că da, dar faţa, ochii şi glasul ei o dădeau de gol, aşa încât, de câte ori o auzea, inima i se frângea de milă. Ăsta era deci rezultatul adevărat. Putea el să accepte o asemenea jertfă din parte-i, să-i impună o suferinţă cotidiană, să o vadă încovoindu-se şi sleindu-se sub povara acesteia? Putea să suporte propria lui fericire ştiind că e plătită cu un asemenea preţ? Şi ar fi fost asta într-adevăr o fericire? Se ridică din fotoliu şi se furişă până la ea. Aşa cum dormea, părea foarte firavă. Cearcănele din jurul pleoapelor îi puneau o pecete prea crudă pe pielea ei foarte albă, iar în păru-i bălai zări ceea nu observase niciodată până atunci: câteva fire albe. Buzele-i întredeschise, lipsite aproape de culoare, tresăreau o dată cu respiraţia ei întreruptă şi din când în când o trecea câte-un fior izvorât parcă din inimă. Era atât de fină şi de delicată, dar nu mai fremăta de viaţă, părea prea slăbită, tinereţea şi frumuseţea se îndepărtau de ea.

Şi tocmai el, care s-ar fi cuvenit s-o apere împotriva vârstei şi a anilor ce trec, îi va aşeza zi de zi încă o cută pe faţă, încă o durere în inimă! El – care păşea alături de

ea spre apusul vieţii!

Pe când stătea acolo ţinându-şi respiraţia şi aplecându-se s-o privească, zgomotul crengilor de platan lovind în geam, scuturate de vântul de toamnă, părea să umple întreaga lume. Apoi buzele ei se mişcară murmurând vorbe domoale, ca oamenii nefericiţi, care, visând, rostesc cuvinte nedesluşite şi precipitate. Şi se gândi: „Dacă aş făptui acest lucru îngrozitor, eu, care cred în cavalerism şi în bunătate, eu, care dispreţuiesc cruzimea, cum aş mai putea lucra? Cum aş mai putea trăi? Dacă o fac, sunt pierdut – un proscris al propriei mele credinţe, un renegat al idealurilor mele.”

Şi, plecându-se în genunchi, foarte aproape de faţa aceea atât de tristă şi de singură, aproape de inimă aceea zbătându-se, chinuindu-se chiar şi în somn, el îşi dădu seama, deodată, cu certitudine, însoţită de o senzaţie de pace, că nu va fi în stare s-o părăsească. Aşadar, trecuse! Trecuse! Lunga luptă luase sfârşit! Tinereţea cu tinereţea, vara cu vara, frunza ofilită cu frunza ofilită! Şi în spatele lui focul pâlpâi, iar ramurile platanului bătură în geam.

Se ridică şi se strecură tiptil afară, coborî scările şi intră în salon; pe uşa din partea opusă ieşi în curtea interioară, acolo unde stătuse în ziua aceea, în preajma florilor, ascultând flaşneta. Era o beznă adâncă, şi frig, şi straniu ca pe un alt tărâm şi de aceea se grăbi să intre în atelier. Şi acolo stăpânea tot întunericul, frigul şi o senzaţie de straniu poate din pricina acelor făpturi fantomatice conturate în gips, a mirosului stătut de ţigări şi a singurului cărbune care mai ardea stins în focul pe care-l lăsase cu şapte ore în urmă, când alergase după Nell.

Se duse mai întâi la birou, aprinse lampa şi, luând câteva foi de hârtie, însemnă pe ele diverse dispoziţii în legătură cu feluritele lui opere; menţionă ca statueta lui Nell să fie predată, însoţită de complimentele lui, domnului Dromore. Scrise câteva cuvinte bancherului dându-i instrucţiuni să-i trimită banii la Roma şi avocatului

lui rugându-l să închirieze casa. Era foarte grăbit. Dacă se trezea Sylvia şi vedea că nu se află acolo, câte nu şi-ar fi putut închipui? Luă o ultimă foaie. Avea vreo importanţă ce anume îi va scrie, ce minciună va scorni, dacă aceasta ar putea să-i ajute lui Nell să îndure primul şoc?

„Dragă Nell, îţi scriu în fugă, în zori, ca să-ţi spun că suntem chemaţi în Italia la singura mea soră care-i foarte bolnavă. Plecăm cu primul vapor de dimineaţă şi se poate întâmpla să lipsim multă vreme. Am să-ţi mai scriu. Nu fi îngrijorată şi Dumnezeu să te binecuvânteze.

M. L.”

Nu prea vedea bine când scria. Sărman copil iubitor şi nefericit! Dar avea în faţă tinereţea şi puterea, iar în curând îl va avea şi pe Oliver! Luă încă o coală de hârtie:

„Dragă Oliver,

Nevasta mea şi cu mine suntem siliţi să plecăm cu primul vapor în Italia. V-am urmărit pe amândoi în seara aceea la dans. Fii drăguţ cu Nell – şi mult noroc! Dar nu-i mai spune că te-am sfătuit să ai răbdare: în felul acesta n-ai s-o faci să te iubească.

M. Lennan”

Aşadar asta era tot – da, tot! Stinse mica lampă şi se îndreptă, pe dibuite, spre cămin. Uitase doar un singur lucru. Să-şi ia rămas-bun. Să-şi ia rămas-bun de la ea, de la tinereţe şi iubire, de la singurul leac pentru durerea pe care o aduceau cu ele primăvara şi frumuseţea, durere pricinuită de dorul sălbatic, înflăcărat, proaspăt întotdeauna, ce nu se stinge nicicând în inima bărbatului. Ei bine, mai devreme sau mai târziu toţi bărbaţii îşi vor lua rămas bun de la acestea. Toţi bărbaţii! Fără vreo excepţie!

Se ghemui jos, lângă cămin. Nu venea niciun pic de căldură din jarul care se înnegrea repede, dar care sclipea

totuşi ca o floare întunecată. Şi cât timp mai scânteie, stătu acolo ghemuit ca şi cum de la el şi-ar fi luat rămas-bun. Auzi în uşă ciocăniturile iluzorii ale fetei. Iar în faţa lui se ivi ea însăşi ca o nălucă printre fantomele trecutului. Încetişor, focul se stinse o dată cu ultima scânteie care se spulberă.

Apoi, în lumina nopţii, îşi găsi drumul spre dormitor tot atât de uşor precum venise.

Sylvia mai dormea; aşteptând să se trezească se aşeză jos, lângă foc, într-o tăcere copleşitoare, tulburată doar de bătaia domoală a frunzelor îngălbenite ale platanului în geamuri şi din când în când de răsuflarea ei. Era mai puţin neliniştită decât atunci când el se plecase deasupra ei, ca şi cum în timpul somnului ar fi priceput totul. Nu trebuia să scape clipa când se va trezi, voia să se afle în faţa ei înainte de a deveni cu desăvârşire lucidă şi să-i spună: „Ei bine, totul a trecut. Plecăm astăzi.” Să fie gata să-i ofere o alinare, înainte ca ea să se cufunde din nou în durerea ei, aceasta constituia o insulă în oceanul întunecat al nopţii, un singur şi neînsemnat adăpost pentru fiinţa lui înnegurată şi goală. Avea ceva de făcut, ceva de hotărât, real şi neîndoielnic. Mai aşteptă un ceas înainte ca Sylvia să se trezească, pe scaunul acela, aplecat înainte, cu atenţia încordată, cu ochii pironiţi pe chipul ei, privind parcă prin ea la o nălucire, la o scânteiere firavă, pâlpâind undeva în zare, aşa precum un călător urmăreşte o stea.

SFÂRŞIT